

CONSELLERÍA DE POLÍTICA SOCIAL
Memoria 2016

XUNTA DE GALICIA

© Xunta de Galicia. 2017. Consellería de Política Social. Memoria 2016

Elaboración:

Xunta de Galicia, Consellería de Política Social, 2017

Coordinación

Consellería de Política Social, Secretaría Xeral Técnica, Subdirección Xeral de Coordinación Administrativa, Sección de Publicacións e Estatísticas

Revisión

Pepa Dabán Royo

Maquetación

Antonio Lameiro Ces

ISSN: 2529-9875

URL: https://libraria.xunta.gal/gl/memoria_cps_2016.pdf

Esta obra distribúese cunha licenza CC-Atribución.CompartirIgual 4.0

España de Creative Commons. Para ver unha copia de licenza, visite:

https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.es_ES

Índice

	11	Presentación
CÁPITULO 1	12	Contorno e recursos
	13	1.1 Contorno
	13	1.1.1 Información demográfica
	18	1.1.2 Información socioeconómica
	24	1.2 Recursos
	24	1.2.1 Estrutura orgánica
	26	1.2.2 Recursos humanos
	26	1.2.3 Recursos económicos
	28	1.2.4 Rede de centros
	32	1.3 Normativa
	32	1.4 Publicacións e estatísticas
	34	1.4.1 Área de Publicacións
	46	1.4.2 Área de Estatísticas
	48	1.5 Autorización e inspección de servizos sociais
	48	1.5.1 Área de Rexistro e Autorización
	49	1.5.2 Área de Inspección
	52	1.6 As fundacións de interese galego

CÁPITULO 2	54	Familia, infancia e dinamización demográfica
	55	2.1 Familia
	57	2.1.1 Familias numerosas
	59	2.1.2 Carné familiar
	59	2.1.3 Transporte metropolitano de Galicia. Aplicación social para as familias numerosas
	61	2.1.4 Portal www.familiasgalegas.org
	62	2.1.5 Prestación económica de pagamento único por fillo/a menor de 3 anos
	62	2.1.6 Gabinetes de orientación familiar (GOF)
	65	2.1.7 Programa de puntos de encontro familiar
	67	2.1.8 Programa de apoio a familias monoparentais
	67	2.1.9 Programa de apoio psicolóxico-terapéutico
	67	2.1.10 Programa promociona
	67	2.1.11 Programa de mediación familiar
	70	2.1.12 Residencias de tempo libre
	71	2.1.13 Plan para a dinamización demográfica de Galicia 2013-2016. Horizonte 2020
	72	2.2 Conciliación
	72	2.2.1 Rede galega de escolas infantís 0-3
	83	2.2.2 Programas e servizos
	88	2.3 Menores
	89	2.3.1 Atención a menores en situación de desprotección social
	102	2.3.2 Xustiza penal xuvenil
CÁPITULO 3	108	Inclusión social
	109	3.1 Inclusión e integración social
	109	3.1.1 Prestacións e Acción Social

Índice

	118	3.1.2 Programas de Inclusión social
	127	3.1.3 Inmigración
	130	3.2 Servizos sociais e xestión económica
	130	3.2.1 Coordinación de servizos sociais comunitarios
	137	3.2.2 Rede galega de centros sociocomunitarios de benestar
	139	3.2.3. Accións en materia de desafiuzamentos
	141	3.2.4. Participación e representación
CÁPITULO 4	142	Maiores e persoas con dependencia
	143	4.1 Dependencia
	143	4.1.1 Descrición da área de actuación
	147	4.1.2 Proxectos normativos
	148	4.1.3 Implementación do sistema de información
	149	4.1.4 Implementación de instrumentos de xestión da calidade
	150	4.1.5 Planificación
	150	4.1.6 Balance de xestión
	152	4.1.7 Programa de formación non formal e de apoio ao/á cuidador/a non profesional
	154	4.1.8 Colaboracións no desenvolvemento de programas de atención dirixidos a persoas en situación de dependencia e aos cuidadores non profesionais.
	156	4.2 Recursos residenciais e de atención diúrna
	156	4.2.1 Procedemento de acceso ás prazas públicas
	156	4.2.2 Recursos comúns e de atención ao alzhéimer
	160	4.2.3 Recursos especializados para a discapacidade
	163	4.2.4 Proxectos normativos e estudos
	164	4.3 Recursos económicos
	164	4.3.1 Descrición e área de actuación

164	4.3.2 Balance de xestión
167	4.4 Programas, axudas e subvencións
167	4.4.1 Programas de ocio e tempo libre
171	4.4.2 Programas de apoio a familias con persoas maiores persoas con discapacidade e/ ou en situación de dependencia
178	4.4.3 Outros programas
179	4.4.4 Subvencións
181	4.5 Liñas de colaboración
181	4.5.1 Convenios na área de maiores
184	4.5.2 Convenios na área de persoas con discapacidade
191	4.6 Fundación Pública Galega para a Tutela de Persoas Adultas (FUNGA)
193	4.7 Actividades formativas e informativas
193	4.7.1 Actividades formativas
195	4.7.2 Información ao cidadán
CÁPITULO 5	Xuventude e voluntariado
198	
202	5.1 Programas e actuacións no ámbito da xuventude
202	5.1.1 Plan de formación
202	5.1.2 Tipos de carnés

Índice

204	5.1.3 Actividades programadas
211	5.1.4 Emancipación xuvenil
212	5.1.5 Rede galega de dinamización xuvenil.
214	5.1.6 Difusión cultural
216	5.1.7 Programas europeos
219	5.1.8 Programas de mobilidade
221	5.1.9 Centro Coordinador de Información e Documentación Xuvenil
226	5.1.0 Ordes de subvencións no ámbito da xuventude
227	5.2 Voluntariado e participación
227	5.2.1 Rexistro de Entidades de Acción Voluntaria
227	5.2.2 Subvencións no ámbito do voluntariado (voluntariado xuvenil)
228	5.2.3 Subvencións para entidades de acción voluntaria de carácter privado inscritas no Rexistro de Acción Voluntaria
228	5.2.4 O Pasaporte solidario do voluntario
229	5.2.5 Portal do Voluntariado
230	5.2.6 Programas de voluntariado 2016

PRESENTACIÓN

Presentamos a memoria institucional da Consellería de Política Social, un documento que recolle as principais liñas de actuación, proxectos e iniciativas desenvolvidos por este departamento autonómico no pasado 2016. Trátase, ademais, dun exercicio de transparencia e responsabilidade pública que permite dar a coñecer a situación dos servizos sociais na nosa comunidade.

Mediante esta memoria desexamos compartir con toda a sociedade a nosa xestión, orientada a mellorar o benestar das persoas e a garantir unha maior calidade de vida dos galegos e galegas, prestando especial atención a aqueles que se atopan en situacións de vulnerabilidade.

As seguintes páxinas están divididas segundo as cinco grandes áreas que conforman a Consellería: a Secretaría Xeral Técnica e as direccións xerais de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica; Maiores e Persoas con Discapacidade; Inclusión Social e Xuventude, Participación e Voluntariado.

As actuacións máis destacadas realizadas no pasado exercicio tiveron que ver co impulso e actualización das medidas contidas na Axenda social única, das cales se poderán beneficiar arredor de 36.000 persoas.

No eido da dinamización demográfica seguimos a traballar na ampliación e mellora do Programa de apoio á natalidade coas maiores axudas do Estado para incentivar a conciliación da vida familiar e laboral e impulsar a natalidade. Deste xeito, mantemos a Tarxeta Benvida e temos posto en marcha recursos como as casas niño e as escolas infantís en polígonos industriais.

Así mesmo, no ámbito da xuventude, cómpre destacar que levamos a cabo a campaña de verán máis inclusiva das desenvolvidas ata o momento, xa que rapaces e rapazas cun grao de discapacidade superior ao 33% puideron participar en condición de plena igualdade e integración nas distintas actividades que conformaron a programación dos campamentos.

Os servizos destinados á dependencia tamén foron reforzados o ano pasado, de xeito que por primeira vez a ratio de atención en Galicia superou a media nacional. Tamén se instaurou o concerto social como instrumento mediante o cal se produce a prestación de servizos sociais de responsabilidade pública a través de entidades, cuxo financiamento, acceso e control sexan públicos.

Estas e outras accións son o resultado do traballo diario do equipo humano desta consellería, que ten por como meta mellorar todos os aspectos recollidos nesta memoria. Aínda que é certo que queda camiño por percorrer para mellorar a situación demográfica e para acadar o benestar e a inclusión plena na sociedade de todos os sectores de poboación, esta memoria constitúese como unha axuda máis para conseguir estes obxectivos, xa que permite coñecer de onde partimos e cara a onde queremos guiar o noso camiño a prol do crecemento e desenvolvemento da sociedade galega, unha comunidade tamén máis xusta e solidaria.

José Manuel Rey Varela

Conselleiro de Política Social

01

Contorno e recursos

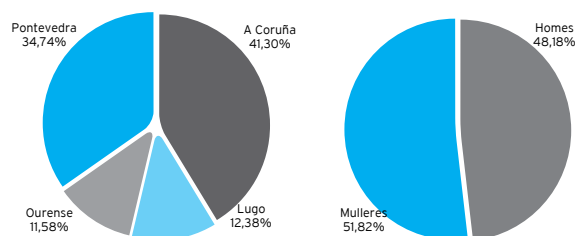
1.1 CONTORNO

1.1.1 Información demográfica

Segundo o *Padrón municipal de habitantes e estatística de poboación 2016* do Instituto Nacional de Estadística, o número de persoas empadroadas en Galicia é de 2.718.525, coa seguinte distribución provincial: A Coruña, 1.122.799 habitantes; Lugo, 336.527; Ourense, 314.853; e Pontevedra, 944.346. As cidades con máis poboación son Vigo, A Coruña, Ourense, Lugo, Santiago de Compostela, Pontevedra e Ferrol.

	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	538.878	583.921	1.122.799
Lugo	163.154	173.373	336.527
Ourense	151.226	163.627	314.853
Pontevedra	456.551	487.795	944.346
Galicia	1.309.809	1.408.716	2.718.525
España	22.843.610	23.713.398	46.557.008

Fonte: *Revisión do Padrón municipal de habitantes 2016* do INE

O Padrón municipal é o rexistro administrativo onde constan os veciños do municipio. A súa formación, mantemento, revisión e custodia corresponde aos respectivos concellos e da súa actualización obtense a revisión do Padrón municipal con referencia ao 1 de xaneiro de cada ano

Cidades con máis poboación a 1 de xaneiro de 2016

	Homes	Mulleres	Total
Vigo	138.911	153.906	292.817
A Coruña	113.248	130.730	243.978
Ourense	48.295	57.598	105.893
Lugo	45.623	52.645	98.268
Santiago de Compostela	44.477	51.489	95.966
Pontevedra	39.080	43.469	82.549
Ferrol	32.070	36.238	68.308

Cifras oficiais de poboación a 1 de xaneiro de 2016

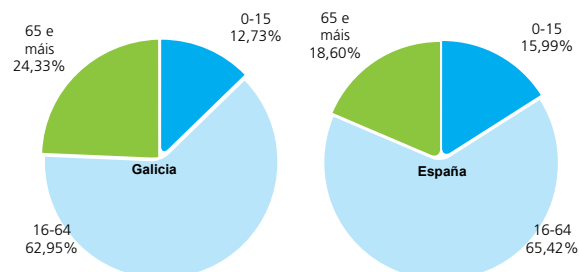
España	46.557.008	1
Andalucía	8.388.107	18,02%
Aragón	1.308.563	2,81%
Principado de Asturias	1.042.608	2,24%
Illas Baleares	1.107.220	2,38%
Canarias	2.101.924	4,51%
Cantabria	582.206	1,25%
Castela e León	2.447.519	5,26%
Castela - A Mancha	2.041.631	4,39%
Cataluña	7.522.596	16,16%
Comunidade Valenciana	4.959.968	10,65%
Estremadura	1.087.778	2,34%
Galicia	2.718.525	5,84%
Comunidade de Madrid	6.466.996	13,89%
Rexión de Murcia	1.464.847	3,15%
Comunidade Foral de Navarra	640.647	1,38%
País Vasco	2.189.534	4,70%
A Ríoxa	315.794	0,68%
Ceuta	84.519	0,18%
Melilla	86.026	0,18%

A poboación por grupos de idade

En Galicia e España a distribución por tramos de idade da poboación residente é a seguinte:

	Total	0-15	16-64	> 64
A Coruña	1.122.799	145.095	711.813	265.891
Lugo	336.527	35.636	204.274	96.617
Ourense	314.853	33.084	185.253	96.516
Pontevedra	944.346	132.191	609.869	202.286
Galicia	2.718.525	346.006	1.711.209	661.310
España	46.557.008	7.443.197	30.456.106	8.657.705

Fonte: Revisión do Padrón municipal de habitantes 2016 do INE

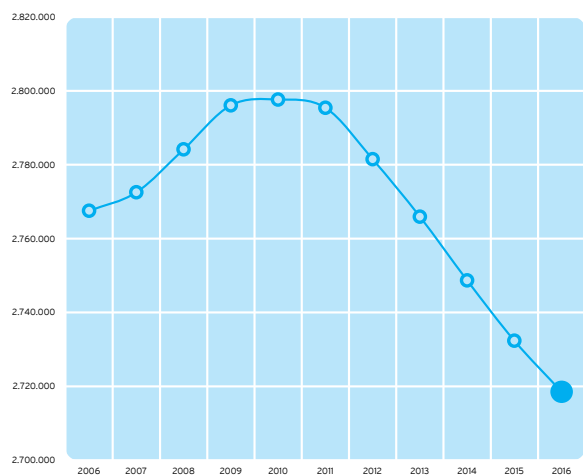
Evolución da poboación

A poboación de Galicia diminuíu un 1,77% en 2016 con respecto ao Padrón de 2006 e a participación no total nacional diminuíu en 0,35 puntos (5,84% en 2016). Ademais, nas provincias de Lugo e Ourense producíronse perdas de poboación do 5,63% e o 7,03% respectivamente con respecto ao padrón de 2006.

A evolución da poboación de Galicia dende 2006 é a seguinte:

Ano	Homes	Mulleres	TOTAL
2006	1.333.797	1.433.727	2.767.524
2007	1.337.159	1.435.374	2.772.533
2008	1.344.268	1.439.901	2.784.169
2009	1.349.603	1.446.489	2.796.089
2010	1.350.547	1.447.106	2.797.653
2011	1.349.591	1.445.831	2.795.422
2012	1.343.328	1.438.170	2.781.498
2013	1.335.122	1.430.818	2.765.940
2014	1.325.657	1.423.038	2.748.695
2015	1.317.054	1.415.293	2.732.347
2016	1.309.809	1.408.716	2.718.525

Fonte: Revisión do Padrón municipal de habitantes 2016 do INE

Pirámide de poboación galega 1996-2001-2016

Idade	1996			2016		
	Homes	Mulleres	TOTAL	Homes	Mulleres	TOTAL
0-4	52.394	49.635	102.030	53.617	49.885	103.502
5-9	63.911	61.151	125.062	58.708	55.643	114.351
10-14	82.142	78.537	160.678	55.631	52.537	108.168
15-19	110.772	106.713	217.485	53.247	50.313	103.560
20-24	111.666	108.621	220.287	61.244	58.611	119.855
25-29	102.331	102.537	204.869	70.634	69.542	140.176
30-34	96.251	97.545	193.796	91.697	90.233	181.930
35-39	95.463	96.375	191.838	112.613	112.210	224.823
40-44	87.523	87.270	174.793	109.203	108.821	218.024
45-49	85.813	86.218	172.031	103.752	106.126	209.878
50-54	80.234	82.547	162.781	97.824	100.947	198.771
55-59	67.179	74.022	141.202	90.754	95.262	186.016
60-64	81.471	92.488	173.959	81.097	86.289	167.386
65-69	69.827	83.700	153.526	79.254	87.967	167.221
70-74	54.881	73.823	128.704	65.160	77.413	142.573
75-79	37.752	59.633	97.385	51.885	69.206	121.091
80-84	24.023	44.487	68.510	45.836	70.797	116.633
85 e máis	16.713	36.974	53.687	34.898	73.491	108.389

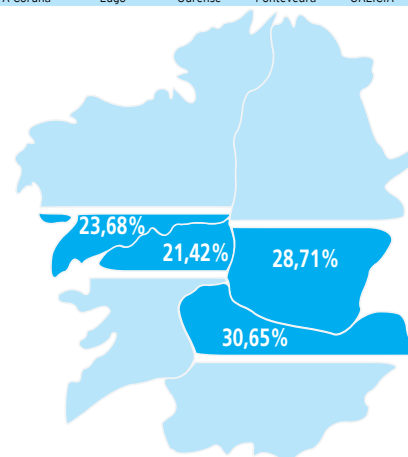
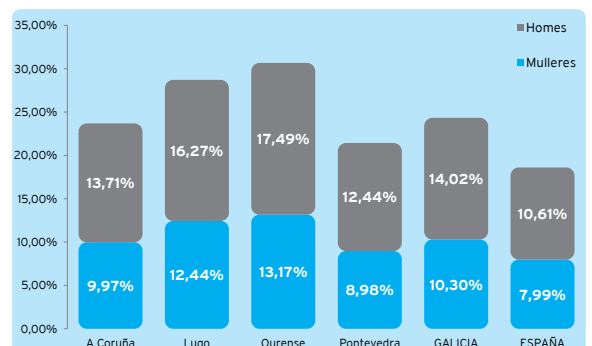

Envellecemento da poboación

Galicia é, sen dúbida, unha comunidade moi envellecida, que presenta unha proporción de maiores de 65 anos do 24,338% (a española, sendo das máis vellas do mundo, sitúase no 18,60%). As provincias de Lugo e Ourense presentan unha situación preocupante, con taxas do 28,71% e 30,65% respectivamente.

	Total	> 64		
		Homes	Mulleres	Total > 64
A Coruña	1.122.799	111.953	153.938	265.891
Lugo	336.527	41.860	54.757	96.617
Ourense	314.853	41.462	55.054	96.516
Pontevedra	944.346	84.798	117.488	202.286
Galicia	2.718.525	280.073	381.237	661.310
España	46.557.008	3.717.697	4.940.008	8.657.705

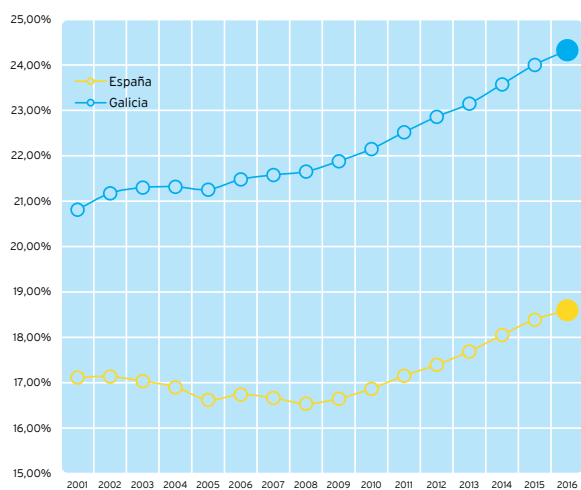
Fonte: Revisión do Padrón municipal de habitantes 2016 do INE

Estas porcentaxes foron en aumento ao longo dos anos, así, desde 2000 a evolución das persoas maiores en Galicia e en España é a seguinte:

Ano	España	Porcentaxe	Galicia	Porcentaxe
2001	7.037.553	17,12%	568.780	20,81%
2002	7.169.435	17,14%	579.658	21,18%
2003	7.276.620	17,03%	585.977	21,30%
2004	7.301.009	16,90%	586.458	21,32%
2005	7.332.267	16,62%	587.137	21,26%
2006	7.484.392	16,74%	594.496	21,48%
2007	7.531.826	16,66%	598.283	21,58%
2008	7.632.925	16,54%	602.862	21,65%
2009	7.782.904	16,65%	611.821	21,88%
2010	7.931.164	16,87%	619.708	22,15%
2011	8.093.557	17,15%	629.477	22,52%
2012	8.222.196	17,40%	635.879	22,86%
2013	8.335.861	17,69%	640.263	23,15%
2014	8.442.427	18,05%	648.045	23,58%
2015	8.573.985	18,39%	655.907	24,01%
2016	8.657.705	18,60%	661.310	24,33%

Fonte: *Revisión do Padrón municipal de habitantes 2016* do INE

Proxeccións de poboación 2016-2031

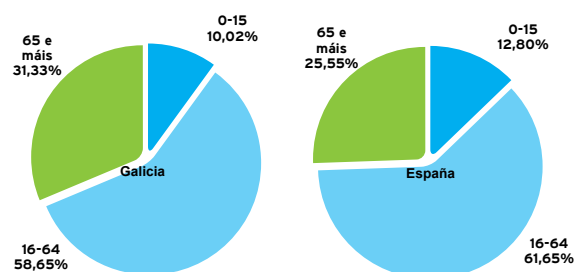
Segundo as proxeccións de poboación, 2016-2031 do INE, a poboación maior de 65 anos en Galicia superará as 780 mil persoas no ano 2031, cun crecemento global do 18%.

Ano	España	Porcentaxe	Galicia	Porcentaxe
2016	8.701.379	18,74%	661.297	24,31%
2017	8.825.804	19,00%	665.578	24,58%
2018	8.976.790	19,33%	672.157	24,94%
2019	9.123.938	19,65%	678.269	25,30%
2020	9.265.371	19,96%	684.226	25,66%
2021	9.425.279	20,32%	690.273	26,03%
2022	9.596.252	20,71%	697.644	26,46%
2023	9.800.390	21,16%	705.658	26,92%
2024	10.013.834	21,65%	714.193	27,42%
2025	10.235.781	22,15%	723.143	27,93%
2026	10.469.418	22,68%	733.045	28,50%
2027	10.695.901	23,20%	742.201	29,04%
2028	10.931.523	23,73%	751.091	29,58%
2029	11.182.879	24,31%	760.106	30,13%
2030	11.461.090	24,95%	770.065	30,72%
2031	11.725.209	25,55%	780.009	31,33%

Fonte: *Proxeccións de poboación . 2016-2031* do INE

En Galicia e España a distribución por tramos de idade da poboación proxeitada en 2031 é a seguinte:

	Total	0-15	16-64	> 64
Galicia	2.489.946	249.495	1.460.440	780.009
España	45.886.177	5.871.912	28.289.058	11.725.209

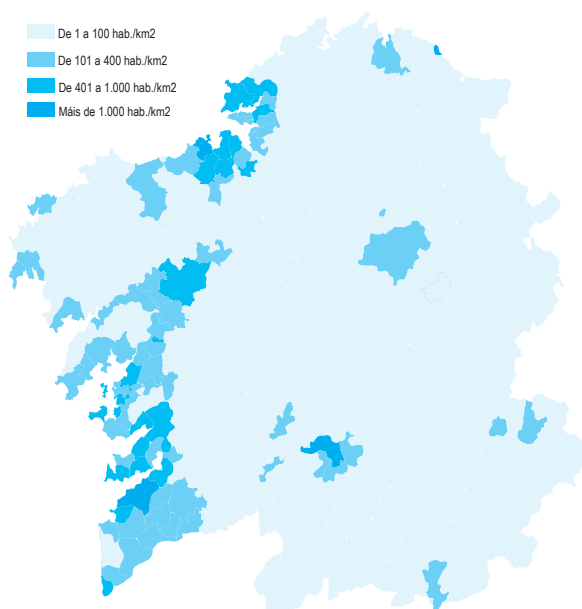

Dispersión da poboación

Entre as peculiaridades que caracterizan a nosa comunidade autónoma destaca a desigualdade na densidade de poboación, que é de 91'92 habitantes/km² de media. Esta concéntrase principalmente na costa e, especialmente, ao longo do eixo A Coruña-Santiago-Vigo.

Outra das peculiaridades que caracterizan a nosa comunidade autónoma é o elevado número de entidades singulares de poboación situadas no seu territorio cun total de 30.244 en 2016 (61.695 en España). Consecuencia directa desta atomización é a baixa densidade de poboación por núcleo poboacional, que na comunidade autónoma galega supón unha media de 89,89 habitantes. O total nacional é de 754,63 habitantes.

A esta dispersión únese unha orografía que dificulta o acceso e as comunicacións e que, polo tanto, incide na ordenación, planificación e desenvolvemento das políticas sociais dun xeito moi importante.

Poboación estranxeira

Segundo o *Padrón municipal de habitantes e estatística de poboación 2016* do Instituto Nacional de Estatística, o número de persoas estranxeiras empadroadas en Galicia é de 87.966 (un 19,27% de incremento con respecto aos 73.756 empadroados en 2006 e un decremento de -2,95% con respecto aos 90.641 empadroados en 2015) o que representa unha porcentaxe do 3,24%, a segunda máis baixa do Estado.

Poboación estranxeira a 1 de xaneiro de 2016

España	4.618.581	9,92%
Andalucía	620.006	7,39%
Aragón	132.813	10,15%
Principado de Asturias	40.318	3,87%
Illas Baleares	188.896	17,06%
Canarias	249.414	11,87%
Cantabria	30.451	5,23%
Castela e León	128.633	5,26%
Castela - A Mancha	168.112	8,23%
Cataluña	1.023.398	13,60%
Comunidade Valenciana	672.379	13,56%
Extremadura	33.707	3,10%
Galicia	87.966	3,24%
A Coruña	31.690	2,82%
Lugo	12.666	3,76%
Ourense	13.052	4,15%
Pontevedra	30.558	3,24%
Comunidade de Madrid	792.627	12,26%
Rexión de Murcia	201.255	13,74%
Comunidade Foral de Navarra	54.826	8,56%
País Vasco	139.425	6,37%
A Rioxa	35.602	11,27%
Ceuta	5.433	6,43%
Melilla	13.320	15,48%

Fonte: *Revisión do Padrón municipal de habitantes 2016* do INE

1.1.2 Información socioeconómica

Enquisa de poboación activa (EPA)

A Enquisa de poboación activa (EPA) é unha investigación continua e de periodicidade trimestral dirixida ás familias, realizada polo INE desde 1964. A súa finalidade principal é obter datos da forza de traballo e das súas diversas categorías (ocupados, parados), así como da poboación allea ao mercado laboral (inactivos). A mostra inicial é de 65.000 familias ao trimestre, quedando reducida na práctica a aproximadamente 60.000 familias entrevistadas de xeito efectivo que equivalen a unhas 180.000 persoas.

A metodoloxía da enquisa modificouse no primeiro trimestre de 2005 por varias causas: a necesidade de adecuarse á nova realidade demográfica e laboral do noso país, debida especialmente ao aumento do número de estranxeiros residentes; a incorporación da nova normativa europea seguindo as normas da Oficina Estatística da Unión Europea (EUROSTAT); e por último, a introdución de melloras no método de recollida.

A base poboacional utilizada a partir do primeiro trimestre de 2005 (base poboacional censo 2001) é a mesma coa que se calculou a serie 1996-2004 (revisada o 30 de marzo de 2005), existindo, polo tanto, continuidade na serie.

Os datos correspondentes á poboación activa, ocupada, parada e inactiva en Galicia e España, expresados en miles de persoas, son os seguintes:

	Total	Activos	Ocupados	Parados
A Coruña	970,3	535,8	458,1	77,6
Lugo	296,2	149,5	128,9	20,5
Ourense	275,9	133,7	108	25,7
Pontevedra	806,8	434,9	354,6	80,3
Galicia	2.349,30	1.253,80	1.049,60	204,2
España	38.584,90	22.745,90	18.508,10	4.237,80

Fonte: EPA 4º trimestre 2016 do INE

Termos empregados:

Activos = ocupados + parados

Ocupados: persoas de 16 ou máis anos que durante a semana de referencia traballaron a cambio dunha retribución, ou tendo traballado estiveron ausentes temporalmente del por enfermidade, vacacións, etc.

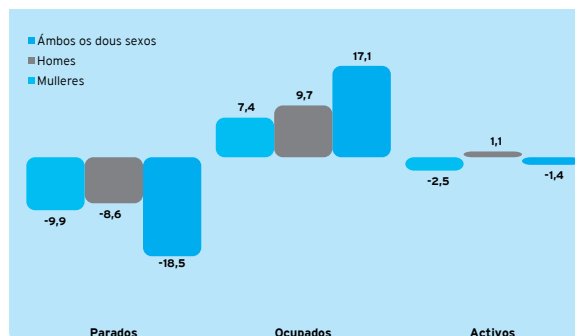
Parados: persoas de 16 ou máis anos que na semana de referencia non tiñan traballo, estaban dispoñibles para traballar e buscaban activamente un emprego.

Variación interanual

Poboación de 16 anos e máis segundo a súa relación coa actividade laboral e sexo. EPA 4º trimestre 2016 con respecto á EPA 4º trimestre 2015 (miles de persoas).

	Total	Activos	Ocupados	Parados
Ambos os dous sexos				
2016T4	2.349,3	1.253,8	1.049,6	204,2
2015T4	2.353,8	1.255,2	1.032,5	222,7
Homes				
2016T4	1.124,60	656,8	554,1	102,7
2015T4	1.126,80	655,7	544,4	111,3
Mulleres				
2016T4	1.224,70	597	495,5	101,5
2015T4	1.227,00	599,5	488,1	111,4

Fonte: EPA 4º trimestre 2016 do INE

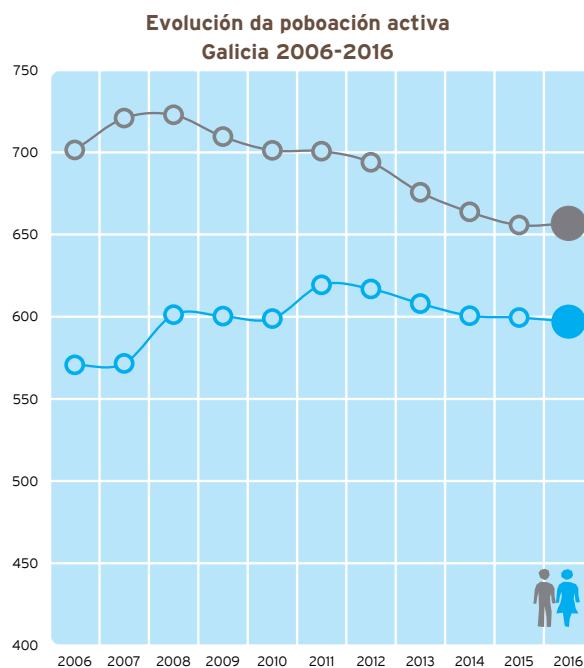
Actividade

A poboación activa en Galicia sitúase no IV trimestre de 2016 en 1.253,8 miles de persoas, o que representa unha taxa xeral de actividade do 53,4%.

A evolución ascendente asóciase ao crecemento experimentado polo colectivo de mulleres activas, cun incremento do 4,61% dende 2006.

Ano	Homes	Mulleres	TOTAL
2006	701,4	570,7	1.272,1
2007	720,8	571,6	1.292,4
2008	722,8	601,2	1.324,1
2009	709,5	600,3	1.309,8
2010	701,2	598,8	1.300,1
2011	700,7	619,4	1.320,2
2012	693,9	616,9	1.310,7
2013	675,6	608	1.283,5
2014	663,7	600,6	1.264,3
2015	655,7	599,5	1.255,2
2016	656,8	597	1.253,8

En miles de persoas

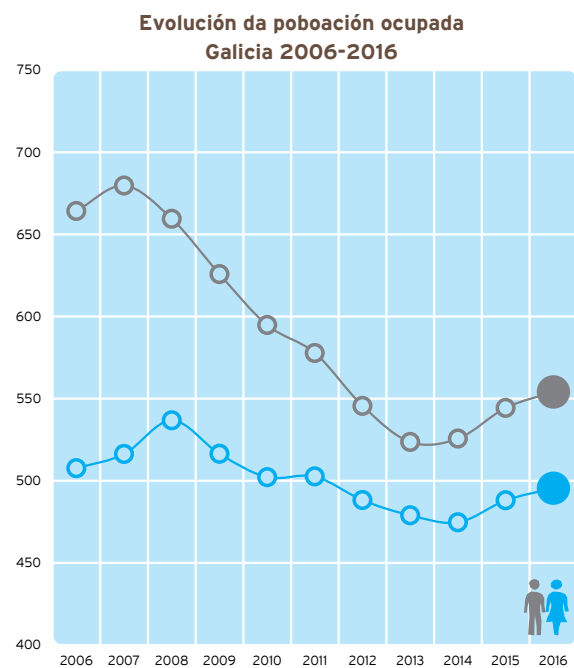

Poboación ocupada en Galicia

A poboación ocupada en Galicia, segundo a EPA do IV trimestre de 2016 é de 1.049,6 miles de persoas, o que representa unha taxa xeral de emprego (porcentaxe de ocupados respecto á poboación total do 44,68% (49,27% homes e do 40,46% en mulleres), cun incremento de 1,66% de ocupados en relación a EPA do VI trimestre de 2015.

Ano	Homes	Mulleres	TOTAL
2006	664,2	507,6	1.171,8
2007	679,7	516,3	1.196,0
2008	659,5	536,8	1.196,4
2009	625,8	516,4	1.142,2
2010	594,8	502,2	1.097,0
2011	577,8	502,6	1.080,4
2012	545,6	488,2	1.033,8
2013	523,6	479	1.002,6
2014	525,7	474,7	1.000,4
2015	544,4	488,1	1.032,5
2016	554,1	495,5	1.049,6

En miles de persoas

Poboación parada en Galicia

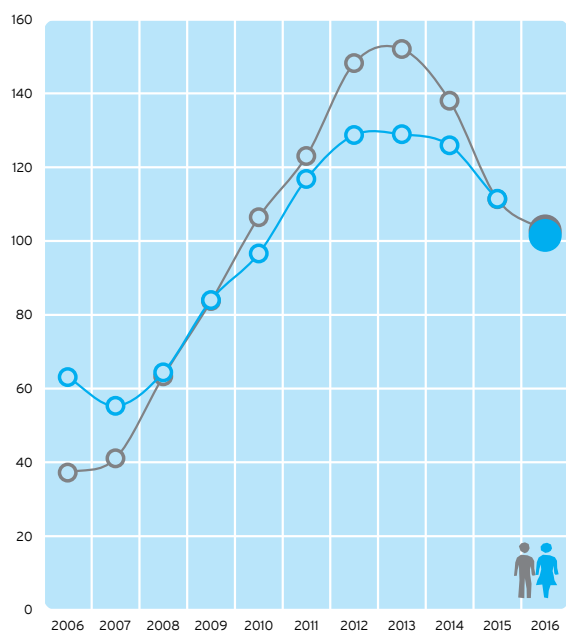
A poboación parada en Galicia, segundo a Enquisa de poboación activa do 4º trimestre de 2016 do INE, é de 204,2 miles de persoas, o que representa unha taxa do 16,29.

A evolución da poboación parada por sexos é a seguinte:

Ano	Homes	Mulleres	TOTAL
2006	37,2	63,1	100,3
2007	41,1	55,3	96,4
2008	63,3	64,4	127,7
2009	83,7	84	167,6
2010	106,4	96,6	203,0
2011	123	116,8	239,8
2012	148,2	128,7	276,9
2013	152	128,9	280,9
2014	138	125,9	263,8
2015	111,3	111,4	222,7
2016	102,7	101,5	204,2

En miles de persoas

**Evolución da poboación parada
Galicia 2006-2016**

A distribución da poboación parada por sexos é a seguinte:

	Homes	Mulleres	TOTAL
A Coruña	36,7	40,9	77,6
Lugo	11,0	9,6	20,5
Ourense	12,5	13,2	25,7
Pontevedra	42,5	37,8	80,3
Galicia	102,7	101,5	204,2
España	2.095,1	2.142,7	4.237,8

Fonte: EPA 4º trimestre 2016 do INE-IGE

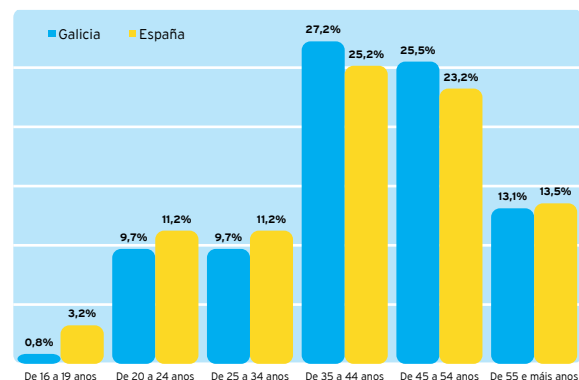
Poboación parada por idade

A poboación parada por idade, a distribución por tramos de idade en miles de persoas en Galicia e España é a seguinte:

	Galicia	España
De 16 a 19 anos	1,7	137,5
De 20 a 24 anos	19,8	476,4
De 25 a 34 anos	48,3	998,5
De 35 a 44 anos	55,6	1.066,6
De 45 a 54 anos	52,1	984,8
De 55 y más anos	26,8	574,0
Total	204,2	4.237,8

Fonte: EPA 4º trimestre 2016 do INE-IGE

Porcentaxes da poboación parada por tramos de idade

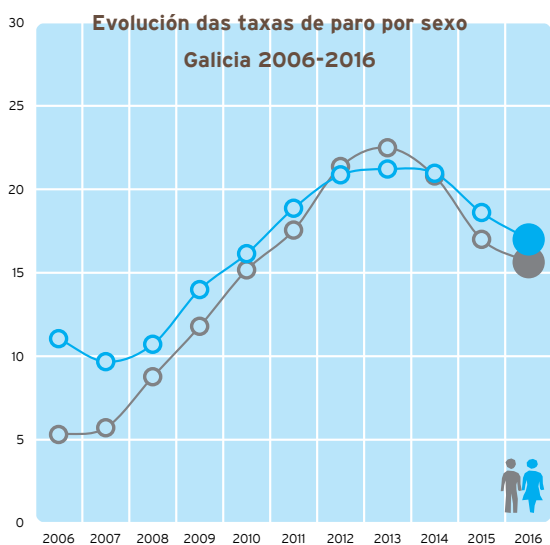
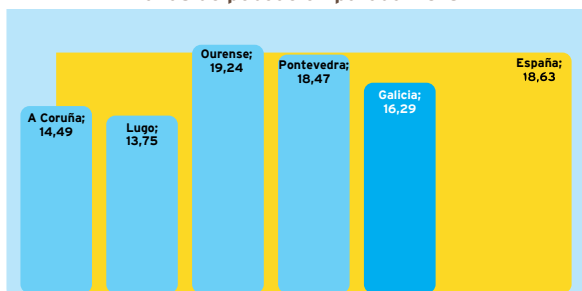
Taxas de paro

En Galicia hai 204,2 mil parados, o que representa unha taxa de paro de 16,3 cunha taxa do 15,6 para os homes e 17 para mulleres. As taxas de paro por provincias son as seguintes:

	Homes	Mulleres	TOTAL
A Coruña	13,3	15,8	14,5
Lugo	13,8	13,7	13,8
Ourense	18,0	20,6	19,2
Pontevedra	18,4	18,5	18,5
Galicia	15,6	17,0	16,3
España	17,2	20,3	18,6

Fonte: EPA 4º trimestre 2016 do INE-IGE

Taxas de poboación parada 2016

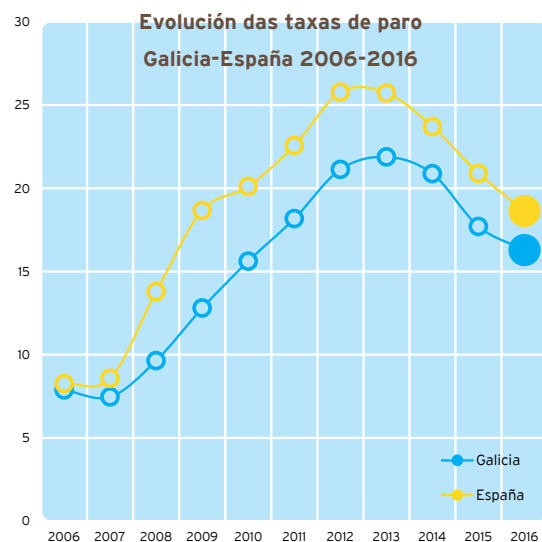
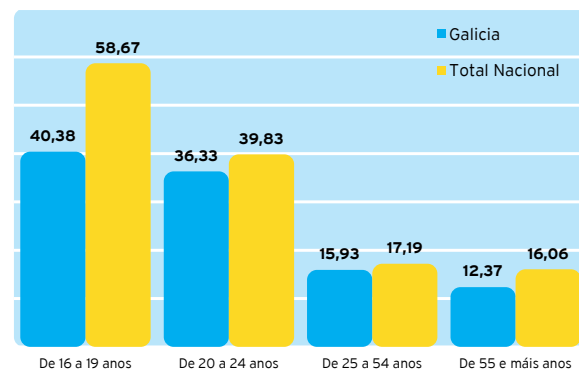
Taxas de paro por idade

A distribución das taxas de paro por tramos de idade en Galicia e España é a seguinte:

	Galicia	España
De 16 a 19 anos	54,72	66,09
De 20 a 24 anos	40,83	42,52
De 25 a 54 anos	17,10	19,42
De 55 e máis anos	13,56	17,64
Total	17,74	20,90

Fonte: EPA 4º trimestre 2015 do INE

taxas de paro por tramos de idade

Seguridade Social

Que é o Sistema da Seguridade Social?

O Sistema da Seguridade Social é un conxunto de réximes a través dos cales o Estado garante ás persoas comprendidas no seu campo de aplicación, por realizar unha actividade profesional, ou por cumprir os requisitos esixidos na modalidade non contributiva, así como aos familiares ou asimilados que tivesen ao seu cargo, a protección adecuada nas continxencias e situacións que a lei define.

Poboación afiliada por comunidades autónomas. 30 de decembro de 2016

España	17.741.897	100,00%
Andalucía	2.903.725	16,37%
Aragón	530.055	2,99%
Principado de Asturias	352.870	1,99%
Illas Baleares	393.054	2,22%
Canarias	754.801	4,25%
Cantabria	203.727	1,15%
Castela e León	874.150	4,93%
Castela - A Mancha	651.082	3,67%
Cataluña	3.166.137	17,85%
Comunidade Valenciana	1.754.056	9,89%
Estremadura	374.220	2,11%
Galicia	954.240	5,38%
Comunidade de Madrid	2.951.788	16,64%
Rexión de Murcia	533.134	3,00%
Comunidade Foral de Navarra	261.697	1,48%
País Vasco	918.792	5,18%
A Rioxa	121.155	0,68%
Ceuta	21.450	0,12%
Melilla	21.764	0,12%

Fonte: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

O Sistema de Seguridade Social está composto polo réxime xeral e réximes especiais. Dentro do réxime xeral tamén se inclúen os sistemas especiais, entre outros, agrario e de empregados do fogar.

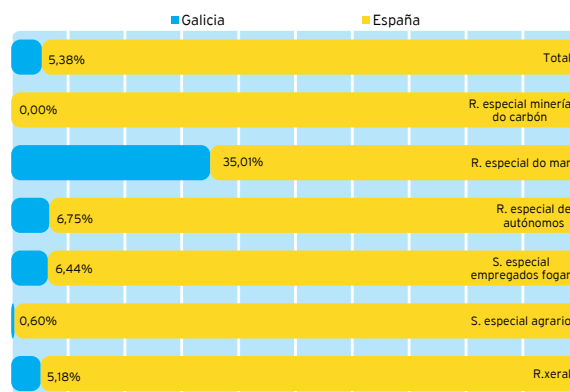
Os réximes especiais son o réxime especial de traballadores autónomos, o réxime especial de minaría do carbón e o Réxime especial de traballadores do mar.

En Galicia e España, o número de traballadores afiliados á Seguridade Social, segundo réximes, a 30 decembro de 2016 foi o seguinte:

	Galicia	España
Réxime Xeral		
R. xeral ⁽¹⁾	685.847	13.242.454
S. especial agrario	4.891	819.903
S. especial empregados fogar	27.476	426.765
Réximes especiais		
R. especial de autónomos	215.446	3.191.291
R. especial do mar	20.580	58.781
R. especial da minaría do carbón	0	2.703
Total	954.240	17.741.897

⁽¹⁾ Incluídos no réxime xeral os datos de cuidadores non profesionais, excluídos datos dos sistemas especiais agrario e de empregados do fogar

Fonte: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

Pensionistas

Pensións contributivas

Son prestacións económicas e de duración indefinida, aínda que non sempre, cuxa concesión está xeralmente supeditada a unha previa relación xurídica coa Seguridade Social (acreditar un período mínimo de cotización en determinados casos), sempre que se cumpran os demais requisitos esixidos.

- ▶ Dentro da acción protectora do réxime xeral e dos réximes especiais da Seguridade Social, coas excepcións que, en cada caso e para cada modalidade, se indican no respectivo réxime especial, inclúense as pensións seguintes:
  - Por xubilación.
  - Por incapacidade permanente: total, absoluta e grande invalidez.
  - Por falecemento: viuvez, orfandade e en favor de familiares.
- ▶ Dentro da acción protectora do seguro obrigatorio de velez e invalidez (SOVI), inclúense as pensións de: velez, invalidez e viuvez.

Pensións non contributivas

Son prestacións económicas que se recoñecen a aqueles cidadáns que, atopándose en situación de necesidade protexible, carezan de recursos suficientes para a súa subsistencia nos termos legalmente establecidos, aínda cando non cotizasen nunca ou o tempo suficiente para alcanzar as prestacións do nivel contributivo. Dentro desta modalidade, atópanse as pensións de invalidez e xubilación.

Destas prestacións dáse conta no apartado 3.1 do capítulo 3 Inclusión, inmigración e acción social.

Pensións en vigor a 1 de decembro de 2016

Total sistema

	Número	P.media
España	9.473.482	910,24
Andalucía	1.517.327	818,34
Aragón	298.256	955,32
Principado de Asturias	301.318	1.073,77
Illas Baleares	185.194	840,50
Canarias	304.195	839,86
Cantabria	138.317	955,05
Castela e León	607.762	894,42
Castela - A Mancha	365.943	840,42
Cataluña	1.695.860	944,54
Comunidade Valenciana	964.379	838,54
Estremadura	222.454	758,10
Galicia	757.612	768,46
Comunidade de Madrid	1.115.784	1.076,35
Rexión de Murcia	242.663	800,13
Comunidade Foral de Navarra	132.167	1.043,71
País Vasco	540.119	1.128,91
A Rioxa	67.990	884,07
Ceuta	8.383	923,58
Melilla	7.759	856,03

Fonte: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

A distribución por clases é a seguinte:

	Galicia		España	
	Número	P.media	Número	P.media
Incapacidade permanente	69.432	827,99	944.600	931,65
Xubilación	470.686	873,52	5.784.748	1.050,82
Viuvez	187.409	542,92	2.364.388	640,89
Orfandade	23.948	370,30	339.471	376,42
Favor de familiares	6.137	477,72	40.275	528,64
Total pensións	757.612	768,46	9.473.482	910,24

1.2 RECURSOS

1.2.1 Estrutura orgánica

A Consellería de Política Social é o departamento da Administración autonómica ao cal, ademais daquelas competencias e funcións establecidas pola Lei 1/1983, do 22 de febreiro, de normas reguladoras da Xunta e da súa Presidencia, lle corresponde, de conformidade co Estatuto de autonomía e coa Constitución española, propoñer e executar as directrices xerais do Goberno no ámbito social. Engloban, xa que logo, as competencias en materia de servizos sociais, incluíndo as políticas de familia, infancia e menores, dinamización demográfica, benestar social, inclusión social, servizos comunitarios, atención aos discapacitados e ás persoas maiores, a promoción da autonomía persoal e a atención ás persoas en situación de dependencia; tamén atende as políticas de xuventude e voluntariado. Todo o anterior na forma establecida no Decreto 176/2015, do 3 de decembro, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Política Social (DOG nº 322, do 04.12.2015) (corrección de erros, DOG núm. 4 do 08.01.2016)

A configuración da nova estrutura orgánica da Xunta de Galicia e da Vicepresidencia e as consellerías foi publicada no Decreto 146/2016 do 13 de novembro (DOG nº. 217 do 14.11.2016) e no Decreto 177/2016 do 15 de decembro (DOG nº. 239 do 16.12.2016) respectivamente.

O Decreto 176/2015, do 3 de decembro, no seu artigo 2 establece que para o exercicio das súas funcións, a Consellería de Política Social se estrutura nos seguintes órganos: O/a Conselleiro/a, Secretaría Xeral Técnica, Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Xeográfica, Dirección Xeral de Inclusión Social, Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade, Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado e xefaturas territoriais.

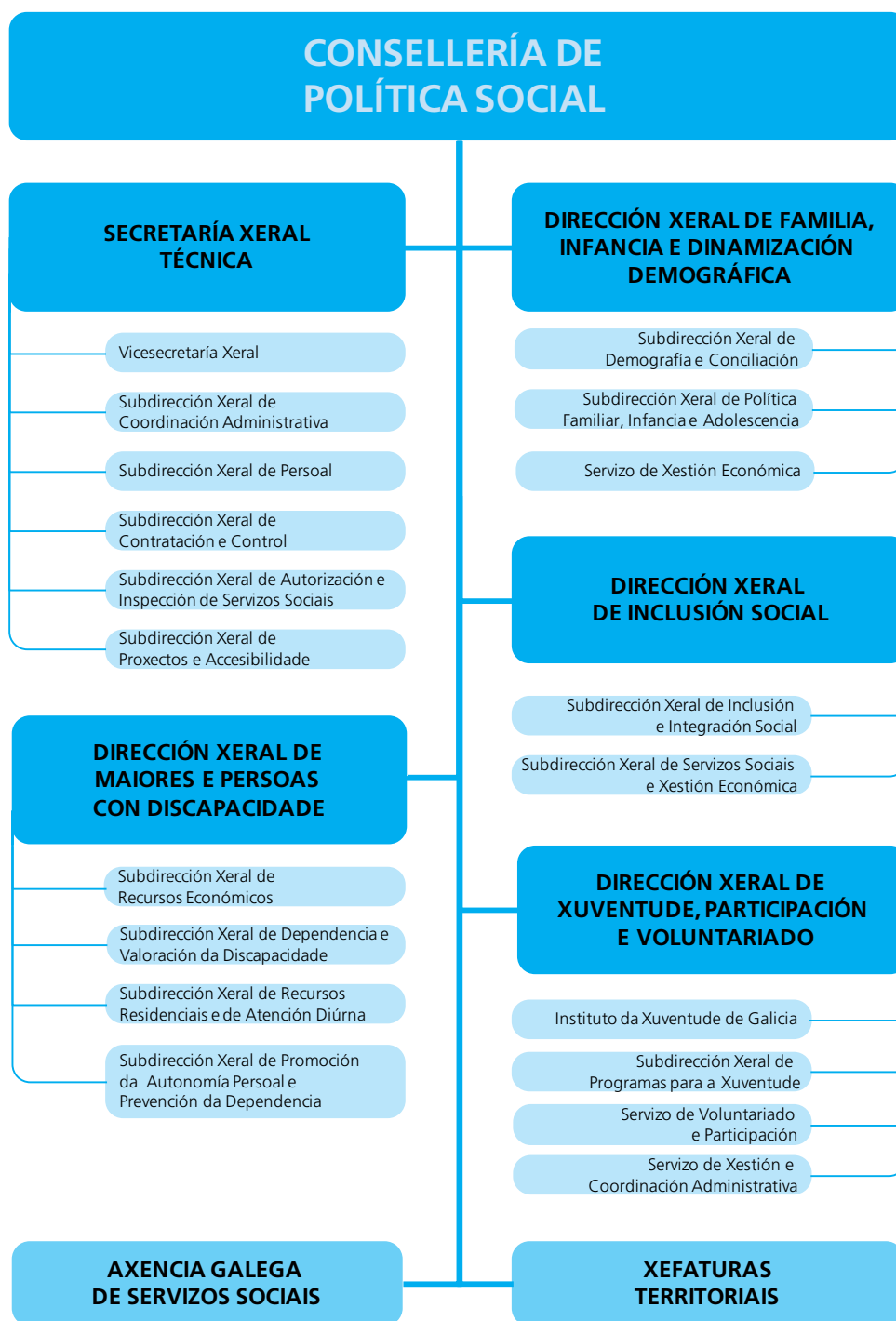
No seu art. 3 establece que quedan adscritos a esta consellería: A Axencia Galega de Servizos Sociais, creada polo Decreto 40/2014, do 20 de marzo, que, como entidade ins-

trumental de dereito público, asumirá de xeito progresivo as competencias en materia de servizos sociais; está dotada de personalidade xurídica pública, patrimonio propio e autonomía na súa xestión.

► Outros órganos

Así mesmo, quedan adscritos a esta consellería os órganos colexiados seguintes con carácter e funcións establecidos nas súas respectivas normas reguladoras:

- a) A Comisión Interdepartamental de Servizos Sociais e Inclusión Social, creada pola Lei 13/2008, do 3 de decembro, de servizos sociais de Galicia.
- b) O Consello Galego de Benestar Social, creado pola Lei 13/2008, do 3 de decembro.
- c) A Comisión Técnica de Accesibilidade e o Consello Galego para a Promoción da Accesibilidade e a Supresión de Barreiras, creados pola Lei 8/1997, do 20 de agosto, de accesibilidade e supresión de barreiras na Comunidade Autónoma de Galicia.
- d) O Consello Galego da Familia e o Observatorio Galego de Familia e da Infancia, creados pola Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia
- e) O Consello Autonómico de Atención Temperá e a súa Comisión Técnica, creados polo Decreto 183/2013, do 5 de decembro, polo que se crea a Rede galega de atención temperá.
- f) O Consello Galego de Acción Voluntaria e o Observatorio Galego de Acción Voluntaria, creados pola Lei 10/2011, do 28 de novembro, de acción voluntaria.
- g) O Comité Galego de Políticas de Xuventude, creado pola Lei 6/2012, do 19 de xuño, de xuventude de Galicia
- h) O Consello Asesor e Consultivo da Xuventude de Galicia e o seu Observatorio da Xuventude, creados pola Lei 6/2012, do 19 de xuño.

1.2.2 Recursos humanos

Para a xestión das competencias en 2016, a consellería contou con 4.189 postos. A distribución por área territorial é a seguinte:

	Total	Porcentaxe
A Coruña	1.407	33,59%
Lugo	718	17,14%
Ourense	502	11,99%
Pontevedra	1.239	29,57%
Servizos centrais	323	7,71%
Total	4.189	100%

Distribución por áreas de actuación

En canto á distribución por áreas de actuación pódese subliñar que máis do 72% da relación de postos de traballo está destinado nos centros dos que é titular a Consellería de Política Social:

	Total	Administración	Centros propios
A Coruña	1.407	305	1.102
Lugo	718	150	568
Ourense	502	148	354
Pontevedra	1.239	244	995
Servizos centrais	323	311	12
Total	4.189	1.158	3.031

Outro persoal

Ademais dos 4.189 postos de traballo, a Consellería de Política Social contou en 2016 con 122 persoas non incluídas nas RPT (acumulación de tarefas, gabinete, e persoal á disposición do conselleiro).

1.2.3 Recursos económicos

O orzamento da Consellería de Política Social ascendeu no ano 2016 a 618.541.640 euros. A distribución por capítulos do orzamento de 2016 foi a seguinte:

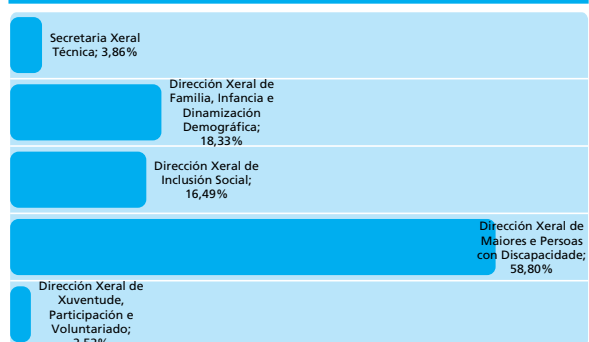
Capítulo I	Gastos de persoal	121.991.912
Capítulo II	Gastos correntes bens e servizos	182.009.936
Capítulo IV	Transferencias correntes	294.119.372
Capítulo VI	Investimentos reais	8.269.219
Capítulo VII	Transferencias de capital	12.151.201
Total		618.541.640

A distribución dos créditos por programas foi a seguinte:

Dirección e servizos xerais de promoción social	39.340.923
Protección e inserción social	74.467.427
Programas de prestacións ás familias e á infancia	113.358.038
Servizos sociais relativos ás migracións	1.119.080
Programa de Atención á dependencia	324.181.183
Promoción da Autonomía Persoal e Prevención da Dependencia para Persoas con Discapacidade	28.266.058
Programas de Solidariedade	1.216.777
Servizos á Xuventude	14.361.231
Servizos sociais comunitarios	22.230.923
Total	618.541.640

En canto á distribución por servizos foi a seguinte:

Secretaría Xeral Técnica	23.862.809
Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica	113.358.038
Dirección Xeral de Inclusión Social	102.012.235
Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade	363.730.550
Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado	15.578.008
Total	618.541.640

Contratación

Os contratos (agás contratos menores) iniciados no ámbito desta consellería no ano 2015, a través de procedementos de contratación administrativa son os seguintes:

► Contratos que xeraron gasto para a consellería

	Nº	Importe de licitación	Importe de adjudicación
Aberto	24	16.298.443,15	14.058.829,12
Negociado	15	1.309.701,30	1.179.597,97
Total	39	17.608.144,45	15.238.427,09

A porcentaxe por procedemento de tramitación do importe de adjudicación é dun 7,74% para o negociado e 92,26% para o aberto. A porcentaxe do importe de adjudicación sobre o licitado é do 86,54%.

Adicionalmente, licitáronse os seguintes contratos que quedaron desertos:

	Nº	Importe de licitación
Aberto	5	2.131.520,71
Negociado	1	61.347,00
Total	6	2.192.867,71

E os seguintes contratos, nos que non se compara o importe de licitación co de adjudicación ao non ser magnitudes comparables (a adjudicación realizouse en función de prezos unitarios):

	Nº	Importe de licitación
Aberto	10	3.521.061,27
Negociado	1	256.800,00
Total	11	3.777.861,27

Finalmente, o total das prórrogas incorpóranse por separado:

	Nº	Importe prórrogas
Aberto	143	99.491.743,02
Negociado	94	36.551.714,00
Total	237	136.043.457,02

► Contratos que xeraron ingresos para a consellería

	Nº	Importe de licitación	Importe de adjudicación
Aberto	0	0	0
Negociado	10	6.070	6.275
Total	10	6.070,00	6.275,00

E o total das prórrogas incorpóranse por separado:

	Nº	Importe prórrogas
Aberto	10	27.993,41
Negociado	39	24.042,92
Total	49	52.036,33

1.2.4 Rede de centros

A Consellería de Política Social dispón dunha rede de 44 centros sociais, 46 centros para maiores, 10 centros para persoas con discapacidade, 12 centros de menores, 27 centros para a infancia, 9 centros de familia (2 residencias de tempo libre) e 27 centros para a xuventude. A descrición das distintas tipoloxías é a seguinte:

► Centros sociais

Terán a consideración de centros de servizos sociais todos aqueles equipamentos regulamentariamente tipificados nos que se desenvolvan dun modo estable e continuado servizos, programas e actividades de servizos sociais nas distintas áreas sociais.

► Centros de atención ás persoas maiores

Son centros de atención ás persoas maiores todos aqueles equipamentos, establecementos ou instalacións nos que se preste, dun xeito estable e continuado, atención directa a un mínimo de 6 persoas con idade igual ou superior a 65 anos, ou, excepcionalmente, maiores de 60 que pola súa situación persoal ou social precisen destes centros.

► Centros para persoas con discapacidade

Son centros destinados á atención de persoas con discapacidade, nos que se lles presta unha atención integral, especializada e terapéutica para o seu axuste persoal, así como unha oferta de actividades rehabilitadoras, ocupacionais, culturais, recreativas e de convivencia para a súa inclusión social e fomento da súa autonomía.

Existen dúas modalidades: centros de atención diúrna no que se inclúen os centros ocupacionais e os centros de día; e centros residenciais nas súas diferentes modalidades, nos que viven dunha maneira temporal ou definitiva, as persoas con discapacidade que por diversos motivos, xa sexan ambientais, sociais ou persoais teñen dificultades para vivir no seu contorno.

► Centros de atención á infancia

Son centros de atención á infancia aqueles equipamentos que, calquera que sexa a súa denominación, organizan o coidado dos nenos/as no seo dun grupo co fin de contribuír ao seu benestar e ao seu proceso evolutivo, facilitando a conciliación da vida laboral e familiar das familias mediante a súa garda e custodia.

► Centros de menores

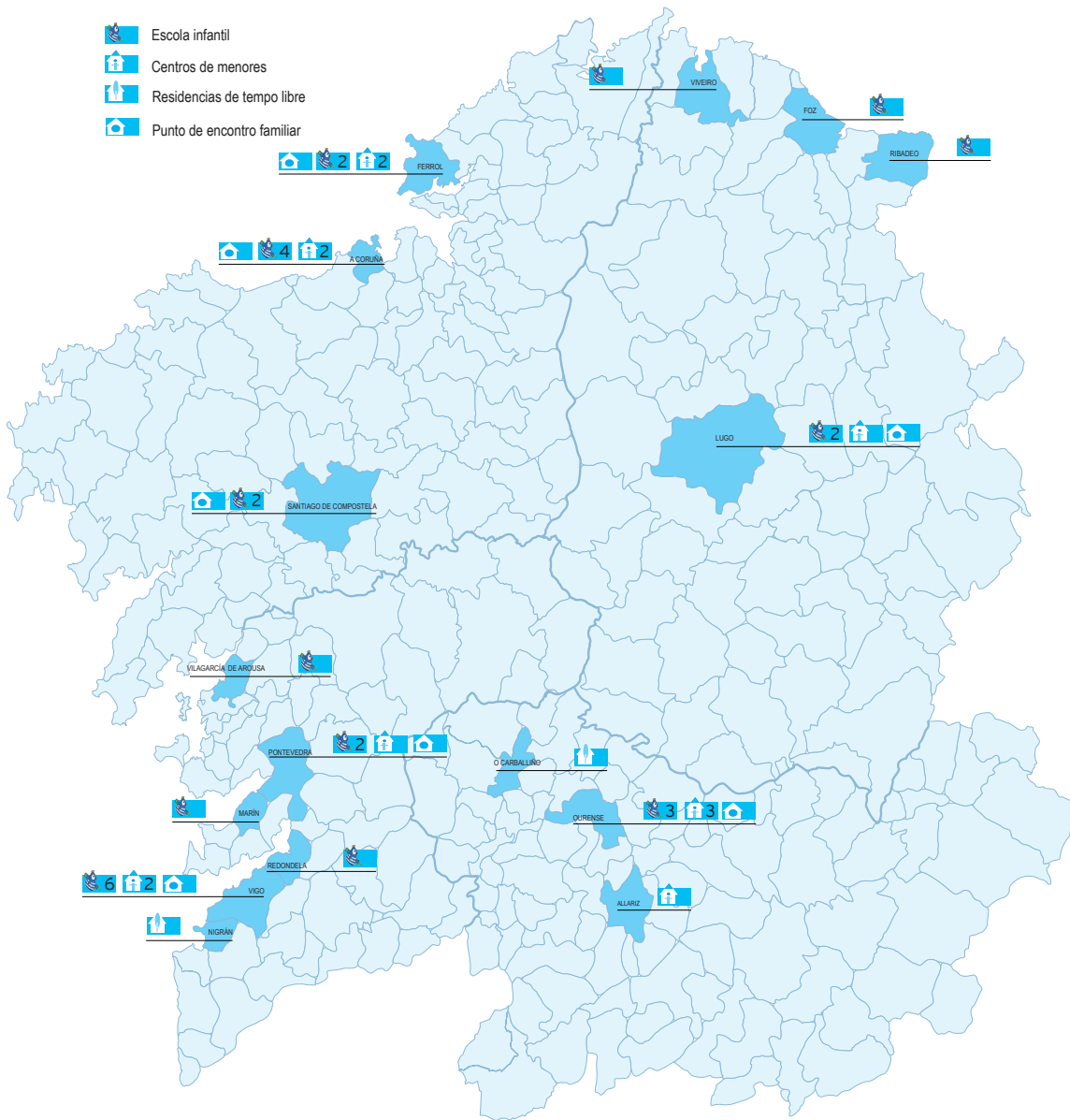
Os centros de menores clasifícanse nas seguintes tipoloxías: casas de primeira acollida, casas de familia, miniresidencias, residencias, centros con fogares, centros de reeducación, centros de atención específica, vivendas tuteladas, vivendas de transición á vida autónoma, centros con obradoiros formativos e centros de atención de día.

► Centros para a xuventude

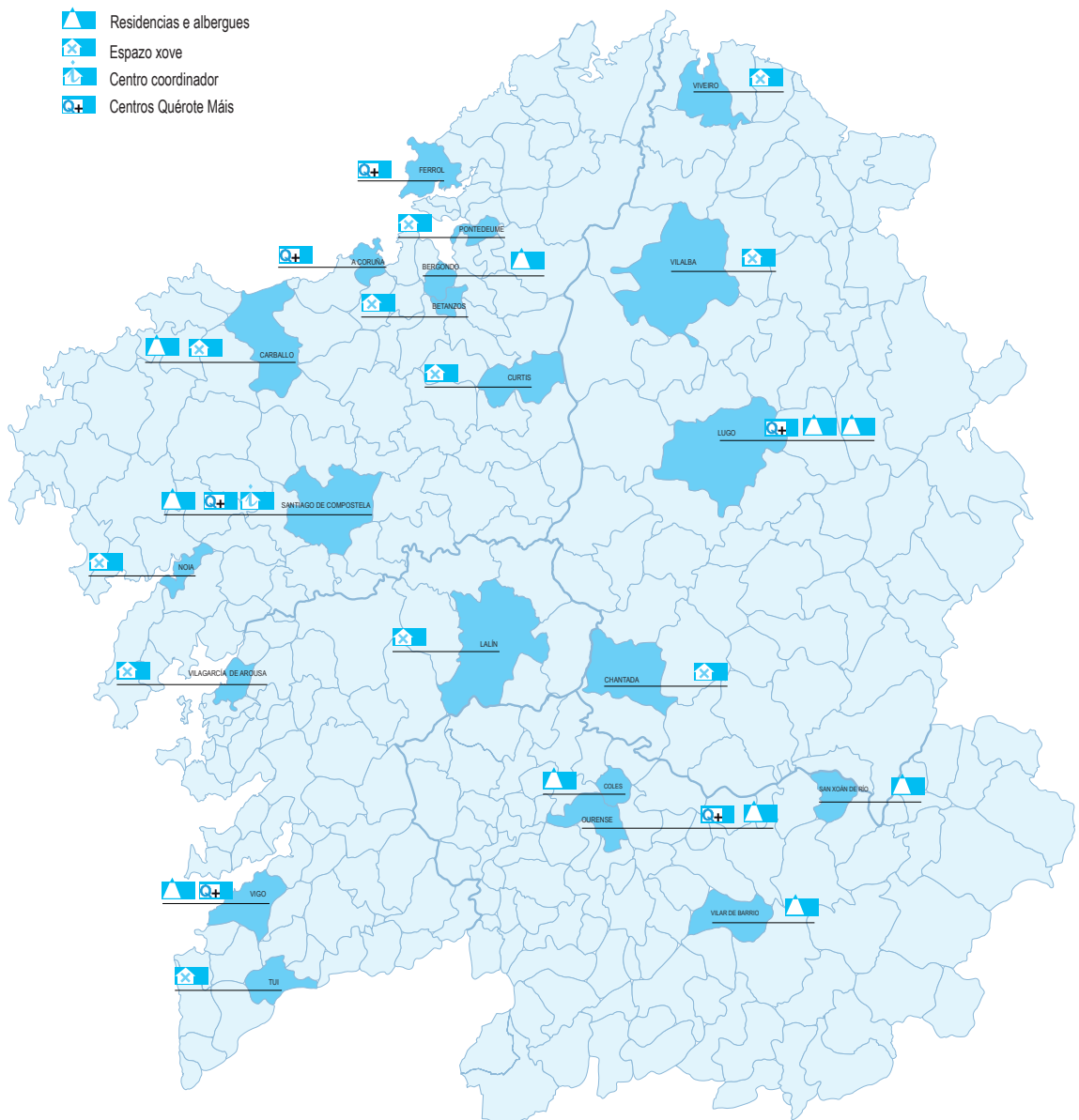
Os centros para a xuventude clasifícanse nas seguintes tipoloxías: centro coordinador de información e documentación xuvenil, espazo xove, residencias e albergues e os centros querote máis.

A distribución por concellos dos centros para menores, escolas infantís e familia é a seguinte:

A distribución por concellos dos centros de atención á xuventude é a seguinte:

1.3 NORMATIVA

A Consellería de Política Social e os seus órganos adscritos publicaron durante 2016 un total de 419 disposicións no Diario Oficial de Galicia, A distribución segundo as seccións establecidas no DOG e por rango da disposición é a seguinte:

► Distribución por rango

Lei	1
Decreto	9
Orde	54
Extracto	21
Resolución	94
Cédula	42
Edicto	108
Anuncio	76
Corrección de erros	14
Total disposicións	419

► Distribución por Sección

I. Disposicións xerais	8
II. Autoridades e persoal	4
III. Outras disposicións	98
IV. Oposicións e concursos	12
VI. Anuncios	297
Total disposicións	419

No seguinte acceso pode consultar as normas de maior interese no eido do benestar publicadas no Diario Oficial de Galicia ao longo do ano 2016 e distribuídas por categorías temáticas e data de aparición.

1.4 PUBLICACIÓNS E ESTATÍSTICAS

A Sección de Publicacións e Estatísticas, atendendo o establecido no art. 8 e) do Decreto 176/2015 do 3 de decembro, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Política Social (DOG nº 232, do 04.12.2015) (Corrección de erros: DOG nº. 4 do 08.01.2016), depende orgánica e funcionalmente da Subdirección Xeral de Coordinación Administrativa, adscrita á Secretaría Xeral Técnica, e ten ao seu cargo as seguintes funcións:

- ▶ Elaboración de publicacións: recompilación da información, redacción, revisión, maquetación, e publicación e posta á disposición dos usuarios de todos os recursos publicables relacionados con temáticas propias da Consellería.
- ▶ Coordinación e tramitación de expedientes de publicacións e de todo tipo de documentos -impresos ou electrónicos- que se presentan, para a súa aprobación, ante a Comisión Permanente de Publicacións.
- ▶ Asesoramento técnico en calquera dos procesos de edición aos departamentos da consellería que así o requiran.
- ▶ Cumprir e facer cumprir entre os distintos departamentos da Consellería, todo canto acordo se tome no Consello e na Comisión Permanente de Publicacións
- ▶ Xestión do ISBN, ISSN e depósito legal.
- ▶ Actualización e mantemento do catálogo en rede das publicacións editadas pola Consellería e descrición bibliográfica dos recursos publicables e posta á disposición dos usuarios, para a súa consulta, dos recursos publicables a través da páxina web da Consellería de Política social
- ▶ Coordinación, como órgano estatístico sectorial da consellería, entre o Instituto Galego de Estatística e as unidades administrativas responsables de operacións ou actividades estatísticas na elaboración ou reestruturación dos proxectos técnicos, actualización, seguimento e difusión dos datos das ditas operacións ou actividades.
- ▶ Colaboración co IGE na elaboración, seguimento e cumprimento das operacións estatísticas integradas no Programa estatístico anual (PEA).

1.4.1 Área de Publicacións¹

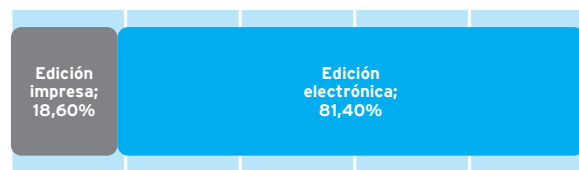
No ano 2016 a Subdirección Xeral de Coordinación Administrativa, a través da Sección de Publicacións, presentou para a aprobación da Comisión Permanente de Publicacións e a súa posterior edición un total de 43 documentos.

Por tipoloxía de publicación, distribúense do seguinte xeito: carteis: 10; dísticos: 5; folletos: 5; libros: 8; publicacións periódicas: 14 (números correspondentes a 7 títulos editados); trípticos: 1.

Producción por tipo de publicación: Ano 2016	
Carteis	10
Dísticos	5
Folletos	5
Libros	8
Publicacións periódicas*	14
Tríptico	1
Total	43

* Os números publicados corresponden a 7 títulos de publicacións periódicas aprobadas na Comisión Permanente de Publicacións.

A edición impresa representa un 18,60% do total -con 8 documentos- fronte á edición electrónica -con 35 documentos- e que representa o 81,40% do total. Todos os títulos correspondentes á edición electrónica foron colgados na rede e tamén unha parte do total de títulos impresos.

Todos os documentos teñen carácter non venal

¹ As distintas unidades administrativas son as que proporcionan os datos de tiraxe (no caso de edición impresa ou edición electrónica cun dispositivo físico) e orzamento do documento.

Ao longo de 2016 o número de exemplares de todos os documentos editados ascende a 34.110 e flutúan entre un mínimo de 50 exemplares e un máximo de 20.000. Diferen segundo o tipo de documento, aumentado a tiraxe en documentos de carácter divulgativo de programas levados a cabo polas distintas unidades.

En canto aos investimentos, o custo total investido en publicacións ao longo de 2016 ascende a 20.855,69 euros

A lingua de publicación utilizada en todos os documentos é o galego, aínda que algúns títulos -6 concretamente- publicáronse tamén en castelán

A distribución de número de documentos, tiraxe*** e orzamentos dos distintos centros directivos e outros órganos administrativos adscritos á consellería é a seguinte:

1.4 PUBLICACIÓNS E ESTATÍSTICAS

Departamento**	nº	Tiraxe***	Custo en euros
Secretaría Xeral Técnica	8	0	0,00
Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica	7	50	0,00
Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade	14	10.000	5.317,71
Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado	14	24.060	15.537,98
Total	43	34.110	20.855,69
Total	52	45.550	67.682,96

** Relaciónanse unicamente aquelas unidades administrativas que ao longo de 2016 publicaron algún tipo de documento.

*** Na tiraxe inclúense os documentos impresos e os documentos electrónicos con dispositivo físico.

O depósito legal

A Lei 23/2011, do 29 de xullo, de depósito legal (BOE nº 182, do 30.07.2011)² e a súa entrada en vigor o 30 de xaneiro de 2012 tivo como novidade máis destacada o cambio na asunción da xestión do depósito legal que pasa de recaer no impresor a recaer no editor.

A partir de 2012, a Sección de Publicacións e Estatísticas, xestiona o depósito legal das obras editadas (impresas e electrónicas con dispositivo físico) pola Consellería de Política Social.

No ano 2016 solicitáronse 8 números ás oficinas de depósito legal da Coruña. Depositáronse os exemplares preceptivos de cada documento publicado para a súa conservación na Biblioteca Nacional de España, na Biblioteca de Galicia e nos centros de conservación estableci-

dos pola Comunidade Autónoma de Galicia no ámbito das súas competencias.

A publicación do Real decreto 635/2015, do 10 de xullo (BOE núm. 177 do 25.07.2015), regula o depósito legal das publicacións en liña. Polo tanto, e aínda que se viña practicando desde a publicación da lei, os xestores do depósito legal das publicacións en liña son os centros de conservación, é dicir, a Biblioteca Nacional de España e os que determinen as comunidades autónomas no ámbito das súas competencias. Estes centros son os que determinan os sitios web e os recursos que se capturarán ou depositarán para ser conservados e poder así facilitar a súa consulta. Na Comunidade Autónoma de Galicia o centro de conservación recae na Biblioteca de Galicia.

A reestruturación das consellerías en decembro de 2015 tivo como consecuencia a reformulación da actividade desenvolvida pola Sección de Publicacións e Estatísticas da consellería. Os cambios materializáronse en dúas medidas concretas: a aparición dun novo boletín elaborado e coordinado integramente desde esta sección de Publicacións e a construción dunha ferramenta que visualizase o noso labor: a elaboración do blog Alertas e Publicacións.

² Segundo se recolle no preámbulo da lei, o depósito legal é un servizo público gratuito dirixido ao sector editorial para subministrar orixinais de obras en dominio público e como unha garantía da liberdade de expresión e do acceso á información dos cidadáns... e como unha peza do desenvolvemento económico e social dun país.

Entre as novidades máis salientables destacan: o novo papel que se atribúe ao editor como suxeito depositante principal, o mellor control bibliográfico, a garantía da dispoñibilidade do seu material, a redución das cargas administrativas e o depósito e tratamento dos novos soportes da edición e dos documentos en rede.

O BdB. Boletín de Benestar: Boletín informativo de Política Social

Boletín Informativo de Política Social, n.º 0 (xaneiro-febreiro 2016)

ACTUALIDADE

- Decreto 176/2015, do 3 de decembro, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Política Social. (DOG n.º 232, do 04.12.2014).
- A Xunta inicia o deseño do plan de apoio á natalidade coa Tarxeta Benvida, que alcanzará 100 euros ao mes para os nenos e nenas que nazan a partir de 2016.
- A Xunta incrementará nun 9% as prazas en escolas infantís sostidas con fondos públicos o vindeiro curso escolar 2016-2017
- Fundacións de interese galego.
- Cadro de contías mínimas de pensións do Sistema da Seguridade Social para o ano 2016.
- Salario mínimo interprofesional para o ano 2016.

ESTADÍSTICAS

- Padrón de habitantes en 1 de xaneiro de 2015.
- Enquisa de poboación activa 4º trimestre de 2015.

ALERTAS

- Alerta bibliográficas.
- Enderozos de interese.
- Novidades editoriais da Consellería.

NORMATIVA

- Normativa DOG
- Normativa CCAA
- Normativa BOE
- Normativa UE

PUBLICACIÓNS

Catálogo de publicacións na web

Para máis información é tomada do Portal Galicia, susceptible de modificación.

CC BY-NC-SA
 © Xunta de Galicia. 2016. 048. Boletín de Benestar, 2016

Edición: Consellería de Política Social, Secretaría Xeral Técnica, Subdelegación Xeral de Coordinación Administrativa, Sección de Publicacións e Estatísticas

WPS
 Este documento publícase baixo licenza CC-BY-NC-SA (Creative Commons) 4.0 España de Creative Commons. Para que o seu uso sexa libre e aberto, consulte: <http://www.creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Cooperación: Papeo Debatido
 Maquetación: Andrea Lameiro Casas
 ISSN: En preparación

Actualidade con novas das actuacións levadas a cabo por esta consellería e seleccionadas de entre as publicadas na web da Xunta de Galicia.

Estatística achega información de elaboración propia con datos extraídos de táboas, gráficos, pirámides etc., publicados por organismos de carácter estatal ou autonómico, segundo os casos, e sobre poboación activa, dependente, excluídos, menores ou infancia, etc. Esta información pode resultar interesantes á hora de abordar actuacións dentro do noso ámbito competencial.

Alertas bibliográficas, dirixida aos profesionais dos servizos sociais, con vínculos a información bibliográfica sobre campos específicos e temas de actualidade. Así mesmo, tamén se inclúen nesta sección todas as novidades editoriais publicadas por esta consellería ou de próxima aparición, cun enlace á Librería institucional, o catálogo de publicacións da Xunta de Galicia.

Declaración de días institucionais. Abarca os que se conmemoran no tramo temporal que abarca cada número do boletín, con enlaces ás páxinas web que os desenvolven.

Na última sección, **Normativa**, ofrecemos unha recompilación con vínculos aos boletíns ou diarios que publican a normativa específica no ámbito autonómico, estatal e europeo.

Neste ano 2016 publicáronse 5 números: N.º 0 (xaneiro-febreiro)- n. 4 (Novembro-décembro)

Este novo boletín que inicia a súa andadura nos primeiros meses de 2016 pretende ser un foro de información que axude a todos os interesados nas políticas sociais a afondar no benestar social dos nosos cidadáns coa intención de facilitar a formación e accesibilidade informativa a todas as persoas que, dun xeito ou doutro, e desde distintas perspectivas se dedican a axudar as persoas máis necesitadas da nosa sociedade.

Trátase dunha publicación de periodicidade bimestral e de carácter dinámico estruturada en seccións que inciden en distintos aspectos:

O blog da Consellería: Alertas e publicacións de Política Social

Esta ferramenta iníciase en maio de 2016 cun dobre obxectivo: por un lado, dar visibilidade ás novidades editoriais elaboradas pola consellería, e por outro, crear un contorno de información de recursos documentais no ámbito das competencias propias desta consellería. Parte da necesidade de ampliar e dar a coñecer a actuación e a xestión das políticas públicas en materia de Servizos sociais.

Estrutura: O blog estrutúrase en catro categorías:

- ▶ **Publicacións da Consellería:** Visualízanse os recursos documentais editados pola Consellería cun enlace á publicación en formato pdf.
- ▶ **Normativa:** a intervalos periódicos accédese a recompilacións normativas relacionadas coas políticas sociais de carácter autonómico, estatal e europeo.
- ▶ **Estatísticas:** Infórmanos sobre as actividades ou operacións estatísticas elaboradas polas distintas unidades administrativas e demais entes da Consellería e integradas no Programa estatístico anual (PEA) que cada ano publica o Instituto Galego de Estatística (IGE) no Diario Oficial de Galicia (DOG). Tamén se pode acceder a táboas, gráficos de evolución, pirámides de poboación, enquisas de poboación activa, etc., elaboradas a partir dos datos tomados dos institutos de estatística de carácter estatal e/ou autonómicos e referidas especialmente a Galicia.
- ▶ **Alertas:** Esta categoría recolle recursos de información extraídos da internet con información sobre novidades bibliográficas e/ou novas sobre eventos, formación, blogs e redes sociais de asociacións, fundacións, entidades, observatorios etc. que centran a súa actividade nas competencias que nos afectan.

<https://blogs.xunta.gal/publicacions-ps/>

Desde a súa creación publicáronse 71 artigos* distribuídos por categorías do seguinte xeito:

Alertas	29
Estatísticas	12
Normativa	35
Publicacións da Consellería	20

* O nº de artigos publicados (71) difire do nº de entradas (96). Isto explícase porque un mesmo artigo pode estar asignado a varias categorías.

Relacionanse a continuación todas as publicacións incluídas no catálogo de publicacións da Xunta de Galicia durante o ano 2016:

BITEB. Boletín Informativo de Trabajo e Benestar
decembro 2015, nº 113

Publicación periódica mensual na que se recollen novas sobre as actuacións máis salientables da Xunta de Galicia nos eidos laboral e do benestar. Acompaña a publicación unha recompilación normativa de lexislación relacionada con estes ámbitos de carácter autonómico (DOG e diarios oficiais das restantes comunidades autónomas), estatal (BOE) e comunitario (DOUE).

Acceso:

http://traballo.xunta.es/export/sites/default/Biblioteca/Documentos/Publicacions/BITEB_113_Decembro_2015.pdf

BdB. Boletín Informativo de Política Social

Novo boletín informativo de periodicidade bimestral elaborado pola Sección de Publicacións e Estatísticas da Secretaría Xeral Técnica. Estrutúrase en varias seccións: Actualidade, Estatísticas, Alertas bibliográficas e Normativa e ten como principal obxectivo informar sobre as actuacións máis salientables da Consellería no seu ámbito competencial e a información e formación dos seus usuarios.

Acceso n.º 0 (xaneiro-febreiro 2016).

https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/bb_00_2016.pdf

Acceso n.º 1 (marzo-abril 2016).

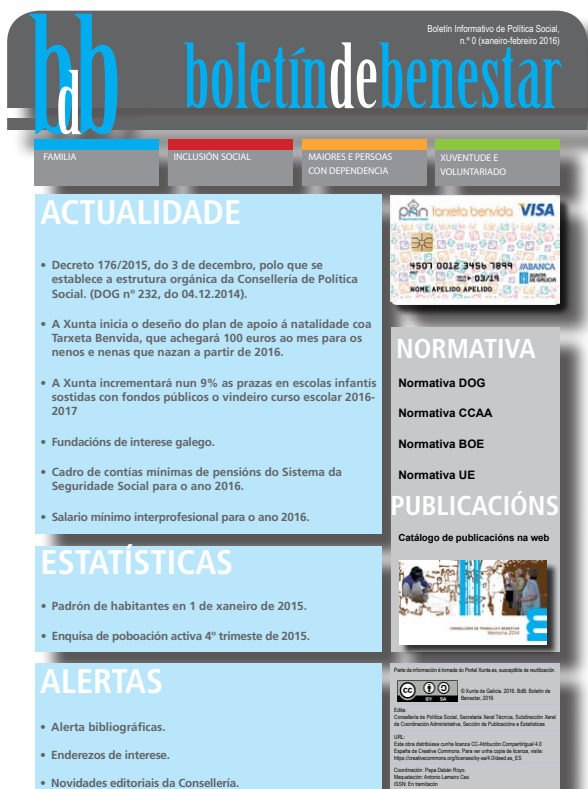
https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/bb_01_2016.pdf

Acceso n.º 2 (maio-xuño 2016).

https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/bb_02_2016_0.pdf

Acceso n.º 3 (xullo-agosto 2016).

https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/bdb_03_2016.pdf

1.4 PUBLICACIÓNS E ESTATÍSTICAS

Acceso n.º 4 (setembro-outubro 2016).

https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/bdb_04_2016.pdf

Acceso n.º 5 (novembro-décembro 2016).

https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/bdb_05_2016_imp.pdf

Guía de recursos para as familias

Esta guía de recursos publícase anualmente co obxectivo de facilitar toda a información actualizada sobre todas aquelas axudas e servizos relativos á mellora da calidade de vida de cada un dos membros da unidade familiar: vantaxes fiscais, permisos, centros e outros apoios, tanto da Administración autonómica como da estatal.

Acceso:

http://traballo.xunta.es/export/sites/default/Biblioteca/Documentos/Publicacions/Guia_recursos_familia_2015.pdf

Acceso en castelán:

http://traballo.xunta.es/export/sites/default/Biblioteca/Documentos/Publicacions/Guia_recursos_familia_2015_castellano.pdf

RECOMPILACIÓN NORMATIVA 2015

Consellería de Política Social. Recompilación normativa

Recompilación das disposicións normativas de política social publicadas no Diario Oficial de Galicia (DOG) en 2015. A información clasifícase en cinco grandes epígrafes: consellería, familia, inclusión, maiores e persoas con discapacidade e xuventude e voluntariado e en dous tipos de formato: HTML e PDF.

Acceso:

http://traballo.xunta.es/export/sites/default/Biblioteca/Documentos/Publicacions/recompilacion_normativa_2015.pdf

Manual de pautas do coidado e estimulación no fogar de menores en situación de dependencia

Publicado pola Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade este manual pon á disposición de cuidadores de persoas menores en situación de dependencia ferramentas e técnicas orientadas a axudar e favorecer o desenvolvemento persoal e a potenciar as habilidades do menor na busca de acadar as meirandes cotas de autonomía persoal.

Acceso:

<https://libraria.xunta.gal/gl/manual-de-pautas-do-coidado-e-estimulacion-no-fogor-de-menores-en-situacion-de-dependencia>

Xuventude Crea. Premios 2015

Publicación dos premiados no certame de creadores novos Xuventude Crea 2015 que convoca a Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado. Consta de notas biográficas dos premiados nas once especialidades, así como de fotografías dos autores e das obras gañadoras.

Acceso:

<https://libraria.xunta.gal/gl/xuventude-crea-programa-2016>

1.4 PUBLICACIÓNS E ESTATÍSTICAS

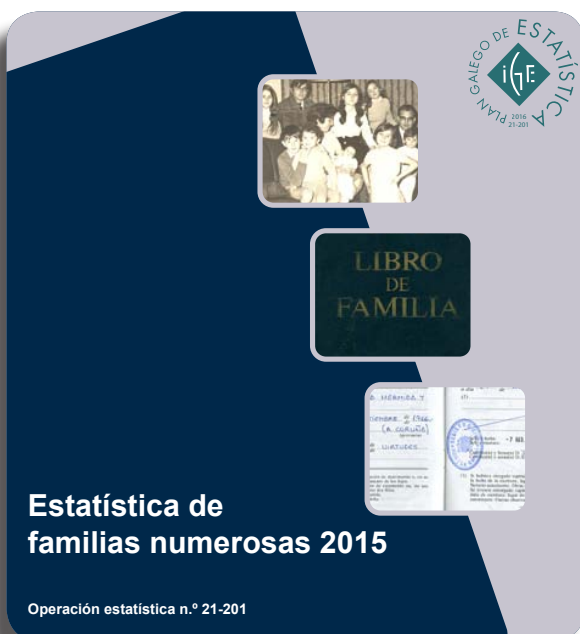

Consellería de Política Social. Memoria, 2015

Memoria que con carácter anual edita a Consellería de Política Social, coas súas actuacións máis salientables no ano en curso. A publicación estrúcturase en tantos capítulos coma ámbitos de actuación abrangue, agás o primeiro capítulo, no que se analizan temas de carácter máis transversal, como a estrutura orgánica, información demográfica, recursos, publicacións e estatísticas etc.

Acceso:

https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/memoria_cps_2015.pdf

Estatísticas de Política Social. Estatística de familias numerosas

Operación estatística extraída da información facilitada polas propias persoas interesadas sobre a concesión ou renovación dos títulos de familia numerosa entre o 1 de xaneiro e o 31 de decembro do ano en curso. Informa tamén sobre a normativa aplicable e os requisitos que se deben cumprir para o recoñecemento da condición de familia numerosa.

Acceso:

https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/estadistica_familias_numerosas_2015.pdf

Medidas xudiciais derivadas da aplicación en Galicia da L.O. 5/2000, reguladora da reponsabilidade penal dos menores: Memoria 2015

A norma que regula a responsabilidade penal dos menores (Lei orgánica 5/2000) pon o acento nas funcións rehabilitadoras e reeducadoras máis que nas sancionadoras. Establece un catálogo de medidas de natureza sancionadora-educativa que, baseado no superior interese do menor, persegue a integración e a reinserción social dos/as menores que delinquen. Esta memoria recolle os datos estatísticos de execución relativos ao ano 2015 e preséntase dividida en seis bloques: Medidas notificadas polos xulgados de menores, Medidas en execución, Medidas pendentes de execución, Datos sobre as persoas menores que estiveron executando medidas e Actuacións no ano 2015. Acompaña á publicación un anexo cun resumo do programa de traballo remunerado e formación ocupacional de menores infractores que cumpren unha medida de internamento nun centro.

Acceso:

https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/medidas_xudiciais_2015_v1.pdf

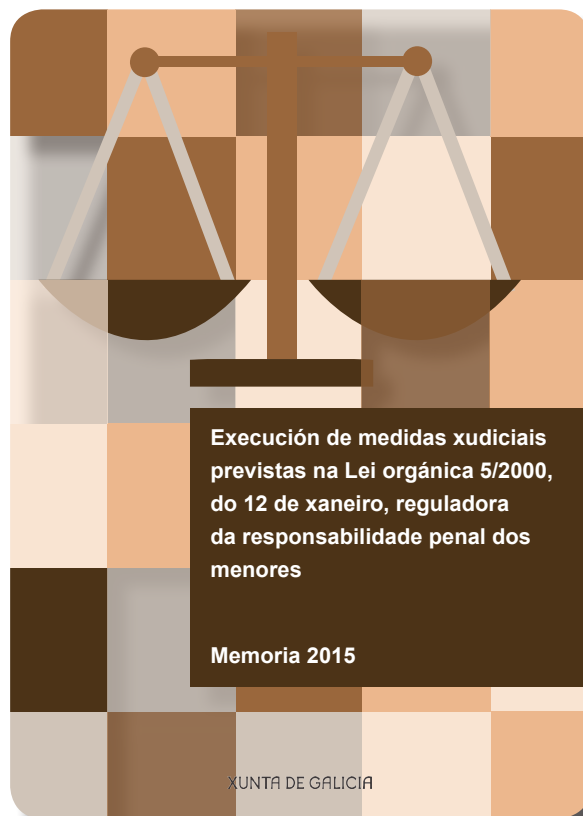
Un ano de mobilidade xuvenil: 2015

Publicación que recolle as actividades de mobilidade que se realizaron durante o ano 2015, tanto as realizadas por mozos/as galegos noutros países coma as levadas a cabo por mozos/as de diferentes países en entidades, asociacións e institucións galegas.

O obxectivo da publicación é dar a coñecer as diferentes opcións, programas e actividades que se lles ofertan á mocidade e ás entidades de Galicia no eido da mobilidade.

Acceso:

https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/mobilidade_xuvenil_2015.pdf

1.4 PUBLICACIÓNS E ESTATÍSTICAS

Enquisa para o Banco de Produtos de Apoio de Galicia, 2016

Estudo co que se pretende optimizar o actual Banco de Produtos de Apoio de Galicia. A elaboración desta enquisa responde á necesidade de dispor dunha base de coñecemento que permita desenvolver accións específicas coas que acadar o obxectivo marcado: determinar a percepción e a valoración dos produtos de apoio máis coñecidos e demandados polas federacións e asociacións que serven de apoio ás persoas con discapacidade e ás súas familias.

Acceso:

<https://libraria.xunta.gal/gl/enquisa-para-o-banco-de-produtos-de-apoio-de-galicia-2016>

INFORMACIÓN XUVENIL EN GALICIA 1994-2016

XUNTA DE GALICIA

Información xuvenil en Galicia. 1994-2016

Este estudo ten por obxecto analizar de forma descritiva o funcionamento e estrutura dos servizos de información xuvenís (SIX), e máis concretamente a Rede galega de información xuvenil e o seu peso nas políticas de mocidade desde 1994 a 2016. A Rede española de información xuvenil está constituída polas redes autonómicas, nas que os SIX están emprazados principalmente nos concellos. É o referente que teñen os mozos e mozas cando buscan información, orientación e asesoramento sobre temas do seu interese. No caso de Galicia, en 1994 o Goberno autonómico considerou necesario, como xa estaba a ocorrer noutras comunidades, colocar na súa axenda a implantación dunha Rede de información xuvenil na que a formación dos profesionais da información xuvenil é fundamental para o desenvolvemento das súas funcións.

Acceso:

<https://libraria.xunta.gal/gl/informacion-xuvenil-en-galicia-1994-2016>

Guía de recursos para as familias 2016

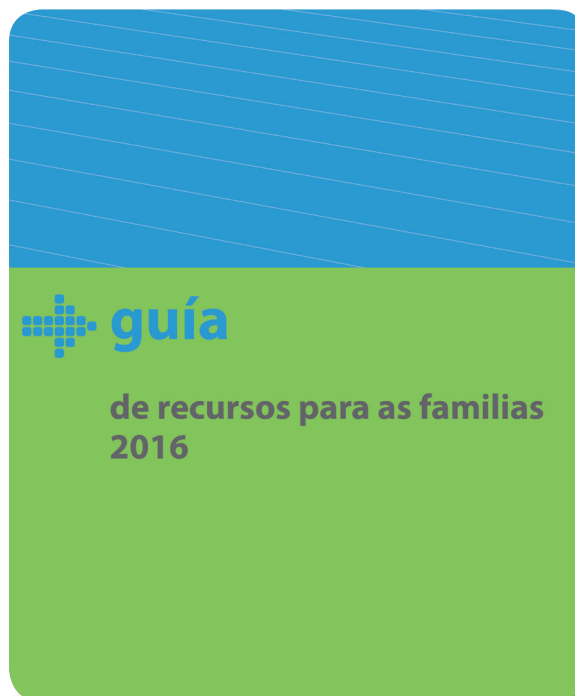
Esta Guía de recursos para as familias recolle o conxunto de medidas e prestacións que a Xunta de Galicia lles ofrece ás familias, as prestacións económicas da Seguridade Social, o conxunto de permisos e excedencias, os beneficios fiscais de ámbito autonómico, as medidas e beneficios fiscais de ámbito estatal e os servizos, plans e programas. Todo iso encamiñado a apoiar e favorecer todos os membros da unidade familiar.

Acceso:

https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/guia_recursos_familia_2016_0.pdf

Acceso en castelán:

https://libraria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/guia_recursos_familia_2016_castellano.pdf

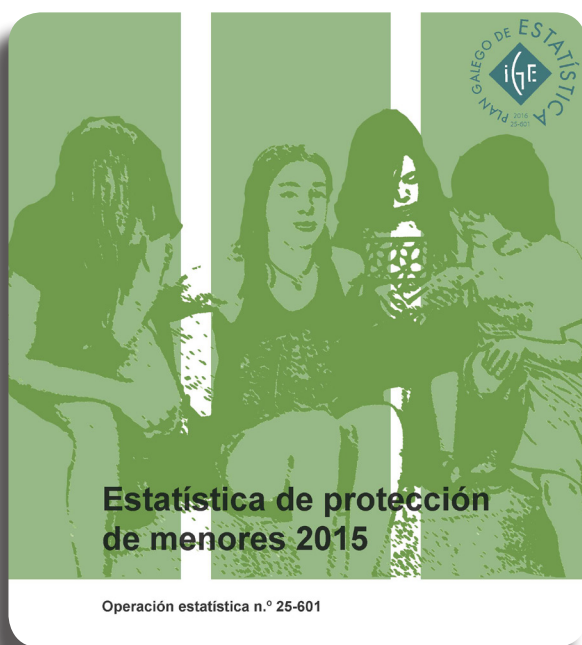
Plan Proxecta: Educación sexual. Curso 2016/17

Publicación estruturada a través da recompilación de fichas. Preséntase como un recurso de utilidade para o equipo docente encargado de poñer en marcha o Plan Proxecta, que ten como finalidade asesorar e facilitar a aprendizaxe da sexualidade por parte da nosa xuventude. Preténdese que aprendan a se coñecer, a se aceptar e a vivir a súa sexualidade dun xeito positivo e satisfactorio, e contribuír, deste xeito, ao seu pleno desenvolvemento persoal e social.

Acceso:

<https://libraria.xunta.gal/gl/plan-proxecta-educacion-sexual-curso-201617>

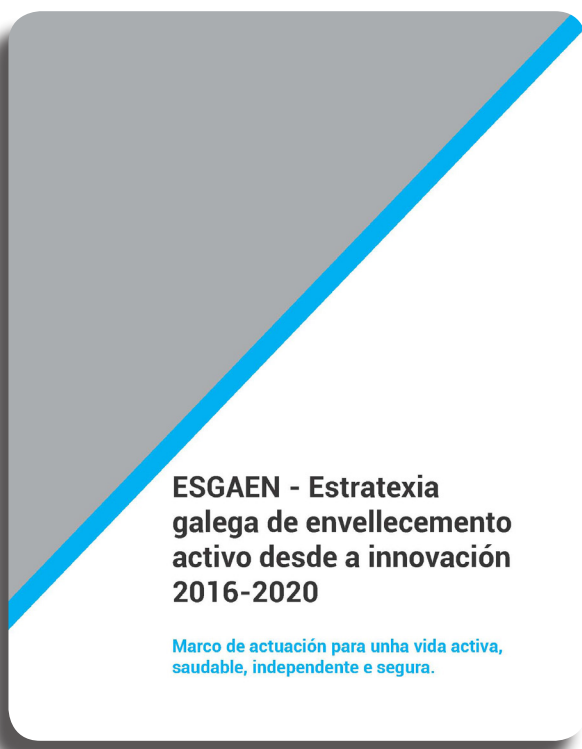

Estadística de protección de menores 2015

Publicación anual con información estadística sobre menores en situación de desprotección e sobre adopcións. Define as distintas figuras legais que protexen a situación de risco e desamparo: garda, tutela e acollemento, ben sexa familiar ou residencial. Tamén define e analiza o proceso legal das adopcións, na súa dobre vertente: nacional e internacional. Por último, describe os programas de apoio ás persoas menores e ás súas familias levadas a cabo polos servizos especializados de protección da infancia.

Acceso:

<https://libraria.xunta.gal/gl/estadistica-de-proteccion-de-menores-2015>

Esgaen. Estratexia galega de envellecemento activo desde a innovación 2016-2020: marco de actuación para unha vida activa, saudable, independente e segura

Publicación electrónica en liña da Estratexia galega de envellecemento activo (Esgaen). Traballo conxunto da Administración autonómica galega e dos denominados grupos de interese (entidades prestadoras de servizos, universidades, profesionais, etc.) que participan neste documento co obxectivo de acadar un envellecemento activo e saudable en Galicia.

Acceso:

<https://libraria.xunta.gal/gl/esgaen-estratexia-galega-de-envellecemento-activo-desde-a-innovacion-2016-2020-marco-de-actuacion>

1.4.2 Área de Estatísticas

Na persoa ao fronte da Sección de Publicacións e Estatísticas recae a coordinación do órgano estatístico sectorial³ desta consellería. Entre as súas funcións está a de coordinar e difundir as estatísticas propias da consellería e a colaboración co Instituto Galego de Estatística (IGE) na elaboración do Plan galego de estatística e dos proxectos dos seus programas anuais.

Froito desta colaboración é a publicación do Decreto 185/2015, do 23 de decembro polo que se aproba o Programa estatístico anual da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2016 (DOG nº 246, do 28.12.2015).

Segundo este decreto a Consellería de Política Social participou na programación dun total de 7 operacións estatísticas (OE)⁴.

Do estado⁵ das 7 OE, 4 aparecen como operacións en curso⁶, 1 en reestruturación⁷ e 2 en proxecto⁸.

Por órganos superiores e de dirección a distribución é a seguinte:

Secretaría Xeral Técnica: 1 OE

Operacións estatísticas

25-603 Explotación do Rexistro Único de Entidades Prestadoras de Servizos Sociais (RUEPSS): en curso

Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización

Demográfica: 4 OE

Operacións estatísticas

21-201	Estatística de familias numerosas: en curso
25-601	Estatística de protección de menores: en curso
25-606	Estatística de Infancia e adolescencia: en proxecto
25-1102	Estatística de execución de medidas xudiciais impostas a menores: en proxecto

³ Os órganos estatísticos sectoriais defínense como as unidades das consellerías encargadas de elaborar as estatísticas que se lles encomende no Plan galego de estatística e nos seus programas.

⁴ A Lei 8/2011 do 9 de novembro, do Plan galego de estatística 2012-2016 (DOG nº 225 do 24.11.2011) define operación estatística como aquela actividade ou conxunto de actividades estatísticas nas que algunha das administracións públicas galegas participa cando menos nunha fase da súa elaboración, a maiores da de difusión. Deberá, ademais, estar clasificada dentro dalgún dos puntos seguintes: a) Censos, b) Enquisas por mostraxe, c) Toma directa de datos, d) Explotacións estatísticas de directorios ou rexistros administrativos, e) De síntese: sistema de indicadores, números índices, contas económicas e proxeccións.

⁵ Estado: característica que define o grao de desenvolvemento dunha OE.

⁶ Un dos estados nos que se atopa unha OE. Refírese a unha operación con proxecto técnico que dá lugar a unha serie cronolóxica.

⁷ En reestruturación: operación que viña estando en curso pero que vai sufrir cambios substanciais no seu proxecto técnico.

⁸ En proxecto: operación nova que aínda non dispón de proxecto técnico

1.4 PUBLICACIÓNS E ESTATÍSTICAS

Dirección Xeral de Inclusión Social: 1 OE

Operacións estatísticas

25-602 Estatística sobre beneficiarios da Risga e das axudas de emerxencia social: en curso

Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade: 1 OE

Operacións estatísticas

25-701 Explotación do censo de persoas con discapacidade: en reestruturación

Actividade estatística no 2016 na Consellería de Política Social

No 2016, a actividade do Órgano estatístico sectorial en colaboración co IGE e cos departamentos responsables da elaboración estatística na consellería, centrouse en avanzar nos proxectos técnicos das dúas OE en proxecto da Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica: Estatística de infancia e adolescencia e Estatística de medidas xudiciais impostas polos xulgados de menores.

No caso da OE 25-701: Explotación do censo de persoas con discapacidade os datos publicáronse normalmente, logo da reestruturación realizada no seu proxecto técnico.

Tamén e dado que o ano 2016 ultimaba o Plan galego de estatística (PGE) 2012-2016, colaborouse co IGE, mediante alegacións, na elaboración do novo PGE 2017-2021 publicado na Lei 15/2016, do 28 de xullo (DOG nº. 145 do 02.08.2016).

Seguimento do programa estatístico 2016. Consellería de Política Social

Operacións estatísticas (OE)	Número	% Execución
OE novas	3	73,33%
OE en curso	4	100%
Total OE	7	94,7%
	Número	Calendario
Índice calendario		
OE nas que se avalía o calendario	4	100 %
	Número	Proxectos rematados
Proxectos técnicos		
OE susceptibles de proxectos	3	1

1.5 AUTORIZACIÓN E INSPECCIÓN DE SERVIZOS SOCIAIS

A unidade de autorización e inspección de servizos sociais ten por finalidade verificar o cumprimento da normativa aplicable aos servizos sociais, de xeito que se garantan os dereitos das persoas usuarias e se procure a mellora continua da calidade nos servizos sociais que se presten aos cidadáns no territorio galego.

A súa actuación fundaméntase nos principios de independencia, profesionalidade e especialización, accesibilidade e servizo aos cidadáns, eficacia, obxectividade, responsabilidade e cooperación interadministrativa.

Normativa reguladora

- ▶ Lei 13/2008, do 3 de decembro, de Servizos Sociais de Galicia (DOG nº 245, do 18.12.2008).
- ▶ Lei 3/2011, do 30 de xuño, de Apoio á Familia e a Convivencia de Galicia (DOG nº 134, do 13.06.2011).
- ▶ Lei 10/2013, do 27 de novembro, de Inclusión Social de Galicia (DOG nº249, do 31.12.2013).
- ▶ Decreto 254/2011, do 23 de decembro, polo que se regula o réxime de rexistro, autorización, acreditación e a inspección dos servizos sociais en Galicia (DOG nº 14, do 20.01.2012).

1.5.1 Área de Rexistro e Autorización

1.5.1.1 Rexistro

As entidades prestadoras de servizos sociais, públicas ou privadas, con ou sen ánimo de lucro, que desenvolvan programas ou realicen actividades propias dos servizos sociais no territorio da Comunidade Autónoma de Galicia, con carácter previo ao inicio das súas actividades deben figurar inscritas no Rexistro Único de Entidades Prestadoras de Servizos Sociais (en adiante, RUEPSS).

Opera en soporte informático, asegurando o acceso ás entidades inscritas, así como a todos os cidadáns para a realización de consultas de carácter informativo sobre a localización e as características dos recursos existentes.

As persoas interesadas poden consultar a información acerca dos requisitos básicos e os pasos que deben seguir para prestar servizos sociais en Galicia accedendo á “asesoría virtual de entidades prestadoras de servizos sociais” a través do enlace:

<http://avepss.traballoebienestar.xunta.es/>

Ao longo do ano 2016 tramitáronse nesta área os seguintes procedementos: 255 inscricións de entidades, 18 cancelacións de inscricións e 239 modificacións dos datos anotados no RUEPSS referidos ás entidades inscritas.

▶ Evolución das actividades do RUEPSS durante os anos 2012- 2016:

	Inscricións	Cancelacións	Modificacións
2012	129	2.140	308
2013	157	355	289
2014	121	25	260
2015	153	456	316
2016	255	18	239

No ano 2016 a inscrición de entidades experimentou un gran incremento, pasando dunha media anual de 120 a 255 inscricións. Este incremento debeuse a que por primeira vez a Consellería estableceu unha liña de subvencións para a concesión de axudas individuais destinadas á adquisición de servizos de promoción da autonomía persoal, así como á adquisición de servizos complementarios de asistencia persoal para persoas con discapacidade.

1.5 AUTORIZACIÓN E INSPECCIÓN DE SERVIZOS SOCIAIS

O número de consultas ao RUEPSS foi de 69.029

Así mesmo, ao igual que en anos anteriores, procedeuse a actualizar de oficio ou á instancia de parte, a información sobre as entidades e centros inscritos no citado Rexistro. Neste senso, canceláronse un total de 18 entidades.

Tamén se facilitou a comunicación coas entidades prestadoras fomentando a presentación electrónica de documentación e permitindo o intercambio de información e datos a través da aplicación RUEPSS. Para estes efectos, durante o ano 2016, as entidades puideron descargarse o control de legalidade da aplicación e achegar polo mesmo medio á información requirida.

1.5.1.2 Autorización de centros e programas.

Durante o ano 2016 tramitáronse nesta área os seguintes procedementos: 70 autorizacións de creación ou construción de centros, 88 permisos de inicio de actividades de centros ou programas, 209 modificacións substanciais dos centros e programas e 87 permisos de cesamento de actividades de centros ou programas.

Evolución das actividades do RUEPSS durante os anos 2012-2016

2012	2013	2014	2015	2016
Autorización creación ou construción de centros				
106	126	123	89	70
Modificación substancial de centros e programas				
183	184	236	198	209
Permiso de inicio de actividades en centros ou programas				
140	137	136	83	88
Permiso de cesamento de actividades de centros e programas				
58	73	103	106	87

1.5.2 Área de Inspección

Como cada ano, como traballo previo ao inicio das inspeccións, revísanse e actualízanse os documentos de traballo utilizados nos controis documentais e nas visitas, mellorando os protocolos de calidade de cada unha das áreas. Así mesmo, revisamos os ítems de verificación de datos e os indicadores máis representativos, para axustalos ás novas necesidades e coa finalidade de facilitar ao persoal inspector e ás propias entidades inspeccionadas, a detección de áreas de mellora na prestación dos servizos.

No plan de inspección do 2016 estableceuse como obxectivo acadar a cifra de 1.487 inspeccións, das que se realizaron 1.382, o que significa o cumprimento do plan nun 92,94%. Tramitáronse 13 expedientes sancionadores e 303 queixas e reclamacións.

Durante este ano mantivéronse os compromisos de calidade da unidade, cunha xestión prioritaria das queixas e realizando as visitas de inspección previa ao inicio de actividades á maior brevidade posible, unha vez que a documentación do expediente está completa.

Datos comparados de inspección nos cinco últimos anos:

2012	2013	2014	2015	2016
Visitas a centros ou programas				
1.892	1.591	1.499	1.442	1.382
Tramitación de denuncias e reclamacións				
254	232	247	255	303
Expedientes sancionadores				
49	46	39	83	13

As cifras das inspeccións realizadas a centros e programas no ano 2016, desagregadas por áreas de actuación, son as seguintes:

Área	nº visitas
Área de comunidade e inclusión social	478
Área de familia e menores	509
Área de maiores, discapacidade e dependencia	395
Total	1.382

Porcentaxe	Área
29%	Área de maiores, discapacidade e dependencia
37%	Área de familia e menores
35%	Área de comunidade e inclusión social

Pola Orde do 6 de maio de 2016 reguláronse as bases que rexerán o procedemento de concesión de axudas para a posta en marcha de casas niño, parcialmente cofinanciadas polo Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional no marco do Programa Operativo Feder Galicia 2014-2020, e procedeuse á súa convocatoria en réxime de concorrencia competitiva para os anos 2016, 2017, 2018 e 2019. A dita orde establece que todos os proxectos que alcancen o limiar mínimo serán obxecto de inspección por parte da Subdirección de Autorización e Inspección de Servizos Sociais. Esta previsión supuxo un incremento significativo do número de inspeccións que se ían realizar na área de familia.

Así mesmo, cómpre salientar que durante o ano 2016 detectouse un gran número de establecementos con distinto tipo de licenzas: centros de ocio, academias de idiomas...que funcionan como centros que requiren autorización da Secretaría Xeral Técnica da Consellería de Política Social e que por conseguinte deben ser obxecto da correspondente regularización, requirindo un número considerable de inspeccións non contempladas inicialmente no plan.

Ademais da execución do plan de inspección anual, cómpre destacar:

a. Mellora e renovación da normativa en materia de servizos sociais:

Ao longo do 2016 continuouse a traballar na elaboración do borrador do novo Decreto que regula o réxime de rexistro, control, acreditación e a inspección dos Servizos Sociais en Galicia, para os efectos da súa adaptación á Lei 20/2013, do 9 de decembro, de garantía da unidade de mercado, respecto do réxime de intervención administrativa no marco dos servizos sociais.

Tamén se colaborou coa Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade na elaboración dos protocolos de funcionamento que rexerán os centros de titularidade e xestión da Xunta de Galicia, así como dos seus rexistros asociados.

b. Información e asesoramento en materia de rexistro e autorización de servizos sociais:

Continuouse coa actualización permanente dos contidos da web da “asesoría virtual de entidades prestadoras de servizos sociais”, co fin de facilitar a aplicación das disposicións na materia, informando das fases de cada un dos procedementos e incorporando un catálogo de preguntas frecuentes e modelos estandarizados de documentos básicos para o funcionamento dos centros e dos programas que serven de referencia para as entidades prestadoras de servizos sociais. Nesta web rexistráronse un total de 33.592 consultas.

Tamén se reforzaron as funcións de información e asesoramento, tanto para a posta en marcha de novos servizos ou modificación dos existentes, como das entidades prestadoras de servizos sociais e do seu persoal na análise do funcionamento dos

seus centros, programas e servizos e das medidas que se implantaron para mellorar a calidade da atención. No ano 2016 realizáronse 135 labores de asesoramento.

c. Outras colaboracións:

- Participación nos comités de expertos dos procesos de contratación pública referidos a:
  - Contrato de servizos, consistente na xestión do programa Mentor, de inserción sociolaboral de mozos e mozas en risco social.
  - Contrato de servizos da Escola Infantil 0-3 para o Hospital de Barbanza.
  - Contrato de servizos, documentalmente simplificado, consistente na execución de programas de intervención en réxime de acollemento residencial e de atención de día, dirixidos a menores con medida de protección (A Mariña Central, 8 prazas).
- Participación en comisións de valoración:
  - o Comisión de valoración para a selección dunha entidade privada sen ánimo de lucro para levar a cabo unha intervención educativa integral con persoas menores que teñan que cumprir medidas xudiciais e outras actuacións en medio aberto previstas na Lei orgánica 5/2000, do 12 de xaneiro, reguladora da responsabilidade penal dos menores na provincia da Coruña.
  - o Comisión de valoración para a selección de entidades privadas sen ánimo de lucro para a atención integral con menores que teñan que cumprir medidas xudiciais privativas de liberdade previstas na lei orgánica 5/2000, do 12 de xaneiro, reguladora da responsabilidade penal dos menores en centros de reeducación da Comunidade Autónoma.

1.6 AS FUNDACIÓNS DE INTERESE GALEGO

As fundacións de interese galego son aquelas organizacións constituídas sen ánimo de lucro que, por vontade dos seus creadores, teñen afecto de modo duradeiro o seu patrimonio á realización de fins de interese xeral para Galicia e desenvolven principalmente as súas actividades e teñen o seu domicilio no territorio da comunidade autónoma. Rexeranse pola vontade da persoa fundadora, polos seus estatutos e, en todo caso, pola lei.

O artigo 4 da Lei 12/2006, do 1 de decembro, de fundacións de interese galego establece unha relación de fins que deberán perseguir entre os que atopamos a asistencia social e a inclusión social, promoción do voluntariado, promoción da acción social, promoción e atención ás persoas en risco de exclusión por razóns físicas, sociais ou culturais e outros de análoga natureza.

O Estatuto de autonomía da Comunidade Autónoma de Galicia outórgalle a competencia exclusiva a esta comunidade autónoma sobre réxime das fundacións de interese galego.

Normativa reguladora

- ▶ Lei 12/2006, do 1 de decembro, de fundacións de interese galego (DOG núm.242, do 19 de decembro de 2006).
- ▶ Decreto 14/2009, do 21 de xaneiro, polo que se aproba o regulamento de fundacións de interese galego (DOG núm.22, do 2 de febreiro de 2009).
- ▶ Decreto 15/2009, do 21 de xaneiro, polo que se aproba o regulamento do Rexistro de Fundacións de Interese Galego (DOG núm.22, do 2 de febreiro de 2009).
- ▶ Lei 50/2002, do 26 de decembro, de fundacións (BOE núm.310, do 27 de decembro de 2002).
- ▶ Lei 49/2002, do 23 de decembro, de réxime fiscal das

entidades sen fins lucrativos e dos incentivos fiscais ao mecenado (BOE núm.307, do 24 de decembro de 2002)

- ▶ Real decreto 1491/2011, do 24 de outubro, polo que se aproban as normas de adaptación do Plan xeral de contabilidade ás entidades sen fins lucrativos e o modelo de plan de actuación das entidades sen fins lucrativos (BOE núm.283, do 24 de novembro de 2011).
- ▶ Real Decreto 1270/2003, do 10 de outubro, polo que se aproba o regulamento para a aplicación do réxime fiscal das entidades sen fins lucrativos e dos incentivos fiscais ao mecenado (BOE núm.254, do 23 de outubro).

Funcións de Protectorado

O Protectorado é o órgano administrativo de asesoramento, apoio técnico e control das fundacións e ten por finalidade facilitar e promover o correcto exercicio do dereito da fundación e asegurar a legalidade da constitución, funcionamento e extinción das fundacións.

O Protectorado das fundacións de interese galego será exercido pola Xunta de Galicia a través do departamento con competencia específica sobre a materia propia dos fins de cada fundación, segundo o establecido na Orde de clasificación emitida pola Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza que é a consellería competente en materia de fundacións.

No ano 2015 produciuse unha nova distribución de competencias na Xunta de Galicia como consecuencia do Decreto 116/2015, do 4 de outubro, polo que se modifica a estrutura orgánica da Xunta de Galicia e o Decreto 129/2015, do 8 de outubro, polo que se fixa a estrutura organizativa dos departamentos da Xunta de Galicia. Polo tanto, produciuse unha readscrición de determinadas fundacións de interese galego á Consellería de Política Social segundo a Orde da Vicepresidencia e Conselle-

1.6 AS FUNDACIÓNS DE INTERESE GALEGO

ría de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza de 2 de febreiro de 2016 pola que se modifica a adscrición de determinadas fundacións de interese galego e se ordena a súa adscrición ás consellerías competentes para o exercicio das funcións de protectorado (DOG núm.34, do 19 de febreiro). Actualmente a Consellería de Política Social exerce o Protectorado sobre 119 fundacións.

Funcións do Rexistro

As fundacións de interese galego terán personalidade xurídica desde a inscrición da escritura pública da súa constitución no Rexistro de Fundacións de Interese Galego.

O Rexistro é único para toda a Comunidade Autónoma de Galicia, estando adscrito á Vicepresidencia e Consellería de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza por ser a consellería competente en materia de fundacións. E terá tantas seccións como departamentos integre a Xunta de Galicia, en cada un dos cales se levará a cabo un rexistro auxiliar.

O Rexistro ten como finalidade ofrecer un sistema de garantía de publicidade material e formal das fundacións, mediante a inscrición do acto de constitución e de toda a secuencia de actos a través dos que se desenvolve a actividade fundacional, á vez que instrumento de seguridade xurídica e canle de información da realidade fundacional galega.

Polo tanto, na Consellería de Política Social existe un rexistro auxiliar do Rexistro de Fundacións de Interese Galego na que se inscribirán todos os actos aos que fai referencia o artigo 21 do Decreto 15/2009, do 21 de xaneiro, das fundacións adscritas á Consellería de Política Social. Entre os actos inscribibles atópanse: a constitución da fundación e os desembolsos sucesivos da dotación inicial, así como o aumento e a minoración da dotación, as modificacións estatutarias, o nomeamento, suspensión, cese e renuncia dos membros do padroado, a fusión, esixión e extinción das fundacións, etc...

Así mesmo no seguinte enlace, as fundacións de interese galego contan con información sobre a súa normativa aplicable e modelos orientativos.

<http://cpapx.xunta.es/que-e-unha-fundacion-de-interese-galego>

02

2.1 Familia

Marco legal e competencial

O marco legal no que a Consellería de Política Social está a desenvolver as políticas e actuacións en materia de protección e apoio á familia vén establecido pola normativa estatal e comunitaria seguinte:

- Constitución española,
- Lei 40/2003, do 18 de novembro, de protección ás familias numerosas (BOE núm. 277 do 19.11.2003)
- Lei 26/2015, do 28 de xullo, de modificación do sistema de protección á infancia e á adolescencia (BOE núm. 180 do 29.07.2015).

Tamén pola normativa autonómica, fundamentalmente:

- Lei 13/2008, do 3 de decembro, de servizos sociais (DOG núm. 245 do 18.12.2008)
- Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia. (DOG núm. 134 do 13.07.2011)
- Lei 4/2001, do 31 de maio, reguladora da mediación familiar (DOG núm. 117 do 18.06.2001 e corrección de erros DOG núm. 223 do 19.11.2001)
- Decreto 42/2000, do 7 de xaneiro, polo que se refunde a normativa reguladora vixente en materia

de familia, infancia e adolescencia (DOG núm. 45 do 06.03.2000, modificación no DOG núm 222 do 04.11.2003 e corrección de erros DOG núm. 235, do 03.12.2003), agás o título III do dito decreto derogado pola Lei 3/2011.

- Decreto 159/2003, do 31 de xaneiro, polo que se regula a figura do mediador familiar, o Rexistro de Mediadores Familiares de Galicia e o recoñecemento da mediación gratuíta. (DOG núm. 34 do 18.02.2003 e corrección de erros DOG núm. 44 do 04.03.2003)
- Decreto 96/2014, do 3 de xullo, polo que se regulan os puntos de encontro familiar en Galicia. (DOG núm. 145 do 01.08.2014). CAMBIO DE SITIO
- Decreto 146/2016, do 13 de novembro, polo que se fixa a estrutura orgánica da Xunta de Galicia (DOG núm. 217 do 14.11.2016)
- Decreto 177/2016, do 15 de decembro, polo que se fixa a estrutura orgánica da Vicepresidencia e das consellerías da Xunta de Galicia (DOG núm. 239 do 16.12.2016).
- Decreto 176/2015, do 3 de decembro, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Política Social (DOG núm. 232 do 04.12.2015 e corrección de erros DOG núm. 4 do 08/01/2016).

A familia, a súa evolución, novas expectativas e demandas

O artigo 39.1 da Constitución española, no que se refire á familia entendida como unidade básica da estrutura social, establece que o deber dos poderes públicos é asegurar a súa protección social, económica e xurídica.

As transformacións que nos últimos anos se veñen desenvolvendo en todos os ámbitos da sociedade están incidindo dunha forma moi directa no concepto tradicional de familia e veñen dar paso a novas formas máis variadas de familia, tanto na súa composición como nas funcións dos membros que a compoñen.

Polo tanto, o apoio á familia e aos núcleos de convivencia debe responder necesariamente á complexidade da nosa sociedade e debe dar solución ás diferentes situacións que impiden ou dificultan tanto a formación e constitución de novas familias ou grupos estables de convivencia, como o desenvolvemento integral das xa constituídas.

Así, debe darse o apoio necesario para paliar as dificultades notorias de conciliación da vida persoal, laboral e familiar, e procurar o sostemento da estabilidade da familia minimizando os danos derivados dos procesos de desestruturación familiar e, en particular, no que afecte aos dereitos dos fillos e fillas e os membros máis vulnerables da familia.

Liñas programáticas e actuacións do ano 2016

Neste proceso de mellorar progresivamente a calidade de vida das familias galegas a Consellería de Política Social, a través da Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica, estableceu unhas liñas de actuación de carácter preventivo, asistencial e integrador que teñen como obxectivos:

- ▶ Apoiar e mellorar a oferta de servizos de calidade que axuden a conciliar a vida laboral, persoal e familiar como medio para garantir un ambiente favorable para a creación e libre desenvolvemento das familias.
- ▶ Promover a corresponsabilidade entre os distintos membros que compoñen a familia.
- ▶ Facilitar a adaptación da institución familiar aos cambios que se están producindo na súa configuración e nas súas funcións.
- ▶ Axudar con medidas de apoio á infancia.
- ▶ Impulsar as políticas de conciliación nas empresas.
- ▶ Fomentar as medidas para o acceso á vivenda, ao emprego, e as derivadas do abandono do mundo rural.
- ▶ Fomentar os recursos que garantan a posibilidade de ter os fillos e fillas que se desexen.
- ▶ Exercer as políticas destinadas a favorecer e impulsar o crecemento demográfico e a renovación xeracional, e reverter o envellecemento poboacional.
- ▶ Impulsar e coordinar a execución do Plan para a dinamización demográfica de Galicia 2013-2016, horizonte 2020.
- ▶ Promover as medidas contidas na Estratexia de apoio ás familias numerosas de Galicia 2013-2016, horizonte 2020.

A Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica, tendo como marco de actuación as liñas programáticas e como obxectivo fundamental mellorar a vida das familias galegas, desenvolveu unha serie de programas: de apoio económico, formalizados a través de ordes de subvencións; outros cun contido informativo de asesoramento ou de carácter educativo; e outros cun carácter meramente administrativo e que outorgan dereitos ás familias, como é a expedición do título de familia numerosa e a tarxeta de carné familiar.

2.1.1 Familias numerosas

<http://politicassocial.xunta.gal/web/portal/solicitud-e-documentacion-a-achegar-para-a-expedicion-e-renovacion-do-titulo>

A normativa vixente en materia de familias numerosas vén recollida na Lei 40/2003, do 18 de novembro, de protección ás familias numerosas (BOE nº 277, do 19.11.2003) e o Real decreto 1621/2005, do 30 de decembro, polo que se aproba o regulamento da dita lei (BOE nº 15, do 18.01.2006).

Entre os seus preceptos cabe salientar a clasificación das familias numerosas en dúas categorías: xeral (familias con menos de 5 fillos) e especial (familias con 5 ou máis fillos).

Esta clasificación matízase coa introdución dalgúns criterios cualitativos: a condición de discapacidade dos fillos, a renda familiar per cápita e o feito dos partos, adopcións ou acollementos múltiples.

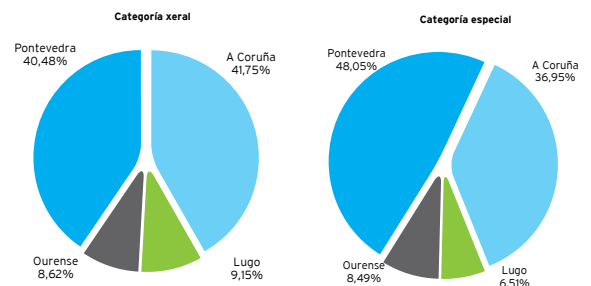
Posteriormente, a Lei 40/2007, do 4 de decembro, de medidas en materia de seguridade social, na disposición adicional décimo terceira, amplía o concepto de familia numerosa ao pai ou nai con dous/dúas fillos/as cando falecese o outro proxenitor.

No ano 2015, a Lei 26/2015, do 28 de xullo, de modificación do sistema de protección á infancia e á adolescencia contén, na súa disposición final quinta, varias modificacións da Lei 40/2013, do 18 de novembro. A máis salientable é a que establece que o título seguirá en vigor aínda que o número de fillos/as que cumpran as condicións para formar parte do título sexa inferior ao establecido no artigo 2 da Lei 40/2003, mentres polo menos un deles reúna as condicións previstas no artigo 3 da dita lei.

A expedición do título de familia numerosa dá dereito a beneficios de diversa índole entre os que se poden destacar as reducións nas matrículas universitarias, descontos nos medios de transporte: interurbano de viaxeiros, marítimo, aéreo e por ferrocarril, compra de vivenda habitual, etc.

O número de títulos tramitados no 2016 ascende a 9.464; repartidos por provincia e categorías tal e como se reflicte na táboa que se xunta.

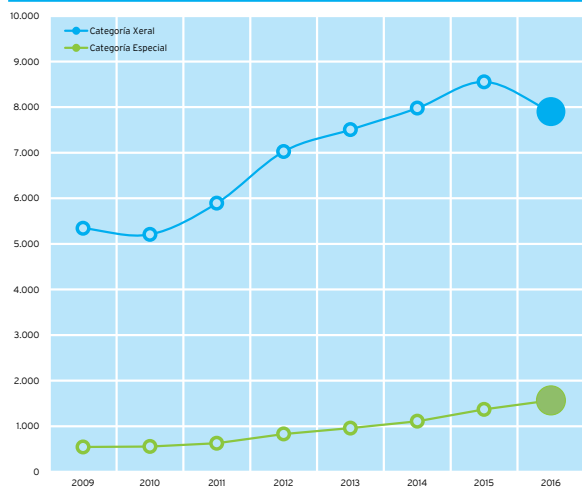
	Categoría Xeral	Categoría Especial	Totais
A Coruña	3.299	579	3.878
Lugo	723	102	825
Ourense	681	133	814
Pontevedra	3.199	753	3.952
Total	7.902	1.567	9.464

Evolución

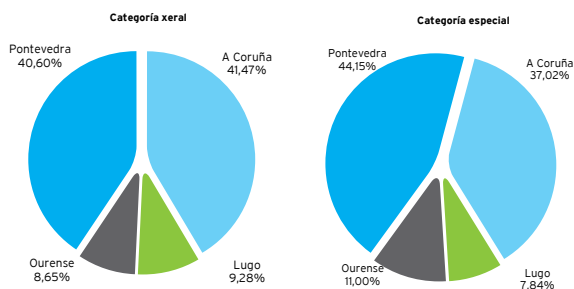
A evolución dos títulos expedidos de familias numerosas desde 2009 é a seguinte:

	Categoría Xeral	Categoría Especial	Totais
2009	5.342	544	5.886
2010	5.208	555	5.763
2011	5.892	627	6.519
2012	7.026	829	7.855
2013	7.506	959	8.465
2014	7.977	1.110	9.087
2015	8.554	1.370	9.924
2016	7.902	1.567	9.469

O número de títulos de familia numerosa en vigor a 31 de decembro de 2016 era de 22.612.

	Categoría Xeral	Categoría Especial	Totais
A Coruña	8.551	737	9.288
Lugo	1.914	156	2.070
Ourense	1.784	219	2.003
Pontevedra	8.372	879	9.251
Total	20.621	1.991	22.612

A Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e a convivencia de Galicia (BOE nº 134, do 13.01.2011), recoñece no capítulo II a especial consideración de determinadas familias, entre as que se atopan aquelas con fillos ou fillas concibidos ou concibidas e non nados ou nadas.

Así o artigo 10 da dita lei sinala que teñen a consideración de familias numerosas aquelas que reúnan as condicións que determina a Lei 4/2003, do 18 de novembro, de protección ás familias numerosas. Segue a dicir que, para os efectos desta lei, asimilárase a descendente, o fillo ou a filla concibido ou concibida, e sempre que mediante a aplicación desta asimilación se obteña un maior beneficio.

Pola súa parte, o artigo 12 establece a forma en que debe acreditarse a condición de concibido ou concibida e non nado ou nada, que é mediante o carné familiar galego. Así mesmo, indícase que este documento terá efectos unicamente na Comunidade Autónoma de Galicia.

Na actualidade, a asimilación á condición de familia numerosa está a realizarse mediante a emisión dun certificado que ademais dos datos persoais recolle a categoría na que se encadra a familia que se recoñece como numerosa e a data de caducidade deste.

Durante o ano 2016 foron expedidos 79 certificados, todos eles de categoría xeral (58 na Coruña, 3 en Lugo, 1 en Ourense e 17 en Pontevedra).

2.1.2 Carné familiar

Dentro da política do Goberno en apoio á familia, a Xunta de Galicia puxo en marcha, durante o ano 2001, un novo programa de apoio ás familias numerosas denominado “Carné familiar”.

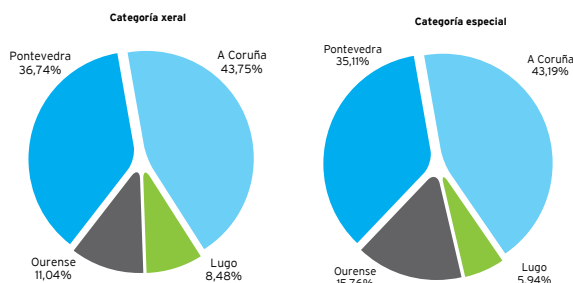
Concíbese como unha medida de apoio social baseada na colaboración entre a Administración autonómica e a iniciativa privada que ten como obxectivo facilitar o acceso das familias numerosas a distintos bens e servizos mediante descontos ou outro tipo de vantaxe e que amplía e complementa os beneficios que actualmente outorga o título oficial de familia numerosa.

O carné familiar é unha tarxeta non financeira, persoal e intransferible ao dispor dos membros das familias numerosas que soliciten a expedición do carné familiar.

No ano 2015 déronse de alta e de baixa entidades. Na actualidade son 1.119 entidades as que colaboran e que benefician a unhas 62.056 persoas.

O número de tarxetas por provincias en vigor ata 31/12/2016 son as seguintes:

	Categoría Xeral	Categoría Especial	Totais
A Coruña	28.069	2.815	30.884
Lugo	5.438	387	5.825
Ourense	7.083	1.027	8.110
Pontevedra	23.569	2.288	25.857
Total	64.159	6.517	70.676

O teléfono de información para este programa (981.957.027) recolle todas as dúbidas en temas relacionados co carné familiar ou co título de familia numerosa.

<http://politicassocial.xunta.gal/web/portal/carne-familiar>

2.1.3 Transporte metropolitano de Galicia. Aplicación social para as familias numerosas

<http://politicassocial.xunta.gal/web/portal/aplicacion-social-do-transporte-metropolitano-de-galicia>

A Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas e a Consellería de Traballo e Benestar asinaron o día 7/11/2014 un acordo de colaboración para estender os descontos establecidos para o transporte interurbano de viaxeiros na Lei 40/2003, do 18 de novembro, de protección ás familias numerosas, no eido do Plan de transporte metropolitano de Galicia, nas áreas metropolitanas da Coruña, Ferrol, Santiago de Compostela e Lugo. A finais de abril de 2015 estes descontos ampliáronse ás familias numerosas da área metropolitana de Vigo.

Estes descontos serán do:

- 20 % - categoría xeral
- 50 % - categoría especial

Esta actuación estaba prevista no Plan para a dinamización demográfica de Galicia 2013-2016, horizonte 2020 na área de intervención 3, "Apoio ás familias", obxectivo estratéxico 4, "facilitar o acceso ao transporte e á mobilidade das familias", medida 2, "mellora do acceso ao transporte público", e na medida 35 da Estratexia de apoio para as familias numerosas de Galicia 2013-2016, horizonte, "Plan de transporte metropolitano de Galicia. Programa Tarifario. Políticas sociais", co fin de favorecer a mobilidade das familias e os seus membros e promover unha maior utilización do transporte público, en especial das familias de especial consideración recollidas na Lei 3/2011.

Persoas beneficiarias

Calquera persoa membro dunha familia numerosa de Galicia (maior de 5 anos) que solicite a súa alta na aplicación social na Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica, que cumpra os seguintes requisitos

- Estar incluída dentro dun título oficial de familia numerosa.
- Ser titular dun contrato individual de tarxeta metropolitana de Galicia (TMG) asinado coa empresa colaboradora (ABANCA). No caso de persoas menores de idade o contrato será subscrito polas persoas proxenitoras, titoras ou gardadoras.
- Cubrir o impreso de solicitude de alta na aplicación social xestionada pola Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica.
- Achegar, xunto coa solicitude, unha copia do contrato individual e unha copia da propia tarxeta.

Validez

O período no que se aplican os descontos correspondentes por familia numerosa coincide co período de validez do propio título de familia numerosa. Polo tanto, cada vez que se renove o título de familia numerosa, deberá comunicarse á Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica para que efectúe a correspondente modificación do período de validez na aplicación social.

Bonificacións

As bonificacións por familia numerosa comezaron a aplicarse a partir do 1 de decembro de 2014 e son acumulables a calquera outra que lle puidese corresponder pola pertenza a outro colectivo con bonificación, cun límite máximo do 100% da viaxe.

As bonificacións percíbense sempre ao final do mes seguinte a aquel no que se xere o dereito ao desconto correspondente, con efectividade desde o día 1 do mes seguinte. Así, os descontos acumulados no mes de decembro, serán computados a finais do mes de xaneiro e estarán dispoñibles para as persoas usuarias a partir do 1 de febreiro.

O prazo para que as persoas usuarias acepten a bonificación é de 2 meses dende a data en que esta se pon á súa disposición. De non aceptar a bonificación neste prazo, perderase o dereito a ela. Esta caducidade só afecta as bonificacións correspondentes, en ningún caso afecta o saldo da tarxeta.

As bonificacións acumuladas poderán facerse efectivas en calquera caixeiro de ABANCA e en calquera das tarxetas da persoa titular.

- ▶ O número de altas na aplicación social do transporte metropolitano de Galicia para familias numerosas no mes de decembro de 2016 ascendeu a 959; destas, 860 correspóndense con títulos de familia numerosa de categoría xeral e 99 con títulos de categoría especial.

2.1.4 Portal www.familiasgalegas.org

<http://www.familiasgalegas.org/>

Este portal web concibiuse para crear unha canle de comunicación e información coas familias en xeral, e como espazo de traballo para a rede de profesionais da educación familiar.

Baixo a ligazón www.familiasgalegas.org desenvólvese unha páxina web pública que oferta información e servizos de especial interese para as familias.

O portal estrutúrase nun menú principal e 7 seccións (trámites, guía de comunicación, preguntas frecuentes, axudas/subvencións, documentación, novas/avisos, ligazóns).

No menú principal, as familias galegas poden atopar información sobre os seguintes recursos, dependentes da Consellería de Política Social, destinados ás familias:

Recursos	Número de visitas
Guía de recursos para as familias	15.157
Mediación familiar	3.864
Rexistro de persoas mediadoras de Galicia	743
Mediación intraxudicial	2.383
Puntos de encontro familiar	1.664
Gabinetes de orientación familiar (inclúe o servizo de información en liña)	8.416
Axudas ás familias numerosas	13.421
Carné familiar	3.694
Prestación económica por filla ou fillo menor de 3 anos	11.137
Adxudicación de prazas nas escolas infantís 0-3	5.463
Residencias de tempo libre	20.012

As sete seccións están destinadas a diferentes contidos dinámicos e a trámites como a renovación do carné familiar galego e a solicitude da mediación familiar. Entre os contidos dinámicos pódense destacar as seccións de axudas e subvencións (32.740 visitas) e de novas/avisos (44.188 visitas), que son actualizadas practicamente a diario e nas que as familias galegas poden atopar información sobre calquera axuda, subvención, recurso ou beneficio que poida ser de interese para elas ou para calquera dos seus membros.

2.1.5 Prestación económica de pagamento único por fillo/a menor de 3 anos

A Xunta de Galicia co fin de paliar, na medida do posible, os gastos dos primeiros anos de crianza dun fillo/a estableceu, hai algúns anos, deducións da cota íntegra autonómica do imposto sobre a renda das persoas físicas polo nacemento de fillos/as. Non obstante non todas as persoas teñen obriga de efectuar a dita declaración e son precisamente as de menor capacidade económica. A través destas axudas directas, a Xunta de Galicia pretende equiparar este colectivo de persoas, con aqueles que gozan da correspondente dedución fiscal.

A disposición adicional sexta da lei 12/2015, do 24 de decembro, de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2016, prevé que aquelas persoas que, na data do 1 de xaneiro de 2016, teñan ao seu cargo fillas ou fillos menores de tres anos terán dereito a percibir unha prestación de 360 euros pola primeira filla ou fillo, de 1.200 euros pola segunda ou segundo e de 2.400 euros polo terceiro e sucesivos cando, nin elas nin ningunha das persoas que integran a unidade familiar estivesen obrigadas a presentar a declaración polo IRPF correspondente ao ano 2014, nin a presentasen de xeito voluntario aínda sen estaren obrigadas a iso.

► Normativa

En desenvolvemento desta disposición publicouse a Orde do 31 de decembro de 2015, pola que se establecen as bases que rexerán a concesión da prestación económica de pagamento único por fillos e fillas menores de tres anos para o ano 2016 (DOG nº 17, do 27.01.2016).

► No ano 2016 presentáronse 4.356 solicitudes, das que 2.571 foron favorables e 1.785 desfavorables.

► Orzamento: 3.041.280 euros.

2.1.6 Gabinetes de orientación familiar (GOF)

O Decreto 42/2000, do 7 de xaneiro, polo que se refunde a normativa reguladora vixente en materia de familia, infancia e adolescencia (DOG n.º 45, do 06.03.2000), modificado polo Decreto 406/2003, do 29 de outubro (DOG n.º 222, do 14.11.2003) (Corrección de erros: DOG n.º 235, do 03.12.2003), e pola Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia (DOG n.º 134, do 13.07.2011), no artigo 9 sinala que os Gabinetes de orientación familiar se constitúen como un recurso especializado no apoio e promoción da calidade de vida das familias, así como de atención a situacións problemáticas ou de risco que poidan estar asociadas a procesos de desintegración familiar.

A Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia no título I (da familia), capítulo VI (de apoio familiar e da mediación), dedica a sección 1ª, artigos 32 e 33 ao apoio familiar entendido como un proceso encamiñado a facilitar unha dinámica familiar positiva, á solución de problemas e á toma de decisións, ademais de potenciar e desenvolver os recursos familiares.

Estabece que no apoio familiar abordaranse os problemas que poidan xurdir na familia e por extensión nos membros que a compoñen, prestándolles especial atención ao interese superior e á vulnerabilidade das e dos menores, e atendendo nomeadamente:

- a) As crises do ciclo vital da familia.
- b) As situacións de conflito.
- c) A viabilidade adaptativa do grupo familiar: apoio, protección e desenvolvemento.

E indica que o apoio familiar comprenderá os seguintes niveis de atención:

- a) Informativo, facilitándolles ás familias a información necesaria para favorecer unha mellor comprensión do medio e dos recursos dispoñibles.

- b) Educativo e formativo, proporcionándolles ás familias os medios necesarios para o desenvolvemento integral das súas funcións e das súas habilidades, fortalecendo os vínculos do sistema familiar e facilitando que a dinámica individual e familiar sexa creativa, eficaz e enriquecedora.
- c) Preventivo, de preparación perante as distintas etapas ou situacións polas que pasan as familias no seu ciclo vital.
- d) Axuda persoal e emocional, ofrecendo atención e acompañamento en calquera momento da vida e, en especial, nos momentos de crises provocadas por desgrazas inesperadas, tanto formal a través da terapia familiar como informal a través das redes de axuda mutua ou grupos de apoio familiar.
- e) Orientación, acompañando as familias, ofrecendo asesoramento para a toma de decisións, a resolución de conflitos e a mobilización dos recursos propios e do contorno, así como no proceso de planificación de apoios.
- f) Terapia e tratamento, co fin de superar os dinamismos disfuncionais das familias, facendo posible o seu progreso e a súa adaptación.

Establecendo como finalidade do apoio familiar o fortalecemento, o enriquecemento e a mellora da calidade de vida das persoas no seo familiar e da familia como grupo.

Os gabinetes de orientación (GOF) constitúense como un recurso público de carácter multidisciplinar para a atención de conflitos familiares e coa finalidade de servir como un instrumento eficaz na protección da familia de acordo coas competencias atribuídas á Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica.

Este programa pretende axudar as familias que así o requiran a solucionar situacións de crise ou conflito, eliminando ou, cando menos, atenuando as consecuencias

que estas levan aparelladas, previndo e evitando especialmente a implicación das/dos fillas/os nos conflitos dos seus pais.

Trátase dun servizo que actúa como un recurso en estreito contacto cos equipos de atención ao menor, colaborando con eles na atención ás familias de menores susceptibles de ser sometidos a medidas de protección.

Os gabinetes de orientación familiar, dependentes das Xefaturas Territoriais da Consellería de Política Social, están integrados por especialistas en traballo social, dereito e psicoloxía.

Entre os seus obxectivos destácanse:

- ▶ Informar e asesorar tecnicamente as familias sobre as problemáticas sociais, psicolóxicas e xurídicas nas que se puidesen atopar.
- ▶ Proporcionar ás familias o acceso a recursos axeitados para o desenvolvemento de canles normalizadas de convivencia.
- ▶ Dotar as familias das habilidades necesarias para afrontar as súas necesidades.
- ▶ Evitar a instrumentalización das/os fillas/os, ante as diferentes situacións de conflictividade.
- ▶ Fomentar o mantemento da cooperación parental como protectora da imaxe que as/os fillas/os teñen dos seus proxenitores.
- ▶ Informar, asesorar e prestar asistencia psicolóxica ás mulleres, particularmente a aquelas que se atopan inmersas en procesos de conflictividade familiar.

Os servizos concretos que os gabinetes de orientación familiar poñen á disposición dos usuarios, son os seguintes:

- ▶ Asesoramento sobre aqueles servizos de interese social e comunitario, públicos ou privados, que posibiliten a integración das persoas en redes de apoio social e asesoramento xurídico legal en casos de separación matrimonial, divorcio ou incumprimento de acordos e convenios reguladores.
- ▶ Mediación familiar dirixida a promover procesos de negociación entre os membros da familia co obxecto de acadar acordos que resolvan os conflitos entre outros membros da familia (pais/nais, fillas/os, avoas/ós, etc).
- ▶ Apoio e orientación psicosocial en casos de conflitividade ou crise familiar, conxugal ou interxeracional. Prevención e intervención ante crises específicas dos procesos de educación e crianza das/os fillas/os. Apoio e orientación ás familias en procesos de reestruturación por entrada ou saída dalgún membro no sistema familiar

Para o seguimento do programa, a Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica implementou unha aplicación informática que posibilita dispoñer en todo momento dos datos actualizados dos distintos gabinetes.

GOF/ Seguimento anual 2016:

	A Coruña	Lugo	Ourense	Vigo	TOTAL
Demandas					
Recibidas	73	133	178	174	558
Reorientadas	1	0	0	0	1
Atendidas	737	266	356	348	1.117
Tipoloxía demandas atendidas					
Conflito por ruptura de convivencia	71	133	157	171	532
Crise na parella	0	0	0	0	0
Crise materno ou paterno-filial	0	0	0	0	0
Crise de familia extensa	0	0	0	0	0
Crise mixta	0	0	0	0	0
Outra	71	133	157	171	532
Demandantes de atención					
Mulleres	60	115	173	118	466
Homes	22	49	116	86	273
Parellas	9	17	8	20	54
Grupos familiares	7	29	10	29	75

2.1 FAMILIA

En xullo de 2012 púxose en marcha o GOF virtual, co que se pretende proporcionar ás familias ou a calquera persoa interesada, información e asesoramento gratuíto por parte de profesionais especializados no ámbito da familia e infancia sobre diversas cuestións: servizos, recursos sociais, programas, disposicións legais, etc., pero sen entrar en ningún momento a dar directrices técnicas sobre pautas de comportamento. Este servizo está dispoñible na páxina web <http://familiasgalegas.org/>, no apartado “GABINETES DE ORIENTACIÓN FAMILIAR”, dentro do menú principal.

2.1.7 Programa de puntos de encontro familiar

Os puntos de encontro familiar de Galicia están regulados pola Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia (DOG n.º 134, do 13.07. 2011) e, ata o ano 2014, polo Decreto 9/2009, do 15 de xaneiro (DOG n.º 17, do 26.01.2009) (Corrección de erros DOG n.º 33, do 17.02.2009)

O día 1 de novembro de 2014, entrou en vigor o Decreto 96/2014, do 13 de xullo, polo que se regulan os puntos de encontro familiar en Galicia que derroga o anterior Decreto 9/2009, do 15 de xaneiro, e introduce substanciais cambios normativos, en especial no procedemento de acceso e derivación aos puntos de encontro familiar. Así, coa súa entrada en vigor, o acceso aos PEF deixa de facerse por derivación do órgano xudicial ou do órgano administrativo competente en materia de Servizos Sociais, nos supostos de menores nos que a Comunidade Autónoma de Galicia teña asumida a tutela ou garda, e pasa a realizarse exclusivamente por derivación do órgano de dirección competente en materia de familia da consellería con competencia en materia de familia e menores.

En virtude do establecido no artigo 11 do Decreto 96/2014, do 3 de xullo, e de conformidade co establecido no De-

O resultado do ano 2015 foi o seguinte:

	Mulleres	Homes	Total
Menores de 12 anos	-	-	0
De 13 a 18 anos	-	-	0
De 19 a 30 anos	1	1	2
De 31 a 50 anos	9	-	9
De 51 a 65 anos	1	-	1
Maiores de 65 anos	-	-	0
Total	10	1	12

creto 176/2015, do 3 de decembro, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Política Social, o órgano competente para resolver sobre a derivación dun caso aos puntos de encontro familiar de Galicia é a Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica da Consellería de Política Social.

Un punto de encontro familiar é un servizo que facilita e preserva a relación entre as e os menores e as persoas das súas familias en situacións de crise, e que permite e garante a seguridade e o benestar das nenas e dos nenos e facilita o cumprimento do réxime de visitas.

Estas asociacións actúan baixo a coordinación da Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica e na máis estreita colaboración co Poder Xudicial e co Ministerio Fiscal. Os puntos de encontro que integran a rede galega están situados nas sete grandes cidades de Galicia.

Os puntos de encontro teñen un carácter multidisciplinar e están integrados por expertos en intervención psicofamiliar, dereito de familia e mediación familiar. Ademais poderán contar coa colaboración de persoal voluntario naquelas tarefas que os profesionais dos puntos de encontro estimen axeitadas.

Os puntos de encontro familiar constitúen un equipamento social, de carácter neutral, especializado para o cumprimento do réxime de visitas establecido pola autoridade competente que ten por obxecto favorecer as relacións entre as/os menores e as súas familias cando, nunha situación de separación, divorcio, ou noutros supostos de interrupción da convivencia familiar, o exercicio do dereito de visitas se ve interrompido ou resulta difícil ou conflictivo o seu cumprimento.

Intervencións que se levan a cabo:

- ▶ Intercambio das/dos menores. Consiste na entrega e recollida da ou do menor no punto de encontro familiar.
- ▶ Visitas tuteladas. Son as que se desenvolven de forma controlada baixo a tutela dunha persoa profesional que orienta os proxenitores e as fillas e fillos, e supervisa o desenvolvemento do tempo que comparten.

- ▶ Intercambio das/dos menores con posibilidade de permanencia no punto de encontro familiar. Está pensado para aqueles supostos nos que o proxenitor/a con dereito a visita careza de vivenda na localidade ou esta non reúna as condicións axeitadas.

- ▶ Para o mantemento da Rede de puntos de encontro destináronse no ano 2016 un total de 667.768,04 euros, que se distribuíron como segue:

PEF:	Importe en euros
A Coruña	82.400,00
Lugo	72.128,88
Ferrol	93.000,00
Ourense	89.640,00
Santiago de Compostela	79.618,44
Vigo	137.499,96
Pontevedra	113.480,76
Total	667.768,04

Resumo do seguimento anual 2015:

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Vigo	Ferrol	Santiago	TOTAL
Expedientes								
Novos	50	35	48	31	70	35	41	310
Pechados	94	68	78	43	143	86	50	562
Permanecen abertos	90	69	65	96	200	101	160	781
Por violencia de xénero	35	13	15	7	67	28	40	205
Usuarios/as								
Menores	125	58	73	107	203	136	173	875
Adultos								
Homes	106	61	57	125	204	113	165	831
Mulleres	138	65	72	182	265	132	221	1.075
Tipos de intervención								
Intercambios	1.687	1.956	2.343	3.639	7.429	4.238	3.075	24.367
Visitas tuteladas	185	711	273	0	941	759	757	3.626
Visitas s. supervisar	904	479	611	1.044	1.075	254	585	4.952

Nota: Os datos refírense aos casos atendidos durante o ano 2016, incluídos os que veñen de anos anteriores.

2.1.8 Programa de apoio a familias monoparentais

O obxecto deste programa é a prestación de apoio ás familias formadas por un único proxenitor con fillos e fillas menores ao seu cargo, mediante o establecemento de accións específicas que teñen como finalidade: potenciar a autonomía das familias monoparentais, axudar á crianza dos nenos e nenas e favorecer a súa socialización, favorecer a incorporación da persoa responsable da familia ao mundo laboral, posibilitarlle a asistencia a actividades de formación laboral ou formación continua e posibilitar o autoemprego, promover a inserción e permanencia laboral das mulleres soas con responsabilidades familiares e favorecer a súa promoción profesional, facilitar que estes proxenitores sós poidan participar en igualdade de oportunidades e dispoñan de tempo para realizar actividades sociais ou culturais e previr situacións de risco social.

O programa vense desenvolvendo desde o ano 2000. No ano 2016 asinouse un convenio coa entidade Cáritas Diocesana de Santiago de Compostela.

► Orzamento e beneficiarios:

Con este convenio beneficiáronse un total de 18 familias e 29 menores, o que supuxo un investimento total de 25.000 euros.

2.1.9 Programa de apoio psicolóxico-terapéutico

Como medida de apoio psicolóxico-terapéutico a familias con nenas e nenos con enfermidades de longa duración ou terminais, o 02.10.2015 asinouse un convenio de colaboración coa Fundación Andrea (Entidade de iniciativa social, sen ánimo de lucro, que ten, entre outras funcións, a protección e defensa das familias que teñen nenas ou nenos con enfermidades de longa duración, crónicas ou terminais).

Este programa concíbese como un servizo asistencial para a normalización da convivencia para aquelas fami-

lias destes nenos e nenas que carezan de medios e recursos axeitados.

► Orzamento e beneficiarios:

Con este convenio beneficiáronse un total de 124 familias, o que supuxo un investimento para a Consellería de 10.000 euros.

2.1.10 Programa promociona

O Programa Promociona, destinado ao apoio aos alumnos xitanos e ás súas familias co fin de reducir o abandono escolar, ten por obxecto favorecer a normalización educativa do alumnado xitano co fin de conseguir taxas máis elevadas de éxito académico durante a etapa de escolarización obrigatoria, con especial incidencia no último ciclo de educación primaria e educación secundaria obrigatoria e promover a continuidade en estudos medios e/ou superiores e formación profesional para o que se presta orientación educativa e familiar e sesións de apoio escolar e reforzou aos alumnos.

► Orzamento e beneficiarios:

Para o desenvolvemento deste programa asinouse un convenio de colaboración coa Fundación Secretariado Gitano o día 23.09.2016 por un importe de 35.000 euros.

Con este programa beneficiáronse un total de 26 centros educativos, 45 familias e 51 alumnos.

2.1.11 Programa de mediación familiar

A mediación familiar na nosa Comunidade autónoma está regulada pola Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia (DOG n.º 134, do 16.06.2011), pola Lei 4/2001, do 31 de maio, de mediación familiar en Galicia (DOG n.º 117, do 18.06.2001) e o Decreto 159/2003, do 31 de xaneiro (DOG n.º 34, do 18.02.2003), polo que se

regula a figura da/do mediadora/r familiar e créase e régúlase o Rexistro de Mediadoras/es Familiares de Galicia, no que preceptivamente deberán estar inscritas/os as/os mediadoras/es, tal como prescribe o artigo 18 da Lei 4/2001, do 31 de maio.

O artigo 18 do Decreto 159/2003, do 31 de xaneiro, recoñece o dereito á mediación gratuíta aos usuarios que reúnan ou poidan reunir a condición de beneficiarios do dereito de asistencia xurídica gratuíta de conformidade cos criterios establecidos na Lei 1/1996, de 10 xaneiro, de asistencia xurídica gratuíta (BOE n.º 11, do 12.11.1996).

A Orde do 3 de xuño de 2008, fixa as tarifas da mediación familiar en Galicia (DOG n.º 116, do 17.06.2008), actualizando as tarifas fixadas pola derogada Orde do 12 de xuño de 2003.

O Rexistro de Mediadoras/es Familiares de Galicia, así como a mediación familiar, está xestionado pola Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica e constitúe o instrumento básico de control, organización e publicidade das persoas mediadoras inscritas.

Mediación familiar

A mediación familiar é un procedemento de carácter voluntario dirixido a facilitar a comunicación entre os membros da familia co fin de que xestionen por si mesmos unha solución aos conflitos que os afecten coa intervención dunha persoa mediadora, quen actuará de forma neutral, imparcial e confidencial.

A mediación familiar pode utilizarse tanto con carácter previo á iniciación dun procedemento xudicial como para achar saída a procedementos en curso. Constitúe un recurso de axuda ás parellas que teñen ou tiveron unha relación cara a facilitar a participación activa e a responsabilidade de cada membro da parella na toma das decisións necesarias tendentes a solucionar aqueles aspectos problemáticos que se derivan da ruptura da súa unión.

Entre os principais obxectivos da mediación familiar están:

- ▶ A procura común de solucións satisfactorias e duradeiras no tempo.
- ▶ Minimizar o custo emocional que todo conflito produce en todos os membros da familia.
- ▶ Restablecer e/ou mellorar as relacións, presentes e futuras, entre as partes en conflito.
- ▶ Evitar a instrumentalización dos demais membros da familia, e, en especial, das e dos menores.
- ▶ Asegurar a protección do interese superior da ou do menor e do seu benestar.
- ▶ Favorecer a responsabilidade parenteral compartida.

Desde a entrada en vigor do Decreto 159/2003, do 31 de xaneiro, inscribíronse no Rexistro de Mediadoras/es Familiares de Galicia 557 mediadores/as e só se produciron 118 solicitudes de baixa de xeito que as inscricións vixentes actualmente son de 546.

No ano 2016 inscribíronse un total de 41 mediadoras/es.

A súa distribución por provincias é a que segue:

	Mediadores/as	Baixas
A Coruña	250	8
Lugo	42	0
Ourense	68	1
Pontevedra	187	2
Total	546	11

O Procedemento de mediación, entre os anos 2003 e 2016 recibiu un total de 192 solicitudes, realizándose un total de 124 mediacións, das que 85 remataron con acordo total ou parcial e 39 remataron sen acordo. Destas 124 mediacións, 88 foron gratuítas.

O número de solicitudes de mediación no ano 2016 foi de 19; realizáronse un total de 4, das cales 3 4 remataron con acordo.

Mediación familiar extraxudicial		
	2016	2003-2016
Solicitudes	19	192
Mediacións realizadas	4	124
Dereito á mediación gratuíta*	2	88
Rematadas sen acordo	1	39
Rematadas con acordo	19	192

* Durante os anos 2007 a 2010, existía o programa mediagal a través do cal, todas as solicitudes de mediación presentadas tiñan carácter gratuíta; foron 44 as realizadas a través deste programa.

A mediación familiar intraxudicial

No mes de marzo de 2009, púxose en marcha un programa de mediación intraxudicial de forma experimental en Santiago de Compostela. Para a súa implantación asinou un convenio de colaboración co Ministerio Fiscal, o Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia e o Colexio de Avogados de Santiago.

No ano 2010 asinou un novo convenio coas mesmas entidades para o desenvolvemento do dito programa de mediación intraxudicial.

A finais do ano 2010, trasladouse a experiencia de Santiago de Compostela a Ourense para o que se asinou o correspondente convenio de colaboración co Ministerio Fiscal, o Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia e o Colexio de Avogados de Ourense para poñer en funcionamento o dito programa.

Nos anos 2011, 2012, 2013, 2014 e 2015, asináronse novos convenios coas mesmas entidades para o desenvolvemento do programa de mediación intraxudicial nas cidades de Santiago de Compostela e Ourense.

No ano 2015 implántase a mediación intraxudicial na cidade de Lugo, coa colaboración do Consello Xeral do Poder Xudicial e o Ministerio Fiscal, e tamén na cidade da Coruña, coa

colaboración do Consello Xeral do Poder Xudicial, o Ministerio Fiscal, o Colexio Oficial de Avogados da Coruña e o Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia.

En 2016 implántase a mediación intraxudicial na cidade de Ferrol, coa colaboración do Consello Xeral do Poder Xudicial, o Ministerio Fiscal, o Colexio Oficial de Avogados de Ferrol e o Colexio Oficial de Psicoloxía de Galicia.

A mediación intraxudicial é aquela que se leva a cabo cando o proceso xudicial xa está iniciado, podería ser unha metodoloxía axeitada e válida para resolver unha porcentaxe significativa de procesos xudiciais:

Os seus beneficios e as súas vantaxes son:

- ▶ É un proceso gratuíta e, en todo caso, diminúe o custo económico e emocional da ruptura. Con tres a oito sesións, de hora e media de duración, poderíase alcanzar un acordo duradeiro e mutuamente aceptado que só necesita ser ratificado xudicialmente. Isto evita trámites procesuais e posibles incidentes xudiciais, co conseguinte custo económico e emocional.
- ▶ É máis flexible e creativo que o ríxido proceso xudicial, admitindo todo tipo de alternativas e respectando o interese superior dos menores e os principios de orde pública e deontoloxía profesional.
- ▶ Evita a xudicialización innecesaria dos conflitos e, sobre todo, caer nunha dinámica de crecente confrontación entre os proxenitores, polo enquistamento de posicións. Tamén, se reduce o risco de que os/as menores se utilicen como moeda de cambio na negociación.

As características máis importantes do programa de mediación intraxudicial son:

- ▶ A brevidade do proceso de mediación intraxudicial que reduce a dolorosa carga emocional, asociada a todo proceso de ruptura.

- ▶ A cobertura por parte dun equipo de mediadores profesionais, provenientes do mundo do dereito e da psicoloxía, de recoñecida experiencia e capacidade que desenvolverá o proceso, atendendo aos principios de neutralidade, obxectividade, imparcialidade e confidencialidade.
- ▶ Esta mediación realízase simultaneamente ao proceso xudicial, aproveitando os tempos mortos do citado proceso sen chegar a suspendelo, agás que ambas partes o soliciten pola proximidade dun acordo.

Datos estatísticos do programa en Santiago de Compostela no ano 2016

	2016	2009-2016
Casos derivados	42	505
Sesións informativas iniciais realizadas	33	410
Mediacións aceptadas	23	282
Mediacións rexeitadas	10	128
Rematadas con acordo	8	139
Rematadas sen acordo	21	132
Trámite	5	16

Datos estatísticos do programa en Ourense no ano 2016

	2016	2011-2016
Casos derivados	68	438
Sesións informativas iniciais realizadas	35	258
Mediacións aceptadas	16	131
Mediacións rexeitadas	19	121
Rematadas con acordo	9	106
Rematadas sen acordo	6	30
Trámite	2	14

Datos estatísticos do programa en Lugo no ano 2016

	2016	2015-2016
Casos derivados	4	18
Sesións informativas iniciais realizadas	-	7
Mediacións aceptadas	-	4
Mediacións rexeitadas	2	5
Rematadas con acordo	-	1

Rematadas sen acordo	-	3
Trámite	-	0

Datos estatísticos do programa na Coruña no ano 2016

	2016	2015-2016
Casos derivados	108	108
Sesións informativas iniciais realizadas	85	85
Mediacións aceptadas	35	35
Mediacións rexeitadas	50	50
Rematadas con acordo	15	15
Rematadas sen acordo	19	19
Trámite	1	1

A mediación intraxudicial en Ferrol iniciouse a finais do ano 2016. Non hai datos estatísticos.

2.1.12 Residencias de tempo libre

A Consellería de Política Social conta con dúas residencias de tempo libre xestionadas pola Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica, unha de interior situada no municipio do Carballiño (Ourense), cunha capacidade para 163 persoas, e outra de costa, situada en Panxón no municipio de Nigrán (Pontevedra), cunha capacidade máxima de 205 persoas, prazas susceptibles de ampliación en ambas as dúas residencias segundo a distribución dos residentes.

Estas dúas residencias, nas que se ofrece un servizo completo que inclúe aloxamento e manutención, destínanse a diferentes usos segundo o período do ano do que se trate: turismo familiar no período estival coa publicación da Orde do 4 de abril de 2016, pola que se convoca o procedemento de adjudicación de estadias e servizos nas residencias de tempo libre adscritas a esta consellería para o ano 2016 (DOG nº67, do 08.04.2016). pola que se regula o procedemento de adjudicación de estadias nas residencias de tempo libre ou ben para o desenvolvemento de programas

de ocio da Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade (Programa de turismo social) e da Secretaría Xeral de Emigración (Programa de “Vén a Galicia”).

Ademais as instalacións están dispoñibles para institucións, asociacións, organizacións sindicais e entidades que así o soliciten mediante escrito remitido á Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica.

Os servizos que ofrecen aos usuarios inclúen inseparablemente o aloxamento, mantenza e limpeza dos cuartos, todos eles con aseo completo.

	Residencia de Panxón	Residencia do Carballeiro
Turismo familiar	1.086	803
Programas propios da Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica	1.775	757
Total participantes	2.861	1.570

2.1.13 Plan para a dinamización demográfica de Galicia 2013-2016. Horizonte 2020

http://benestar.xunta.es/opencms/Benestar/Biblioteca/Documentos/Destacados/estraxiaapoio_ffnn.pdf

Estratexia de apoio para as familias numerosas de Galicia 2013-2016, horizonte 2020.

A Estratexia de apoio para as familias numerosas de Galicia 2013-2016, horizonte 2020 foi aprobada polo Consello da Xunta o día 21 de novembro de 2013. Este documento naceu co propósito de aglutinar e unificar todas as actuacións que está e ten previstas realizar a Xunta de Galicia a favor das familias numerosas.

Galicia está considerada como un claro exemplo do chamado inverno demográfico, xa que o índice sintético de fecundidade é de 1,1 fillas/os por muller, cando o mínimo establecido para o relevo xeracional esta en 2,1 fillas/os por muller. Este dato é moi preocupante e levou a ter en conta as familias numerosas e cualificalas como “familias de especial consideración” na Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia.

Así mesmo, a Lei 40/2003, do 18 de novembro, de protección ás familias numerosas, recoñece que cando a familia é numerosa presenta unha problemática particular polo custo que presenta para elas o coidado e educación das fillas e fillos ou o acceso a unha vivenda axeitada ás súas necesidades. Estas circunstancias obrigan a introducir medidas correctoras para que as persoas que forman parte destas familias non queden en situación de desvantaxe no que se refire ao acceso aos bens económicos, culturais e sociais.

Esta estratexia conta cun total de 53 medidas, das cales 48 son de carácter autonómico e 5 correspóndense con actuacións doutras administracións.

Das medidas de carácter autonómico, 8 encádranse dentro do Plan para a dinamización demográfica de Galicia 2013-2016, horizonte 2020, xa que non debemos esquecer que parte deste colectivo constitúen as únicas familias que superan o índice sintético de fecundidade necesario para o relevo xeracional; e 2 forman parte do Plan estratéxico de Galicia 2010-2014, horizonte 2020, no eixe de actuación “cohesión social, benestar e calidade de vida”, destinado á revitalización demográfica, que impulsa os nacementos e fomenta a conciliación da vida familiar e laboral, medidas que inciden directamente sobre as familias e, polo tanto, sobre as familias numerosas.

2.2 Conciliación

2.2.1 Rede galega de escolas infantís 0-3

A Rede pública de escolas infantís 0-3 de Galicia, está integrada polas escolas xestionadas pola Axencia Galega de Servizos Sociais, as xestionadas polo Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar e as de titularidade municipal. Esta rede complétase coas escolas infantís xestionadas polas entidades privadas de iniciativa social sen ánimo de lucro, financiadas parcialmente con fondos públicos.

As políticas que desenvolve a Consellería de Política Social en relación coas escolas infantís teñen como obxectivos fundamentais:

- ▶ O sostemento da rede autonómica de escolas infantís 0-3.
- ▶ O incremento da oferta de prazas mediante a ampliación da rede pública de escolas infantís.
- ▶ O apoio económico ás corporacións locais para que, no ámbito das súas competencias, presten servizos ás familias mediante os recursos de atención á infancia de titularidade municipal.
- ▶ A ampliación de prazas sostidas con fondos públicos mediante unha liña de axudas para o mantemento da escolas infantís de iniciativa social.
- ▶ A subvención directa ás familias mediante o Bono Concilia, para asistir a unha escola infantil privada da súa elección cando non obteñan praza nunha escola infantil pública ou cando na súa localidade non existan centros públicos.
- ▶ A ampliación de prazas sostidas con fondos públicos mediante un concerto de prazas con escolas infantís de titularidade privada situadas nas sete grandes cidades e nos concellos da súa área de influencia, destinadas ás persoas solicitantes que quedan en lista de espera das escolas públicas.

- ▶ O equilibrio interterritorial entre o ámbito rural e o ámbito urbano, promovendo servizos de atención á infancia adaptados a ambos contextos.

2.2.1.1 A Rede de escolas infantís 0-3 “A Galiña Azul”

A Rede de escolas infantís de Galicia “A Galiña Azul” está integrada polas escolas infantís xestionadas pola Axencia Galega de Servizos Sociais e as xestionadas polo Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar.

As escolas infantís 0-3 son centros educativos que desenvolven o seu labor no primeiro ciclo da educación infantil, atendendo a nenas e nenos de 0 a 3 anos, proporcionando unha atención integral sen distinción de raza, sexo, condición social ou económica, a través dun programa global que garante o pleno desenvolvemento físico, intelectual, afectivo, social e moral dos nenos/as.

2.2 CONCILIACIÓN

Desde o recoñecemento da importancia dunha adecuada relación entre a escola infantil e as familias, como axentes educativos de primeiro nivel nestas idades, os centros cooperan estreitamente coas familias, na busca da necesaria coordinación de cara a facilitar a adecuada formación da personalidade das nenas e nenos e o seu posterior desenvolvemento como ser social.

Ademais de ser o recurso educativo por excelencia para a primeira infancia, as escolas infantís convértense, no noso contorno, nun instrumento básico de apoio ás familias, clave para a harmonización da vida persoal, profesional e familiar.

► Escolas infantís 0-3 xestionadas pola Axencia Galega de Servizos Sociais

A Axencia Galega de Servizos Sociais conta con 27 escolas infantís 0-3, distribuídas nas catro provincias galegas, que prestan unha atención integral a nenos e nenas de cero a tres anos de idade.

Escolas infantís e n.º de prazas

	Nº unidades	nº prazas
E.I. As Mariñas (A Coruña)	4	61
E.I. O Ventorrillo (A Coruña)	7	107
E.I. Santa María de Oza (A Coruña)	4	61
E.I. Elviña (A Coruña)	7	107
E.I. Catabois (Ferrol)	6	82
E.I. Virxe de Chamorro (Ferrol)	3	53
E.I. Santa Susana (Santiago de Compostela)	0	0 ¹
E.I. Vite (Santiago de Compostela)	9	123
Total A Coruña	40	594
E.I. Nª Señora da Purificación (Foz)	4	56
E.I. Nª Señora do Campo (Ribadeo)	7	107
E.I. Nª Sra. do Sagrado Corazón (Lugo)	5	94
E.I. Paradai (Lugo)	8	115
E.I. Casa do Mar de Celeiro (Viveiro)	3	41
Total Lugo	27	413

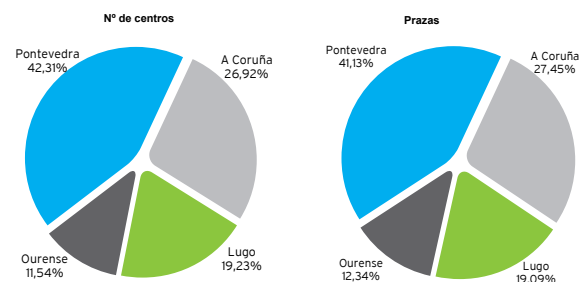
E.I. Antela (Ourense)	8	115
E.I. A Farixa (Ourense)	5	80
E.I. Virxe de Covadonga (Ourense)	5	72
Total Ourense	18	267
E.I. Bouzas (Vigo)	6	94
E.I. Relfas (Vigo)	5	74
E.I. Rosalía De Castro (Vigo)	7	107
E.I. Caeiro (Vigo)	5	67
E.I. A Estrela - E. Administrativo Xunta (Vigo)	3	41
E.I. San Paio (Vigo)	8	102
E.I. Campolongo (Pontevedra)	7	107
E.I. O Toxo (Pontevedra)	7	107
E.I. E.Administrativo Xunta (Pontevedra)	3	36
E.I. Marisma de Santa Mariña (Redondela)	6	94
E.I. Casa do mar de Marín (Marín)	4	61
Total Pontevedra	61	890
	146	2.164

(1) durante o curso escolar 2016/2017 a escola infantil Santa Susana permaneceu pechada por obras.

Resumo provincial e porcentaxes de prazas

	centros	prazas
A Coruña	7 ⁽²⁾	594
Lugo	5	413
Ourense	3	267
Pontevedra	11	890
Total	26	2.164

(2) temporalmente redúcese o número de unidades polo peche temporal da escola infantil Santa Susana.

Todas as escolas infantís da Axencia Galega de Servizos Sociais prestan servizo 11 meses ao ano, de setembro a xullo. Non obstante, co fin de dar cobertura ás necesidades de conciliación das familias do alumnado, está previsto que durante o mes de agosto abra un centro por cada unha das cidades, sempre que exista demanda suficiente para formar unha unidade mixta de 15 alumnos e alumnas.

Durante o mes de agosto de 2016 permaneceron abertas as seguintes escolas infantís:

- Escola infantil Virxe de Covadonga - Ourense
- Escola infantil San Paio - Vigo

Escolas infantís 0-3 para fillas e fillos do persoal da Xunta de Galicia

A Axencia Galega de Servizos Sociais conta con dúas escolas infantís destinadas especificamente a fillos e fillas (menores de 3 anos) das empregadas e empregados públicos: a escola infantil do Edificio Administrativo da Xunta de Galicia en Pontevedra e a escola infantil do complexo administrativo da Xunta de Galicia en Vigo, e reserva para este colectivo o 50 % das prazas da escola infantil de Vite en Santiago de Compostela.

Normativa:

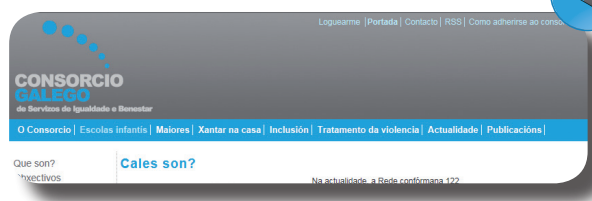
- ▶ Decreto 329/2005, do 28 de xullo, polo que se regulan os centros de menores e os centros de atención á infancia (DOG núm. 156 do 16.08.2005).
- ▶ Decreto 49/2012, do 19 de xaneiro, polo que se aproba o réxime de prezos das escolas infantís 0-3 dependentes desta consellería (DOG núm. 17, do 25.01.2012).
- ▶ Decreto 91/2014, do 17 de xullo, polo que se modifica o Decreto 49/2012, do 19 de xaneiro, polo que se aproba o réxime de prezos das escolas infantís 0-3 dependentes desta consellería (DOG núm.140 do 24.07.2014).

- ▶ Resolución do 7 de agosto de 2013 da Dirección Xeral de Familia e Inclusión, pola que se actualizan os prezos públicos establecidos polo Decreto 49/2012, do 19 de xaneiro, polo que se aproba o réxime de prezos das escolas infantís 0-3 dependentes da Consellería de Traballo e Benestar (DOG núm. 153, do 12.08.2013).
- ▶ Resolución do 21 de xullo de 2014, da Dirección Xeral de Familia e Inclusión, pola que se actualizan os prezos públicos establecidos polo Decreto 49/2012, do 19 de xaneiro, polo que se aproba o réxime de prezos das escolas infantís 0-3 dependentes desta consellería (DOG núm.142, do 29.07.2014).
- ▶ Resolución do 11 de febreiro de 2015 pola que se regula o procedemento de adxudicación de prazas nas escolas infantís 0-3 dependentes da Axencia Galega de Servizos Sociais para o curso 2015/2016 (DOG núm. 36 do 23.02.2015).
- ▶ Resolución do 4 de maio de 2015 pola que se regula o procedemento de adxudicación de prazas para fillas e fillos do persoal da Xunta de Galicia nas escolas infantís dependentes da Axencia Galega de Servizos Sociais para o curso 2015/16 (DOG núm. 88 do 12.05.2015).

▶ Escolas infantís 0-3 xestionadas polo Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar

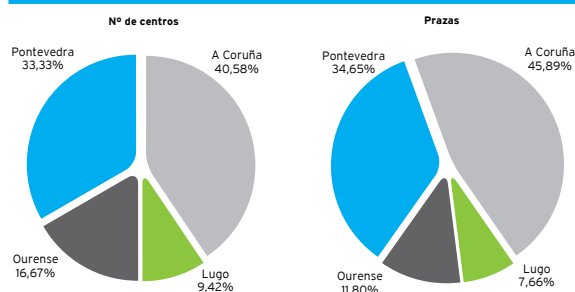
O Consorcio pechou o ano 2016 xestionando 7.452 prazas en 138 escolas infantís da rede autonómica "Galiña Azul" distribuídas por todo o territorio (ver mapa na páxina seguinte), das cales 5 son escolas de xestión indirecta.

http://www.igualdadebenestar.org/interior.php?txt=arbore_web11&lg=gal

Distribución provincial das escolas infantís xestionadas polo Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar

	nº de centros	prazas
A Coruña	56	3.420
Lugo	13	571
Ourense	23	879
Pontevedra	46	2.582
Total	138	7.452

Ao longo do ano 2016 entraron en funcionamento 6 centros, todos eles de nova construción, o que se traduce nun incremento total de 348 prazas con respecto ao ano 2015.

Os centros abertos na provincia da Coruña foron os da Coruña-A Sardiñeira, con 82 prazas e grazas ao convenio de colaboración coa Fundación Amancio Ortega (FAO), así como os de construción propia de Ames-Bertamiráns, igualmente con 82 prazas, e Fene-Barallobre e Oza-Cesuras, con 41 prazas cada un deles. Na provincia de Pontevedra puxéronse en funcionamento as escolas de Marín-Seixo, con 41 prazas, e de Tomiño-Goián, con 61 prazas, ambas as dúas de construción propia.

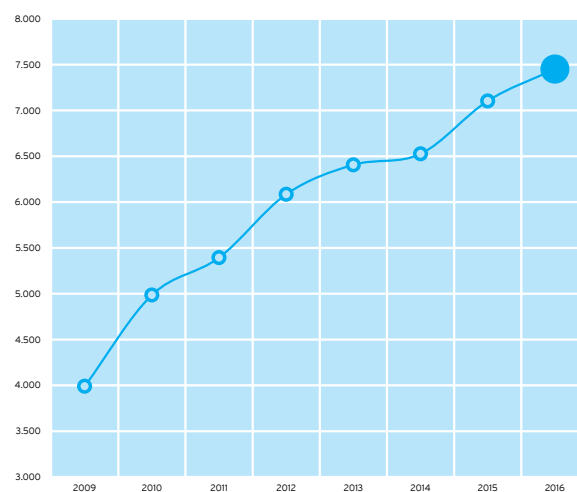
No curso 2016/17 continúa sen actividade a escola unitaria da Bola por segundo ano consecutivo por falta de matrícula. Pola contra, no mes de setembro de 2016 reabriron -ante o aumento da demanda- as escolas unitarias

de Cartelle (pechada durante o curso 2015/16 por falta de matrícula), Crecente (pechada durante o curso 2015/16 tamén por falta de matrícula), e a de Sobrado, que permaneceu inactiva nos cursos 2014/15 e 2015/16 por idéntico motivo.

Evolución

A evolución dos centros e prazas xestionadas polo Consorcio desde 2009 é a seguinte:

	nº de centros	prazas
2009	82	3.990
2010	96	4.986
2011	102	5.394
2012	117	6.085
2013	121	6.407
2014	122	6.526
2015	132	7.104
2016	138	7.452

Recursos humanos

AAs escolas infantís da rede “Galiña Azul” dependentes do Consorcio contan, ademais de cos seus propios recursos humanos (persoal educativo e de servizos), con recursos do contorno sociocultural na que están situadas (asociacións, concellos...) e cos recursos humanos dos servizos centrais do propio Consorcio, fundamentais para garantir o bo funcionamento e xestión da rede. Os recursos de persoal nas escolas infantís están estruturados do seguinte xeito:

	nº
Mestres/as	328
Educadores/as	867
Persoal de servizos xerais (PSX)	185
Total	1.380

Recursos materiais

- Equipamento das novas escolas infantís.

No ano 2016 rematáronse as obras de construción da escola infantil de Ames-Bertamiráns. Nese mesmo ano, a Fundación Amancio Ortega (FAO) fixo entrega do edificio da escola infantil da Coruña-A Sardiñeira co seu equipamento correspondente.

Realizáronse as obras de reforma integral e mellora da escola infantil do Grove e procedeuse ao seu equipamento.

- Equipamento das necesidades básicas.

Ao igual que en anos anteriores, durante o ano 2016 cubríronse as necesidades básicas solicitadas polas escolas infantís a través do programa de compensación de materiais (deseñado, planificado, xestionado e distribuído polo equipo de Atención Educativa). Este ano complementáronse esas accións cun pequeno orzamento que axudou á reposición ou ampliación de mobiliario e material didáctico nos centros.

Plataforma escolasinfantisdegalicia.es

<http://www.escolasinfantisdegalicia.es/>

The screenshot shows the homepage of the website escolasinfantisdegalicia.es. The header includes the logo 'a galiña azul' and navigation links for 'INFORMACIÓN', 'ACTUALIDADE', 'SERVICIOS', 'BLOGS', and 'CONTACTO'. The main content area is divided into several sections: 'ANUNCIOS' with lists of admission courses; 'REDE DE ESCOLAS INFANTIS DE GALICIA' with a description of the network; 'PLAN DE FORMACIÓN' and 'RECURSOS EDUCATIVOS' sections; 'NOVAS DAS ESCOLAS' with a 'CIRCULAR SOBRE PRIVACIDADE DO BLOGUE'; 'CALENDARIO' for the month of April 2016; and 'XUNTA DE GALICIA' with contact information. A search bar is located in the top right corner.

Este portal educativo permite a consulta de diversos recursos (audiovisuais, artigos temáticos, ...) ademais de poñer á disposición de toda a comunidade as experiencias educativas das escolas infantís da rede “Galiña Azul”.

Outra das ferramentas das que dispón esta plataforma é o Planeta de Blogues, que serve como medio de intercambio de opinións e experiencias.

O equipo de Atención Educativa pon á disposición de toda a comunidade o blogue Tecendo os Fíos na Rede, no que se organiza unha biblioteca virtual que recolle algúns dos títulos máis vinculados á etapa educativa de 0 a 3 anos que existen no buscador Google Libros. O blogue permite a persoal da comunidade educativa a visualización parcial das publicacións. Ademais, pon á disposición das escolas infantís unha ligazón para poder ver a canle de youtube do equipo de Atención Educativa, no que se organizan vídeos sobre experiencias educativas, congresos, conferencias, documentais... en relación co ciclo 0-3 anos.

Fortalecemento do proxecto educativo

O equipo de Atención Educativa participou na “Semana da Educación”, organizada pola Facultade de Ciencias da Educación da Universidade de Santiago de Compostela (USC), cunha charla ao alumnado de Maxisterio, titulada: “Educación Infantil 0-3 anos: Educación a partir dos coitados e da vida cotiá”.

En 2016 púxose en marcha o proxecto das “Maletas viaxeiras” co obxectivo de achegar os fondos bibliográficos existentes a un maior número de escolas, co fin de potenciar o debate e a reflexión sobre o proceso educativo. Continuouse co traballo de fondos bibliográficos dos centros de recursos das distintas bibliotecas, incorporando un novo centro aos dez xa existentes: Escola Infantil da Coruña-A Sardiñeira.

Difusión e publicacións

No mes de maio do 2016 (6 e 7 de maio), o equipo de Atención Educativa realiza unha formación en Barcelona, organizada pola rede de escolas infantís de Madrid (REIM) e a Asociación Rosa Sensat: “Visita ás escolas Bressol e á escola El Martinet”. Esa actividade incluíu visitas a eses centros, co obxectivo de coñecer, observar e reflexionar sobre a súa metodoloxía de traballo no primeiro ciclo, e á asociación Rosa Sensat, onde se desenvolveu un seminario para intercambiar diferentes visións da educación infantil entre diferentes comunidades.

A participación nesa formación enmarcouse nunha das viaxes de estudo que leva facendo o equipo de Atención Educativa dende o ano 2011, que permitíu:

- ▶ Ver e coñecer outra realidade e prácticas educativas no tramo 0-3 anos
- ▶ Posibilitar a realización dun foro de debate e intercambios de aprendizaxe con profesionais doutras realidades educativas, na procura da construción dunha escola de calidade

- ▶ Observar esas experiencias pedagóxicas e analizar e reflexionar a partir delas, co obxecto de promover a renovación conceptual e o acompañamento ás escolas da nosa rede
- ▶ Difundir o proxecto das escolas da rede
- ▶ Visualizar os puntos fortes e os puntos febles do proxecto educativo para fortalecer o traballo desenvolvido nas escolas infantís

A Universidade de Santiago de Compostela (USC), dende a Facultade de Ciencias da Educación e en colaboración con outras universidades de ámbito nacional e internacional, levou a cabo un proxecto de investigación sobre a realización dunha guía de boas prácticas na Educación Infantil. Nese proceso foron identificando diferentes realidades que desen resposta a estas boas prácticas. Unha desas realidades corresponde á escola infantil de Tui, onde se levou a cabo a seguinte observación sobre as súas boas prácticas en relación a: “O ambiente no currículo. Espazos e materiais para o benestar e o desenvolvemento na escola infantil de Tui”. Esta observación foi realizada por Lois Ferradás Blanco (antigo decano da Facultade de Ciencias da Educación e catedrático de Didáctica da Educación Infantil), acompañado por un membro do equipo de Atención Educativa. Nese mesmo ámbito, e dentro deste proxecto de investigación interuniversitario, algúns membros do equipo de Atención Educativa acudiron á mesa redonda de conclusións, convidados polo director do proxecto, Miguel Ángel Zabalza (catedrático de Didáctica da Educación Infantil).

Atención á diversidade: nenos con necesidades educativas de apoio específico

No ano 2016, no marco da cooperación con distintos organismos do contorno, comezou a colaboración coa Asociación de Familias de Persoas con Parálise Cerebral (APAMP), co obxectivo de mellorar a calidade da atención educativa dos cativos que sofren ese mal e trastornos

afíns, vinculados a dificultades psicomotrices. Para poder levar a cabo esa actuación, o equipo de Atención Educativa -xunto coa APAMP- elaborou un protocolo de actuación, que tiña como finalidade establecer os pasos que deben seguir as escolas infantís xestionadas polo Consorcio na área metropolitana de Vigo (Escola, EAE, Familia, Asociación). Os beneficiarios son os nenos que asisten aos centros para 0-3 anos na cidade olívica e na súa área metropolitana, así como o persoal educativo deses centros, e as familias do alumnado, así como a propia asociación, xa que se abren a novos contextos que lles permitirán seguir afondando no seu coñecemento.

Á súa vez, como continuación do traballo iniciado coas diferentes entidades e profesionais do contorno (en concreto, cos equipos de Atención Temprá e o equipo de Orientación Específica da provincia da Coruña), afianzáronse as liñas de actuación compartidas para facer unha análise e valoración conxunta daqueles nenos que poden permanecer un ano máis na escola infantil, tomándose así unha decisión coherente e coordinada entre todas as persoas vinculadas co cativo, de tal xeito que se poida ofrecer a mellor alternativa para o seu desenvolvemento integral.

Finalmente, déuselle continuidade ás accións desenvolvidas no que respecta á recompilación e valoración dos nenos con necesidades específicas de apoio educativo (NEAE) e risco social, diagnosticadas e en sospeita, xunto co seguimento e acompañamento aos equipos educativos para favorecer o intercambio de información e buscar alternativas que axuden a dar unha resposta máis axeitada ás súas características, intereses e ritmos individuais.

2.2.1.2 Centros infantís 0-3 dependentes de corporacións locais

Ata o ano 2011, os centros infantís municipais concorrián a unha orde anual de axudas para o seu mantemento específica para os centros dependentes das corporacións locais. En 2015, estes centros infantís municipais, destinados a nenos e nenas menores de 3 anos, puideron optar a estas axudas a través do sistema de financiamento previsto para os servizos sociais comunitarios.

Este ano 2016, subvencionáronse a través deste programa un total de 121 centros infantís municipais.

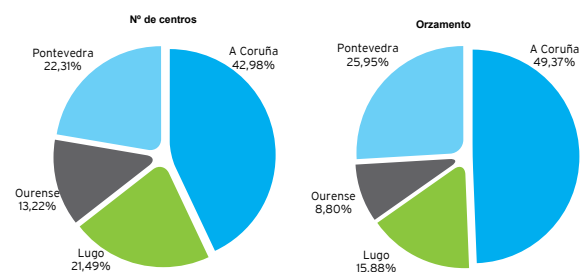
Normativa:

- Decreto 99/2012, do 16 de marzo, polo que se regulan os servizos sociais comunitarios e o seu financiamento (DOG n.º 63, do 30.03.2012).

Centros dependentes de corporacións locais subvencionados no ano 2016

Concepto: mantemento

Centros Infantís 0-3		
	nº de centros	Contía das axudas
A Coruña	50	1.134.309,44
Lugo	27	404.085,10
Ourense	16	222.907,51
Pontevedra	26	688.781,55
Total	119	2.450.083,60

Creación de novas escolas infantís 0-3

Co fin de ampliar a rede de centros de atención á primeira infancia de titularidade pública, a Consellería de Política Social colabora coas corporacións locais para a creación e posta en marcha de novos centros de titularidade municipal. No ano 2016 a Consellería concedeu unha axuda económica de 34.881 euros ao concello de Guntín para o equipamento do Punto de atención a infancia que este construiu no ano 2015 coa axuda da consellería.

Axudas de investimento para escolas infantís e puntos de atención á infancia de titularidade municipal.

No ano 2016 publícase unha convocatoria destinada á concesión de axudas económicas ás corporacións locais para a realización de obras menores e compra de equipamentos que contribúan á mellora da calidade prestada nestes centros.

Normativa

Orde do 13 de xullo de 2016 pola que se regulan as bases que rexerán o procedemento de concesión de axudas para o investimento na mellora das infraestruturas e do equipamento das escolas infantís 0-3 e dos puntos de atención á infancia (PAI) dependentes das corporacións locais e se convocan para o ano 2016 (cofinanciado polo Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional no marco do programa operativo Feder Galicia 2014-2020). (DOG núm. 140, do 26.07.2016).

Orzamento e beneficiarios:

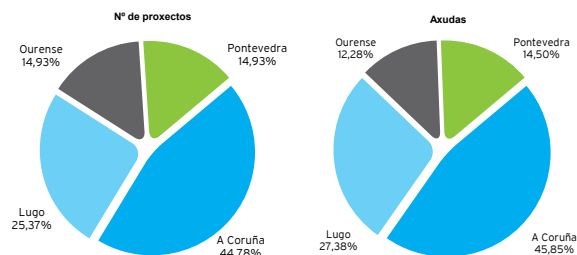
A estas axudas destínase un orzamento de 1.500.000 euros.

A través desta convocatoria subvencionáronse 67 proxectos por unha contía global de 1.500.000 euros.

A distribución das axudas por provincia é a seguinte:

	Proxectos subvencionados en escolas infantís	Proxectos subvencionados en puntos de atención á infancia
A Coruña	23	7
Lugo	10	7
Ourense	2	8
Pontevedra	9	1
Total	44	23

	Total proxectos	Axudas de investimento
A Coruña	30	687.675,04
Lugo	17	410.625,78
Ourense	10	184.212,12
Pontevedra	10	217.487,06
Total	67	1.500.000,00

A distribución por concellos é como segue:

Escola infantil	Concello	Axudas
E.I.M. Pasiños	Abegondo	23.456,05
E.I.M. O Bosque	Ames	32.856,24
E.I.M. de Arteixo	Arteixo	23.506,32
P.A.I. da Baña	Baña, A	34.625,88
E.I.M. de Bergondo	Bergondo	18.629,20
E.I.M. "Santiago De La Fuente"	Betanzos	20.000,00
P.A.I. De Boimorto	Boimorto	8.240,00
E.I.M. Raiña Lupa	Boqueixón	28.724,33
E.I.M. de Brión	Brión	14.663,21
Eim "A Casa Dos Titeres"	Cabana de Bergantiños	28.527,71

2.2 CONCILIACIÓN

P.A.I. As Viñas	Cabanas	26.434,55
E.I.M. de Cee	Cee	11.554,83
Escola Infantil Os Pillabáns	Cerceda	31.942,43
E.I.M. de Corcubion	Corcubión	22.970,00
E.I.M. de Melide	Melide	7.505,82
E.I.M. A Ceboliña	Miño	27.772,67
E.I.M. da Gándara, E.I.M. da Solaina, E.I. de Piñeiros	Narón	16.882,05
E.I.M. Sorrisos	Ordes	32.207,97
E.I. A Ulloa	Oroso	33.233,75
P.A.I. de Outes	Outes	12.124,05
Escola Infantil Barosa	Pontes de García Rodríguez, As	11.363,00
E.I.M. Flora Ramos "Florita"	Sada	25.000,00
E.I.M. "A Rolada"	San Sadurniño	19.425,00
Garderia Municipal Santa Comba	Santa Comba	32.796,45
E.I.M. de Conxo e Fontiñas	Santiago de Compostela	33.871,29
P.A.I. de Tordoia	Tordoia	25.564,43
Punto de Atención á Infancia	Trazo	10.153,39
E.I.M. de Val do Dubra	Val do Dubra	32.379,42
P.A.I. de Valdoviño	Valdoviño	6.265,00
Os Vimianciños	Vimianzo	35.000,00
A Coruña 30 proxectos		687.675,04
P.A.I. de Baralla *	Baralla	14.903,49
E.I.M. O Bitere de Barreiros	Barreiros	27.764,67
E.I.M. de Becerreá	Becerreá	33.130,96
P.A.I. de Bóveda	Bóveda	32.120,18
P.A.I. de Carballedo *	Carballedo	9.701,00
E.I.M. de Cospeito	Cospeito	33.386,49
P.A.I. de Friol	Friol	10.472,31
P.A.I. de Guitiriz	Guitiriz	19.709,66
S. de Outes/G. Sanz/L. S. Menor	Lugo	21.575,50
E.I.M. de Monforte de Lemos	Monforte de Lemos	29.516,72
E.I.M. de Monterroso	Monterroso	35.000,00
E.I.M. de Outeiro de Rei	Outeiro de Rei	34.128,96

E.I.M. de Palas de Rei	Palas de Rei	25.165,48
P.A.I. da Pastoriza	Pastoriza, A	26.654,95
P.A.I. de Sober	Sober	19.662,13
E.I.M. de Vilalba *	Vilalba	15.000,00
E.I.M. de Xove	Xove	22.733,28

Lugo 17 proxectos 687.675,04

Ruliños	Avión	25.908,46
P.A.I. de Boboras	Boborás	15.000,00
E.I.M. de Celanova	Celanova	31.917,29
P.A.I. Maceda	Maceda	14.920,03
P.A.I. da Peroxa	Peroxa, A	3.832,50
P.A.I. de Rios	Riós	14.113,26
E.I. Os Pequerrechos	San Cibrao das Viñas	27.871,65
P.A.I. de San Cristovo de Cea	San Cristovo de Cea	24.736,94
P.A.I. Sandias	Sandiás	17.127,00
P.A.I. de Vilar de Santos	Vilar de Santos	8.784,99

Ourense 17 proxectos 184.212,12

Escola Infantil Trebellos	Caldas de Reis	20.642,93
Escola Infantil Municipal	Cañiza, A	23.756,39
E.I. de Tarrío-Dimo	Catoira	16.574,58
Escola Infantil Municipal	Estrada, A	23.580,17
E.I.M. 0-3 de Meis	Meis	22.484,35
E.I.M. de Mondariz-Balneario	Mondariz-Balneario	21.694,20
E.I.M. de Ribadumia	Ribadumia	22.511,06
P.A.I. Concello de Rodeiro	Rodeiro	8.345,22
E.I.M. de Valga	Valga	32.625,85
Escolas Infantís Municipais	Vigo	25.272,31

Pontevedra 10 proxectos 217.487,06

Galicia 67 proxectos 1.500.000,00

* Os concellos de Baralla, Carballedo e Vilalba non acadaron o permiso de inicio de actividades para os centros, no prazo establecido na convocatoria, polo que decaeron da subvención

2.2.1.3 Escolas infantís 0-3 dependentes de entidades privadas de iniciativa social

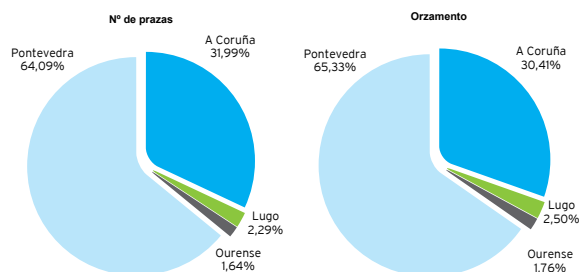
Co fin de ampliar a rede de recursos públicos para a primeira infancia de cero a tres anos, a Consellería de Política Social publica anualmente unha convocatoria de axudas para o mantemento de escolas infantís dependentes de entidades privadas de iniciativa social sen ánimo de lucro.

Normativa:

- Orde do 29 de decembro de 2015 pola que se regulan as bases que rexerán o procedemento de concesión de axudas para o mantemento das escolas infantís 0-3 dependente de entidades privadas de iniciativa social e se procede á súa convocatoria para o ano 2016 (DOG núm. 9 do 15.01.2016).

Escolas infantís 0-3 de entidades de iniciativa social subvencionados pola Consellería de Política Social

	N.º de centros	N.º de prazas	Contía das axudas
A Coruña	17	839	916.756,00
Lugo	2	60	75.492,00
Ourense	2	43	53.086,00
Pontevedra	26	1.681	1.969.359,81
Total	47	2.623	3.014.693,81

2.2.1.4 Axudas de investimento para a creación de escolas infantís 0-3 en polígonos industriais e parques empresariais.

No ano 2016 publícase por vez primeira unha convocatoria de axudas destinadas á creación de escolas infantís 0-3 en polígonos industriais e parques empresariais de Galicia enmarcada no programa operativo FEDER Galicia 2014-2020.

Normativa:

Orde do 14 de xuño de 2016 pola que se regulan as bases que rexerán a concesión de axudas económicas para a creación de escolas infantís 0-3 en polígonos industriais e parques empresariais, cofinanciadas polo Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional no marco do programa operativo Feder Galicia 2014-2020, e se procede a súa convocatoria en réxime de concorrencia competitiva para os anos 2016 e 2017 (DOG núm. 118, do 22.06.2016)

Orzamento e beneficiarios:

A estas axudas destínase un orzamento de 2.343.468 euros, distribuído en dúas anualidades, correspondendo 585.867 ao ano 2016 e 1.757.601 ao 2017.

A través desta convocatoria subvencionáronse 2 proxectos para a construción de escolas infantís 0-3 destinadas á atención dos fillos e fillas menores de tres anos do persoal das empresas emprazadas nos polígonos industriais ou nos parques empresariais de Galicia, por unha contía total de 400.000 euros.

- Fundación parque científico tecnolóxico Río do Pozo, Narón. 200.000 euros.
- Asociación de empresas do polígono industrial da Tomada, A Pobra do Caramiñal. 200.000 euros.

2.2.1.5 Concerto de prazas

No ano 2015, a consellería pon en marcha un novo programa destinado a aquelas persoas solicitantes de praza nas escolas infantís da rede pública autonómica que quedan en lista de espera por falta de prazas dispoñibles e residan en calquera das sete grandes cidades de Galicia ou nos concellos das súas respectivas áreas de influencia.

A través deste programa, a consellería oferta a aquelas familias que se atopen nas circunstancias anteriormente descritas, a posibilidade de acceder a unha praza concertada, nas mesmas condicións que unha praza pública tanto no que atinxe aos servizos que inclúe como aos prezos a aboar polas familias, nunha escola infantil privada que resultase adxudicataria do concerto de prazas para o primeiro ciclo de educación infantil.

Co fin da darlle continuidade ao programa, no ano 2016 publícase unha nova convocatoria para que o alumnado escolarizado nunha praza concertada poida renovala no mesmo centro e nas mesmas condicións nas que lle foi adxudicada.

► Normativa:

Orde do 18 de febreiro de 2016 pola que se convoca e se establece o procedemento de adxudicación de prazas nas escolas infantís 0-3 de titularidade privada con prazas concertadas para o curso 2016/17 (DOG núm. 37, do 24.02.2016).

► Orzamento e beneficiarios:

No curso escolar 2015/2016, ofertáronse por medio deste programa un total de 424 prazas en 23 escolas infantís con concerto de prazas, situadas nas sete grandes cidades e nos concellos da súas respectivas áreas de influencia.

2.2.2 Programas e servizos

2.2.2.1 Casas Niño

No ano 2016 a Consellería de Política Social promoveu unha nova iniciativa destinada á posta en marcha de casas niño no ámbito rural mediante unha liña de axudas enmarcada no programa operativo Feder Galicia 2014-2020. Trátase dun novo modelo de atención á infancia adaptado a contextos rurais caracterizados pola baixa natalidade e polo envellecemento da poboación; aspectos estes que ameazan a curto prazo co despoboamento dunha parte importante do territorio de Galicia e onde non existen recursos de atención continuada á infancia menor de 3 anos.

Con esta iniciativa preténdese implantar, por un lado, servizos de apoio ás familias e por outro a promoción do emprego autónomo de persoas mozas residentes no rural galego.

As casas niño son un recurso de carácter socioeducativo destinado ao coidado e atención a nenos e nenas de 0 a 3 anos en grupos reducidos e horario flexible no domicilio da persoa coidadora.

► Normativa:

Orde do 6 de maio de 2016 pola que se regulan as bases que rexerán o procedemento de concesión de axudas para a posta en marcha de casas niño parcialmente cofinanciadas polo Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional no marco do programa operativo Feder Galicia 2014-20120, e se procede á súa convocatoria en réxime de concorrencia competitiva para os anos 2016, 2017, 2018 e 2019 (DOG núm. 96 do 23.05.2016).

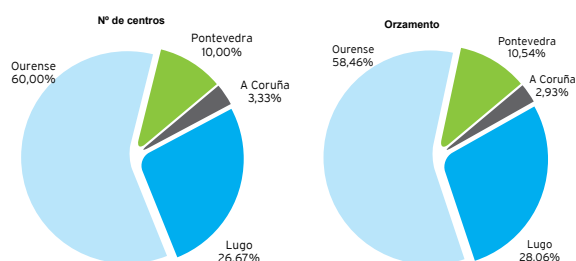
- **As subvencións obxecto desta convocatoria destínanse un total de 2.508.245 euros distribuídos en catro anualidades:**

	Aplicación		Total
	12.02.312B.770.0	12.02.312B.470.1	
Importe 2016	450.000	294.035	744.035
Importe 2017		588.070	588.070
Importe 2018		588.070	588.070
Importe 2019		588.070	588.070
Importe total	450.000	2.058.245	2.508.245

Cada casa niño percibe unha axuda máxima de 15.000 euros para gastos de investimento correspondentes ao ano 2016 e unha axuda de 19.600 euros anuais en concepto de prima de desenvolvemento durante os catro primeiros anos de funcionamento. Esta última contía redúcese na anualidade de 2016 proporcionalmente aos meses que presta o servizo.

Con este orzamento creáronse un total de 30 casas niño coa seguinte distribución por provincias:

	nº de centros	Axudas de investimento
A Coruña	1	12.500,00
Lugo	8	119.786,80
Ourense	18	249.548,69
Pontevedra	3	45.000,00
Total	30	426.835,49

As casas niño que se puxeron en marcha son as seguintes:

	Concello	Axudas
Casa Niño Xoaniña	Frades	12.500,00
A Coruña 1 casa niño		12.500,00

Casa Niño Kikí	O Corgo	15.000,00
Casa Niño Un Recanto con Encanto	Castroverde	15.000,00
Casa Niño Cascarón Vermello	Láncara	15.000,00
Casa Niño A Casa da Árbore	Portomarín	15.000,00
Casa Niño Pequenos Tesouros	Xermade	15.000,00
Casa Niño As Nogais	As Nogais	15.000,00
Casa Niño Avelaiña	Begonte	15.000,00
Casa Niño Folgoso do Caurel	Folgoso do Caurel	14.786,80

Lugo 8 casas niño 119.786,80

Casa Niño Folgoso do Caurel	Folgoso do Caurel	14.786,80
Casa Niño A Brincadeira	Cenlle	15.000,00
Casa Niño Suma e Segue	Baños de Molgas	14.943,31
Casa Niño Os Paxariños do Xurés	Lobios	14.999,00
Casa Niño Os Cativiños	Piñor	15.000,00
Casa Niño Pequerrechos	Leiro	15.000,00
Casa Niño Os Paxariños	Castrelo de Miño	12.935,00
Casa Niño Ruxerruxe	Cortegada	20.055,00
Casa Niño Os Polifios	Amoeiro	15.000,00
Casa Niño Formiguiñas	Maside	15.000,00
Casa Niño Carballeda De Avia	Carballeda de Avia	5.316,38
Casa Niño Garabullos	Monterrei	15.000,00
Casa Niño O Bicarelo	Manzaneda	15.000,00
Casa Niño Rapaciños	Entrimo	15.000,00
Casa Niño Os Anxiños	Calvos de Randín	11.500,00
Casa Niño Arrolos	Beade	4.800,00
Casa Niño Menifeiro	A Veiga	15.000,00
Casa Niño Roan	Porqueira	15.000,00
Casa Niño Pequechos	A Gudiña	15.000,00

Ourense 18 casas niño 249.548,69

Casa Niño A Lama	A Lama	15.000,00
Casa Niño de Mondariz	Mondariz	15.000,00
Casa Niño Amoedo	Pazos De Borben	15.000,00

Pontevedra 3 casas niño 45.000,00

Galicia 30 casas niño 426.835,49

2.2.2.2 Programa do Bono Concilia

En 2016, a Consellería de Política Social puxo en marcha o programa Bono concilia que consiste nunha axuda económica directa ás familias dos nenos e das nenas que quedan en lista de espera nas escolas infantís públicas ou sostidas con fondos públicos, ou que residen en concellos nos que non existen centros públicos, con fin de contribuír ao pagamento total ou parcial dunha praza nunha escola infantil privada da súa elección.

► **Normativa:**

Orde do 20 de abril de 2016 pola que se regulan as axudas económicas para a atención da primeira infancia en escolas infantís 0-3 no sostidas con fondos públicos, a través do programa Bono Concilia, e se procede a súa convocatoria (DOG núm. 45, do 29.04.2017).

► **Orzamento e beneficiarios:**

Neste exercicio, o crédito para este programa ascende a un total de 3.489.200 euros e concedéronse un total de 2.599 bonos para o curso escolar 2016/2017, cuxas contías oscilan entre os 22,5 euros/mes e os 250 euros/mes, en función da aplicación do baremo que se publica na propia orde de convocatoria e dos horarios e servizos solicitados polas familias.

2.2.2.3 Bono coidado

No ano 2016 ponse en marcha un novo programa destinado ás familias con nenos e nenas menores de tres anos que teñan a súa residencia en Galicia e precisen dun recurso personalizado a domicilio para cubrir necesidades puntuais derivadas da conciliación das obrigas laborais e persoais e as responsabilidades familiares e cuxa renda non supere os 45.000 euros ou os 13.500 euros per cápita.

► **Normativa:**

Orde do 11 de agosto de 2016 pola que se establecen as axudas económicas ás familias para a atención a domicilio de nenas e nenos menores de 3 anos a través do programa Bono coidado e se procede á súa convocatoria (DOG núm. 161, do 26.08.2016).

► **Orzamento e beneficiarios:**

Á convocatoria do 2016 destínase un total de 3.000.000 de euros distribuídos en dúas anualidades, 750.000 para 2016 e 2.250.000 para 2017.

2.2.2.4 Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Asociación de Familias de Persoas con Parálise Cerebral (APAMP) para a mellora da intervención educativa co alumnado afectado de parálise cerebral e trastornos afíns.

Coa sinatura deste convenio en setembro de 2016 APAMP comprométese a traballar co alumnado da rede galega de escolas infantís 0-3 da cidade de Vigo e da súa área metropolitana afectado por algún dos trastornos mencionados.

A colaboración do persoal profesional da APAMP coas escolas infantís poderá ser de información e formación naqueles aspectos que o persoal educativo requira, de

asesoramento e orientación sobre as metodoloxías de intervención cos nenos e as nenas afectados, sobre as adaptacións curriculares necesarias en cada caso e sobre a avaliación das intervencións.

2.2.2.5 Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e Cruz Vermella de Galicia para o desenvolvemento do programa de soporte psicosocial a persoas maiores que exercen labores parentais con menores de idade a través dunha escola de avós e avoas educadores/as.

Ao abeiro deste convenio, dotado con 54.029,50 euros, puxéronse en marcha nos centros sociocomunitarios da Consellería de Política Social das sete grandes cidades de Galicia 18 Escolas de avós e avoas coidadores onde se traballou o desenvolvemento de habilidades específicas para manexar diferentes situacións cotiás na educación e crianza dos seus netos e netas e se realizaron diferentes actividades de promoción de hábitos de autocoidado. En total participaron 192 persoas responsables do coidado de 270 netos/as, que tamén se benefician directamente da intervención.

2.2.2.6 Foro de Rexións Españolas con Desafíos Demográficos

O Foro de Rexións Españolas con Desafíos Demográficos. (FREDD) constituíuse en outubro de 2013 a iniciativa dos gobernos de Galicia, Castela e León e Aragón para atender de forma específica os impactos derivados do cambio demográfico. Hoxe en día forman parte del, ademais dos anteriores os gobernos de Castela A Mancha, Estremadura, Cantabria e A Rioxa.

En xuño de 2016 celebrouse en Santiago de Compostela a quinta reunión interterritorial deste foro, organizada pola Consellería de Política Social, como departamento responsable de coordinar a participación nel da nosa Comunidade Autónoma.

No encontro de Santiago acordouse insistir ao Goberno de España sobre a importancia de elaborar unha Estratexia española polo cambio demográfico que outorgue maior peso ás variables sociodemográficas no sistema de financiamento autonómico. Así mesmo, entre as próximas actuacións do FREDD formulouse a necesidade de articular políticas sectoriais prioritarias para a incorporación da perspectiva demográfica en ámbitos como a atención á dependencia; o apoio ás familias, conciliación e racionalización de horarios; oportunidades laborais para a mocidade e estratexias para a retención do talento; o sistema de pensións; o aproveitamento das oportunidades do rural para o desenvolvemento de proxectos de emprendemento e autoemprego; a reivindicación do sector primario e o aproveitamento das súas potencialidades; e a conexión dos centros educativos coa súa contorna. Ademais, a nivel europeo, propúxose un encontro cos representantes da Comisión e Parlamento Europeo e impulsar un lobby apoiado na Rede europea de rexións con desafíos demográficos (DCRN).

No mes de outubro do 2016 tivo lugar en Cuenca unha nova reunión deste foro na que se acordou solicitar ao Goberno de España a creación dun Fondo de Cohesión Demográfica de carácter nacional co obxectivo de paliar as desvantaxes das zonas con desafíos demográficos mediante un catálogo de intervencións tales como investimentos, servizos públicos, bonificacións fiscais, así como a consideración do custo do envellecemento poboacional, do desenvolvemento de políticas de apoio á natalidade e para fixar a poboación e impulsar a repoboación. Na dita reunión asinou ademais unha declaración institucional na que se recollen os principais retos do FREDD.

2.2.2.7 Tarxeta Benvida

No Plan estratéxico rexional de Galicia 2015-2020 recollese, entre outros, un paquete integral de medidas para avanzar no obxectivo de crear en Galicia un ambiente social favorable para vivir, para formar unha familia e para

2.2 CONCILIACIÓN

que cada quen poida ter os fillos e fillas que desexe. Neste eido, a finais do ano 2015 ponse en marcha o Programa de apoio á natalidade (PAN), un programa de carácter global que persegue dar resposta ás necesidades das familias, garantir o seu benestar e apoialas de maneira integral e continua. A Tarxeta Benvida forma parte deste programa e configúrase como unha axuda económica coa que se pretende contribuír a paliar o custo que comporta o coidado dos fillos e fillas no primeiro ano de vida.

En decembro de 2015 publícase a convocatoria desta axuda, destinada ás familias que no ano 2016 teñan un fillo/a ou adopten un neno ou nena menor dun ano. Esta axuda económica ponse a disposición das familias a través dunha tarxeta moedeiro que serve para a compra de produtos de necesidade básica do neno ou nena no seu primeiro ano de vida, entre outros, leite e outros alimentos infantís, cueiros, produtos de hixiene infantil e produtos farmacéuticos. Esta tarxeta só pode ser utilizada en farmacias, parafarmacias, supermercados e tendas de alimentación.

► Normativa:

Orde do 22 de decembro de 2015 pola que se establecen as bases polas que se rexerá a concesión da axuda económica, a través da Tarxeta Benvida, para as familias con fillas e fillos nados no ano 2016 e se procede a súa convocatoria (DOG núm. 248, do 30.12.2015).

► Orzamento e beneficiarios:

Nesta convocatoria destínase un total de 18.000.000 de euros distribuídos en dúas anualidades, correspondendo 9.000.000 de euros ao ano 2016 e 9.000.000 de euros ao 2017.

Cada familia beneficiaria da Tarxeta Benvida recibe unha contía total de 1,200 euros a razón de 100 euros/mes durante o primeiro ano de vida do fillo ou filla. Os datos relativos á convocatoria do ano 2016 son os seguintes:

Nº de solicitudes presentadas	15.832
Nº de solicitudes favorables	14.787
Nº de solicitudes desfavorables	1.045
Nº de axudas concedidas	15.112

Programa de extensión de beneficios da Tarxeta Benvida

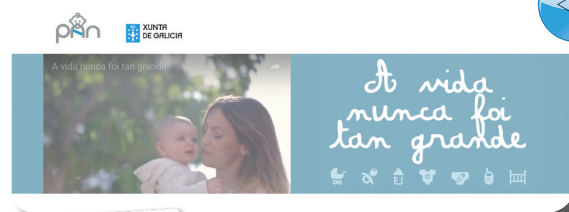
En xullo de 2016 a Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica considerou a posibilidade de desenvolver un programa máis amplo vinculado á posesión da Tarxeta Benvida e de que as persoas físicas ou xurídicas interesadas puidesen adherirse a el, colaborando coa finalidade de ofertarlle ás familias titulares da dita tarxeta unha ampliación e mellora dos seus beneficios ao presentala nos establecementos que se adhiran a este programa.

A ampliación dos beneficios concedidos ás familias titulares da Tarxeta Benvida (descontos, obsequios, ofertas especiais...) é fixada libremente por quen os ofrece, así como o tipo de servizo, produto ou prestacións nos que os aplica. Para poder aplicar estes beneficios é suficiente con que a persoa titular da Tarxeta Benvida a presente xunto co seu DNI no establecemento adherido.

No ano 2016 adheríronse a este programa de extensión de beneficios da Tarxeta Benvida os seguintes establecementos:

- Supermercados Eroski center, hipermercados Eroski e supermercados Familia
- Mi Mueble BB SLU

<http://www.pan.gal/>

2.3 Menores

Protección

Marco legal e competencial

O marco legal no que a Consellería de Política Social desenvolve as súas políticas e actuacións en materia de protección á infancia vén establecido pola normativa seguinte:

a) Internacional

- ▶ Convención sobre os Dereitos do Neno adoptada pola Asemblea Xeral das Nacións Unidas o 20 de novembro de 1989, e ratificada por Instrumento do 30 de novembro de 1990 (BOE núm. 313 do 31.12.1990).
- ▶ Convenio relativo á protección do neno e a cooperación en materia de adopción internacional. A Haia, 29 de maio de 1993. Ratificado por Instrumento de 30 de xuño de 1995 (BOE núm. 182 do 01.08.1995).
- ▶ Convenio europeo de adopción de menores, 27 de novembro de 2008. Ratificado polo instrumento do 16 de xullo de 2010 (BOE núm. 167 do 13.07.2011).

b) Estatal

- ▶ Constitución española.
- ▶ Código Civil do 29 de xullo de 1889 (Arts. do 109 ao 111, do 160 ao 180, 201, 215, 216, do 222 ao 233, 239, 242 e do 259 ata o 285).
- ▶ Lei orgánica 1/1996, do 15 de xaneiro, de protección xurídica do menor, de modificación parcial do Código Civil e da Lei de Axuízamento Civil. (BOE núm. 15 do 17.01.1996).
- ▶ Lei orgánica 4/2000, do 11 de xaneiro, sobre dereitos e liberdades dos estranxeiros en España e a súa

integración social (Arts. 35 e 36). (BOE nº 10, do 12.01.2000). Modificada por Lei Orgánica 2/2009, do 11 de decembro (BOE núm. 299 do 12.12.2009).

- ▶ Lei orgánica 8/2015, do 22 de xullo, de modificación do sistema de protección á infancia e á adolescencia ((BOE núm. 175 do 23.07.2015).
- ▶ Lei 26/2015, do 28 de xullo, de modificación do sistema de protección á infancia e á adolescencia (BOE núm. 180 do 29.07.2015).
- ▶ Lei 54/2007, do 28 de decembro, de adopción internacional (BOE núm. 312 do 29.12.2007).
- ▶ Real decreto 557/2011, do 20 de abril, polo que se aproba o regulamento da Lei orgánica 4/2000, sobre dereitos e liberdades dos estranxeiros en España e a súa integración social tras a súa reforma por Lei orgánica 2/2009 (BOE núm. 103 do 30.04.2011).

c) Autonómica

- ▶ Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia (DOG núm. 134 do 13.07.2011).
- ▶ Lei 2/2006, do 14 de xuño, de dereito civil de Galicia (DOG núm. 124 do 29.06.2006), modificada pola Lei 10/2007, do 28 de xuño, de reforma da disposición terceira da lei 2/2006, do 14 de xuño, de dereito civil de Galicia (DOG núm. 124 do 29.06.2006) e pola Lei 3/2011, do 30 de xuño, de apoio á familia e á convivencia de Galicia (DOG núm. 134 do 13.07.2011).
- ▶ Decreto 42/2000, do 7 de xaneiro, polo que se refunde a normativa reguladora vixente en materia de familia, infancia e adolescencia (DOG núm. 45 do 06.03.2000). Modificado polo Decreto 406/2003, do 29 de outubro (DOG núm. 222 do 14.11.2003) e polo Decreto 184/2008, do 24 de xullo, polo que se crea o Observatorio Galego da Infancia (DOG núm. 169 do 02.09.2008).

- ▶ Decreto 329/2005, do 28 de xullo, polo que se regulan os centros de menores e os centros de atención á infancia (DOG núm. 156 do 16.08.2005).
- ▶ Orde do 21 de marzo de 2012, pola que se establece o modelo oficial de contrato de intermediación en adopción internacional para a Comunidade Autónoma de Galicia (DOG núm. 73 do 17.04.2012).
- ▶ Decreto 176/2015, do 3 de decembro, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Política Social (DOG núm. 232 do 04.12.2015 e corrección de erros DOG núm. 4 do 08/01/2016).

Programas e actuacións

2.3.1 Atención a menores en situación de desprotección social

2.3.1.1 Atención a menores en centros de protección

Este programa ten por finalidade prestar atención nunha institución a aqueles menores que, por distintas circunstancias sociofamiliares, necesitan ser separados temporalmente do seu núcleo familiar e para os que non é viable a utilización doutro recurso.

Os centros de protección de menores son aqueles que ofrecen aloxamento, asistencia integral e unha dotación de servizos e programas especialmente orientados a conseguir a normalización, e integración sociofamiliar dos menores acollidos.

Para o desenvolvemento deste programa a Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica contaba a 31 de decembro cos seguintes equipamentos:

- ▶ 4 centros de titularidade propia.
- ▶ 69 centros concertados dependentes de entidades colaboradoras de iniciativa social.

Á súa vez, a atención que se presta nestes centros pode ser en réxime de internado ou de atención diúrna.

O acollemento en réxime de internado é un recurso que se utiliza nos casos en que, por diversas circunstancias socio-familiares, os menores necesitan ser separados temporalmente do seu núcleo familiar e non é apropiado ou non hai un contexto familiar alternativo, ou ben cando os pais ou titores solicitan á Administración que asuma a garda dos seus fillos, mantendo en todo momento o obxectivo de retorno ao seu fogar.

O acollemento en réxime diúrno constitúe un recurso alternativo ao acollemento residencial e consiste en prestar atención aos menores no marco dunha institución durante o día. Deste xeito evítase o desarraigamento, facilitando a permanencia dos menores no seu contorno familiar.

Atención en centros propios

nº de centros e prazas de menores en 2016:

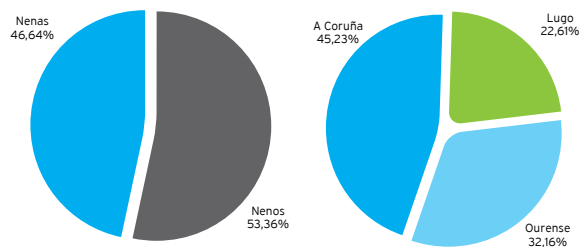
	N.º prazas de internado		N.º prazas de atención de día	
	Nenos	Nenas	Nenos	Nenas
San Xosé de Calasanz	15	15	5	5
Centro Ferrol I	16	16	5	5
Total A Coruña	31	31	10	10
Santo Anxo da Garda	24	8	0	0
Total Lugo	24	8	0	0
A Carballeira	33	33	10	10
Total Ourense	33	33	10	10
Total Pontevedra	0	0	0	0
Total	88	72	20	20
	Total prazas de internado		Total prazas de atención de día	
	160		40	

► nº total de menores atendidos en centros propios en 2016:

	En réxime de internado		En réxime de atención de día	
	Nenos	Nenas	Nenos	Nenas
A Coruña	53	57	6	12
Lugo	48	16	0	0
Ourense	41	43	3	4
Pontevedra	0	0	0	0
Total	142	116	9	16

Total menores atendidos en centros propios

	Nenos	Nenas	Total
A Coruña	59	69	128
Lugo	48	16	64
Ourense	44	47	91
Pontevedra	0	0	0
Total	151	132	283

► Orzamento: 8.024.796,02 euros.

Atención en centros concertados

► nº de centros e prazas de menores en 2016:

	N.º centros	N.º prazas de internado	N.º prazas de atención de día
Casas de familia	5	40	10
Mini-residencias	4	42	17
Residencias	0	0	0
Centros con fogares	3	68	17

Vivendas tuteladas	2	16	0
Vivendas asistidas	0	0	0
Atención de día	2	0	28

Total A Coruña

Casas de familia	4	32	0
Mini-residencias	6	67	20
Residencias	0	0	0
Centros con fogares	0	0	0
Vivendas tuteladas	1	8	0
Vivendas asistidas	0	0	0
Atención de día	3	0	41

Total Lugo

Casas de familia	4	32	0
Mini-residencias	2	22	4
Residencias	0	0	0
Centros con fogares	0	0	0
Vivendas tuteladas	1	8	0
Vivendas asistidas	1	4	0
Atención de día	3	0	30

Total Ourense

Casas de familia	13	102	15
Mini-residencias	2	28	6
Residencias	0	0	0
Centros con fogares	3	135	51
Vivendas tuteladas	2	14	0
Vivendas asistidas	1	4	0
Atención de día	6	0	93

Total Pontevedra

Total	69	643	339
--------------	-----------	------------	------------

► nº de menores atendidos en centros colaboradores en 2016:

En réxime de internado

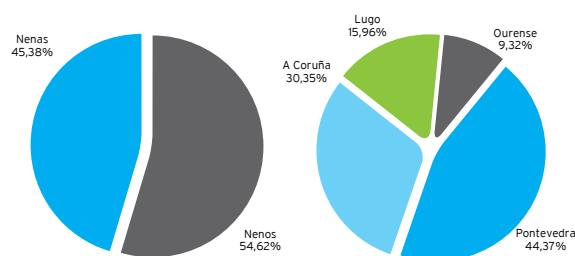
	Nenos	Nenas	Total
A Coruña	182	127	309
Lugo	68	71	149
Ourense	38	48	86
Pontevedra	203	173	376
Total	491	419	920

En réxime de atención de día

	Nenos	Nenas	Total
A Coruña	56	42	98
Lugo	41	24	65
Ourense	22	17	39
Pontevedra	117	102	219
Total	236	185	421

Total menores atendidos en centros colaboradores

	Nenos	Nenas	Total
A Coruña	238	169	407
Lugo	109	95	214
Ourense	60	65	125
Pontevedra	320	275	595
Total	727	604	1.341

- **Orzamento: 14.907.077,59 euros**

Atención a menores con características especiais

Para a atención de menores con características que requiran unha atención en centros especializados, a Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica colabora con outras institucións mediante a realización de contratos individualizados.

- **nº de menores atendidos en centros especiais en 2016: 32** (22 nenos e 10 nenas)
- **Orzamento: 293.849,90 euros.**

2.3.1.2 Acollemento familiar

<http://politicassocial.xunta.gal/web/portal/portada-de-infancia>

O acollemento familiar pode definirse como aquel recurso de protección temporal e revogable, orientado ao coidado de menores que se atopan privados, aínda que sexa circunstancialmente, dunha axeitada atención e que consiste en confiar o coidado dun/dunha neno/a ou adolescente a unha persoa ou familia que reúna as condicións persoais, educativas e materiais necesarias para proporcionarlle unha vida familiar.

O seu obxectivo xeral é garantir o dereito do/da neno/a a vivir nunha familia, por ser o medio óptimo para o seu desenvolvemento.

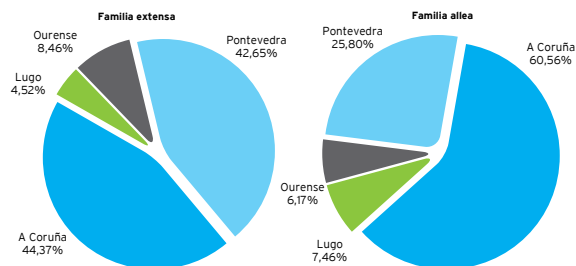
Os acollementos poden facerse na familia extensa do/da menor (isto é, cando existen vínculos de parentesco entre a familia acolledora e o/a neno/a ou adolescente: avós, tíos, irmáns...) ou ben en familias alleas (cando non existe parentesco), para o que se desenvolve un programa específico de captación, selección e apoio a estas familias. Sempre que sexa posible, e que as circunstancias propias do caso non o desaconsellen, considérase prioritario que o acollemento se faga na familia extensa, para favorecer a permanencia do/a menor no seu propio ambiente.

Ademais, os acollementos poden ser remunerados ou non, en función das circunstancias socioeconómicas e persoais de menor e acolledores e do tipo de acollemento.

- **Orzamento total: 2.945.872,30 euros**

Distribución provincial:

	Familia extensa	Familia allea	Total
A Coruña	1.012.736	401.858	1.414.594
Lugo	103.195	49.512	152.757
Ourense	192.998	40.960,23	233.958,23
Pontevedra	973.345,07	171.218	1.144.563,07
Total	2.282.274,07	663.598,23	2.945.872,30

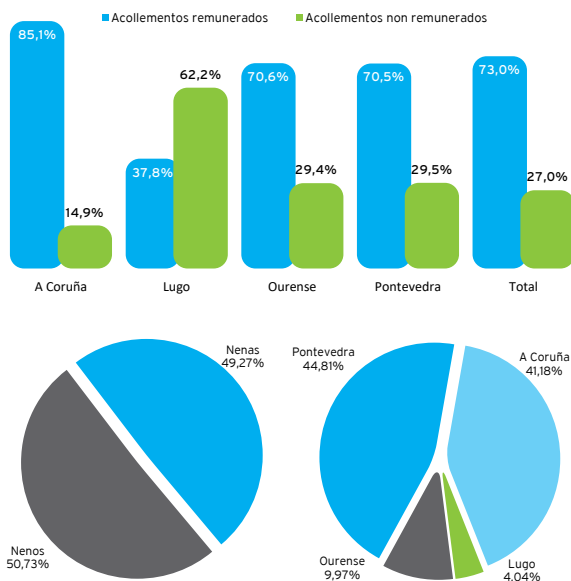

► Persoas beneficiarias (menores e familias) do programa de acollemento familiar:

	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		TOTAL	
Familia extensa	Familias	Menores	Familias	Menores	Familias	Menores	Familias	Menores	Familias	Menores
Acollementos remunerados	255	323	27	35	51	65	236	309	569	732
Acollementos non remunerados	61	74	9	79	29	32	131	150	230	335
Total Familia extensa	316	397	36	114	80	97	367	459	799	1.067
Familia allea										
Acollementos remunerados	83	101	11	13	11	12	39	50	144	176
Acollementos non remunerados	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total Familia allea	83	101	11	13	11	12	39	50	144	176
Total	399	498	47	127	91	109	406	509	943	1.243

► Acollemento familiar segundo a situación administrativa dos menores:

	Tutelas	Outros	Total	Total nenos e nenas
A Coruña				
Nenos	171	112	283	591
Nenas	186	122	308	
Lugo				
Nenos	28	3	31	58
Nenas	26	1	27	
Ourense				
Nenos	73	9	82	143
Nenas	54	7	61	
Pontevedra				
Nenos	221	111	332	643
Nenas	211	100	311	
Total	970	465	1.435	1.435

Programa de familias acolledoras (acollemento en familia allea)

O obxectivo xeral deste programa é proporcionar unha atención temporal a aqueles e aquelas menores en situación de risco, desamparo ou desprotección social, nun ambiente familiar normalizado, alleo á súa familia de orixe, por non existir esta ou non ser idónea para o seu coidado. Para iso, trátase de seleccionar, formar e apoiar durante o proceso a persoas e familias dispostas a acoller temporalmente un/unha menor non pertencente á súa familia.

Como obxectivos específicos (no contexto persoal e familiar) establécense:

- ▶ Acadar o axeitado desenvolvemento do/da menor nos ámbitos hixiénico-sanitario, educativo, persoal e social.
- ▶ Proporcionarlle ao/á menor un ambiente normalizado axeitado para a súa idade e momento evolutivo.
- ▶ Promover o cambio da situación da súa familia de orixe, co obxecto de que o/a menor poida volver con ela, se é o caso, o máis axiña posible.
- ▶ Lograr que a familia acollidora lle preste unha adecuada atención ao/á menor.
- ▶ Potenciar a relación da familia de orixe e a de acollida para favorecer a futura reintegración familiar do neno, nena ou adolescente.

Beneficiarios programa de familias acolledoras:

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	TOTAL
Familias que pertencen ao programa a 31/12/2015	145	33	40	68	286
Familias acollendo a 31/12/2015	84	11	16	38	149
Menores acollidos a 31/12/2015	106	12	19	48	185
Novos menores acollidos durante o ano	47	6	20	26	99
Menores que finalizaron o acollemento durante o ano	45	9	12	12	78
Familias que acolleron durante o ano	104	18	25	46	193
Menores acollidos durante o ano	140	21	31	60	252

Información do programa:

<http://familiasacolledoras.cruzvermella.org/>

▶ Orzamento total: 455.753 euros

Deste orzamento, a Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica achegou 330.000 euros, e a Cruz Vermella de Galicia, que colabora na súa execución, outros 125.753 euros.

Programa de apoio ao acollemento en familia extensa

O Programa de apoio ao acollemento en familia extensa é un recurso de apoio aos procesos de acollemento familiar de menores por membros da súa propia familia. Proporciona atención especializada adaptada ás necesidades dos nenos e nenas acollidos, ás persoas acolledoras e ás persoas proxenitoras, por medio de actuacións de asesoramento e orientación en tarefas parentais e coidado dos menores; intervención psicosocial e actuacións de mediación nas relacións familiares.

As actuacións desenvolvidas consisten en: mediación familiar entre as persoas proxenitoras e as persoas acolledoras para reducir a conflitividade entre eles; orientación ás persoas acolledoras e ás persoas proxenitoras nas dificultades da convivencia cos menores; fomento das boas relacións intrafamiliares, para reforzar os vínculos afectivos, a boa comunicación e o diálogo; e entrenamento de habilidades parentais.

	Familias	Nenos	Nenas	Total menores
A Coruña	55	18	24	42
Lugo	4	1	1	2
Ourense	11	9	3	12
Pontevedra	46	26	20	46
Total	116	54	48	102

2.3.1.3 Adopción de menores

A finalidade deste programa é proporcionarlles aos menores en situación legal de seren adoptados, unha familia que satisfaga as súas necesidades afectivas, socioeducativas e de desenvolvemento persoal, facendo prevalecer o interese do menor sobre calquera outros.

As familias adoptantes son, previamente, valoradas polos equipos técnicos de adopción co fin de seleccionar a mellor familia para o/a menor.

Portal Galego de Adopcións

<http://adopcions.xunta.es>

O Portal Galego de Adopcións, posto en funcionamento a finais do 2010, ten por obxecto ofrecer información actualizada, práctica e interactiva tanto ás persoas interesadas en adoptar, como a aquelas que están ou finalizaron xa o proceso: requisitos e documentación necesaria para adoptar, adopcións especiais, estatísticas, información sobre os países de adopción, guía interactiva para coñecer onde adoptar. Ademais, ofrecelles as persoas usuarias a posibilidade de formular, a través do Portal, todas as consultas que desexen e inscribirse ás sesións informativas e cursos de formación sobre adopción.

Total visitas	25.036
Promedio de visitas mensuais	2086
n.º de visitantes	15.558
n.º de consultas	157.679

Adopción nacional

A adopción constitúe o acto xurídico mediante o que se establece unha relación de filiación entre os adoptantes e o/a menor, extinguíndose así os vínculos deste/a coa súa familia de orixe, e integrándose plenamente no seu novo núcleo familiar cunha equiparación plena de dereitos coa familia biolóxica.

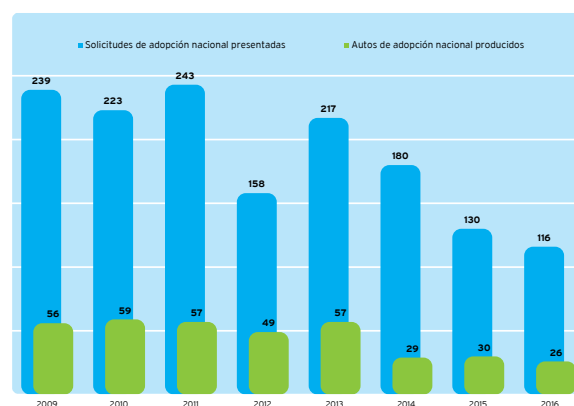
Na nosa Comunidade autónoma os menores susceptibles de seren adoptados son tutelados pola Xunta de Galicia, quen se encarga de propoñer a adopción ao xuíz.

► Datos estadísticos de adopción nacional:

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	TOTAL
Solicitudes abiertas	52	8	17	39	116
Solicitudes idóneas. Lista de espera	15	4	3	11	33
Resolucións de acollemento preadoptivo	11	12	6	12	44
Propostas de adopción realizadas	11	7	8	0	26
Autos de adopción producidos	6	1	8	15	30

► Evolución:

	Solicitudes de adopción nacional presentadas	Autos de adopción nacional producidos
2007	206	76
2008	180	58
2009	239	56
2010	223	59
2011	243	57
2012	158	49
2013	217	57
2014	180	29
2015	130	30
2016	116	26

Programa de adopcións especiais.

Existen menores tutelados pola Xunta de Galicia susceptibles de ser adoptados pero que polas súas características (idade, discapacidade ou enfermidade, formar parte dun grupo de irmáns que non deben ser separados....) teñen máis dificultade para ser adoptados.

A través do Programa de adopcións especiais, durante o ano 2015, desenvolvido inicialmente pola entidade Faiben e posteriormente pola Fundación Meniños, en coordinación cos equipos técnicos de adopción das catro xefaturas territoriais, lévase a cabo o asesoramento e formación específica dos solicitantes de adopción, así como o seguimento e o apoio continuado durante todo o proceso adoptivo.

	TOTAL
Nº. de nenos que foron derivados en 2015	10
Nº. de nenos que estiveron no programa durante 2015 (en busca de familia)	11
Nº. de nenos que inician acollemento preadoptivo no 2015	2
Nº. de nenos en adopción/acollemento preadoptivo acompañados polo Programa	20
Nº. de familias con nenos en adopción/acollemento preadoptivo acompañados polo programa	10
Nº. de familias acompañadas ou atendidas antes de ter un neno asinado	24

Orzamento total: 55.871,76 euros

Adopción internacional

A adopción internacional concíbese como un recurso de protección para aqueles menores que non se poden integrar no seo da súa familia ou do seu propio país. Ten lugar cando se produce un traslado dun menor con fins adoptivos dende o seu estado de orixe, onde reside, cara a outro Estado no que residen os pais adoptivos. Na adopción dun menor de orixe estranxeira intervén, ademais da lexislación española, a do país de orixe do neno ou nena.

Entidades colaboradoras de mediación en adopción internacional (ECAI)

O convenio da Haia de 1993, relativo á protección do neno e á cooperación en materia de adopción internacional, ratificado por España o 11 de xullo de 1995, prevé a posibilidade de que as funcións atribuídas á autoridade central (que na nosa comunidade autónoma lle corresponden á Consellería de Política Social, a través da Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica), poidan ser exercidas por organismos acreditados.

Estes organismos, entidades colaboradoras de adopción internacional (ECAI) deben ser habilitadas pola comunidade autónoma e polo país no que pretendan desenvolver a súa actividade.

No ano 2016, as seguintes entidades desenvolveron este traballo en Galicia:

- **AAiM - Asociación de Ayuda a la Infancia del Mundo**
Países habilitados: Federación Rusa
- **ACI - Asociación para el Cuidado de la Infancia**
Países habilitados: China, Filipinas, Vietnam
- **Adecop - Asociación de Cooperación con el Pueblo Colombiano**
Países habilitados: Colombia, Perú, Panamá, Vietnam
- **Addis-Galicia - Asociación pro Dereitos da Infancia**
Países habilitados: Etiopía, Burundi, Burkina Fasso

- **Balbalika - Asociación de Ayuda a la Infancia**
Países habilitados: Etiopía
- **Balms-Fundación para la Infancia**
Países habilitados: Colombia
- **Interadop-Galicia - Asociación de Adopción Internacional de Menores de Galicia**
Países habilitados: China, Vietnam.
- **MIMO - Asociación de Apoyo para la Adopción Internacional**
Países habilitados: Bulgaria, Hungría
- **Piao**
Países habilitados: China, Etiopía

Solicitudes e preasignación de menores comunicadas en adopción internacional - 2016:

	Solicitudes de adopción internacional presentadas	Preasignación de menores en adopción internacional
A Coruña	43	27
Lugo	6	6
Ourense	8	9
Pontevedra	20	6
Total	77	48

Preasignación de menores comunicadas en adopción internacional, por países - 2015:

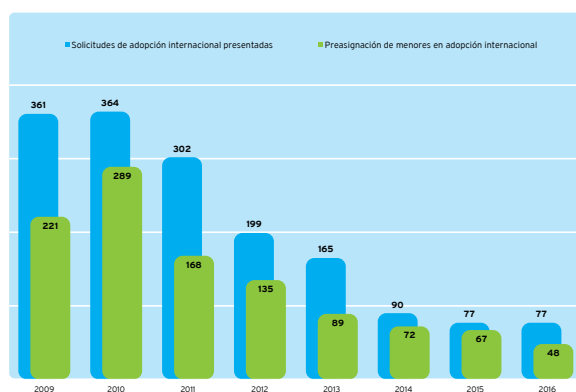
	TOTAL
Bulgaria	231
Burkina Faso	1
Burundi	1
China	10
Colombia	3
Etiopía	4
Filipinas	1

2.3 MENORES

Hungría	12
India	1
Rusia	1
Vietnam	13
Total	48

Evolución:

	Solicitudes de adopción internacional presentadas	Preasignación de menores en adopción internacional
2007	509	231
2008	344	175
2009	361	221
2010	364	289
2011	302	168
2012	199	136
2013	165	89
2014	90	72
2015	77	67
2016	77	48

2.3.1.4 Programa Mentor

O proxecto Mentor é un recurso mediante o que se proporciona información, formación e acompañamento á inserción dos menores tutelados ou en garda pola Administración autonómica co fin de que poidan conseguir unha inserción laboral e social plenamente independente. Desenvólvese a través da colaboración co Instituto Galego para a Xestión do Terceiro Sector- Igaxés-3.

Poden ser beneficiarios do programa todos os maiores de 16 anos e menores de 21 que estean ou teñan estado baixo a tutela ou garda da Administración autonómica, acollidos en centros residenciais ou noutros dispositivos asistenciais no ámbito de menores.

Os obxectivos principais do programa son os de:

- ▶ Facilitar aos mozos o acceso a cursos de formación ocupacional de acordo coas súas habilidades.
- ▶ Asesoralos e acompañalos na súa inserción laboral.
- ▶ Preparalos, a través do acollemento en vivendas tuteladas, para o desenvolvemento dunha vida cotiá plenamente autónoma.

No ano 2016, a poboación sobre a que incidiu o programa estivo formada por un total de 534 mozos e mozas cos que se desenvolveron accións encamiñadas cara á súa inserción laboral.

	Mozos	Mozas	Total
A Coruña	101	67	168
Lugo	44	43	87
Ourense	59	35	94
Pontevedra	105	80	185
Total	309	225	534

Orzamento: 1.591.641,93 euros.

2.3.1.5 Programa de integración familiar (PIF)

Trátase dun programa de intervención con menores e as súas familias, co obxectivo de acadar unha convivencia normalizada no ámbito familiar mediante unha intervención educativa, terapéutica e asistencial. Traballa nunha dobre vertente con dúas finalidades diferenciadas:

- ▶ Acadar a integración familiar de menores que foron separados das súas familias por atoparse en situación de desprotección.
- ▶ Evitar a separación familiar e o previsible internamento dos menores que ofrecen evidentes indicadores de risco de desprotección.

▶ Familias e menores atendidos

Nenas/os atendidos:

Reunificación familiar			
	nenos	nenas	Total
A Coruña	6	8	14
Lugo	5	11	16
Ourense	11	11	22
Pontevedra	37	29	66
Total	59	59	118

Preservación familiar			
	nenos	nenas	Total
A Coruña	37	39	76
Lugo	20	24	44
Ourense	21	19	40
Pontevedra	21	22	43
Total	99	104	203

Funcionalidade			
	nenos	nenas	Total
A Coruña	7	6	13
Lugo	2	2	4
Ourense	2	3	5

Pontevedra	2	1	3
Total	13	12	25

Total nenos atendidos			
	nenos	nenas	Total
A Coruña	50	53	103
Lugo	27	37	64
Ourense	34	33	67
Pontevedra	60	52	112
Total	171	175	346

Familias atendidas:

	Reunificación familiar	Preservación familiar	Total familias atendidas
A Coruña	8	42	9
Lugo	11	21	4
Ourense	14	24	4
Pontevedra	37	18	1
Total	70	105	18

▶ Orzamento: 618.000 euros.

Deste orzamento, a Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica achegou 418.000 euros e a Fundación Meniños, que colabora na súa execución, 200.000 euros.

2.3.1.6 Programas "Na Rúa" e "Espabila"

Programa socioeducativo "Na Rúa"

Está destinado a nenos/as, preferentemente adolescentes de 15 a 18 anos, e as súas familias.

Ten como obxectivo xeral favorecer procesos de inserción social de menores e familias, a través dunha intervención socioeducativa e preventiva. Abarca diferentes contextos: persoal e grupal, familiar, escolar, prelaboral e

sociocomunitario. Préstanse servizos de atención individualizada e grupal: obradoiros socioeducativos, oferta de actividades de lecer, mediación escolar, reforzo educativo, mediación familiar e intervención comunitaria. Desenvólvese nas cidades da Coruña, Lugo e Vigo, a través da Fundación Juan Soñador.

Total de menores atendidos	
A Coruña	0
Lugo	38
Ourense	0
Vigo	26
Total	64

Programa "Espabila"

Presta unha especial atención no tempo de ocio aos nenos e nenas que se atopan en situación de risco ou desprotección social, ofrecéndolles a posibilidade de participar nas diversas actividades que promoven o desenvolvemento persoal e social. Céntrase principalmente no apoio escolar e de lecer e desenvólvese nos concellos da Coruña, Lugo Ourense e Vigo, a través da Fundación Juan Soñador.

Total de menores atendidos	
A Coruña	27
Lugo	44
Ourense	87
Vigo	31
Total	189

► **Orzamento total: 161.036,77 euros**

Deste orzamento, a Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica achegou 60.000 euros e a Fundación Juan Soñador, que colabora na súa execución, outros 101.036,77 euros.

2.3.1.7 Programa de Avaliación e Tratamento terapéutico de menores en situación de risco e desamparo

Este programa de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Fundación Universidade da Coruña inclúe o deseño e aplicación do tratamento terapéutico aos menores derivados polos equipos técnicos de menores. Son beneficiarios os menores con expediente aberto no Servizo de Protección das catro provincias galegas que amosan desaxustes emocionais e condutuais severos orixinaados ou relacionados coa situación de desprotección que sufriron. Poderán ser beneficiarios igualmente a familia biolóxica ou acollidora do menor e os profesionais que se ocupan del.

	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	34	38	72
Lugo	19	22	41
Ourense	12	13	25
Pontevedra	39	29	68
Total	104	102	206

► **Orzamento: 161.920 euros**

2.3.1.8 Programa de intervención ambulatoria con adolescentes que teñan aberto expediente de protección e en conflito social

Este programa ten por obxecto a asistencia individualizada e especializada nos eidos psicolóxico e socioeducativo dos menores que presentan perfís caracterizados por condutas disociais, comisión de delitos, consumo de drogas, fracaso, expulsión e/ou violencia escolar, pertenza a pandillas disociais, trastornos psicopatolóxicos, etc. O seu obxectivo é realizar un labor preventivo tratando de minimizar as condutas problemáticas, co fin de evitar

o seu agravamento e reducir a probabilidade dunha intervención mais intensa . O programa desenvólvese na cidade de Vigo, a través da colaboración da Asociación Ciudadana de Lucha contra la Droga - ACLAD Alborada.

- ▶ **Beneficiarios: 97 menores atendidos, 45 nenas e 52 nenos.**
- ▶ **Orzamento: 98.511,36 euros**

2.3.1.9 Teléfono da infancia

<http://politicassocial.xunta.gal/web/portal/telefono-da-infancia>

O teléfono da infancia constitúese como unha liña gratuita que ademais de proporcionar unha atención inmediata a situacións urxentes e problemáticas, pode facilitar aos menores unha vía de apoio, escoita ou de simple coñecemento das súas inquietudes e necesidades. Os usuarios do servizo son os menores que precisen axuda e orientación, así como as súas familias.

Ademais o teléfono da infancia está dirixido a todas as persoas que coñezan casos de malos tratos á infancia ou que demanden información sobre os recursos e asesoramento en temas referentes aos dereitos da infancia. Funciona durante as 24 horas, os 365 días do ano.

▶ Total das chamadas por provincias:

	Total	%
A Coruña	244	19,1
Lugo	77	6,0
Ourense	58	4,5
Pontevedra	227	17,8
Resto España	14	1,1
Outras/sen clasificar	658	51,5
Total	1.278	100

▶ Tipoloxía das chamadas:

	Total	%
Internamento	89	7,0
Comunicación/sospeita de maltrato	138	10,8
Problema de conduta	16	1,2
Asesoramento	212	16,6
Dificultades na estrutura ou dinámica familiar	30	2,3
Dificultade nas relacións	23	1,8
Problemas escolares	20	1,6
Problemas xudiciais	23	1,8
Información	413	32,3
Outros	298	23,3
Coordinación	16	1,2
Total	1.278	100

▶ Procedencia da chamada segundo o interlocutor:

	Total	%
Menor	158	12,4
Pai/ nai ou titor	278	21,7
Outro familiar	90	7,0
Veciño/coñecido	78	6,1

2.3 MENORES

Profesional	277	21,7
Anónimo	166	13,0
Outros	230	18,0
Total	1.278	100

► Tipoloxía das comunicacións/sospeitas dalgunha situación de maltrato:

	Total	%
Maltrato físico	30	21,9
Maltrato emocional	21	15,3
Abandono físico e/ou negligencia	59	43,1
Abuso sexual	2	1,4
Situación risco social	19	13,9
Abandono	0	0
Explotación laboral	1	0,7
Corrupción de menores	0	0
Maltrato prenatal	0	0
Síndrome de Munchausen	0	0
Outras	5	3,6
Total	137	100

2.3.1.10 Rexistro Unificado de Maltrato Infantil (RUMI)

O RUMI é un instrumento informático de rexistro e notificación de maltrato infantil destinado aos profesionais que simplifica e axiliza a actuación ante unha situación de risco para un/unha menor.

O rexistro está actualmente a disposición de dous colectivos fundamentais:

- Os profesionais do ámbito educativo, isto é: profesores, mestres, educadores, psicólogos, pedagogos e traballadores sociais dos equipos de orientación de colexios, escolas infantís e demais centros educativos non universitarios.
- Os profesionais das forzas de orde pública: policía nacional, garda civil, policía autonómica, policía local e grupos especializados en menores como os Grupos de Menores dependentes da Policía Xudicial ou os Equipos de Muller e Menor da Garda Civil.

	Nº de profesionais con acceso á aplicación	Nº de notificacións no 2016
Ámbito policial	220	0
Ámbito educativo	1.848	13
Total	2.068	13

2.3.2 Xustiza penal xuvenil

Son múltiples e variadas as causas ou circunstancias que levan a un menor a delinquir, tal como se recolle no Dita-me do Comité Económico e Social Europeo sobre a prevención da delincuencia xuvenil, os modos de tratamento da delincuencia xuvenil e o papel da xustiza do menor na Unión Europea, subliñando as seguintes como as máis aceptadas e que se refiren especialmente a factores socioeconómicos e socioambientais: desestruturación das familias, marxinação socioeconómica, absentismo e fracaso escolar, desemprego, consumo de drogas, violencia, trastornos de personalidade, falta de valores sociais e cívicos, etc.

As causas mencionadas fan pensar na necesidade de combinar distintas estratexias de intervención (preventivas, educativas, xudiciais...) para paliar o comportamento violento e facer fronte á delincuencia xuvenil.

2.3.2.1 Normativa básica

- ▶ Lei orgánica 5/2000, do 12 de xaneiro, reguladora da responsabilidade penal dos menores (BOE nº 11, do 13.01.2000), modificada pola Lei orgánica 8/2006, do 4 de decembro (BOE nº 290, do 05.12.2006).
- ▶ Real decreto 1774/2004, do 30 de xullo, polo que se aproba o Regulamento da Lei orgánica 5/2000, do 12 de xaneiro, reguladora da responsabilidade penal dos menores (BOE nº 209, do 30.08.2004).

Suxeitos sobre os que se aplica a normativa

A lei aplicárase para exixir a responsabilidade das persoas maiores de catorce anos e menores de dezaioito pola comisión de feitos tipificados como delitos ou faltas no Código penal ou as lei penais especiais.

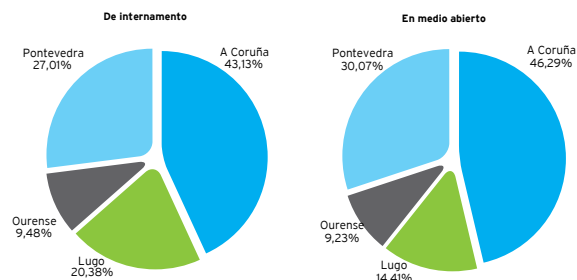
2.3.2.2 Programas de execución de medidas xudiciais

A Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica, a través do Servizo de Xustiza Penal Xuvenil, leva a cabo as actuacións necesarias para a execución das medidas previstas na Lei orgánica 5/2000, así como na normativa vixente relacionada, a través do Programa de execución de medidas xudiciais de internamento e do Programa de execución de medidas xudiciais en medio aberto.

Esta capacidade de actuación vén dada en virtude do artigo 45 da mencionada lei no que se establece que corresponde ás comunidades autónomas a execución das medidas adoptadas polos xuíces de menores nas súas sentenzas firmes podendo establecer estas os convenios ou acordos de colaboración necesarios con entidades, ben sexan públicas, da Administración do Estado, local ou doutras comunidades autónomas, ou privadas sen ánimo de lucro, baixo a súa supervisión, sen que isto supoña, en ningún caso, a cesión da responsabilidade derivada da dita execución.

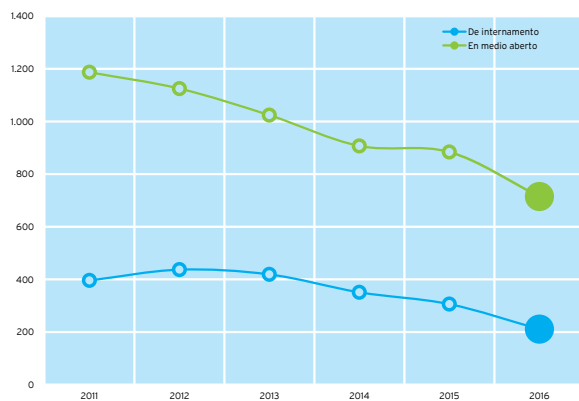
Datos xerais sobre a execución das medidas ano 2016

	De internamento	En medio aberto	Total
A Coruña	91	331	422
Lugo	43	103	146
Ourense	20	66	86
Pontevedra	57	215	272
Total	211	715	926

Evolución da execución das medidas xudiciais

	De internamento	En medio aberto	Total
2011	396	1.187	1.583
2012	437	1.125	1.562
2013	419	1.024	1.443
2014	351	907	1.258
2015	306	884	1.190
2016	211	715	926

Datos xerais sobre menores afectados

As medidas xudiciais que estiveron en execución durante o ano 2016 afectaron a un total de 619 menores maiores de catorce anos.

Menores segundo sexo:

	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	223	68	291
Lugo	73	22	95
Ourense	48	15	63
Pontevedra	148	22	170
Total	492	127	619

Idade dos menores no momento da comisión dos feitos delituosos:

14 anos	15 anos	16 anos	17 anos
110	138	193	238

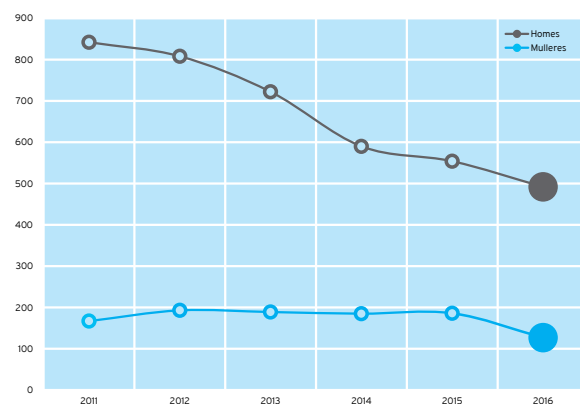
Nota: A suma total dos menores por tramos de idade non coincide co número total de menores que estiveron executando medidas xudiciais porque houbo menores que cometeron varios feitos delituosos no mesmo ano pero con idades diferentes

Idade dos menores durante a execución das medidas:

14-15 anos	16-17 anos	Máis de 17 anos
58	280	388

Evolución do número de menores que executaron medidas xudiciais

	Homes	Mulleres	Total
2011	842	167	1.009
2012	808	193	1.001
2013	722	189	911
2014	590	185	775
2015	554	186	740
2016	492	127	619

Delitos e faltas

Os tres delitos e faltas máis frecuentes cometidos polos menores que executaron medidas xudiciais durante o ano 2016 foron:

- ▶ Delitos:
Violencia familiar, lesións e roubo con violencia e intimidación.
- ▶ Faltas:
Furto, lesións e ameazas.

▶ Orzamento programas de execución de medidas xudiciais 2016

	importe en euros
Programa de execución de medidas xudiciais en medio aberto	1.394.677,96
Programa de execución de medidas xudiciais de internamento	8.792.587,65
Total	10.187.265,61

▶ Programa de execución de medidas xudiciais de internamento

Ten por obxecto a execución das medidas de internamento impostas polos xuíces de menores e recollidas no artigo 7 da Lei orgánica 5/2000 (BOE nº 11, do 13.01.2000) en centros que, cumprindo a normativa, dispoñan dun ambiente axeitado para que o menor poida reorientar o seu comportamento antisocial. As ditas medidas son: internamento terapéutico (en réxime pechado, semiaberto e aberto), internamento pechado, internamento semiaberto, internamento aberto e permanencia de fin de semana en centro.

Coa excepción da permanencia de fin de semana en centro, o resto das medidas poden ser impostas tanto de xeito cautelar como en sentenzas firmes.

▶ Medidas de internamento en execución por tipo de medida

	Total
I. Terapéutico cautelar (pechado, semiaberto e aberto)	13
I. Pechado cautelar	10
I. Semiaberto cautelar	13
I. Aberto cautelar	1
I. Terapéutico (pechado, semiaberto e aberto)	44
I. Pechado	18
I. Semiaberto	99
I. Aberto	3
Permanencia fin semana en centro	10
Total	211

▶ Menores afectados por medidas de internamento e provincia de xestión

A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
67	34	17	40	153

Nota: o total de menores (153) non coincide coa suma total de menores por provincia de xestión (158) debido a que a xestión de medidas de 5 menores foron levadas por máis dunha provincia.

▶ Recursos para a execución das medidas de internamento e menores atendidos

Centros de Internamento	Prazas	Menores atendidos
C. Reed. Concepción Arenal Réxime: Pechado, semiaberto e aberto Provincia: A Coruña Titularidade: Pública Xestión: Privada, Fundación Camiña Social	35	54
C. Reed. Monteledo Réxime: Pechado, semiaberto e aberto Provincia: Ourense Titularidade: Pública Xestión: Privada, Fundación Camiña Social (01.01.2016 ata 30.04.2016) e Fundación Diagrama Intervención Psicosocial (dende 01.05.2016)	37	28
C. Educativo de Atención Específica Montefiz Réxime: Terapéutico Provincia: Ourense Titularidade: Pública Xestión: Privada, Fundación Diagrama Intervención Psicosocial	23	45

C. Educativo Avelino Montero		
Réxime: Aberto e semiaberto		
Provincia: Pontevedra	30	31
Titularidade: Pública		
Xestión: Pública. Consellería de Política Social		
Total	125	158 ⁽¹⁾

(1) A suma dos menores (153) non é coincidente co número total de menores que executaron medidas de internamento (158) porque algúns deles estiveron en varios centros.

► Evolución das prazas autorizadas de internamento

	Total
2011	110
2012	119
2013	125
2014	125
2015	125
2016	125

Outras actuacións en internamento no ano 2016

- O artigo 56 da Lei orgánica 5/2000, do 12 de xaneiro, reguladora da responsabilidade penal dos menores, sinala o dereito dos menores internados en centros a unha “formación laboral axeitada”. Para dar cumprimento a este dereito existe o programa “Organización do traballo remunerado e a formación ocupacional dos menores infractores internados en centros de reeducación” incluído dentro PO FSE Galicia 2007-2013, Eixe 2, Tema prioritario 71 (Expediente PA 26/2013). A este programa, que se desenvolve nos catro centros de internamento da comunidade autónoma, participaron no ano 2016 un total de 132 menores, 21 mulleres e 111 homes.
  - Data da prórroga do contrato: 21/12/2015 (prorrogado, inicialmente, por 3 meses)
- **Orzamento internamento 2016: 8.792.587,65 euros.**

► Medidas de medio aberto en execución durante o ano 2016

Ten por obxecto a execución de aquelas medidas xudiciais descritas no artigo 7 da Lei orgánica 5/2000 (BOE nº 11, do 13.01.2000) que non supoñen privación de liberdade. A intervención educativa desenvólvese na propia comunidade adoptando, esta última, un papel normativo e de integración social dos menores.

Á Dirección Xeral de Familia, Infancia e Dinamización Demográfica correspóndelle executar as seguintes medidas de medio aberto:

- Tratamento ambulatorio: consiste na asistencia ao centro asignado coa periodicidade requirida polos facultativos seguindo as pautas fixadas para o axeitado tratamento da anomalía ou alteración psíquica, adición ao consumo de bebidas alcohólicas, drogas tóxicas ou substancias psicotrópicas ou alteracións da percepción que padezan.
- Asistencia a un centro de día: as persoas sometidas a esta medida residirán no seu domicilio habitual e acudirán a un centro plenamente integrado na comunidade, para realizar actividades de apoio, educativas, formativas, laborais ou de ocio.
- Permanencia de fin de semana no domicilio: as persoas sometidas a esta medida permanecerán no seu domicilio ata un máximo de 36 horas, entre a tarde ou noite do venres e a noite do domingo, a excepción do tempo que deban dedicar ás tarefas socioeducativas asignadas polo xuíz.
- Liberdade vixiada: implica o seguimento da actividade da persoa sometida a ela e da súa asistencia á escola, ao centro de formación profesional ou lugar de traballo, segundo os casos, procurando axudala a superar os factores que determinaron a infracción cometida. Esta medida obriga, de ser o caso, a seguir as pautas socioeducativas sinaladas pola entidade pública ou

polo profesional encargado do seu seguimento, de acordo co programa elaborado e aprobado polo xuíz de Menores. A persoa sometida a esta medida tamén queda obrigada a manter co dito profesional as entrevistas establecidas no programa e a cumprir, no seu caso, as regras de conduta impostas polo xuíz.

- ▶ **Convivencia con outra persoa, familia ou grupo educativo:** a persoa a que se lle impón esta medida debe convivir, durante o período de tempo establecido polo xuíz, con outra persoa, cunha familia distinta da súa, ou cun grupo educativo, axeitadamente seleccionado para orientala no seu proceso de socialización.
- ▶ **Prestacións en beneficio da comunidade:** esta medida non se poderá impoñer sen o consentimento da persoa sometida a ela. Consiste na realización de actividades non retribuídas que se lle indiquen de interese social, en beneficio de persoas en situación de precariedade. Buscarase relacionar a natureza do ben xurídico lesionado polos feitos cometidos polo menor.
- ▶ **Realización de tarefas socioeducativas:** a persoa sometida a esta medida deberá realizar sen internamento nin liberdade vixiada, actividades específicas de contido educativo encamiñadas a facilitarlle o desenvolvemento da súa competencia social.

▶ **Medidas en medio aberto en execución por tipo de medida**

	Total
Tratamento ambulatorio	25
Asistencia a centro de día	14
Permanencia fin semana en domicilio	2
Liberdade Vixiada	
	L.V. Cautelar 11

	L.V. 2º período	90
	L.V.	379
Convivencia con outra persoa, familia ou grupo educativo		
	Convivencia... cautelar	1
	Convivencia...	5
	Prestacións en beneficio da comunidade	50
	Tarefas socioeducativas	138
	Total	715

▶ **Menores afectados por medidas de medio aberto e provincia de xestión**

A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Total
262	85	61	160	565

Notas:

O nº. total de menores que executaron medidas de medio aberto (565) non coincide coa suma dos menores que executaron medidas nas distintas provincias (568) debido a que hai menores que executaron medidas en máis dunha provincia.

O cómputo total de menores con medidas de internamento e medio aberto (619) non coincide co número total de menores que executaron medidas (718), xa que hai menores que executaron medidas dos dous tipos (de internamento e de medio aberto).

► **Recursos para a execución das medidas de medio aberto**

- Equipos de xestión de medidas xudiciais das Xefaturas Territoriais da Consellería de Política Social.

Nota: O equipo de xestión de medidas xudiciais da Xefatura Territorial da Consellería de Política Social en Vigo (Pontevedra) conta con dous educadores para a execución das medidas xudiciais de medio aberto

- Centros de Intervención Educativa en medio aberto (C.I.E.M.As):

Localidade	Entidade	Prazas
C.I.E.M.A (Centro de Intervención Educativa en medio aberto)		
A Coruña	Fundación Camiña Social	12 ⁽¹⁾
Lugo	Dignidad Lugo	17
Vigo	Arela	12
Pontevedra	Arela	8
Ourense	Trama	10

Nota: O persoal dos centros de día tamén colabora na execución das outras medidas xudiciais de medio aberto.

(1) O CIEMA Coruña dispón de permiso de inicio de actividade para 12 prazas de centro de día dende o 25.08.2016.

- Entidades públicas e privadas que colaboran na execución da medida xudicial de prestacións en beneficio da comunidade:

Cruz vermella, COGAMI, Instituto Benéfico Social/Residencia Padre Rubinos; Cáritas Diocesana; Banco de Alimentos, Asociación Centro de Interpretación Avifauna, Asociación Dignidade, Asociación Aviva, APAMP Asociación de Familias de Persoas con Parálise Cerebral, Asociación Rexurdir, Asociación Ecoloxista "Vaipolorío", Alento (Asociación de Dano Cerebral), Biblioteca Pública Juan Compañel e Down Vigo: Asociación para el Síndrome de Down

- Concellos colaboradores para a execución da medida xudicial de P.B.C. (Protocolo xeral entre a Vicepresidencia da Igualdade e do Benestar e a Federación Galega de Municipios e Provincias asinado o 9 de xuño de 2006): en total **73 concellos**.

► **Orzamento medio aberto 2016:**

1.394.677,69 euros

03

3.1 Inclusión e Integración Social

3.1.1 Prestacións e Acción Social

3.1.1.1 Convenios e subvencións a entidades de iniciativa social

Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Fundación Monte do Gozo para o desenvolvemento do programa educativo-terapéutico “Proxecto Home” de atención, rehabilitación e reinserción social de persoas adictas.

O obxecto do convenio é a colaboración entre a Consellería de Política Social coa Fundación Monte do Gozo para a realización, por parte desta última, dunha serie de actuacións encamiñadas á inserción sociolaboral, englobadas nun programa marco denominado “Proxecto Home”, de atención, rehabilitación e reinserción social de persoas adictas, atendendo, no marco de accións da Estratexia de inclusión social de Galicia 2014-2020, especialmente aos principios de anonimato, voluntariedade e gratuidade da asistencia.

A colaboración regulada no convenio céntrase no sostemento dos servizos e accións que se desenvolven na fase de reinserción social dos programas elixibles no marco

do convenio, nos distintos dispositivos dos que dispón a Fundación Monte do Gozo en Galicia. Esta fase desenvólvese en réxime ambulatorio, semi-residencial ou residencial, tendo por obxecto a integración harmónica e satisfactoria no ámbito familiar, social e laboral das persoas a tratamento nos distintos programas.

Establécese o financiamento neto anual do 100% de 12 prazas na fase de reinserción social, a razón de 1.037,26 euros mensuais, en calquera dos programas elixibles no marco do convenio, que poderá incluír alternativas residenciais, talleres ocupacionais encamiñados á mellora das habilidades e destrezas e actividades enfocadas á consecución dun emprego normalizado, incluída a intermediación laboral.

- ▶ O orzamento previsto no Convenio ascende a **149.365,44** euros.

Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Federación Galega de Bancos de Alimentos para o desenvolvemento de actuacións encamiñadas á captación, almacenamento e distribución de alimentos ás institucións asistenciais ou benéficas.

O obxecto do convenio é a colaboración entre a Consellería de Política Social e a Federación Galega de Bancos de Alimentos para a realización, por parte desta última, dunha serie de actuacións encamiñadas á captación, almacenamento e distribución de alimentos ás institucións asistenciais ou beneficiarias constituídas con esta finalidade.

A colaboración regulada no convenio céntrase no financiamento da actividade de captación e repartición de alimentos ás institucións ou entidades benéficas, que, en último termo, fan posible que as persoas poidan satisfacer as súas necesidades alimenticias básicas.

A Federación realiza un seguimento continuo das entidades ás que se reparten alimentos comprobando, en todo momento, que son sociais e asistenciais, sen ánimo de lucro ou benéficas, e que levan a cabo un proxecto de intervención social con calquera colectivo en risco de exclusión social. Estas entidades benéficas poden ser de consumo (comedores sociais, asilos, centros asistenciais, etc) e de repartición (cáritas, parroquias, etc.).

- O orzamento previsto no convenio ascende a **66.000,00 euros** cos que se financian gastos correntes consumibles non amortizables necesarios para a realización das actividades.

Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Rede galega contra a pobreza (EAPN Galicia) para o desenvolvemento de actuacións encamiñadas á coordinación, optimización dos recursos e sinerxías de actuación das entidades integrantes que teñen como finalidade a loita contra a pobreza e a exclusión social.

O obxecto do convenio é a colaboración entre a Consellería de Política Social e EAPN Galicia para a realización, por parte desta última, dunha serie de actuacións encamiñadas á coordinación, optimización dos recursos e sinerxías de actuacións das entidades integrantes que teñen como finalidade a loita contra a pobreza e a exclusión social

A colaboración regulada neste convenio entre a Xunta de Galicia e EAPN Galicia centrarase no financiamento das actividades que aseguren a unión de esforzos, a creación de sinerxías e o incremento da eficacia e a eficiencia das actuacións das súas entidades membro, coas seguintes finalidades:

- A creación de grupos de traballo estables como ad hoc establecendo protocolos e calendarios de realización das xuntanzas, con implicación de persoas expertas e das entidades membro.
  - A garantía dunha presenza activa e propositiva nos diversos foros sociais e políticos responsables do asesoramento e supervisión das políticas públicas do ámbito social en Galicia.
  - O incremento da participación democrática e a incidencia social e política dos galegos e galegas en risco de pobreza e exclusión social.
- O orzamento previsto no convenio ascende a **18.000,00 euros**.

Convenio de colaboración entre a Fundación Bancaria “la Caixa” e a Xunta de Galicia para o Programa CaixaProinfancia.

O obxecto do convenio é regular a colaboración entre a Xunta de Galicia e a Fundación Bancaria “la Caixa” no desenvolvemento do Programa Caixa Proinfancia, cuxa finalidade é mellorar a situación dos e das menores en situación de pobreza e vulnerabilidade social e a das súas familias, así como desenvolver as competencias e o compromiso necesario que lles permita asumir con autonomía o proceso de mellora.

Así mesmo, asináronse sendos convenios entre a Fundación Bancaria “la Caixa”, a Consellería de Política Social e cada un dos concellos das sete cidades galegas.

A vixencia de todos estes convenios esténdese ata o 31 de decembro de 2018, prorrogable de existir acordo entre as partes.

O programa desenvolve unha actuación integral coas familias e abrangue as seguintes actuacións:

- Apoio económico para a alimentación e hixiene infantil: 100 euros/mes durante 6 meses para nenos/as de 0 a 3 anos.
- Axudas para gafas e mantemento de audífonos.
- Axudas para a compra de material e equipamento escolar: 100 euros/veno/a dúas veces ao ano.

- Reforzo educativo, que comprende ademais das tarefas propiamente educativas, atención psicolóxica, logopedia e psicomotricidade.
- Promoción dun uso educativo do tempo libre a través da participación en actividades, campamentos e escolas de vacacións.
- Apoio educativo familiar para promover o desenvolvemento e benestar da familia mediante a educación en valores, o desenvolvemento de competencias parentais e a construción de vínculos estables positivos entre os membros da unidade familiar.
- Atención psicoterapéutica persoal e familiar.

No desenvolvemento do programa cóntase coa participación en rede das entidades de iniciativa social, dos concellos e outros axentes do territorio (colexios, centros de saúde, etc). De entre estes axentes, en cada cidade, é unha entidade de iniciativa social, elixida mediante convocatoria pública, a responsable da dirección e xestión da rede e do programa. Esta entidade asina coa Fundación “la Caixa” un convenio de duración anual, renovable anualmente se a valoración global é positiva.

- ▶ O orzamento global máximo do convenio suma **1.575.000 euros**, a razón de 525.000 euros en cada un dos tres anos de vixencia, achegado íntegramente pola Fundación Bancaria “la Caixa”.

Axudas económicas a entidades de iniciativa social para o funcionamento de centros de inclusión social e emerxencia social e actuacións singularizadas que constitúan a totalidade ou parte dun proxecto de carácter innovador e/ou complementario dos servizos sociais comunitarios básicos.

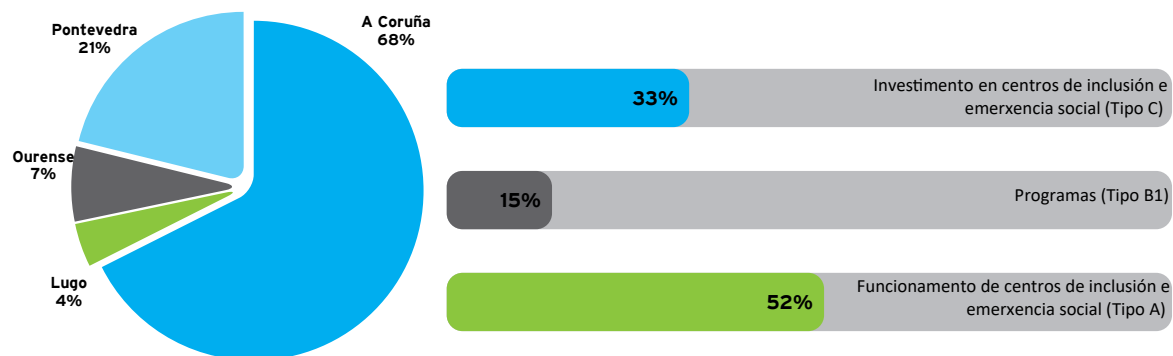
► **Normativa**

Orde do 26 de abril de 2016 pola que se establecen as bases que rexerán a concesión de subvencións a entidades de iniciativa social para a promoción de actuacións de servizos sociais comunitarios e inclusión social e se procede á súa convocatoria para os anos 2016 e 2017 (cofinanciada parcialmente polo Fondo Social Europeo e polo Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional) (DOG núm. 86 do 06/05/2016).

► **Orzamento e entidades beneficiarias**

O número das actuacións (funcionamento de centros, as actuacións singularizadas que constitúan a totalidade ou parte dun programa de carácter innovador e/ou complementario dos servizos sociais comunitarios básicos e o investimento en centros de inclusión e emerxencia social) das diversas entidades ás que se lle concedeu a axuda acadaron en 2016 un total de 128. O importe total das subvencións concedidas segundo o ámbito territorial das entidades beneficiarias e segundo a finalidade para a que se concederon é a seguinte:

	Funcionamento de centros de inclusión e emerxencia social (Tipo A)	Programas (Tipo B1)	Investimento en centros de inclusión e e emerxencia social (Tipo C)	Total
A Coruña	1.028.274,00	198.495,00	710.025,36	1.936.794,36
Lugo	10.950,00	54.580,00	53.628,09	119.158,09
Ourense	179.215,00	11.060,00	14.041,43	204.316,43
Pontevedra	273.278,00	152.410,00	180.508,11	606.196,11
Total	1.491.717,00	416.545,00	958.202,99	2.866.464,99

3.1.1.2 Renda de inclusión social de Galicia (RISGA)

A renda de inclusión social de Galicia é unha prestación pública destinada a garantir recursos económicos de subsistencia a quen careza deles, así como a acadar progresivamente a súa autonomía e integración social e laboral, mediante o dereito e o deber a participar en procesos personalizados de inserción con apoio técnico e financeiro do Sistema galego de servizos sociais e do Sistema público de emprego de Galicia.

► Normativa

- Lei 10/2013, do 27 de decembro, de inclusión social de Galicia (DOG nº. 249 do 31 de decembro de 2013).

► Tipoloxía

A renda de inclusión social de Galicia configúrase en tres tramos, denominados: tramo persoal e familiar, tramo de inserción e tramo de transición ao emprego.

► Beneficiarios

Desde o inicio desta prestación en 1992 o número de persoas beneficiarias variou considerablemente pasando dos 554 iniciais a 10.761 no ano 2016.

Distribución das persoas beneficiarias en 2016 por provincias

	Beneficiarios	Porcentaxe
A Coruña	3.090	28,71%
Lugo	1.335	12,41%
Ourense	1.448	13,46%
Pontevedra	4.888	45,42%
Total	10.761	100,00%

► Orzamento

O orzamento destinado ao pagamento desta prestación en 2016 foi de 56.254.197,12 euros. O subsidio básico da renda de inclusión social de Galicia en 2016 foi de 399,38 euros, cuns complementos familiares de 74,55, 63,90 e 53,25 euros, polo primeiro, segundo e terceiro e máis membros adicionais respectivamente, ata o tope do 120% do IPREM, cunha contía máxima de 639,01 euros, agás para unidades familiares nas que convivan persoas menores de idade nas que o límite máximo tería un tope do 135% do IPREM, ascendendo nestes casos a contía máxima a 718,88 euros.

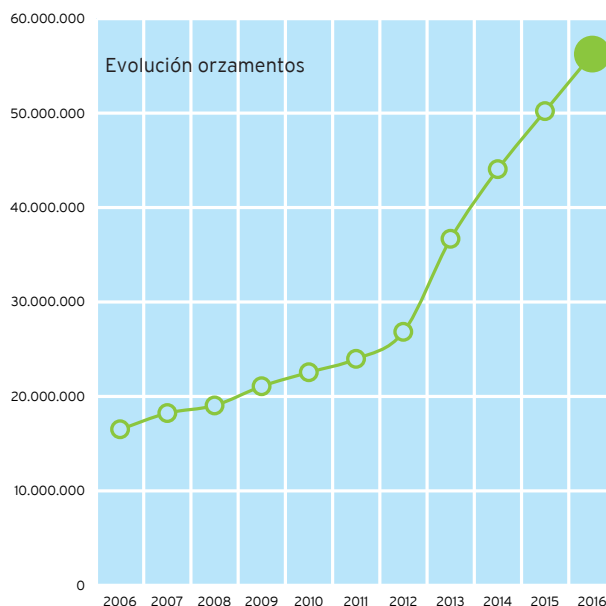
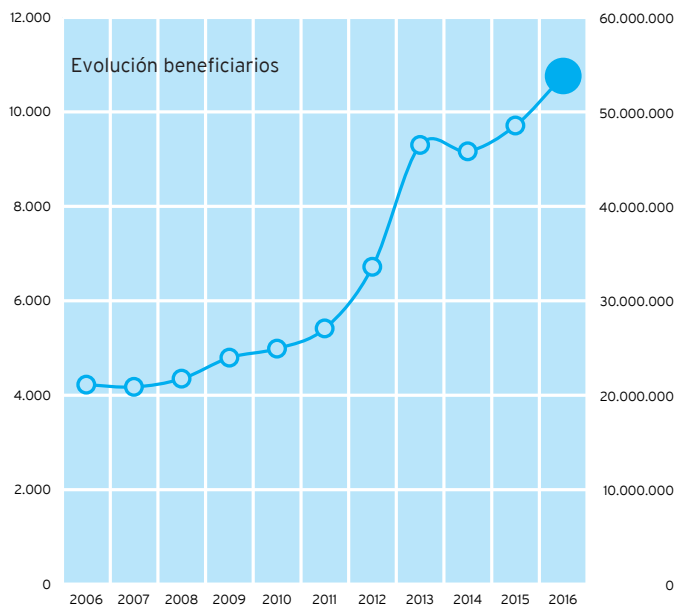
As contías medias da renda de inclusión social de Galicia (RISGA) no 2016 foron as seguintes:

Nº convivintes			
1	2	3	4
399,38	473,93	537,83	591,06

► Evolución

A evolución dos beneficiarios e orzamentos desde 2006 foi a seguinte:

Ano	Beneficiarios	Orzamento
2006	4.225	16.510.515,00
2007	4.176	18.237.031,00
2008	4.350	19.043.139,00
2009	4.796	21.084.229,00
2010	4.988	22.555.013,00
2011	5.413	23.967.927,93
2012	6.717	26.831.657,15
2013	9.299	36.692.634,76
2014	9.164	44.050.149,79
2015	9.712	50.213.180,80
2016	10.761	56.254.197,12

► Perfil das persoas beneficiarias

O perfil típico da persoa beneficiaria de RISGA corresponde a unha muller menor de 44 anos de idade, solteira, casada ou separada, que vive coa familia propia nuclear e que reside na súa meirande parte no medio urbano.

3.1.1.3 Axudas de inclusión social

As axudas de inclusión social son prestacións económicas non periódicas que teñen como finalidade posibilitar ou reforzar os procesos de inclusión social das persoas ou familias afectadas, así como atender as situacións de grave emerxencia de persoas ou familias vulnerables que poidan desencadear un proceso de exclusión social.

As axudas de inclusión social están destinadas a sufragar gastos extraordinarios e urxentes e, se é o caso, a financiar actuacións de acompañamento ou reforzo de carácter excepcional vinculadas ás medidas de apoio dos diferentes tramos da renda de inclusión social de Galicia.

► Normativa

- Lei 10/2013, do 27 de decembro, de inclusión social de Galicia (DOG núm. 249 do 31 de decembro de 2013).

► Tipoloxía

As axudas de inclusión social segundo a súa finalidade, poderán ser dos seguintes tipos:

- Vinculadas ao uso da vivenda
- Vinculadas á mellora da habitabilidade da vivenda habitual

3.1 INCLUSIÓN E INTEGRACIÓN SOCIAL

- Destinadas ao equipamento mobiliario básico da vivenda
- Axudas para a atención de necesidades primarias de alimentación, vestido e enxoval doméstico
- Axudas para a atención sanitaria e sociosanitaria non cubertas polos sistemas públicos de saúde e de servizos sociais
- Axudas para gastos causados por actuacións complementarias e de acompañamento vinculadas aos itinerarios de inclusión social e formación
- Axudas para gastos extraordinarios derivados de procesos de axuste persoal.

► Orzamento e axudas concedidas

En 2016, a Consellería de Política Social destinou a esta prestación a cantidade total de 3.148.789,45 euros, concedéndose un total de 2.879 axudas.

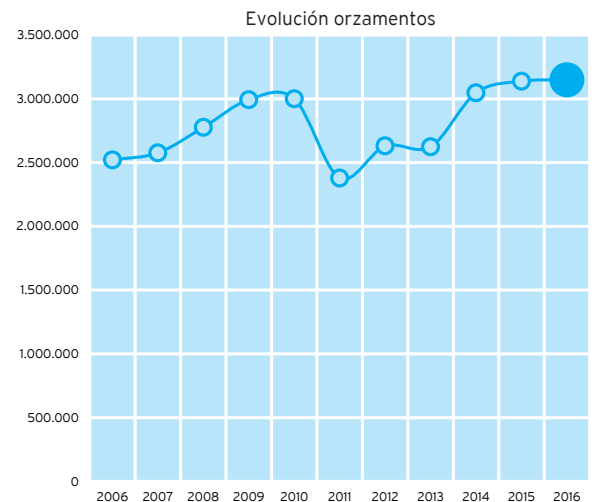
Distribución do número de concesións en 2015 por provincias

	Beneficiarios	Porcentaxe
A Coruña	564	19,60%
Lugo	419	14,55%
Ourense	714	24,80%
Pontevedra	1.182	41,05%
Total	2.879	100,00%

► Evolución

A evolución dos beneficiarios e orzamentos desde 2006 foi a seguinte:

Ano	Beneficiarios	Orzamento
2006	2.123	2.520.472,00
2007	2.074	2.576.244,00
2008	2.172	2.776.197,00
2009	2.410	2.992.582,00
2010	3.041	3.000.145,00
2011	2.319	2.378.952,32
2012	2.595	2.630.335,52
2013	2.653	2.623.853,96
2014	2.814	3.046.915,74
2015	2.727	3.137.772,05
2016	2.879	3.148.789,45

3.1.1.4 Pensións non contributivas

Son pensións que se configuran como dereitos subxectivos a favor daquelas persoas maiores de 65 anos ou menores de 65 anos e maiores de 18, as menores de 65 anos deben ter recoñecido un grao de discapacidade maior ou igual aos 65%, que non poden acceder a unha pensión contributiva do sistema da Seguridade Social, por non ter cotizado nunca ou non facelo o tempo necesario, e que carezan de recursos económicos suficientes para a súa subsistencia.

O seu obxectivo é estender a todos os cidadáns o réxime público da Seguridade Social, garantíndolles non só unha renda económica, senón tamén a asistencia médico-farmacéutica e os servizos sociais.

▶ Normativa

- Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas (BOE n.º. 306, do 22.12.1990).
- Real decreto 357/1991, do 15 de marzo, polo que se desenvolve, en materia de pensións non contributivas, a Lei 26/1990, do 20 de decembro (BOE n.º. 69, do 21.03.1991).
- Real decreto Legislativo 1/1994, do 20 de xuño, polo que se aproba o Texto Refundido da Lei Xeral da Seguridade Social (BOE n.º. 154, do 29.06.1994).
- Artigo 46.2 da Lei 36/2014, do 26 de decembro, de orzamentos xerais do Estado para 2015 e Real decreto 1191/2012, do 3 de agosto, relativos ao recoñecemento do complemento a persoas titulares de pensións non contributivas que residan nunha vivenda alugada.
- Decreto 190/2016, do 22 de decembro, polo que se establecen axudas sociais de carácter extraordinario, a favor de pensionistas de xubilación e

invalidez, na súa modalidade non contributiva, a favor de persoas perceptoras das pensións do fondo de asistencia social e das persoas beneficiarias do subsidio de garantía de ingresos mínimos (DOG núm. 249 do 30.12.2016).

▶ Tipoloxía

As pensións non contributivas contemplan os seguintes tipos de medidas:

- Pensión de xubilación na súa modalidade non contributiva, para persoas maiores de 65 anos.
- Pensión de invalidez na súa modalidade non contributiva, para persoas de idade comprendida entre os 18 e os 65 anos cun grao de discapacidade determinado.
- Complemento por residencia en vivenda alugada ás persoas titulares destas pensións.

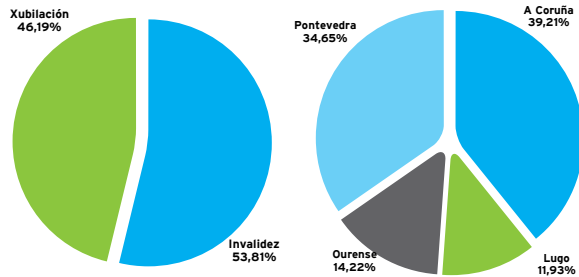
▶ Beneficiarios

No período comprendido entre decembro de 1992 e decembro de 2016, o número de persoas beneficiarias das pensións non contributivas incrementouse en 30.580 persoas, acadando un total en decembro de 2016 de 40.833 pensionistas.

Distribución provincial segundo o tipo de pensión

	Invalidez	Xubilación	Total
A Coruña	8.392	7.618	16.010
Lugo	2.455	2.415	4.870
Ourense	3.086	2.719	5.805
Pontevedra	8.040	6.108	14.148
Total	21.973	18.860	40.833

3.1 INCLUSIÓN E INTEGRACIÓN SOCIAL

► Orzamento

O orzamento destinado en Galicia ao pagamento destas pensións pasou de 32.755.033 euros en 1992 a 214.361.395,26 euros en 2016.

O importe máximo das pensións non contributivas en 2016 tanto na modalidade de xubilación como de invalidez, foi de 367,90 euros/mes.

Na pensión de invalidez se o grao de discapacidade é superior ao 75% e, ademais, se cumpren os requisitos establecidos nun baremo específico, a pensión increméntase co complemento de necesidade de terceira persoa que representa un importe do 50% máis, ascendendo esta contía en 2016 a 183,95 euros/mes.

No ano 2016 estableceuse unha axuda social de carácter extraordinaria consistente nun pagamento único de 206 euros, da que se beneficiaron un total de 39.471 pensio-nistas.

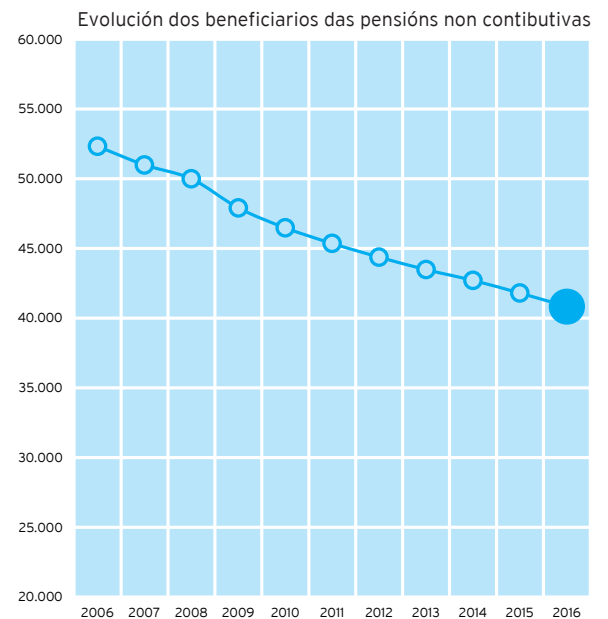
Tamén en 2016 percibiron en Galicia o complemento por aluguer de vivenda, que consiste nun pagamento único de 525 euros, un total de 2.274 persoas titulares de pensións non contributivas, acadando un importe total de 1.204.875 euros.

En canto á evolución do número das persoas beneficiarias é de salientar que ata o ano 2003 tiña unha tendencia á alza e a partir dese ano produciuse unha paulatina diminución que se mantén no ano 2016.

► Evolución

A evolución dos beneficiarios e orzamentos desde 2006 foi a seguinte:

Ano	Beneficiarios	Orzamento
2006	52.319	216.813.183
2007	50.990	226.374.654
2008	49.990	226.401.957
2009	47.905	225.678.459
2010	46.479	224.993.289
2011	45.356	225.112.665
2012	44.376	223.664.350
2013	43.481	225.035.931
2014	42.708	222.063.340
2015	41.799	218.179.608
2016	40.833	214.361.395

3.1.2 Programas de Inclusión Social

O 18 de decembro de 2014 o Consello da Xunta de Galicia aprobou a Estratexia de Inclusión Social de Galicia (EIS Galicia) para o período 2014-2020, deseñada pola anterior Dirección Xeral de Familia e Inclusión da Consellería de Traballo e Benestar. Esta estratexia constitúe un novo e reforzado marco integrado de intervencións orientadas a responder de xeito efectivo e coordinado as situacións persoais e familiares de vulnerabilidade, pobreza e exclusión social, e procurar os apoios precisos para que as persoas destinatarias acaden a súa inclusión social e laboral.

O documento da Estratexia de inclusión social de Galicia 2014-2020 cumpre coa necesidade de operativizar o establecido na Lei 10/2013, do 27 de novembro, de inclusión social de Galicia, e va máis alá integrando medidas orientadas a responder de xeito efectivo na loita contra a pobreza e a exclusión social. Ademais, o seu formulario favorece o seu encaixe no Programa operativo FSE Galicia 2014-2020, no seu Obxectivo temático 9 “Promover a inclusión social e loitar contra a pobreza e calquera forma de discriminación”.

Para abordar o seu obxectivo xeral, a EIS Galicia 2014-2020 adopta o enfoque da inclusión activa promovido desde as institucións comunitarias, o cal se sustenta en tres eixes: nas políticas activas favorecedoras dun mercado laboral máis inclusivo cara as persoas con maiores dificultades de acceso; na garantía duns ingresos mínimos; e no acceso a uns servizos de calidade, para a abordaxe multidimensional do fenómeno da pobreza e a exclusión social.

Entre as prioridades transversais da EIS Galicia 2014-2020 e que o Servizo de Inclusión e Acción Social desenvolveu ao longo do ano 2016 están as seguintes:

- Previr a pobreza e a exclusión social
- Loitar contra a pobreza infantil
- Consolidar e mellorar procesos de coordinación e participación

- Promover e facilitar a participación de entidades de iniciativa social
- Abordar e reducir as consecuencias da exclusión territorial
- Promover a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes

Outras prioridades de carácter sectorial que se desenvolveron ao longo de 2016 foron as seguintes:

- Fomentar a intervención de calidade dos servizos sociais na prevención e abordaxe integral das situacións persoais e familiares de pobreza, vulnerabilidade e exclusión social
- Atender de xeito específico e complementario os factores de exclusión social que presentan determinadas persoas ou grupos vulnerables para acadar a súa plena integración social
- Favorecer a inserción laboral nun mercado de traballo inclusivo
- Promover o acceso á educación e á formación previndo o fracaso escolar e aumentando os niveis de competencias
- Promover a inclusión social e a empregabilidade mediante estratexias de cualificación a través de recursos educativos e de formación para o emprego e da aprendizaxe permanente

Para acadar os obxectivos e prioridades descritos o Servizo de Inclusión e Acción Social puxo en marcha unha metodoloxía que se concretou en accións positivas en favor de persoas, grupos e territorios vulnerables, a maioría delas financiadas co Fondo Social Europeo (FSE) baixo o obxectivo temático 9 “promover a inclusión social e loitar contra a pobreza e calquera forma de discriminación”.

3.1 INCLUSIÓN E INTEGRACIÓN SOCIAL

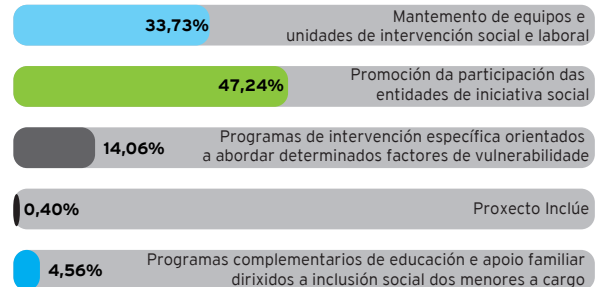
- ▶ **Mantemento de equipos e unidades técnicas de intervención sociolaboral**
- ▶ **Promoción da participación das entidades de iniciativa social**
- ▶ **Programas de intervención específica orientados a abordar determinados factores de vulnerabilidade**
  - Persoas da comunidade xitana
  - Persoas sen fogar e situación de emerxencia e pobreza severa
  - Persoas con discapacidade
  - Programas integrais de inclusión con enfoque territorial.
- ▶ **Proxecto Inclúe**
- ▶ **Programas de educación e apoio familiar dirixidos a inclusión social dos menores a cargo.**

▶ Orzamento

O orzamento xestionado polo Servizo de Inclusión e Acción Social da Dirección Xeral de Familia e Inclusión en 2015 para o desenvolvemento destes programas, foi o seguinte:

Liñas de financiamento	euros
Equipos de inclusión sociolaboral de ámbito comarcal	2.025.000
Unidades técnicas de intervención sociolaboral	321.578
Total de mantemento de equipos e unidades de intervención social e laboral	2.346.579
Promoción da participación das entidades de iniciativa social (Orde anual de entidades)	3.286.417

Convenio Fundación Secretariado General Gitano (programa ACCEDER)	64.000
Plan de desenvolvemento xitano nas corporacións locais (Orde de subvención de corporacións locais)	749.379
Convenio Cruz Vermella. Programa sen teito	165.000
Total de programas de intervención específica orientados a abordar determinados factores de vulnerabilidade	978.379
Proxecto Inclúe	28.000
Programas complementarios de educación e apoio familiar dirixidos a inclusión social dos menores a cargo	317.149
Total	6.956.524

3.1.2.1 Mantemento de equipos e unidades técnicas de intervención sociolaboral

A Estratexia de inclusión social conta cos equipos e unidades técnicas de inclusión sociolaboral, que se constitúen nun reforzo específico dos dispositivos normalizados para abordar intervencións dirixidas a reducir ou eliminar os factores de vulnerabilidade, pobreza e exclusión social que inciden na situación de determinadas persoas ou grupos de probocación.

Os equipos de inclusión sociolaboral teñen como función mellorar o acceso de toda a cidadanía aos recursos de inclusión social e de promover, mediante o establece-

mento de redes locais, unha intervención coordinada na resposta ás situacións persoais de vulnerabilidade. O seu obxectivo principal é o de promover a inserción social e laboral dos colectivos en situación ou grave risco de exclusión social, mediante o desenvolvemento de itinerarios individualizados e integrais de inserción, desde unha perspectiva ligada ás potencialidades do territorio e ao seu tecido social e produtivo.

A territorialización destes equipos, tal e como establece o artigo 58 da dita lei, responde a unha planificación estratéxica de servizos sociais que é, segundo recolle o punto 7.2.1 obxectivo 3, sobre a que se traballará como parte do desenvolvemento da EIS. Dezanove son os equipos que están distribuídos comarcamente e que dependen do Consorcio Galego de Servizos da Igualdade e Benestar (un, situado no Centro penitenciario de Teixeiro). Os anteriores contan cunha unidade de coordinación que ten como finalidade, entre outras, a coordinación técnica, dinamización e o apoio dos equipos de inclusión sociolaboral e facer o seguimento e valoración destes.

Pola súa parte, as unidades técnicas de inclusión sociolaboral operan a nivel urbano, nos municipios galegos de máis de 50.000 habitantes, de acordo co artigo 58 da Lei 10/2013. Os seis dispositivos existentes traballan nas cidades galegas e no Consorcio As Mariñas e dependen das corporacións locais. Foron subvencionados a través da Orde do 4 de xullo pola que se establecen as bases reguladoras de subvencións para o investimento en centros de inclusión e emerxencia social e de programas que desenvolverán as corporacións locais para a inclusión social da poboación xitana, inmigrante e outras persoas en risco de exclusión (DOG nº. 135 do 18.07.2016), para o desenvolvemento de programas dirixidos á inclusión social de persoas en situación ou risco de exclusión social, a través de equipos de inclusión social específicos, que conteñan actuacións dirixidas a facilitar a inserción sociolaboral dos participantes nas accións deseñadas

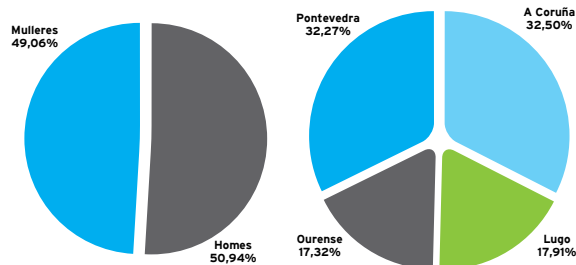
nun itinerario de inclusión sociolaboral. Estes itinerarios incluíron as accións necesarias para o deseño, acompañamento e a mellora de aptitudes básicas, desenvolvemento persoal, técnicas, busca de emprego, etc.

Estes profesionais traballan de xeito coordinado coa rede de Servizos sociais comunitarios básicos e as unidades tramitadoras da RISGA (UTA) e atenden as persoas orientando, acompañando e procurándolles os recursos necesarios para rematar con éxito os seus procesos individuais de integración social e laboral.

Beneficiarios

Durante o ano 2016, incorporáronse, a través dos equipos de inclusión de ámbito comarcal, un total de 2.234 persoas o 49.06% son mulleres e o 50.94% son homes. O 32.27% das persoas foron incorporadas polos equipos de intervención da provincia de Pontevedra, o 32.50% polos da provincia da Coruña, o 17.91% polos da provincia de Lugo e o 17.32% polos da provincia de Ourense.

	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	413	313	726
Lugo	195	205	400
Ourense	193	194	387
Pontevedra	337	384	721
Total	1.138	1.096	2.234

3.1 INCLUSIÓN E INTEGRACIÓN SOCIAL

Equipos Comarcais	Homes	Mulleres	Total
Arzúa	21	35	56
As Pontes	94	118	212
Carballo	71	67	138
Ames	29	39	68
Noia	55	51	106
Centro Penitenciario Teixeira	143	3	146
Mondoñedo	49	51	100
Monforte	85	101	186
Baralla	22	13	35
Begonte	39	40	79
Sarreaús (antes Xinzo de Limia)	58	55	113
O Carballiño	39	32	71
Barbadás (antes Celanova)	75	83	158
A Rúa	21	24	45
Baiona (antes Gondomar)	72	74	146
Marín	76	112	188
O Porriño	71	76	147
Vilagarcía de Arousa	61	66	127
Lalín	57	56	113
Total	1.138	1.096	2.234

A través das unidades técnicas de intervención social, realizáronse un total de 203 intervencións sociais no marco dos 4 programas subvencionados dirixidos a persoas en situación ou risco de exclusión social, o 51,23% das persoas foron mulleres e o 48,76% homes.

Equipos de ámbito local	Homes	Mulleres	Total
Santiago	17	14	31
Consortio As Mariñas	23	37	60
A Coruña	48	26	74
Pontevedra	11	27	38
Total	99	104	203

O número total de persoas coas que traballaron nos equipos de inclusión sociolaboral ao longo de 2016 (número de persoas incorporadas neste ano máis número de persoas incorporadas en anos anteriores pero que en 2015 continúan no dispositivo), foi de 11.462, o 51,69% son mulleres.

Atendendo as principais causas que provocan a exclusión social que afectan as persoas incorporadas polos equipos comarcais, destaca que o 41,86% das persoas incorporadas teñen como causa principal a escaseza de recursos. A segunda causa de exclusión social máis numerosa é o paro de longa duración (7,87%) onde o número de homes é superior ao de mulleres (51,38%). Séguenlle en importancia o factor de exclusión “inmigrantes/refuxiados” (7,10%), onde o 56,61% son mulleres.

Por sexos, a porcentaxe de mulleres é maior que a de homes no caso das categorías “Inmigrantes/refuxiados” “paro menos dun ano”, “Emigrantes retornados” e nun 91,18% no caso de cargas familiares non compartidas. Nas categorías “Adicións”, “Discapacidade” e “Enfermidade mental” a porcentaxe de homes é maior que a de mulleres. No caso das persoas “sen teito” e das persoas “exreclusas” practicamente o total de persoas son homes.

No caso das unidades técnicas de intervención social todas as persoas eran perceptoras da Renda de integración social de Galicia.

Factor principal de exclusión social	Homes	Mulleres	Total
Discapacidade	80	55	135
Inmigrante/refuxiado	128	167	295
Paro máis dun ano	168	159	327
Paron menos dun ano	18	21	39
Emprego precario	23	23	46
Escaseza de recursos	864	875	1739
Minorías étnicas	108	97	205
Adicións	144	16	160
Emigrantes retornados	14	22	36
Reclusos	146	3	149
Exreclusos	18	2	20
Sen Teito	17	4	21
Prostitución	0	2	2
Violencia de xénero e/ou doméstica	0	54	54
Exclusión territorial	114	125	239

Enfermidade mental	17	11	28
Cargas non compartidas	6	62	68
Proceder de institucións de menores	5	4	9
Vítima de explotación sexual-laboral	0	1	1
Outros	282	299	581
Total	2.152	2.002	4.154

O número total de perceptores directos da Renda de inclusión social de Galicia, incorporados este ano a través destes dispositivos é dun total de 1.020, o que supón o 41,85% do total de incorporacións. No ámbito comarcal o total de persoas perceptoras directas da Risga incorporadas foi de 817, o 58.63% mulleres. A través das cidades incorporáronse un total de 203. O número de persoas perceptoras da RISGA incorporadas estabilizouse con respecto ao ano anterior.

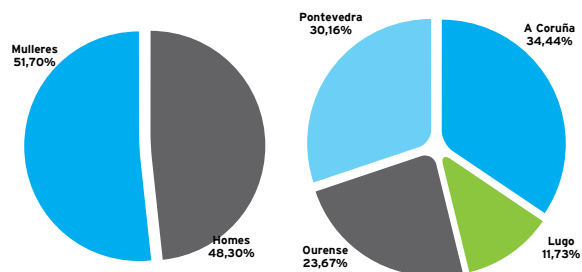
O equipo de inclusión sociolaboral que desenvolve o seu traballo no cárcere de Teixeira, traballou en 2016 cun total de 146 homes e 3 mulleres. Realizaron, principalmente, actuacións de información, orientación, asesoramento e formación.

▶ Contratacións laborais

En 2016, 1.356 persoas incorporadas por equipos de ámbito comarcal, acadaron un contrato laboral. O 51.70% foron mulleres e o 48.30% homes. O 34.44% das insercións acadáronse na provincia da Coruña e o 30.16% na provincia de Pontevedra; 26 das insercións laborais foron por autoemprego.

	Homes	Mulleres	Total
A Coruña	215	252	467
Lugo	78	81	159
Ourense	146	175	321
Pontevedra	216	193	409
Total	655	701	1.356

Insercións laborais 2016			
Equipos comarcais	Homes	Mulleres	Total
Arzúa	8	22	30
As Pontes	73	58	131
Carballo	29	57	86
Ames	18	36	54
Noia	64	79	143
Módulo xove Teixeira	23	0	23
Mondoñedo	0	0	0
Monforte	35	45	80
Baralla	13	15	28
Begonte	30	21	51
Xinzo de Limia	52	70	122
O Carballiño	50	39	89
Celanova	36	56	92
A Rúa	8	10	18
Gondomar	74	70	144
Marín	47	36	83
O Porriño	40	32	72
Vilagarcía de Arousa	48	44	92
Lalín	7	11	18
Total	655	701	1.356

▶ Orzamento

- Rede de equipos de inclusión sociolaboral: 2.025.000 euros
- Unidades técnicas de intervención social: 321.578,50 euros

3.1.2.2 Promoción da participación das entidades de iniciativa social

A EIS de Galicia 2014-2020 afonda no obxectivo de promover e facilitar a participación das entidades de iniciativa social que vén desenvolvendo o Servizo de Coordinación de Programas de Inclusión a través de axudas de convocatoria co fin de garantir o seu correcto funcionamento, e ampliar os ámbitos de participación das entidades de iniciativa social como forma de partenariado, de coresponsabilidade e de aplicación do principio de subsidiariedade no ámbito da inclusión social.

Nesta liña publicouse a Orde do 26 de abril (DOG nº 86 do 06.05.2016) pola que se establecen as bases que rexerán a concesión de subvencións plurianuais a entidades de iniciativa social para a promoción de actividades de servizos sociais comunitarios e inclusión social, subvencionándose un total de 73 entidades. O período de realización das actuacións subvencionadas abrangue desde o 1 de abril de 2016 ata o 30 de novembro de 2016, para o primeiro período e desde o 1 de decembro de 2016 ata o 31 de marzo de 2017, o segundo período.

O 31,02% das actuacións subvencionadas desenvolvéronse na provincia da Coruña, o 33,46% na provincia de Pontevedra, o 20% na provincia de Ourense e o 10,61% na provincia de Lugo.

En concreto subvencionáronse 245 actuacións dirixidas a fomentar a inclusión social e o acceso e permanencia no mercado de traballo das persoas en situación ou risco de exclusión social, das cales 63 abarcan os dous períodos e 134 das actuacións finalizaron no primeiro período de xustificación da subvención. Destacamos os 33 programas dirixidos de maneira específica a traballar co colectivo de persoas con discapacidade ou enfermidade mental, 2 proxectos dirixidos a persoas de etnia xitana, 12 actuacións dirixidas ás persoas sen teito, 6 actuacións dirixidas a persoas con problemas de adiccións, 2 actua-

cións desenvolvidas con persoas reclusas e 4 actuacións para realizar acompañamento social. O resto de proxectos subvencionados desenvolveron actuacións con persoas en situación ou risco de exclusión social, de forma xeral.

► Beneficiarios

Subvencionouse un total de 53 actuacións para o desenvolvemento de itinerarios de inclusión sociolaboral con acompañamento e para diferentes colectivos en situación de exclusión social e 185 actuacións de adquisición e mellora das competencias sociais e profesionais, deseñadas para adquirir unha formación básica e de tipo laboral específica e adaptada ás necesidades das persoas en situación de exclusión social.

En 2016 participaron nas diferentes actuacións unhas 3.000 persoas.

► Orzamento

Orde de subvención a entidades de iniciativa social: 3.286.417,27 euros

3.1.2.3 Programas de intervención específica orientados a abordar determinados factores de vulnerabilidade

Co fin de atender de xeito específico e complementario os factores de exclusión social que presentan determinadas persoas ou grupos vulnerables para acadar a súa plena integración social, leváronse a cabo as seguintes actuacións:

Estratexia sectorial de inclusión social da poboación xitana en Galicia (2014-2020):

- **Plan de desenvolvemento xitano:** actuacións desde os servizos sociais comunitarios municipais. En colaboración co Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e as corporacións locais e o Fondo Social Europeo.

- O obxectivo do dito plan é o de mellorar a calidade de vida e de benestar dos xitanos e xitanas, favorecer a súa participación na vida pública e social, propiciar unha maior convivencia entre os distintos grupos sociais e culturais e combater posibles situacións de discriminación e racismo, a través de proxectos de intervención social de carácter integral para a atención, prevención e inserción do pobo xitano.
  - No ano 2016, a través da Orde do 4 de xullo de 2016 (DOG nº.135 do 18.07.2016) participaron no plan 20 concellos da comunidade autónoma (cun total de 20 programas), realizando actividades simultáneas de intervención social nas áreas de acción social, educación, formación-emprego (deseño e seguimentos de itinerarios de inserción, apoio na busca de emprego e outras), saúde, vivenda e cultura ademais de realizar acompañamento social ás familias.
- **Convenio coa Fundación Secretariado General Gitano.** A través deste convenio desenvolveuse un programa específico, que ten por finalidade a realización de accións dirixidas ás minorías étnicas cara a promover a inclusión social e a súa integración sociolaboral. Este programa, denominado ACCEDER, conta con catro dispositivos de intervención, situados nos concellos de Lugo, Pontevedra, Vigo e Santiago de Compostela, coa finalidade de realizar accións de formación profesional ocupacional, orientación laboral, acompañamento no acceso ao emprego e accións de sensibilización dirixidas a empresarios.
- **Apoio a entidades de iniciativa social** que traballan de forma específica a inclusión social de xitanos/as. A través da Orde do 26 de abril de 2016 (DOG nº. 86 do 06.05.2016) subvencionáronse actuacións desenvolvidas por entidades de iniciativa social que traballan directamente co colectivo xitano, en diferentes zonas de Galicia.
- **Beneficiarios**
- Nas actuacións desenvolvidas polos servizos sociais comunitarios dos 20 concellos subvencionados, a través do Plan de desenvolvemento xitano, participaron un total de 1218 persoas, tanto en accións formativas como persoas ás que se lles acompañou no seu itinerario de inserción sociolaboral. O 57,88% son mulleres e o 42,12% son homes.
  - A través das actuacións desenvolvidas en 2016 no marco do convenio asinado coa Fundación Secretariado Gitano, para o desenvolvemento do Plan ACCEDER, foron atendidas 1016 persoas, das cales 956 son de etnia xitana e o 45% son mulleres. Deste total 217 persoas foron incorporadas por primeira vez. En total, desenvóléronse accións formativas con 410 persoas.
  - En 2016, os participantes do programa ACCEDER asinaron un total de 494 contratos laborais (365 deles, son persoas de etnia xitana). A duración media dos contratos reduciuse con respecto ao ano pasado e é de 2 días, o que supón unha contratación de peor calidade, que en anos anteriores. A suma total de contratos acadados polos participantes desde 2001, ascende a 3.797.
  - A través da Orde de subvencións para entidades de iniciativa social, subvencionáronse dous programas dirixidos ao colectivo de etnia xitana, nos que participarán un total de 55 persoas. 40 comezaron un itinerario de inserción sociolaboral.
- **Orzamento**
- Convenio Fundación Secretariado General Gitano. Programa ACCEDER: 64.000 euros
  - Plan de desenvolvemento xitano: 930.000 euros
  - Orde, actuacións específicas para a comunidade xitana: 48.162,50 euros.

Programas dirixidos a persoas sen fogar e situación de emerxencia e pobreza severa

- ▶ **Programa de atención a persoas “sen teito” en situacións de emerxencia e pobreza severa.** Este programa, financiado a través dun convenio asinado coa Cruz Vermella en Galicia, pon en marcha unha serie de actuacións coordinadas que teñen como obxectivo mellorar a situación social e sanitaria das persoas que viven na rúa ou en infravivendas (persoas “sen teito” ou en situación de exclusión e pobreza crónica), a través de procesos de información, orientación, formación e acompañamento individualizado. Contan co apoio das unidades técnicas especializadas que traballan na rúa e nos dispositivos de atención a estas persoas localizados, nos concellos da Coruña, Santiago de Compostela, Lugo, Ourense e Vigo, financiados a través do dito convenio.

As áreas de traballo dos equipos locais de intervención de cada un dos concellos foron a información, asesoramento e acompañamento individualizado, formación, promoción da saúde, aproveitamento positivo do ocio e do tempo de lecer, sensibilización social e fortalecemento da rede de traballo coordinado inter-extra institucional.

- ▶ **Apoio a entidades de iniciativa social** que desenvolven programas dirixidos de forma específica ás persoas en situación de emerxencia e pobreza severa a través da Orde do 26 de abril (DOG nº 86 do 06.05.2016).

▶ Beneficiarios

- No ano 2016 incorporáronse ao Programa “sen teito” desenvolvido pola Cruz Vermella en Galicia, un total de 1.240 persoas. O 23.87% das persoas incorporadas ao dispositivo foron incorporadas polo equipo de Ourense, o 20.56% polo equipo de

Lugo, o 18.95% polo equipo de Santiago de Compostela, o 17.58% polo equipo de Vigo e o 9.83% polo equipo da Coruña. O número de homes é maior ao de mulleres, supoñen o 86.45% do total.

- A través da Orde de subvencións realizáronse 12 actuacións dirixidas a persoas en situación de emerxencia e pobreza extrema, 6 actuacións dirixidas ao desenvolvemento de itinerarios de inserción e 6 a accións formativas de carácter ocupacional.
- Atendéronse a a través destas actuacións un total de 109 persoas.

▶ Orzamento

- Convenio Cruz Vermella. Programa “sen teito”: 165.000 euros
- Orde, programas específicos para persoas en situación de emerxencia e pobreza severa: 249.071,68 euros.

Actuacións dirixidas a persoas con discapacidade

- ▶ **Apoio a entidades de iniciativa social** que desenvolven programas dirixidos de forma específica ás persoas con discapacidade a través da Orde do 26 de abril (DOG nº 86 do 06.05.2016).

▶ Beneficiarios

- A través da orde de subvencións subvencionáronse 32 programas específicos para persoas con discapacidade e 6 para persoas con enfermidade mental.
- Atendéronse a través destas actuacións a un total de 434 persoas.

▶ Orzamento

- Orde, programas específicos para persoas con discapacidade: 439.016,79 euros.

Programas integrais de inclusión con enfoque territorial

- ▶ **Apoio a entidades de iniciativa social** que desenvolven programas innovadores de atención a persoas e territorios en situación de exclusión, a través da Orde do 26 de abril (DOG nº 86 do 06.05.2016), co fin de atender de forma específica, cun marcado carácter flexible e adaptado das súas metodoloxías, as características e peculiaridades das áreas e da poboación residente nestas zonas. De forma específica, a través da orde subvenciónanse actuacións dirixidas á promoción de espazos de dinamización e encontro virtual, nas áreas rurais con alta dispersión poboacional, envellecidas e afectadas polo declive demográfico. As actuacións están impulsadas polos centros de desenvolvemento rural e veñen a complementar o programa xeral que desenvolven os ditos centros.

▶ Beneficiarios

- A través da orde de subvención, subvencionáronse 11 actuacións en zonas de alta dispersión poboación e envellecidas, 2 das actuacións estiveron dirixidas a habilitar espazos de dinamización comunitaria, 6 á realización de accións de carácter formativo ocupacional e 2 ao desenvolvemento de itinerarios de inclusión sociolaboral.

▶ Orzamento

- Orde, actuacións específicas para a inclusión con enfoque territorial: 100.818,54 euros.

3.1.2.4 Proxecto Inclúe

En 2016, asinouse un convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e Emaús Fundación Social co fin de apoiar o desenvolvemento de ferramentas de referencia para a valoración das situacións de vulnerabilidade e exclusión social das persoas e familias, coa finalidade de estender o seu uso entre as entidades públicas e de iniciativa social no marco do fomento dunha intervención de calidade dos servizos sociais e na prevención e abordaxe integral das situacións persoais e familiares de pobreza, vulnerabilidade e exclusión social.

O proxecto Inclúe, avanzará no traballo realizado nunha primeira fase e consistirá nunha análise técnica dos procesos de exclusión social nas persoas, para obter como resultado unha definición consensuada de exclusión social acompañada dunha análise dos factores que inciden na integración social e laboral das persoas afectadas polos ditos procesos na comunidade galega, xunto cunha ponderación destes. Os resultados desta análise e ponderación técnica deberá reflectirse na ferramenta de valoración de base tecnolóxica xa iniciada na primeira fase deste proxecto.

▶ Beneficiarios/resultados

- Análise de resultados da fase de teste do prototipo da ferramenta de valoración social INClúe
- Estudo das achegas dos diferentes axentes sociais colaboradores en relación aos indicadores incluídos na ferramenta de valoración.

Orzamento

- Total Proxecto INClúe: 56.000 euros
- Gasto no ano 2016: 28.000 euros.

3.1.2.5 Programas complementarios de educación e apoio familiar dirixidos a inclusión social dos menores a cargo

A través da Orde do 4 de xullo de 2016 (DOG Núm.135 do 18.07.2016) subvencionáronse un total de 21 corporacións locais para o desenvolvemento de programas de educación e apoio familiar que contemplan a realización de actuacións complementarias da intervención social individual expresamente incluídas no proxecto de inclusión sociolaboral, que teñen por obxecto promover a adquisición, por parte das familias, de competencias e habilidades para o correcto desenvolvemento das súas funcións parentais e educativas e aquel outros obxectivos establecidos no artigo 19 do Decreto 99/2012, do 16 de marzo, polo que se regulan os servizos sociais comunitarios e o seu financiamento.

► Beneficiarios

- A través dos 21 programas subvencionados atendéronse un total de 238 persoas, das cales o 76,47% foron mulleres.

► Orzamento

- Orde, programas específicos de Educación e/ou apoio familiar: 317.149,48 euros

3.1.3 Inmigración

Segundo o *Padrón municipal de habitantes e estatística de poboación 2016* do Instituto Nacional de Estatística, o número de persoas estranxeiras empadroadas en Galicia é de 87.966, o que representa unha porcentaxe do 3,23%. Destas persoas, 52.547 proceden de países extracomunitarios ás que se lles aplica o réxime xeral de estranxeiría e 35.419 pertencen a países da Unión Europea (UE-28), que se rexen polas disposicións de dereito comunitario.

Poboación estranxeira a 1 de xaneiro de 2016

A Coruña	31.690	2,82%
Lugo	12.666	3,79%
Ourense	13.052	4,14%
Pontevedra	30.558	3,23%
Galicia	87.966	3,23%
España	4.618.581	9,92

As principais nacionalidades en Galicia son portuguesa, rumana, brasileira, marroquí e colombiana por esa orde.

As actuacións en materia de inmigración realizadas no departamento de Inclusión Social enmárcanse na Estratexia de inclusión social de Galicia 2014-2020. En concreto na Prioridade sectorial 7.2.2. Obxectivo 1: Promover medidas dirixidas a aumentar a participación social e laboral das persoas inmigrantes. Instrumentáronse a través de dúas ordes de convocatorias convocadas para financiar programas de actividades de servizos sociais comunitarios e inclusión social dirixidos a colectivos en risco de exclusión; unha dirixida a entidades de iniciativa social e outra dirixida a corporacións locais.

3.1.3.1 Promoción de actuacións singularizadas que constitúan a totalidade ou parte dun proxecto en favor da poboación inmigrante, realizados por entidades de iniciativa social

Incúense neste apartado o desenvolvemento de programas de inclusión social que contribúen de forma maioritaria a incrementar a participación das persoas inmigrantes no mundo laboral.

► **Normativa**

Orde do 26 de abril de 2016 pola que se establecen as bases que rexerán a concesión de subvencións plurianuais a entidades de iniciativa social para a promoción de actividades de servizos sociais comunitarios e inclusión social e se procede á súa convocatoria para os anos 2016 e 2017 (cofinanciada parcialmente polo Fondo Social Europeo e polo Fondo de Desenvolvemento Rexional) (DOG nº 86, do 06.05.2016).

► **Orzamento e entidades beneficiarias**

O número de actuacións singularizadas co colectivo de persoas inmigrantes ás que se lle concedeu a axuda foron un total de 119, realizadas por 16 entidades de iniciativa social, todas elas inscritas no Rexistro de Entidades Prestadoras de Servizos Sociais.

Dentro de estas actuacións, 12 consistiron na atención dirixida a fomentar a inclusión social e o acceso e permanencia no mercado das persoas inmigrantes, 100 destinados á adquisición de competencias sociais e profesionais, 2 programas de apoio á conciliación e 5 programas de mediación intercultural.

Posto que a orde de axudas tiña carácter plurianual, establecéronse períodos de realización e xustificación

das actuacións subvencionadas; o primeiro ata o 30 de novembro de 2016 e o segundo ata marzo de 2017.

O orzamento total destinado aos programas de atención ás persoas inmigrantes nesta convocatoria en 2016 foi de 912.637,57 euros.

Nestes programas participaron 1.222 persoas inmigrantes ou de orixe estranxeira, das cales un 63,5% son mulleres.

3.1.3.2 Programas desenvolvidos polas corporacións locais para a inclusión social da poboación inmigrante

Subvencionáronse actuacións de asesoramento xurídico en materia de estranxeiría, accións formativas que tratan de compensar as carencias e necesidades do alumnado inmigrante que se incorpora ao sistema educativo, apoio aos adultos na aprendizaxe das linguas da sociedade de acollida para adultos, accións formativas dirixidas a acreditar o esforzo de integración, accións formativas de tipo laboral teórico así como intervencións sociais realizadas a través de itinerarios de inclusión sociolaboral personalizados.

► **Normativa**

Orde do 4 de xullo de 2016 pola que se establecen as bases reguladoras de subvencións para o investimento en centros de inclusión e emerxencia social e programas que desenvolverán as corporacións locais para a inclusión social da poboación xitana, inmigrante e outras persoas en risco de exclusión, e se procede á súa convocatoria para os exercicios 2016-2017, cofinanciada polo Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional e polo Fondo Social Europeo 2014-2020 (DOG nº 135 do 18.07.2016).

► Orzamento e entidades beneficiarias

Beneficiáronse destas axudas un total de 17 entidades locais que levaron a cabo 28 programas de inclusión social dirixidos á poboación inmigrante, dos cales 6 eran programas de asesoramento especializado en materia de estranxeiría, 8 de mediación intercultural e 14 de itinerarios e formación.

O orzamento total destinado a programas de inmigrantes realizados polas corporacións locais nesta convocatoria foi de 725.635,65 euros.

A participación de persoas inmigrantes ou de orixe estranxeira foi de 349 persoas, das cales un 67,3 % son mulleres.

3.1.3.3 Informes de esforzo de integración

No ano 2016 recibíronse 14 solicitudes de informe de esforzo de integración, das cales, 11 deron lugar a informe positivo de esforzo de integración.

3.1.3.4 Refuxiados en Galicia

En 2016 recibíronse en Galicia 88 persoas solicitantes de asilo que participan no programa de reubicacións e reasentamentos do Ministerio de Emprego e Seguridade Social, repartidas entre as catro provincias galegas, en concreto nas localidades de Sarria, Coruña, Vigo e Carballada de Valdeorras. Trátase de familias de nacionalidades diversas, entre elas, siria, venezolana e hondureña, e en moito casos con menores a cargo. Este programa está xestionado por entidades de ámbito estatal e concretamente en Galicia estase a realizar a través de Cruz Roja e Accem.

Desde o Servizo de Atención ás Persoas Inmigrantes colabórase con estas entidades facilitando e removendo os atrancos que van xurdindo nesta primeira acollida, entre os que destacamos os recursos residenciais, a escolarización dos menores, o acceso ás prestacións sanitarias e o acceso aos servizos sociais nas localidades de residencia.

3.2 Servizos sociais e xestión económica

3.2.1 Coordinación de servizos sociais comunitarios

Os servizos sociais comunitarios, de carácter local, forman unha rede integrada a través dos centros de servizos sociais e as unidades de traballo e educación social, de maneira que constitúen a porta de entrada ao sistema galego de servizos sociais. Este nivel primario de atención asegura uns servizos de proximidade, nos que se presta a atención básica e nos que se desenvolven os programas de servizos sociais acordos coas necesidades da poboación de cara á prevención, ao tratamento personalizado e integral das demandas sociais básicas e á reinserción das persoas na súa contorna comunitaria.

Normativa de aplicación

- ▶ Lei 13/2008, do 3 de decembro de servizos sociais de Galicia (DOG nº 245, do 18.12.2008)
- ▶ Decreto 99/2012, do 16 de marzo, polo que se regulan os servizos sociais comunitarios e o seu financiamento (DOG nº 63, do 30.03.2012, modificado polo Decreto 149/2013, do 5 de setembro, polo que se define a carteira de servizos sociais para a promoción da autonomía persoal e a atención ás persoas en situación de dependencia e se determina o sistema de participación das persoas usuarias no financiamento do seu custo e polo Decreto 148/2014, do 6 de novembro (DOG nº 228, do 27.11.2014).

A Lei 13/2008, do 3 de decembro, de servizos sociais de Galicia, estrutura o Sistema galego de servizos sociais en forma de rede, en dous niveis de actuación, comunitaria e especializada e, con carácter xeral, correspóndelles aos concellos a competencia na creación e xestión dos servizos sociais comunitarios. Estes, pola súa vez, diferéncianse en dous subniveis: servizos sociais comunitarios básicos e servizos sociais comunitarios específicos, sen

do os primeiros unha exigencia universal para a Administración local galega e un elemento clave para garantir o acceso ao sistema galego de servizos sociais. Nese nivel básico cómpre salientar o importante grao de implantación logrado en Galicia por varios programas e servizos fortemente consolidados, tales como os ata agora denominados de información e orientación, de axuda no fogar e de educación familiar. O segundo dos citados, ademais, foi recentemente reforzado a partir da súa catalogación como recurso incluído dentro do sistema de atención á dependencia que establece a Lei 39/2006, do 14 de decembro, de promoción da autonomía persoal e atención ás persoas en situación de dependencia, que identifica un conxunto de servizos e prestacións que, posteriormente, a Lei 13/2008, do 3 de decembro, integra como parte nuclear do sistema galego de servizos sociais.

Cómpre indicar que o Plan concertado de prestacións básicas de servizos sociais de corporacións locais articula, desde 1988, unha cooperación económica e técnica na que se integran as corporacións locais, prestadoras directas dos distintos programas, garantindo unha rede pública de servizos sociais a través dos concellos, de acceso fácil e efectivo a todas as persoas, familias e colectivos, especialmente aos que se atopan en situacións de necesidade.

De acordo co Decreto 99/2012, do 16 de marzo, entre as finalidades máis salientables dadas polos servizos sociais comunitarios están:

- ▶ A elaboración de estudos e dun diagnóstico social da comunidade e análise das súas necesidades e demandas.
- ▶ A elaboración dun plan de intervención comunitario acorde coas necesidades detectadas ou anticipadas no diagnóstico social.
- ▶ A identificación de grupos de poboación vulnerables e a detección precoz de situacións de risco para o desenvolvemento de actuacións de carácter preventivo e de promoción social.

- ▶ A atención das situacións individuais e familiares, a información en relación coas demandas presentadas, o diagnóstico e a valoración técnica previa e a consecuente intervención no caso.
- ▶ A participación na xestión das prestacións económicas e o seguimento dos correspondentes proxectos personalizados de intervención nos termos establecidos na memoria específica en materia de inclusión social.
- ▶ A xestión do servizo de axuda no fogar, así como a participación na xestión das prestacións destinadas a garantir a autonomía persoal e a atención á dependencia, nos termos establecidos na normativa que resulte aplicable.
- ▶ A información, a orientación e o asesoramento a toda a poboación, facilitando o seu acceso aos recursos sociais.
- ▶ O fomento da participación activa da cidadanía mediante estratexias socioeducativas que impulsen a solidariedade e a cooperación social organizada.
- ▶ O mantemento actualizado do sistema de información das persoas usuarias

3.2.1.1 Financiamento coordinado dos servizos sociais comunitarios

O Plan concertado de prestacións básicas de servizos sociais constitúe un instrumento fundamental de financiamento dos servizos sociais comunitarios de titularidade municipal, enfocado a garantir prestacións básicas aos cidadáns en situacións de necesidade. Non obstante, para o financiamento da prestación do servizo de axuda no fogar en favor de persoas en situación de dependencia a través dos servizos sociais comunitarios, a achega financeira máis relevante provén dos fondos destinados á atención de persoas en situación de dependencia.

A raíz do Decreto 99/2012, do 16 de marzo, no financiamento da rede de servizos sociais comunitarios municipais establécese, baixo os principios da coordinación e complementariedade, unha repartición de funcións entre a Xunta de Galicia e as deputacións provinciais. Concretamente o dito Decreto, en desenvolvemento do artigo 63 da Lei 13/2008, do 3 de decembro, asígnalles ás deputacións provinciais un papel específico e complementario como axentes financiadores dos concellos de menos de 20.000 habitantes. Máis en concreto, de acordo co seu artigo 31, correspóndelles ás deputacións, de maneira prioritaria, cofinanciar o servizo de axuda no fogar para persoas non valoradas como dependentes (o denominado SAF básico) e, ademais, o financiamento do persoal técnico dos equipos profesionais deses mesmos concellos cun perfil diferente ao de traballador social.

Esta competencia cofinanciadora das deputacións provinciais materializouse a través dos convenios de colaboración para a coordinación da prestación dos servizos sociais comunitarios municipais da provincia e para a contratación de traballadores e traballadoras desempregados e desempregadas que lles foron propostos desde a consellería a cada unha das catro deputacións e que finalmente foron subscritos polas deputacións provinciais da Coruña, Ourense e Pontevedra.

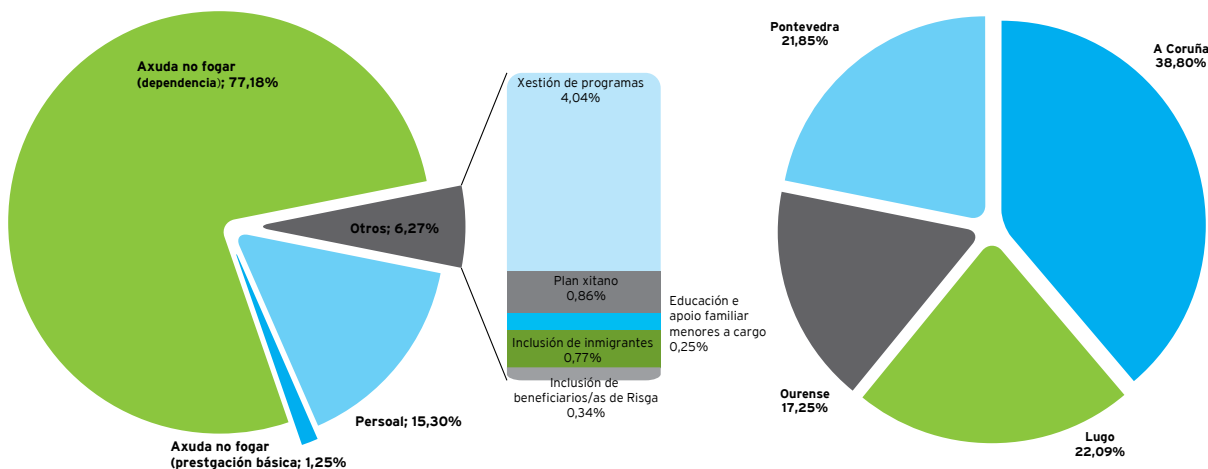
▶ Financiamento

A Consellería de Política Social, en colaboración co Ministerio de Sanidade, Servizos sociais e Igualdade executou nesta área de actuación, en 2016, a cantidade de 66.160.295,17 euros o que supón un incremento do 30% respecto aos 50.862.982,53, euros executados en 2015.

En todo caso, este financiamento conxunto permite manter a atención á totalidade dos concellos da comunidade autónoma, o que supón a cobertura do 100% da poboación galega.

A distribución provincial do financiamento por conceptos sería a seguinte:

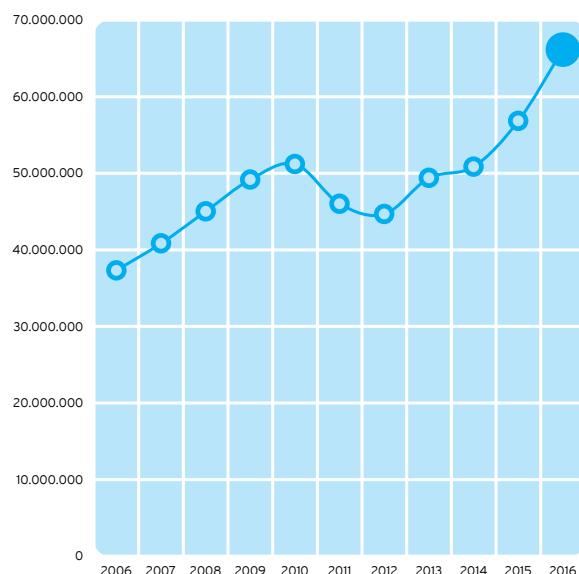
	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	TOTAL
Persoal	3.996.641	1.603.292	1.796.294	2.729.121	10.125.347
Axuda no fogar (prestación básica)	436.865	53.819	128.481	209.440	828.605
Axuda no fogar (dependencia)	19.461.503	12.263.084	8.791.168	10.543.494	51.059.249
Xestión de programas	1.297.015	417.163	231.168	726.582	2.671.928
Plan xitano	184.623	122.361	186.628	76.921	570.533
Inclusión de beneficiarios/as de Risga	147.513	0	57.160	20.592	225.265
Inclusión de inmigrantes	113.597	109.547	157.303	130.855	511.302
Educación e apoio familiar menores a cargo	34.041	46.696	66.512	20.818	168.066
Total	25.671.798	14.615.961	11.414.713	14.457.823	66.160.295

► Evolución

A evolución do financiamento dos Servizos Sociais Comunitarios desde 2006 foi a seguinte:

Ano	Orzamento
2006	37.322.842
2007	40.841.108
2008	45.015.185
2009	49.186.165
2010	51.208.863
2011	46.004.187
2012	44.668.815
2013	49.394.638
2014	50.862.983
2015	56.833.513
2016	66.160.295

3.2.1.2 Servizo de axuda no fogar (SAF)

É un servizo público que ten por obxecto prestar un conxunto de atencións ás persoas no seu domicilio, desde unha perspectiva integral e normalizadora, especialmente naquelas situacións nas que teñan limitada a súa autonomía persoal ou en casos de desintegración familiar facilitando a permanencia no seu propio contorno.

Contido do servizo

No Servizo de axuda no fogar, de conformidade coa valoración técnica realizada en cada caso, poderán prestarse os seguintes tipos de atencións de carácter básico:

- Atencións de carácter persoal na realización de actividades básicas da vida diaria no propio domicilio.
- Acompañamento persoal para a realización de actividades ou trámites urxentes ou sanitarios
- Atención das necesidades de carácter doméstico e da vivenda: servizos de lavandería ou alimentación a domicilio.

Así mesmo, poderán prestarse servizos de carácter complementario como de desenvolvemento de hábitos saudables, servizo de podoloxía, fisioterapia ou teleasistencia, etc.

En todo caso as atencións prestadas teñen un carácter de reforzo e non substitutivo das propias capacidades da persoa ou persoas do seu contorno inmediato, de maneira que se facilita e promove a súa autonomía.

Destinatarios principais

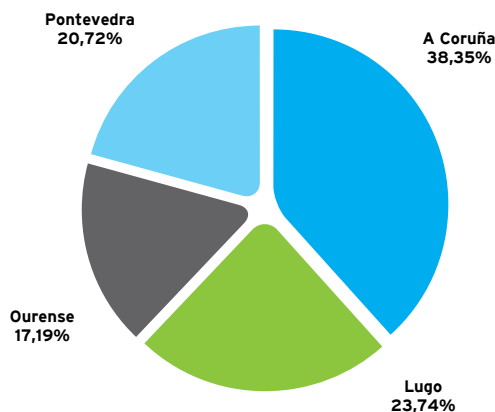
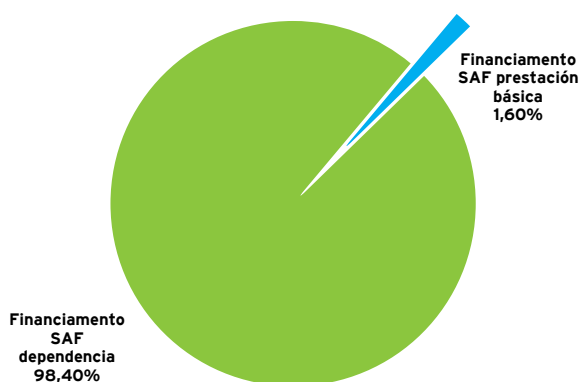
- As persoas en situación de dependencia valorada, no marco do Sistema para a Autonomía e Atención á Dependencia.
- A familia, nos casos de enfermidade, hospitalización e outras causas de impedimento temporal dalgún dos membros esenciais para o normal funcionamento da vida familiar.
- Persoas maiores, proporcionando un apoio que lles permita vivir autonomamente no seu domicilio.
- As persoas discapacitadas ou enfermas, sen total autonomía coa realización de tarefas persoais e domésticas ou de atención e vixilancia continua.

- A infancia, nas situacións de conflito psico-familiar grave ou de vixilancia e atención necesarias cando os membros da familia non poidan garantir.
- Os drogodependentes suxeitos a tratamentos domiciliarios de desintoxicación.

Orzamento e beneficiarios

O importe total destinado ao financiamento do SAF durante o exercicio 2016 con cargo aos créditos dos orzamentos de gastos desta consellería para o ano 2016 ascendeu a 51.887.854,21 euros, o que supón un incremento de 7.161.448,04 euros con respecto aos 44.726.406,17 euros do ano 2015. Este incremento é consecuencia do maior número de persoas en situación de dependencia atendidas. De feito, como se observa no seguinte cadro, a atención á dependencia absorbe xa o 98,40% do esforzo orzamentario da Xunta de Galicia para o financiamento deste servizo.

	Financiamento SAF prestación básica	Financiamento SAF dependencia	Total
A Coruña	436.864,95	19.461.502,69	19.898.367,64
Lugo	53.819,00	12.263.083,91	12.316.902,91
Ourense	128.481,48	8.791.168,21	8.919.649,69
Pontevedra	209.439,68	10.543.494,29	10.752.933,97
Total	828.605,11	51.059.249,10	51.887.854,21

3.2.1.3 Sistema de información de usuarios de servizos sociais (SIUSS)

O Sistema de información de usuarios de servizos sociais (SIUSS) é o programa informático da ficha social, soporte documental técnico dos profesionais de traballo social que está instalado en todos os concellos de Galicia.

A ficha social informatizada permítelle ao Sistema galego de servizos sociais coñecer o perfil dos usuarios dos servizos sociais comunitarios municipais e constitúe un elemento importante de cara á planificación e avaliación do dito sistema.

O SIUSS constitúe un instrumento de axuda para acreditar a tarefa do persoal técnico dos servizos sociais comunitarios, sistematiza a información, valoracións, demandas e recursos e proporciona unha información fiable e contrastada.

Ao longo do ano 2015 asentouse a aplicación no contorno web (SIUSS V5); con anterioridade estaba instalada en bases de datos locais en cada concello rematando no 2014 o proceso de migración das U.T.S. que aínda traballaban na versión 4 de SIUSS, culminando un proxecto no que se traballou ao longo dos últimos anos e que tivo unha duración prolongada, debido á cantidade de novas funcionalidades demandadas polas persoas profesionais dos servizos sociais comunitarios de todas as comunidades autónomas que utilizan esta aplicación.

A nova versión SIUSS V.5 introduce importantes mellores nesta aplicación, sendo salientables as seguintes:

- ▶ Permite o acceso practicamente dende calquera sitio con conectividade á internet, polo que a información sempre está dispoñible.
- ▶ Os distintos profesionais do sistema deberán dispoñer dun certificado dixital admitido polo MSSSI para acceder á aplicación, como elemento de seguridade, confidencialidade e autenticación.

- ▶ Así mesmo, esta nova versión introduciu novas funcionalidades, demandadas polos/as profesionais técnicos/as dos servizos sociais comunitarios.
- ▶ A actualización automática e transparente da versión para as/os profesionais, sen operacións ou instalacións especiais, asegurando que todos os usuarios traballan coa última versión da aplicación.

Durante todo o proceso de creación desta nova versión foron mellorándose aspectos técnicos, tanto no troncal da aplicación como nos módulos de axuda no fogar, violencia de xénero e de maltrato infantil, de xeito que mellora a súa visualización (introdúcese a cor) e facilita a súa cobertura por parte dos/as profesionais; ao mesmo tempo, estes/as poden ter os datos gravados desde o inicio da súa introdución, sen necesidade de ter realizada unha intervención completa para que o sistema grave o expediente.

No 2016 estiveron a funcionar co SIUSS, 418 unidades de traballo social (UTS) en 265 centros de servizos sociais (CSS) dos 314 concellos de Galicia, coa seguinte distribución provincial:

	UTS
A Coruña	156
Lugo	74
Ourense	96
Pontevedra	92
Total	418

Asemade, houbo unha adaptación das táboas que utiliza SIUSS para o rexistro de valoracións, demandas e recursos, actualizando as prestacións ás existentes actualmente na nosa comunidade autónoma. Para este proceso de definición das novas táboas, contouse coa colaboración do COTSG e de distinto/as profesionais que participaron nunha enquisa a través do MATIASS, sobre os baldíos e necesidades que se poderían incorporar nas táboas. A partir destas achegas, definiuse o novo manual técnico do sis-

tema de información de usuarios de servizos sociais. Este manual recolle as prestacións e recursos da nosa comunidade autónoma, así como as valoracións ou situacións de necesidade detectadas polo/as profesionais técnicos/as dos servizos sociais comunitarios, axudando a través da codificación en forma de árbore (xenérica a específica) á toma de decisións técnico-profesionais.

3.2.1.4 Manual de traballo, información e asesoramento de servizos sociais (MATIASS)

Este manual, en soporte web, pretende ser un instrumento axeitado á realidade da intervención social diaria e que se pode utilizar no ámbito de información, asesoramento, apoio aos/ás profesionais da intervención social, tanto nos servizos sociais comunitarios como nos servizos sociais especializados, de iniciativa pública e/ou social.

O contrato entre a Consellería de Política Social e o Colexio Oficial de Diplomados en Traballo Social de Galicia, obriga a esta entidade á actualización dos contidos desta ferramenta informática destinada aos servizos sociais comunitarios.

Ademáis de todos os servizos sociais comunitarios dos concellos de Galicia, tamén teñen acceso ao MATIASS as entidades prestadoras de servizos sociais, rexistradas como tales no Rexistro Único de Entidades Prestadoras de Servizos Sociais da Consellería de Política Social, acadando en decembro do ano 2016 un total de 960 entidades con chave de acceso ao Manual de traballo, información e asesoramento de servizos sociais.

Obxectivos do manual

- ▶ Servir como instrumento de traballo para os profesionais dos servizos sociais comunitarios.
- ▶ Ser unha ferramenta axeitada a toda as funcións propias dos servizos sociais, non só a nivel de xestión de prestacións.

- ▶ Promover a coordinación dos diferentes traballadores/as dos servizos sociais comunitarios entre eles e con outros profesionais ou organismos.
- ▶ Prover instrumentos de utilidade aos técnicos que traballan nos servizos sociais comunitarios para a promoción do tecido social (asociacionismo, iniciativa social...).
- ▶ Ofertar aos técnicos unha guía de recursos e prestacións relacionadas cos servizos sociais, actualizada e manexable.
- ▶ Prestar información sobre prestacións e recursos sociais, soportes documentais de traballo social, pautas e metodoloxía de traballo social, así como enderezos de interese, enlaces coa internet, convocatorias de axudas nas diferentes áreas de actuación, exemplos prácticos, formación e normativa europea, estatal, autonómica e local.

3.2.1.5 O Plan de formación continua

O plan de formación dos/as profesionais técnicos/as dos servizos sociais comunitarios é deseñado e desenvolvido dende o Servizo de Coordinación de Servizos Sociais Comunitarios.

As accións formativas propostas aos/ás profesionais inclúen: cursos presenciais de servizos sociais xerais, de técnicas, de atención a colectivos específicos, así como cursos sobre o SIUSS. Ademais inclúe outras accións formativas a distancia.

En 2016 leváronse a cabo dez accións formativas destinadas aos profesionais dos servizos sociais comunitarios, todas elas presenciais:

- ▶ Un curso presencial, denominado "Dinámica de grupos nos procesos de intervención social", encadrado dentro da epígrafe denominada de servizos sociais xerais. Un curso presencial de 22 horas de duración, ao que asistiron 19 profesionais dos servizos sociais comunitarios.

3.2 SERVIZOS SOCIAIS E XESTIÓN ECONÓMICA

- ▶ Tamén na modalidade presencial realizáronse cinco xornadas formativas, de cinco horas de duración cada unha, sobre o programa SIUSS V.5, co obxecto de irles achegando aos/ ás profesionais a formación necesaria, destinada a aumentar e mellorar a cobertura das bases de datos SIUSS, dos servizos sociais comunitarios.

Nas ditas xornadas, realizadas en Santiago, abordáronse as novidades da nova versión; entre as que a máis destaca está a actualización do 4º nivel de SIUSS, que se corresponde coa valoración, demandas e recursos propios da Comunidade Autónoma. En tres das cinco xornadas traballouse sobre a actualización do módulo de axuda no fogar, e nas outras dúas, realizouse un traballo de conceptualización de cara á mellora da cobertura das bases de datos. Ás cinco xornadas formativas de SIUSS asistiron 101 profesionais

En total, o número de profesionais formados/as dentro do “Plan de formación dos servizos sociais comunitarios 2015” na modalidade presencial foi de 120 persoas, ás que habería que engadir os/as 66 profesionais dos servizos sociais comunitarios de Galicia que remataron a formación en liña. A maiores do mencionado anteriormente, o persoal dos servizos sociais comunitarios da Comunidade Autónoma de Galicia tamén ten a a posibilidade de acceso aos cursos de teleformación que forman parte do “Plan anual de formación continua dos/das profesionais dos servizos sociais comunitarios”, posto en marcha polo Ministerio en colaboración coas CC.AA.

Ademais, 66 profesionais dos servizos sociais comunitarios de Galicia recibiron formación na modalidade en liña de servizos sociais xerais.

- ▶ Cursos presenciais:
  - “Dinámica de grupos nos procesos de intervención social”.
- ▶ Xornadas SIUSS.5 (sete edicións):

- Módulo de axuda no fogar do Sistema de información de usuarios de servizos sociais SIUSS (tres edicións).

- Módulo de conceptualización (dúas edicións).

- ▶ Modalidade en liña:

- Os programas de intervención familiar desde os Servizos Sociais básicos.
- O papel dos Servizos Sociais de Atención Primaria ante a violencia de xénero.
- A atención, os recursos e a intervención social con persoas sen fogar.
- Aspectos clave para a inclusión social desde os servizos sociais de Atención primaria.

3.2.2 Rede galega de centros sociocomunitarios de Benestar

No marco dos servizos sociais comunitarios específicos a Xunta de Galicia xestiona a Rede galega de centros sociocomunitarios de benestar.

Trátase dun servizo social dirixido a desenvolver accións de participación, integración social e convivencia interxeracional, cunha especial dedicación ás accións relacionadas coa prevención da dependencia e promoción da autonomía persoal, e a proporcionar información e orientación sobre os programas, recursos e actividades que se ofertan dende a Xunta de Galicia.

Estes centros teñen entre as súas funcións a de prestar información e orientación sobre programas, actividades e recursos do Sistema galego de benestar, coordinar e desenvolver accións de participación e de promoción da integración social e promover actuacións que estimulen a convivencia interxeracional, a promoción da autonomía persoal e a integración social.

Poderá acceder a estes centros toda a poboación á que van dirixidos os diferentes programas e actuacións que neles se leven a cabo, en consonancia co carácter aberto a toda a colectividade.

A Rede galega de centros sociocomunitarios de benestar conta cun total de 45 centros, distribuídos entre as catro provincias.

En todos estes centros leváronse a cabo ao longo do ano cursos, talleres, charlas informativas e programas xestionados desde os respectivos servizos provinciais de coordinación de centros e a Subdirección Xeral de Servizos Sociais e Xestión Económica, así como programas feitos en colaboración con outras entidades.

Na actualidade en Galicia hai un total de 45 centros sociocomunitarios de benestar, distribuídos entre as provincias do seguinte xeito: A Coruña (13 centros), Lugo (4 centros), Ourense (11 centros) e Pontevedra: (17 centros).

Convenio de colaboración coa Fundación "la Caixa"

A Consellería de Política Social e a Fundación Bancaria "la Caixa" asinaron, o 2 de maio de 2016 un convenio de colaboración para o desenvolvemento dos proxectos de persoas maiores. O obxecto do programa é o de mellorar a calidade de vida das persoas maiores promovendo programas de envellecemento activo, con especial atención ás persoas en situación de vulnerabilidade. Baséase, sobre todo, en valores como a dignidade, o humanismo e a solidariedade.

Os centros sociocomunitarios de benestar, de titularidade da Consellería de Política Social incluídos neste convenio son: A Coruña, Ferrol, Santiago, Lugo, Ourense, Pontevedra, Vigo, Carballo, As Pontes de García Rodríguez, A Pobra do Caramiñal, Santa Comba,, Vilalba, Mondoñedo, Pontepelamios, Xinzo de Limia, Verín, Ribadavia, Maceda, Redondela, Marín, Bouzas, Calvario e Coia.

Destes centros 16 contan cun EspacioCaixa e están colocados 140 equipos informáticos.

O obxecto deste convenio asinado en 2016 é o desenvolvemento do Programa de persoas maiores na rede de centros sociocomunitarios de benestar. En conxunto, as actividades que inclúe son:

- ▶ Actividades de informática e comunicación (TIC). O seu obxectivo é o de formar as persoas maiores nos diferentes recursos que nos ofrecen as tecnoloxías da información, favorecendo unha maior inclusión e participación social. Entre estas actividades están: "iníciate á informática", "retoque fotográfico e presentacións dixitais", "conecta á rede", "incorporar internet no teu día a día".
- ▶ Actividades de participación social e voluntariado. Co seu desenvolvemento preténdese promover o papel activo das persoas maiores para que sexan e se sintan protagonistas da nosa sociedade. As actividades son as seguintes: "maiores lectores (tertulia)", "grandes lectores (formación)", "acción local".
- ▶ Actividades interxeracionais, para promover as relacións entre as persoas de diferentes grupos de idade, con ánimo de enriquecer os vínculos e o coñecemento mutuo, utilizando as TIC como ferramentas para a interacción.
- ▶ Actividades de promoción da saúde e do benestar. O seu principal obxectivo é facilitar ás persoas maiores as ferramentas e coñecementos que contribúan ao retraso do envellecemento, o mantemento da autonomía persoal e a mellora do benestar. Dentro destas actividades destacan: "espertar cun sorriso", "actívate", "menos dor, máis vida", "entrena", "exercita a túa mente".

Inclúe tamén a continuidade dos proxectos de voluntariado, como Aulas Abertas, CiberCaixa Solidarias, entre outros, que se están a realizar nos centros ou fóra deles, mediante a participación da Asociación de Voluntarios Informáticos de Galicia (ASVIGAL). Esta asociación está presente en 12 centros dos 23 que inclúe o convenio. Esta

asociación céntrase, sobre todo, nas actividades relacionadas coas TIC e participa activamente nos proxectos do programa CiberCaixa Solidaria en réxime aberto e réxime cerrado no CP de Teixeira. Nalgún dos centros esta asociación tamén comeza a abrirse a proxectos de animación á lectura.

Durante todo o ano 2016 realizáronse un total de 586 actividades, das cales 428 foron dinamizadas por profesionais e 158 por persoal voluntario. Nas actividades dinamizadas por profesionais participaron 6.034 persoas usuarias dos 23 centros sociocomunitarios de Galicia en convenio e nas dinamizadas por persoal voluntario participaron 17.945.

3.2.3. Accións en materia de desafiuzamentos.

3.2.3.1. Convenio de Colaboración entre o Consello Xeral do Poder Xudicial, a Xunta de Galicia e a Federación Galega de Municipios e Provincias (FEGAMP) sobre a detección de supostos de vulnerabilidade con ocasión do lanzamento de vivenda familiar e medidas de carácter social.

A Comunidade Autónoma de Galicia ten sido pioneira nesta materia, ao impulsar a sinatura, o día 8 de abril de 2013, dun convenio de colaboración co Consello Xeral do Poder Xudicial e coa FEGAMP coa finalidade de garantir a actuación coordinada dos xulgados, dos diversos órganos da Administración autonómica con competencia nesta materia (Vicepresidencia, Dirección Xeral de Xustiza, Consellería de Política Social-Dirección Xeral de Inclusión Social e Consellería de Infraestruturas e Vivenda-IGVS) e dos servizos sociais comunitarios municipais, que permita a rápida adopción de medidas de carácter social para atender as familias en situación de especial vulnerabilidade por ter sido obxecto da execución dun desafiuzamento na súa vivenda familiar.

Ao abeiro deste convenio faise posible que os xulgados, logo de constatar, polos seus propios medios ou pola información facilitada polos servizos sociais municipais ou autonómicos, que a unidade familiar afectada pola sinalada execución dun desafiuzamento se atopa nunha situación de especial vulnerabilidade social, trasladen o caso á Consellería de Política Social ou aos servizos sociais do correspondente concello para que se poidan adoptar as medidas de protección social necesarias para responder adecuadamente á dita situación de vulnerabilidade social. Se é o caso o xulgado poderá suspender por un prazo máximo de 10 días a execución do dito desafiuzamento para que se poida levar a cabo a adopción das devanditas medidas.

Deste xeito, con fundamento no informe social dos traballadores sociais dos servizos sociais comunitarios municipais, a Dirección Xeral de Inclusión Social activa, segundo os casos, a tramitación prioritaria de prestacións económicas da área de inclusión (RISGA, AIS) e dos servizos e prestacións do sistema de dependencia, a adopción de medidas de protección dos/as menores de idade que integran a unidade familiar e respecto dos que se constate un risco de desprotección ou desamparo, ou o traslado do expediente ao Instituto Galego da Vivenda e o Solo (IGVS) para a busca dunha vivenda alternativa, ben a través do seu programa de realoxo de familias desafiuzadas por unha execución hipotecaria, ou ben a través da vía excepcional prevista no Decreto 235/2007, do 13 de decembro, de réxime xurídico do solo e das edificacións promovidas polo Instituto Galego da Vivenda e Solo, que, na sección segunda do seu capítulo VII (artigos 47 e seguintes), establece un procedemento especial de adjudicación de vivendas para satisfacer as necesidades específicas de persoas individuais ou de colectivos determinados entre os que se inclúen as persoas en risco de exclusión social.

Desde a súa sinatura ata o 31 de decembro de 2016, 203 concellos adheríronse ao convenio (70 A Coruña; 37 Lugo;

58 Ourense; 38 Pontevedra) e foron 119 os casos comunicados e atendidos no marco deste convenio, dos cales 67 tiveron lugar ao longo do ano 2016.

3.2.3.2. Programa Reconduce de apoio ás familias para a prevención do risco de desafiuizamento por execución hipotecaria

Como reforzo do Convenio de colaboración entre o Consello Xeral do Poder Xudicial, a Xunta de Galicia e a Federación Galega de Municipios e Provincias (FEGAMP) sobre a detección de supostos de vulnerabilidade con ocasión do lanzamento de vivenda familiar e medidas de carácter social, pero cun enfoque preventivo destas situacións de vulnerabilidade nas familias obxecto de desafiuizamento, a Xunta de Galicia, puxo en marcha o día 15/10/2013, o programa Reconduce, coa finalidade de crear un marco integrado de coordinación dos servizos das diferentes consellerías que van poñerse á disposición para dar apoio ás persoas e familias en risco ou situación de desafiuizamento.

O programa Reconduce desenvólvese a través dunha Oficina de asesoramento central, en Santiago de Compostela, integrada por técnicos especializados en dereito, en economía financeira, un traballador/a social, un psicólogo/a e un administrativo de apoio.

A través deste programa, a Xunta de Galicia vai dar unha resposta específica para a abordaxe destas situacións de risco de desafiuizamento mediante a prestación integrada dos seguintes servizos:

- ▶ asesoramento xurídico e económico ás familias afectadas, que inclúe a realización de actuacións de mediación coa entidades financeiras e cos arrendadores, así como o redeseño da economía familiar.
- ▶ atención social específica
- ▶ apoio psicolóxico

- ▶ orientación laboral
- ▶ e, cando se reúnan os requisitos específicos:
  - xestión da asistencia xurídica gratuíta
  - busca de vivenda alternativa

Tanto a FEGAMP como o sector financeiro en Galicia sumáronse decididamente ao esforzo requirido para aliviar a difícil situación económica e social de moitas familias galegas coa posta en marcha do Programa, asinando sendos protocolos de colaboración coa Xunta de Galicia:

- ▶ Protocolo de colaboración para o establecemento dun sistema de intermediación en materia hipotecaria destinado ás persoas e familias en risco de desafiuizamento, asinado o 8 de outubro 2013 en colaboración con sete das principais entidades financeiras de Galicia. A esta dinámica de interlocución, adheríronse con posterioridade, catro entidades financeiras máis.
- ▶ Protocolo de colaboración entre a Xunta de Galicia e a Federación Galega de Municipios e Provincias (FEGAMP) para o establecemento de mecanismos de coordinación cara o desenvolvemento do 'programa Reconduce' de apoio ás persoas e familias en risco ou situación de desafiuizamento por execución hipotecaria da súa vivenda habitual, asinado o 8 de outubro 2013.

A oficina do programa Reconduce atendeu, en 2016, 125 familias en risco de desafiuizamento que se puxeron en contacto coa oficina en demanda de asesoramento diverso. A todos os que chegaron á oficina se lles ofreceu asesoramento de tipo legal ou financeiro e a elaboración de cadros teóricos de amortización de novas posicións debedoras, sen descoidar o apoio psicolóxico.

3.2.4. Participación e representación

Consello Galego de Benestar Social:

O Consello Galego de Benestar Social, creado pola Lei 13/2008, do 3 de decembro, de servizos sociais de Galicia (DOG nº 245, do 18.12.2008) e desenvolvido polo Decreto 246/2011, do 15 de decembro (DOG nº 3, do 4.1.2012), é o órgano superior consultivo e de participación do Sistema galego de servizos sociais, e son os seus membros representantes de:

- a) A Xunta de Galicia.
- b) As entidades locais, a través da Federación Galega de Municipios e Provincias.
- c) As organizacións empresariais, centrais sindicais e organizacións profesionais agrarias máis representativas a nivel galego.
- d) As entidades prestadoras de servizos sociais.
- e) As asociacións de persoas usuarias de servizos sociais.
- f) As universidades galegas.
- g) Os colexios profesionais representativos das disciplinas directamente relacionadas cos servizos sociais.
- h) A Administración Xeral do Estado.

Actualmente, o Consello está formado por 44 representantes dos anteriores sectores. As súas funcións principais son:

- a) Avaliar as políticas de servizos sociais.
- b) Emitir informe sobre os proxectos de planificación e programación e a normativa en materia de servizos sociais.
- c) Emitir ditames, por instancia do Parlamento de Galicia, no eido dos servizos sociais.
- d) Coñecer da xestión dos servizos sociais.
- e) Fomentar a participación da sociedade e das administracións públicas.
- f) O seguimento estatístico, tanto dos procesos de concesión da renda de integración social de Galicia coma da correcta aplicación das medidas de fomento do emprego que, vinculadas aos proxectos de inserción, se establecen na Lei galega de medidas básicas para a inserción social, sen prexuízo das competencias do Instituto Galego de Estatística.
- g) A avaliación global dos resultados da execución dos programas de inserción social previstos na Lei galega de medidas básicas para a inserción social, así como a formulación de observacións e propostas de modificación que axuden a melloralos.

Durante o ano 2016 o Consello Galego de Benestar Social reuniuse en dúas ocasións, e informou dous proxectos de decreto e cinco proxectos de orde en materia de servizos sociais, así como da Axenda Social de Galicia.

04

Maiores e Persoas con discapacidade

4.1 DEPENDENCIA

4.1 DEPENDENCIA

4.1.1 Descrición da área de actuación

A través do Decreto 42/2013, do 21 de febreiro (DOG nº 46, do 06.03.2013) establécese a estrutura orgánica da Consellería de Traballo e Benestar.

A dita estrutura orgánica foi modificada polo Decreto 176/2015, do 3 de decembro, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Política Social (DOG nº 232, do 4/12/2015).

En virtude deste decreto, as competencias da extinta Secretaría Xeral de Política Social (Decreto 42/2013 do 21 de febreiro) pasan a desenvolverse na Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade, que se articula en catro subdireccións: Subdirección Xeral de Recursos Económicos, Subdirección Xeral de Dependencia e Valoración da Discapacidade, Subdirección Xeral de Recursos Residenciais e de Atención Diurna, e Subdirección Xeral de Promoción da Autonomía Persoal e Prevención da Dependencia.

No que afecta ao procedemento de recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do sistema, correspóndelle a Subdirección Xeral de Dependencia e Valoración da Discapacidade, a través do Servizo de

Coordinación de Procesos e a Unidade de Coordinación da Dependencia, a coordinación e apoio ás xefaturas territoriais nos procedementos de acceso ao recoñecemento do grao de dependencia en coordinación co sistema de servizos sociais establecido na Lei 13/2008, de 3 de decembro, de servizos sociais de Galicia e asegurar a elaboración dos correspondentes programas individuais de atención, ao mesmo tempo que, logo da restructuración de competencias operada polo Decreto 42/2013, a coordinación e o apoio ás xefaturas territoriais nos procedementos de acceso ao recoñecemento do grao de discapacidade, en aplicación do Real decreto 1971/1999, do 23 de decembro, de procedemento para o recoñecemento, declaración e cualificación do grao de discapacidade.

Asemade, polo Decreto de estrutura orgánica da Consellería de Política Social creábanse os servizos de dependencia e autonomía persoal, dependentes das xefaturas territoriais da actual Consellería de Política Social, encargados da xestión do procedemento de acceso ao recoñecemento do grao e nivel de dependencia e do dereito ás prestacións do sistema e no que se encadran os órganos de valoración e asesoramento da dependencia, así como da xestión do procedemento para o recoñecemento, declaración e calificación do grao de discapacidade, a través das seccións de Cualificación e Valoración de Discapacidades.

Normativa de aplicación

- ▶ Decreto 15/2010, do 4 de febreiro, polo que se regula o procedemento para o recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do sistema para a autonomía e atención á dependencia, o procedemento para a elaboración do Programa individual de atención (PIA) e a organización e funcionamento dos órganos técnicos competentes (DOG nº 34, do 19.02.2010)
- ▶ Orde do 2 de xaneiro de 2012 de desenvolvemento do Decreto 15/2010, do 4 de febreiro, polo que se regula o procedemento para o recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do Sistema para a Autonomía e Atención á Dependencia, o procedemento para a elaboración do programa individual de atención e a organización dos órganos técnicos competentes (DOG nº 9, do 13.01.2012), modificada pola Orde do 19 de abril de 2013 (DOG nº 86, do 6/5/2013), a Orde do 27 de marzo do 2014 (DOG nº 64, do 2/4/2014), a Orde do 25 de febreiro de 2015 (DOG nº 45, do 6/3/2015) e a Orde do 27 de agosto de 2015 (DOG nº 169, do 4/9/2015)
- ▶ Real decreto 1971/1999, do 23 de decembro, de procedemento para o recoñecemento, declaración e calificación do grao de discapacidade. (BOE nº 22, do 26.01.2000 e corrección de erros no BOE nº 62, do 13.03.2000)
- ▶ Orde do 25 de novembro de 2015 pola que se regula o procedemento para o recoñecemento, declaración e cualificación do grao de discapacidade e a organización e funcionamento dos órganos técnicos competentes (DOG nº 236, do 11.12.2015) (Corrección de erros no DOG nº 16, do 26.01.2016).

O Sistema para a promoción da autonomía persoal e atención á dependencia

O Sistema para a promoción da autonomía persoal e atención á dependencia, en aplicación da Lei 39/2006, do 14 de decembro, de promoción da autonomía persoal e atención ás persoas en situación de dependencia (BOE nº 299, do 15.12.2006) pretende configurar un novo desenvolvemento dos servizos sociais que complementa a acción protectora e poida dar resposta ás necesidades de atención das persoas en situación de dependencia.

O proceso de valoración da dependencia e a elaboración do programa individual de atención, recollido no Decreto 15/2010, do 4 de febreiro (DOG nº 34, do 19.02.2010) e na Orde do 2 de xaneiro de 2012 (DOG nº 9, do 13.01.2012), comprende todas as actuacións relativas ao procedemento para o recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do sistema, a organización e funcionamento dos órganos técnicos competentes, así como outras actividades complementarias, tales como o apoio e supervisión das valoracións, depuración de datos, coordinación dos equipos de valoración, etc.

Estrutura orgánica e unidades implicadas no desenvolvemento da Lei 39/2006, do 14 de decembro (BOE nº 299, do 15.12.2006), en Galicia. Deseño do proceso de valoración da situación de dependencia na nosa comunidade.

A estrutura dos equipos de valoración de dependencia: composición e funcionamento

Existen catro órganos de valoración da dependencia, logo da restructuración operada en 2013 con respecto á Xefatura Territorial da Coruña, dependentes das catro xefaturas territoriais, emprazados nas catro grandes cidades galegas (A Coruña, Lugo, Ourense e Vigo), e 7 equipos de valoración da situación da dependencia dependentes das catro xefaturas territoriais e emprazados nas 7 grandes cidades de Galicia. Tanto os órganos coma os equipos están constituídos de conformidade coas previsións contidas nos artigos 27, 28

e demais concordancias da Lei 39/2006 (BOE nº 299, do 15.12.2006), e en aplicación do baremo aprobado mediante o Real decreto 174/2011, do 11 de febreiro (BOE nº 42, do 18.02.2011), así como diversos acordos do Consello Territorial do Sistema para a Autonomía e Atención á Dependencia en relación coa composición e actuación (cabe destacar a Resolución do 4 de febreiro de 2010 da Secretaría General de Política Social y Consumo, en materia de órganos e procedementos de valoración da situación de dependencia), no que se refire a criterios básicos do procedemento de valoración e das súas características.

De conformidade co regulado na Lei 39/2006 (BOE nº 299, do 15.12.2006) e o Decreto 15/2010 do 4 de febreiro

(DOG nº 34, do 19.02.2010), polo que se regula o procedemento para o recoñecemento das situacións de dependencia, a Comunidade Autónoma de Galicia determinou os órganos de valoración e asesoramento da dependencia constituídos por profesionais con perfil social e sanitario, e compostos como mínimo por un médico/a, un psicólogo/a, un traballador/a social e, de ser o caso, un terapeuta ocupacional, que presten o seu servizo na Administración autonómica. Estes profesionais, que conforman o órgano de valoración para acceso ao Sistema para autonomía e atención á dependencia (SAAD), emiten os ditames proposta do grao e nivel de dependencia e do plan individual de atención.

Coordinación e planificación técnica do SIGAD

(Subdirección Xeral da Dependencia e Valoración da Discapacidade. Servizo de Coordinación de Procesos, Unidade de Coordinación da Dependencia)

Funcións dos técnicos de valoración da dependencia

Os profesionais técnicos de valoración da dependencia, con perfil social e sanitario, dependen funcionalmente do Órgano de valoración da dependencia e organicamente da xefatura territorial da consellería e realizan as seguintes funcións:

- ▶ Aplicar os baremos para a valoración da dependencia establecidos normativamente.
- ▶ Examinar a situación socioeconómica de acordo co informe social e o resto da documentación relativa ao contorno no que vive o solicitante, e no seu caso, a súa elaboración.
- ▶ Darlle traslado ao Órgano de Valoración e Asesoramento da Dependencia da necesidade de solicitar informes e/ou probas complementarias necesarias para cumprimentar a valoración, así como da existencia de causas no expediente que requiran da súa valoración para determinar o carácter de emerxencia.
- ▶ A análise da modalidade de recurso que, dentro do catálogo de servizos e prestacións, mellor se adecúe ás necesidades do solicitante.
- ▶ Orientar e asesorar os usuarios do Sistema para a autonomía e atención á dependencia.

A valoración do grao de discapacidade.

A valoración do grao de discapacidade, expresado en porcentaxe, realízase mediante a aplicación dos criterios técnicos unificados fixados no baremo que establece o R.D. 1971/1999 e as modificacións introducidas polo Real decreto 1169/2003, do 12 de setembro, polo que se modifica o anexo I; o Real decreto 1856/2009, do 4 de decembro; o Real decreto 1364/2012, do 27 de setembro e o Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o Texto refundido da lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social.

Na Comunidade Autónoma de Galicia, en desenvolve-

mento do R.D. 1971/1999, publícase a Orde do 25 de novembro de 2015 pola que se regula o procedemento para o recoñecemento, declaración e cualificación do grao de discapacidade, e a organización e funcionamento dos órganos técnicos competentes (DOG nº 236, do 11.12.2015), que comprende a organización e funcionamento dos órganos técnicos de valoración (os equipos de valoración e orientación), constituídos por profesionais cun perfil social e sanitario (médico, psicólogo e traballador social).

En cada provincia existen unha ou varias seccións de cualificación e valoración de discapacidades, dentro das cales se encadran os equipos técnicos de valoración, que cubren todo o ámbito territorial provincial. Os equipos están coordinados polo xefe de sección de cada xefatura territorial da Consellería de Traballo e Benestar e emprazados nas 7 grandes cidades de Galicia (A Coruña, Ferrol, Santiago de Compostela, Lugo, Ourense, Pontevedra e Vigo).

Cada equipo técnico está composto por tres vogais: médico, psicólogo e traballador social, segundo criterios interdisciplinares. O equipo técnico reúne en xunta de valoración para a emisión dos ditames técnicos facultativos estando regulado o seu funcionamento pola Sección 3ª do Capítulo I da Lei 16/2010, do 17 de decembro, de organización e funcionamento da Administración Xeral e do sector público autonómico de Galicia, e polas normas que dite a Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade. A xunta de valoración está composta polo/a presidente/a, tres vogais do equipo técnico de valoración e un secretario/a. A presidencia da xunta de valoración recae no xefe de sección de cualificación e avaliación.

Funcións dos equipos técnicos de valoración:

- ▶ Informar e orientar ás persoas con discapacidade que o soliciten
- ▶ Realizar os ditames técnicos-facultativos para a cualificación e revisión do grao de discapacidade así como os previstos na lei do IRPF

- ▶ Determinar o grao de discapacidade e valoración das diferentes situacións esixidas para ter dereito ás prestacións sociais e económicas previstas pola lexislación vixente.
- ▶ Determinar a necesidade de concurso doutra persoa,
- ▶ Determinar as dificultades para utilizar transportes públicos colectivos
- ▶ Elaborar informes técnicos relacionados coa situación da discapacidade
- ▶ Aquelas funcións referentes ao diagnóstico, valoración e orientación de relacionadas cunha situación de discapacidade
- ▶ Cantas outras funcións lle sexan asignadas pola Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade.

4.1.2 Proxectos normativos

4.1.2.1 Proxectos normativos aprobados durante o 2016

Ao longo do ano 2016 aprobáronse as seguintes disposicións normativas:

- ▶ Instrución continúa nº 0/2016 da Dirección Xeral de maiores e Persoas con Discapacidade de data vinte de abril. Nela modifícase o punto 1 da circular continúa 0/2011, do 25 de marzo, en relación ao mantemento do “status quo” das persoas solicitantes dun servizo de atención diúrna para persoas maiores en situación de dependencia ou de atención diúrna para persoas con alzhéimer e outras demencias.
- ▶ Instrución nº 3/2016 da Dirección Xeral de maiores e Persoas con Discapacidade de data 17 de agosto, na que se adaptan os anexos correspondentes á fiscalización das transferencias de financiamento aos concellos con destino á atención do Servizo de axuda no fogar na modalidade de atención a persoas en situación de dependencia, co obxecto de contemplar

as novas variables que inciden na determinación do módulo de financiamento (custo do servizo, copago da persoa usuaria).

- ▶ Orde do 8 de marzo de 2016 pola que se establecen as bases reguladoras que rexerán a concesión de axudas individuais destinadas á adquisición de servizos de promoción da autonomía persoal, así como á adquisición de servizos complementarios de asistencia persoal, a persoas con discapacidade
- ▶ Orde do 25 de novembro de 2016 pola que se modifica a Orde do 8 de marzo de 2016 pola que se establecen as bases reguladoras que rexerán a concesión de axudas individuais destinadas á adquisición de servizos de promoción da autonomía persoal, así como a adquisición de servizos complementarios de asistencia persoal, a persoas con discapacidade
- ▶ Orde do 20 de xullo de 2016 pola que se crea a tarxeta acreditativa do grao de discapacidade e se regula o procedemento para a súa obtención.
- ▶ Decreto 89/2016, do 30 de xuño, polo que se regula a creación, o uso e o acceso á historia social única electrónica.

4.1.2.2. Proxectos normativos en desenvolvemento

- ▶ Borrador da Orde, como expediente anticipado de gasto, pola que se establecen as bases reguladoras que rexerán a concesión de axudas individuais destinadas á adquisición de servizos de promoción da autonomía persoal, así como a adquisición de servizos complementarios de asistencia persoal, a persoas con discapacidade, cofinanciada polo Fondo Social Europeo, con cargo ao P.O FESE Galicia 2014-2020, e se procede á súa convocatoria para o ano 2017.

No caso do decreto polo que se crea e regula a historia social única electrónica:

A historia social única electrónica (en adiante HSUE) constitúese como o soporte máis axeitado para a asistencia social, facilitando o manexo e a accesibilidade da información e documentación social da persoa usuaria. Con este obxecto, os profesionais que interveñen nela teñen o dereito de acceso e o deber de acceder e cumprir a historia social única electrónica.

Na HSUE intégrase toda a información da historia social do beneficiario, incluíndo intervencións, prestacións, servizos, recursos, representantes, profesionais e outras persoas relacionadas cos expedientes, ademais de información referente a directorios de institucións e organizacións relacionadas (catálogo e carteira de servizos e programas). Toda esta información debe ser alimentada polas diferentes aplicacións que dan soporte á xestión en cada unha desas axudas, prestacións, e en xeral, cada ámbito de xestión particular.

Este novo soporte de traballo fai necesario regular algúns aspectos referidos ao manexo electrónico de información persoal por parte das distintas Administracións, institucións, entidades e profesionais implicados na atención social. O uso da historia social única electrónica achega, por un lado, o acceso a máis datos persoais e por outro facilita o seu acceso a un maior número de destinatarios polo que se fai imprescindible establecer axeitadas garantías de confidencialidade e integridade dos datos.

Neste contexto, a Consellería de Política Social e a Axencia para a Modernización Tecnolóxica de Galicia (Amtega) desenvolven un sistema de historia social única electrónica denominado HSUE. Este sistema integra toda a documentación e información relevante relativa ao ámbito social xerada nos diferentes niveis de prestación e atención. HSUE configura un modelo de historia social única electrónica, que garante, de maneira segura, a accesibilidade de toda a información social aos profesionais que desenvolven a súa actividade para o sistema de servizos sociais de Galicia, compartindo a información e a transferencia de coñe-

cemento, tanto no ámbito do Sistema galego de servizos sociais como noutros relacionados: como o Sistema público de saúde, o Sistema público de educación ou o Sistema público de emprego, buscando como obxectivo último optimizar os recursos públicos prestados ás persoas usuarias que son comunes aos diferentes sistemas, e que definen os ámbitos sociosanitario, socioeducativo e sociolaboral.

Na HSUE o concepto principal é a persoa, rexistrada de forma única, á que se lle asignará un número de historia social único que identificará toda a súa información do ámbito social dunha maneira integrada e non duplicada, garantindo ademais a trazabilidade coa súa historia clínica correspondente compartindo información co po-boacional do SERGAS.

No caso da orde de axudas, contén as bases reguladoras duha nova liña de axudas destinada a persoas con discapacidade que non estén percibindo una prestación a través do Sistema de Atención á Dependencia, e teñen por finalidade favorecer a adquisición de servizos de promoción da autonomía persoal e a adquisición de servizos complementarios de asistencia persoal. Así mesmo, a orde contén a convocatoria para o ano 2016, inicialmente tramitada como expediente anticipado de gasto.

No caso da orde pola que se crea a tarxeta acreditativa do grao de discapacidade pretendese acadar unha acreditación áxil e práctica que permita facilitar o acceso a determinados servizos que melloren a calidade de vida das persoas con discapacidade a través dun instrumento máis práctico e cómodo e moi demandado polas persoas en situación de discapacidade.

4.1.3 Implementación do sistema de información

Continuáronse cos traballos do “expediente dixital na área de dependencia”, un dos proxectos nos que este departamento puxo maiores esperanzas. Este proxecto permitirá nas súas distintas fases a consecución da sede

electrónica da consellería para a área de dependencia e un sistema de catalogación e dixitalización dos expedientes de dependencia. Durante o ano 2016 dixitalizáronse un total de 124.036 lotes (472.455 documentos), superando o millón de imaxes tanto na dixitalización de actualizacións de expedientes existentes como na dixitalización de expedientes novos, convertidos a formato preservable e clasificados por tipoloxía documental, resultando un total acumulado desde que se comezou o proceso de dixitalización de 340.910 lotes con 4.927.169 imaxes. Tamén se continuou coa posta en marcha da sede electrónica que permite a tramitación electrónica do procedemento de recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do sistema polo que se posibilita a presentación electrónica da solicitude de recoñecemento e habíllanse os medios necesarios para o envío electrónico do informe social e informe de saúde, por parte dos/as profesionais responsables, á consellería con competencias en materia de servizos sociais.

Finalizouse a implementación en todas as seccións de cualificación e valoración de discapacidades da nova aplicación para a xestión do procedemento de recoñecemento do grao de discapacidade, que substitúe a actual. A dita aplicación que mellorou o control procedimental do proceso de recoñecemento, facilitou as ferramentas que posibilitan unha tramitación electrónica de todo o proceso, a conexión e intercambio de información coa aplicación informática vencellada co Sistema de atención á dependencia e co sistema de interoperabilidade da Xunta de Galicia e a integración co O12 para a xestión vía telefónica das citacións. Esta nova aplicación favorece unha xestión máis eficiente do procedemento de recoñecemento e valoración da discapacidade, tanto para as propias unidades administrativas encargadas desta, como para o administrado, unha mellor interconexión con outras aplicacións relacionadas e unha mellor explotación da información que integra o Censo de persoas con discapacidade.

4.1.4 Implementación de instrumentos de xestión da calidade

Unha das áreas básicas para conseguir mellorar as aptitudes dos profesionais en materia de dependencia pasa por proporcionar unha formación adecuada e continua que busque a excelencia dos nosos profesionais. É por iso polo que a Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade dentro do seu plan de formación encadrado no convenio asinado coa Escola Galega de Administración Pública (EGAP), está a actuar conxuntamente de cara á formación dos profesionais da dirección xeral así como a elaborar un estudo das súas necesidades formativas. Impartíronse accións formativas específicas na área de dependencia orientadas ás novas funcionalidades da aplicación de xestión SIGAD (Sistema de información galego de atención á dependencia) en relación á súa adecuación aos novos cambios normativos que afectaron, entre outros, ao cálculo da capacidade económica e da participación das persoas usuarias no custo dos servizos.

Continuouse co proceso de elaboración da Carta de servizos de valoración da discapacidade, buscando a mellora na xestión da calidade. A través desta ferramenta analízanse, desde a óptica do usuario, as distintas variables que o afectan no proceso de valoración da discapacidade e nas demais funcións que respecto a eles desenvolven as seccións de cualificación e valoración de discapacidades. E, en congruencia coas expectativas dos usuarios en relación aos diferentes servizos analizados, establécense os compromisos de calidade que adopta a Administración na prestación destes servizos, así como os plans de mellora naqueles nos que sexa preciso, coa finalidade de aproximar os actuais niveis de calidade ás expectativas desexadas. Despois da constitución do equipo de traballo e das 13 reunións de traballo elaborouse un borrador da carta de servizos auditada da Xunta de Galicia coa determinación de niveis de xestión, o establecemento dos compromisos

de calidade, o establecemento dos indicadores de xestión que permitan medir o nivel de cumprimento dos compromisos e niveis de calidade pretendidos e a elaboración dun plan de mellora. A carta está pendente de aprobación por parte da Dirección Xeral de Avaliación e Reforma Administrativa e posterior publicación no DOG.

4.1.5 Planificación

Avanzouse na consecución de ferramentas de análise e planificación. Neste eido estase a traballar especialmente no que atinxe aos aspectos relativos á mellora da calidade, eficacia e eficiencia na prestación dos servizos de atención ás persoas maiores, persoas con discapacidade e/ou dependencia, de atención aos nenos e nenas menores de tres anos e demais servizos sociais comunitarios e especializados. Así, con este motivo, como continuación ao mapa de infraestruturas relativas á atención residencial e de atención diurna na nosa Comunidade Autónoma, estase a traballar na mellora da ratio de atención e da eficiencia do servizo de axuda no fogar.

Proseguiuse co desenvolvemento do plan de mellora na atención á discapacidade, instrumentado mediante o desenvolvemento dunha nova aplicación de xestión do procedemento de valoración, a formación aos técnicos dos equipos de valoración sobre a nova ferramenta de xestión, o reforzo dos equipos de valoración mediante a incorporación ao proceso de valoración de técnicos dos equipos de valoración da dependencia e a constitución de equipos de reforzo mediante a contratación temporal de persoal, a xestión telefónica das citacións a través do servizo telefónico de atención ao cidadán da Xunta de Galicia, O12, a coordinación coas citacións do proceso de valoración de dependencia, a incorporación en servizos centrais (na Subdirección Xeral de Dependencia e Valoración da Discapacidade) doutra sección especificamente dedicada á coordinación dos equipos.

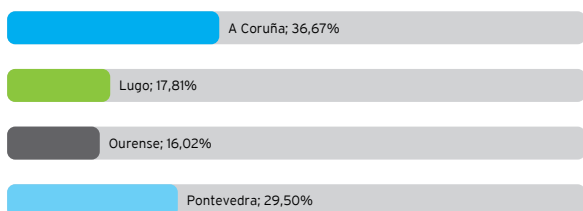
4.1.6 Balance de xestión

4.1.6.1 Xestión das valoracións das situacións de dependencia e aprobacións de programas individuais de atención

O art. 26.1 da Lei 39/2006 de promoción de autonomía persoal define tres graos de dependencia (grao I ou moderada, II ou severa, III ou gran dependencia) segundo as necesidades de apoio nas que o solicitante precisa doutra persoa, para desenvolver as actividades básicas da vida diaria (ABVD), dependendo dunha valoración integral onde se ten en conta de maneira obrigada e fundamental a aplicación do BVD ou EVE (baremos aprobados no Real decreto 174/2011, do 11 de febreiro BOE nº 42, do 18.02.2011), o informe de saúde e o informe social. A data 31 de decembro de 2016, un total de 79.530 persoas solicitaron o recoñecemento da situación da dependencia, sendo as provincias da Coruña e Pontevedra as que maior demanda rexistraron.

• Solicitudes activas: 79.530

Solicitudes activas	
A Coruña	29.161
Lugo	14.166
Ourense	12.739
Pontevedra	23.464
Total	79.530

Do total de solicitudes rexistradas foi recoñecido o grao e nivel de dependencia ao 97,83% (77.804) do total de solicitudes activas, e 66.494 persoas contan co recoñecemento dunha situación de dependencia que dá acceso aos servizos e prestacións da carteira de servizos do sistema para a promoción da autonomía persoal e atención á dependencia segundo o calendario de implantación progresiva da lei.

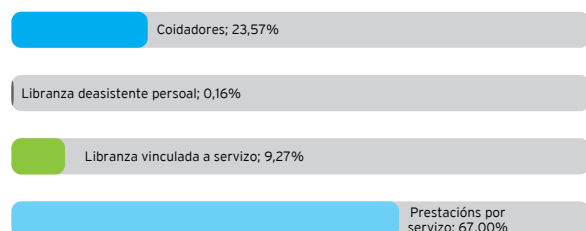
En virtude do Real decreto lei 20/2012, do 13 de xullo, de medidas para garantir a estabilidade orzamentaria e de fomento da competitividade, modifícase a clasificación de graos e niveis, de xeito que a partir da entrada en vigor do citado Real decreto lei (16 de xullo de 2012), para as novas valoracións desaparece o nivel e recoñécese só o grao:

Grao	nº	%
Grao III	24.907	32,01%
Grao II	23.560	30,28%
Grao I	18.027	23,17%
Persoas con dereito de atención	64.494	85,46%
Sen grao	11.310	14,54%
Total	77.804	100,00%

► **Persoas con dereito de atención a 31/12/2016: 64.494**

Finalmente, das persoas que tiñan acceso á Carteira de servizos do Sistema para a autonomía e atención ás persoas en situación de dependencia, 49.101 beneficiarios están a percibir o servizo/prestación cun total de 54.862 prestacións do sistema. A ratio de atención sitúase nun 76,13%.

Resolucións de PIA	
Total de beneficiarios activos	49.101
Prevenición e Promoción	3.170
Residencia	7.738
Teleasistencia	2.555
Centro de día	6.722
Axuda no fogar	16.571
Coidadores	12.930
Libranza vinculada a servizo	5.088
Libranza de asistente persoal	88
Total	54.862

(1) As prestacións por servizo inclúen: Prevenición dependencia e promoción autonomía persoal, teleasistencia, axuda no fogar, centros de día e atención residencial.

► **Información histórica acumulada dende o 01/01/2007 ata o 31/12/2016**

Solicitudes	181.706
Ditames	164.528
Persoas beneficiarias con dereito a prestación	148.401
Prestacións	111.731

4.1.6.2 Recursos resoltos

Recursos resoltos contra resolución de valoración da situación de dependencia ou contra o Programa individual de atención (a través do que se especifica o recurso ou prestación dentro do Sistema para a autonomía e atención á dependencia asignado ao beneficiario): 870.

4.1.6.3 Procedemento BS211A

No capítulo VII da Orde do 2 de xaneiro de 2012 (arts. 88 e ss.) regúlase o procedemento para solicitar o dereito á efectividade das prestacións económicas das persoas solicitantes de prestacións do Sistema de atención á dependencia que faleceran antes de resolverse a súa solicitude. No ámbito deste procedemento, resolvéronse 249 solicitudes, e 158 recursos contra resolución desestimatorias.

► Xestión das solicitudes de valoración e recoñecemento do grao de discapacidade

Seccións de Cualificación e Valoración de Discapacidades	Resolucións emitidas	Citacións efectuadas
A Coruña	5.001	4.806
Lugo	2.154	2.266
Ourense	3.141	3.100
Pontevedra	3.129	3.087
Vigo	6.918	8.388
Ferrol	2.201	2.406
Santiago	1.544	1.473
Total	24.088	25.526

4.1.6.4 Expedientes de recoñecemento da situación de dependencia e asignación de recurso tramitados pola vía da emerxencia social

Esta vía está regulada no artigo 16 da Orde do 2 de xaneiro de 2012 de desenvolvemento do Decreto 15/2010, do 4 de febreiro, polo que se regula o procedemento para o recoñecemento da situación de dependencia e do dereito

ás prestacións do Sistema para a Autonomía e Atención á Dependencia, o procedemento para a elaboración do programa individual de atención e a organización dos órganos técnicos competentes (DOG nº 9, do 13.01.2012).

En síntese, naqueles casos que se considera que entran nos supostos de emerxencia social, a valoración da situación de emerxencia ten que ser efectuada nun prazo de 48 horas, e nun prazo de 72 horas hai que asignarlle o recurso que proceda.

► No ano 2016 foron tramitadas 720.

4.1.7 Programa de formación non formal e de apoio ao/á cuidador/a non profesional

O Plan de formación de cuidadores/as non profesionais da Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade é o mecanismo elixido para coordinar e materializar as actuacións destinadas á consecución dunha maior e mellor atención das persoas en situación de dependencia co fin de difundir novas ferramentas e técnicas de intervención no cuidado de persoas en situación de dependencia, crear novos canles de comunicación e preparar as persoas cuidadoras do sistema.

En colaboración coa Sociedade Galega de Médicos Xerais de Familia creouse o *Manual de formación para os cuidadores non profesionais*, que se converte nun aliado práctico e útil para o labor diario das persoas non profesionais que atenden as persoas en situación de dependencia. Un documento que ten como obxectivo achegar consellos, solucións e suxestións para a procura dunha mellor calidade de vida e autonomía persoal das persoas en situación de dependencia e fixar uns criterios homoxéneos e validados por profesionais do sector co obxectivo de que a formación que se imparta neste eido sexa a máis óptima dende o punto de vista da súa calidade técnica.

Este manual é o punto de partida dun proxecto máis am-

plo “Xuntos nos cuidados”, co que se pretende conseguir un apoio integral aos cuidadores non profesionais e a mellora da calidade da atención ás persoas en situación de dependencia.

Elaboráronse, así mesmo, tres manuais especializados para cuidadores de persoas con enfermidade de Alzheimer, en colaboración coa Federación de Asociacións Galegas de Familiares de Enfermos de Alzheimer (FAGAL), para persoas con enfermidades mentais, en colaboración coa Federación de Persoas con Enfermidade Mental-Feafes Galicia, e para persoas con enfermidades crónicas en colaboración coa Sociedade Galega de Médicos Xerais de Familia. Esta colección de manuais complementouse no ano 2016 coa elaboración e publicación do *Manual de pautas do cuidado e estimulación no fogar de menores en situación de dependencia*.

As publicacións elaboradas están todas dispoñibles no enlace:

A través destas accións formativas, e tendo en conta o plan de formación non formal para persoas cuidadoras non profesionais na que se enmarcan estas accións, perséguese os seguintes obxectivos:

- ▶ Mellorar a calidade do servizo e da atención que prestan proporcionándolles información que permitan os mellores cuidados posibles segundo as características e situación da persoas en situación de dependencia.

- ▶ Poñer á disposición das persoas cuidadoras unha formación que sirva de ferramenta na atención dirixida ás persoas en situación de dependencia.

Durante o ano 2016 desenvolvéronse as seguintes accións formativas:

- ▶ Creación e dinamización de grupos de autoaxuda: desenvolvéronse 10 grupos de autoaxuda, as actuacións tiveron lugar en 5 localidades galegas, tres na provincia da Coruña (Betanzos, Padrón, Noia), unha na provincia de Lugo (Chantada), e unha na provincia de Pontevedra (Marín). Participaron 107 cuidadores/as non profesionais, dos que 15 eran homes e 92 mulleres.
- ▶ Atención integral de cuidadores de menores en situación de dependencia:
  - Desenvolvéronse 7 accións formativas, cada unha delas nunha das 7 grandes cidades de Galicia (Lugo, Santiago de Compostela, A Coruña, Ferrol, Ourense, Pontevedra, Vigo). Duración: 5 horas en horario de mañá, nunha única sesión.
  - Trátáronse temas relacionados tanto co cuidado do menor en situación de dependencia, como temas relacionados co autocoidado do cuidador principal, como por exemplo e entre outros os seguintes:
    - Contexto familiar
    - Dependencia e intervención
    - As familias de menores en situación de dependencia
    - Itinerarios e necesidades das familias de menores en situación de dependencia
    - Tipos de intervención
    - Os profesionais da intervención familiar
    - Movemento asociativo como marco para a intervención

- ▶ Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Federación de Asociacións Galegas de Familiares de Enfermos de Alzhéimer e outras demencias (FAGAL), para o financiamento dos programas de apoio a persoas cuidadoras de persoas en situación de dependencia enfermas de alzhéimer e outras demencias residentes en Galicia. A través deste convenio, dotado con 18.000 euros, colaborouse no desenvolvemento das seguintes actuacións dirixidas a este colectivo de persoas cuidadoras:

- Cursos de formación para cuidadores non profesionais de persoas con dependencia enfermas de alzhéimer e outras demencias.
- Talleres de aplicación dos cuidados no domicilio.
- Creación e dinamización de grupos de autoapoio de persoas cuidadoras de persoas en situación de dependencia enfermas de alzhéimer e outras demencias.
- Creación de servizos de apoio, sensibilización e formación no área rural de Galicia
- Desenvolvemento de materiais de formación.

4.1.8 Colaboracións no desenvolvemento de programas de atención dirixidos a persoas en situación de dependencia e aos cuidadores non profesionais:

- ▶ **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Federación de Asociacións de Familiares e Persoas con Enfermidade Mental de Galicia (FEAFES)**, para o financiamento dun programa piloto de apoio socioeducativo comunitario e atención no fogar a persoas en situación de dependencia con enfermidade mental residentes en Galicia. Finalidade do convenio: contribuír ao financiamento por parte da Consellería de Política Social da Xunta

de Galicia das actividades que conleva o programa piloto orientado ao apoio socioeducativo comunitario e atención no fogar a persoas en situación de dependencia con enfermidade mental en Galicia que FEAFES ten previsto desenvolver, entre outras, durante o ano 2016.

- ▶ **Financiamento: 60.000 euros**

- ▶ **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e o concello de Meaño**, de cara a instrumentar a colaboración para a realización de actividades de atención a persoas en situación de dependencia, de prevención da situación da dependencia e do agravamento desta, así como da promoción da autonomía persoal.

As actividades que se desenvolveron a través do convenio foron:

- Programas e actividades de habilitación e terapia ocupacional.
- Estimulación cognitiva no fogar ou en equipamentos especiais:
- Realización de obradoiros de estimulación cognitiva e funcional en centros de atención a persoas maiores. Para as persoas que teñen dificultades de acceso aos centros as actividades de estimulación cognitiva se realizarán no fogar.
- Programas e servizos de promoción, mantemento e recuperación da autonomía funcional.
- Servizos de apoios persoais e cuidados en equipamentos especiais.
- Programas de formación sobre hábitos de vida saudable, prevención da dependencia e promoción da autonomía persoal.

- ▶ **Financiamento: 20.000 euros**

Por outra parte, en colaboración coa Consellería de Sa-
nidade segue en funcionamento, para os cuidadores non
profesionais das persoas en situación de dependencia,
un servizo de atención telefónica continuo, as 24 horas
do día e os 365 días do ano. Este teléfono 902 400 116
ten como finalidade prestar información e solucións ás
situacións sanitarias non urxentes, información sobre os
cuidados asistenciais, sobre as características das pro-
bas médicas, sobre a prevención e hábitos saudables e
sobre centros e servizos sanitarios. Tamén proporciona
apoio psicolóxico a este colectivo de cuidadores.

En relación con isto último, continuouse coa colaboración
coa Universidade de Santiago de Compostela, no desen-
volvemento dun protocolo de detección da depresión en
cuidadores non profesionais, para a súa aplicación por
parte dos técnicos do O61, derivando as persoas nas que
se atopen indicadores de risco de depresión ás accións
de prevención implementadas no marco do programa
“Xuntos nos cuidados”.

4.2 RECURSOS RESIDENCIAIS E DE ATENCIÓN DIÚRNA

4.2.1 Procedemento de acceso ás prazas públicas

O procedemento de acceso ás prazas públicas atópase regulado na Orde do 16 de abril de 2014 pola que se regulan as condicións dos ingresos e traslados en servizos prestados en centros propios ou concertados, no ámbito da atención á dependencia e da promoción da autonomía persoal (DOG nº 91, do 14.05.2014 e corrección de erros no DOG nº 103, do 02.06.2014).

4.2.2 Recursos comúns e de atención ao alzhéimer

4.2.2.1 Centros residenciais de atención a persoas maiores

Son centros destinados a vivenda permanente e común nos que se presta unha atención integral e continuada ás persoas maiores que non contan co apoio social ou familiar ou este é insuficiente para cubrir as atencións que necesitan.

Os centros residenciais poden contar con prazas para a atención a persoas maiores que se atopan en situación de dependencia ou a persoas maiores con autonomía:

- Prazas de atención a persoas maiores en situación de dependencia:** prazas destinadas a vivenda permanente e común nas que se presta unha atención integral e continuada a persoas maiores que por razóns ligadas á falta ou perda de autonomía física ou psíquica, ten necesidade de asistencia para a realización das actividades correntes da vida diaria.
- Prazas de atención a persoas maiores con autonomía:** prazas destinadas a vivenda permanente e común de persoas maiores que posúen unhas condicións físicas e psíquicas que lles permiten a realización por si mesmas das actividades de autocoidado.

- Apartamentos tutelados:** son un conxunto de vivendas independentes que están agrupadas para a prestación en común dunha serie de servizos colectivos. Cada apartamento alberga a unha ou dúas persoas maiores autónomas, tratando sempre de potenciar a súa autonomía e privacidade. Concíbense como un sistema de aloxamento e convivencia alternativo ao tradicional internamento en residencias.

A Xunta de Galicia conta con prazas residenciais en centros de titularidade propia e en centros de titularidade privada ou municipal, pola vía de contrato. Os centros de titularidade propia poden estar xestionados directamente pola Xunta de Galicia ou por unha entidade xestora externa.

Centros residenciais de titularidade propia

A Xunta de Galicia conta con 3.465 prazas distribuídas en 31 centros residenciais de titularidade propia. Dos centros propios, 19 están xestionados directamente pola Xunta de Galicia, mentres que os 12 restantes son xestionados por empresas externas.

Xestión:	Prazas con autonomía	Prazas con dependencia	Total prazas
Propia	932	1.247	2.179
Externa	24	1.261	1.286
Total	956	2.509	3.465

Ver mapa páxina 29

4.2 RECURSOS RESIDENCIAIS E DE ATENCIÓN DIÚRNA

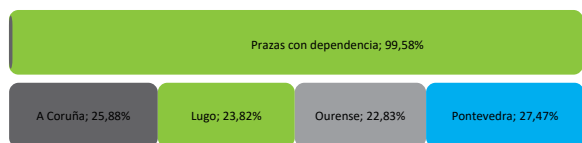
Relación de centros de titularidade propia:

Nome	Localidade	Xestión	Prazas con autonomía	Prazas con dependencia	Total
Residencia de Persoas Maiores de Laraxe (Geriatros)	Cabanas	Externa	0	172	172
Residencia de Persoas Maiores de Carballo	Carballo	Propia	26	0	26
Residencia de Persoas Maiores Torrente Ballester	A Coruña	Propia	64	32	96
Residencia de Persoas Maiores Concepción Arenal (Sar-Quavitae)	A Coruña	Externa	0	150	150
Residencia de Persoas Maiores de Caranza-Ferrol	Ferrol	Propia	142	49	191
Residencia de Persoas Maiores de Oleiros	Oleiros	Propia	0	284	284
Residencia de Persoas Maiores de Pobra do Caramiñal	Pobra do Caramiñal	Propia	48	0	48
Residencia de Persoas Maiores de Ribeira (Geriatros)	Ribeira	Externa	0	106	106
Residencia de Persoas Maiores Volta do Castro	Santiago de Compostela	Propia	0	150	150
Residencia de Persoas Maiores de Santiago de Compostela	Santiago de Compostela	Propia	84	0	84
Fundación José Otero-Carmela Martínez (Geriatros)	Santiago de Compostela	Externa	0	150	150
Apartamentos tutelados de Antas de Ulla (UTE, Troncoso Casares)	Antas de Ulla	Externa	16	0	16
Residencia de Persoas Maiores de Burela	Burela	Propia	58	30	88
Residencia de Persoas Maiores de Castro Ribeiras do Lea (Sar-Quavitae)	Castro de Rei	Externa	0	172	172
Residencia de Persoas Maiores As Gándaras	Lugo	Propia	150	68	218
Residencia de Persoas Maiores A Milagrosa	Lugo	Propia	54	0	54
Residencia de Persoas Maiores de Monforte de Lemos	Monforte de Lemos	Propia	42	0	42
Residencia de Persoas Maiores de Quiroga (Fundación Valdegodos)	Quiroga	Externa	0	88	88
Residencia de Persoas Maiores de Bande (Geriatros)	Bande	Externa	8	42	50
Residencia de Persoas Maiores Nosa Sra. dos Miragres	Barbadas	Propia	0	130	130
Residencia de Persoas Maiores de Castro Caldelas	Castro Caldelas	Propia	36	0	36
Residencia do Carballiño para Persoas Maiores con Autonomía	O Carballiño	Propia	24	0	24
Residencia do Carballiño para Persoas Maiores con Dependencia	O Carballiño	Externa	0	25	25
Residencia de Persoas Maiores de Larouco (Geriatros)	Larouco	Externa	0	82	82
Residencia de Persoas Maiores de Viana do Bolo (Fund. Valdegodos)	Viana do Bolo	Externa	0	125	125
Residencia de Persoas Maiores da Estrada	A Estrada	Propia	40	0	40
Residencia de Persoas Maiores de Marín	Marín	Propia	78	0	78
Residencia de Persoas Maiores de Campolongo	Pontevedra	Propia	86	50	136
Complexo Residencial de Atención a Persoas dependentes de Vigo (Residencia de Atención a Persoas dependentes de Vigo I)	Vigo	Propia	0	306	306
Complexo Residencial de Atención a Persoas dependentes de Vigo (Residencia de Atención a Persoas dependentes de Vigo II)	Vigo	Propia	0	148	148
Residencia de Persoas Maiores de Bembrive (Sar-Quavitae)	Vigo	Externa	0	150	150
Total			956	2.509	3.465

Centros residenciais con prazas concertadas

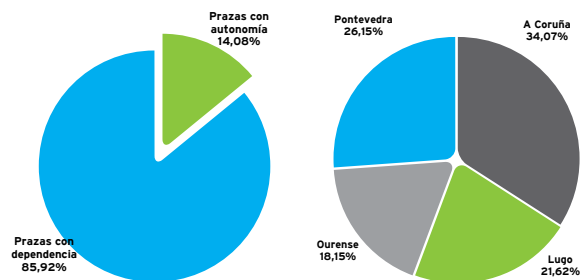
A Xunta de Galicia ten prazas concertadas en 74 centros. Hai prazas concertadas en 3 centros de titularidade municipal, 34 centros de titularidade privada con ánimo de lucro e 37 centros de iniciativa social. O total de prazas concertadas é de 3.426; 14 son prazas con autonomía e 3.412 son prazas con dependencia.

	Prazas con autonomía	Prazas con dependencia	Total
A Coruña	0	891	891
Lugo	0	812	812
Ourense	4	775	779
Pontevedra	10	934	944
Total	14	3.412	3.426

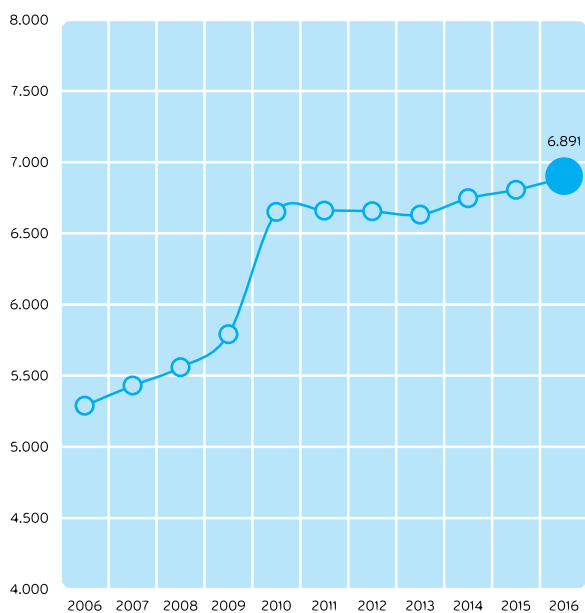
Distribución provincial das prazas públicas da Xunta de Galicia

	Prazas con autonomía	Prazas con dependencia	Total
A Coruña	364	1.984	2.348
Lugo	320	1.170	1.490
Ourense	72	1.179	1.251
Pontevedra	214	1.588	1.802
Total	970	5.921	6.891

Evolución de prazas residenciais da Xunta de Galicia

	Prazas en centros propios	Prazas en centros concertados	Total
2004	3.078	862	3.940
2005	3.098	1.581	4.679
2006	3.179	2.110	5.289
2007	3.329	2.101	5.430
2008	3.333	2.226	5.559
2009	3.324	2.467	5.791
2010	3.448	3.203	6.651
2011	3.464	3.196	6.660
2012	3.464	3.191	6.655
2013	3.440	3.191	6.631
2014	3.440	3.306	6.746
2015	3.460	3.346	6.806
2016	3.465	3.426	6.891

4.2 RECURSOS RESIDENCIAIS E DE ATENCIÓN DIÚRNA

4.2.2.2 Centros de día

Centros de día de atención social a persoas con alzhéimer e outras demencias neurodexenerativas

Trátase de equipamentos que proporcionan un servizo multidisciplinar de atención diúrna e de carácter especializado ás persoas que teñen diagnosticado alzhéimer e outras demencias neurodexenerativas.

Estes centros prestan unha asistencia social integral ás persoas que padecen estas demencias de acordo coas súas necesidades básicas, terapéuticas e psicosociais, contando coa participación activa dos seus familiares e promovendo o mantemento da súa autonomía persoal e a permanencia no seu contorno habitual.

Centros de día de atención ao alzhéimer	Prazas
Centro de Día de Alzhéimer Bembrive (Vigo)	20
Centro de Día de Alzhéimer Volta do Castro (Santiago)	40
Centro de Día de Alzhéimer de Vigo (Vigo)	64
Centro de Día de Alzhéimer de Lugo (Lugo)	40
Centro de Día de Alzhéimer da Coruña (A Coruña)	25
Centro de Día de Alzhéimer Celeiro-Viveiro (Viveiro)	30
Centro de Día de Alzhéimer de Moaña (Moaña)	40
Centro de Día de Alzhéimer de Lalín (Lalín)	15
Centro de Día de Alzhéimer de Monforte (Monforte)	10
Centro de Día de Alzhéimer de Ferrol (Ferrol)	40
Centro de Día de Alzhéimer de Ourense (Ourense)	30
Centro de Día de Alzhéimer de Ribeira (Ribeira)	35
Centro de Día de Alzhéimer de Pontevedra	35
Total	424

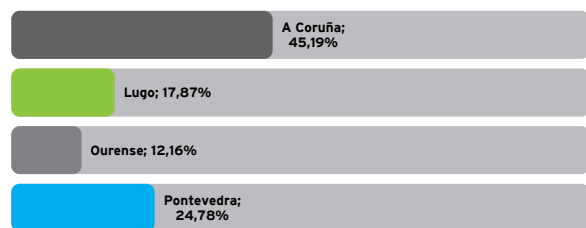
Centros de día de atención á dependencia	Prazas
Centro de Día de Atención á Dependencia de Burela	40
Centro de Día de Atención á Dependencia das Gándaras (Lugo)	20
Total	60

Centros de día xestionados polo Consorcio

Os centros de día do consorcio defínense como centros xerontolóxicos socioterapéuticos e de apoio ás familias que durante o día prestan atención terapéutica integral e plural ás persoas maiores con dependencia ou en grave risco de padecela, promovendo a súa autonomía persoal, a actividade relacional e a permanencia no contorno habitual.

A través do seu departamento de Xerontoloxía, o Consorcio xestiona 55 centros de día, coa seguinte distribución provincial:

	Nº de centros	Prazas
A Coruña	23	784
Lugo	10	310
Ourense	9	211
Pontevedra	13	430
Total	55	1.735

Durante o mes de setembro púxose en funcionamento o centro de día da Pobra do Caramiñal e, no mes de novembro, o centro de día de Curtis, ambos os dous, na provincia da Coruña. Ademais, no mes de agosto, ampliáronse en 5 prazas o número de usuarios dos centros de maiores da Laracha, Carballo e Vilagarcía.

4.2.3 Recursos especializados para a discapacidade

Un dos obxectivos fundamentais da Consellería de Política Social é o de prestar unha atención integral ás persoas con discapacidade. A atención máis idónea para as persoas con discapacidade é aquela que se presta no seu contorno natural, preto dos seus, combinando a convivencia na súa familia coa asistencia a centros nos que se traballa no seu desenvolvemento persoal.

Cando a relación entre estas dúas realidades non se conxuga en termos que permitan garantir a maior calidade de vida e o maior grao de desenvolvemento persoal da persoa con discapacidade, debe entrar en xogo a institucionalización en centros, configurada como un contorno natural alternativo. Establécese un novo sistema que posibilita unha axeitada atención ás persoas en situación de dependencia e reforza a obrigatoriedade para as administracións públicas de subministrala.

Este sistema de carácter público está constituído no ano 2016 por 5.135 prazas distribuídas entre centros de día, centros ocupacionais, residencias con centro de día e residencias con centro ocupacional, das que 4.670 (90,94 %) están concertadas con entidades privadas e destas, tan só 2 teñen ánimo de lucro e o resto son de iniciativa social.

A través deste sistema público dáse resposta ás necesidades das persoas cunha discapacidade moderada (grao de discapacidade igual ou superior ao 33% sen necesidade de axuda de 3ª persoa) a través dunha formación de carácter ocupacional que favoreza a súa integración sociolaboral, e ás persoas dependentes cun maior grao de discapacidade (grao de discapacidade igual ou superior ao 75% e necesidade de axuda de 3ª persoa), e/ou dependencia recoñecida, a través dunha atención cun carácter máis asistencial e rehabilitador

4.2.3.1 Poboación con discapacidade

A poboación con discapacidade recoñecida en Galicia con data de decembro do 2016 é de 227.696 persoas coa seguinte distribución provincial:

	Nº
A Coruña	92.978
Lugo	21.378
Ourense	26.546
Pontevedra	86.794
Total	227.696

A distribución por tipo de discapacidade é a seguinte:

	Física	Sensorial	Psíquica	Total
A Coruña	72.661	17.214	35.430	125.305
Lugo	15.860	5.020	10.343	31.223
Ourense	14.292	3.669	8.429	26.390
Pontevedra	66.211	16.276	33.066	115.553
Total*	169.024	42.179	87.268	298.471

* Os datos totais da poboación discapacitada que se sinalan na primeira táboa non coinciden cos datos totais da segunda táboa, debido a que unha mesma persoa pode ter recoñecidos distintos tipos de discapacidade. Na 1ª táboa o que se cuantifican son persoas físicas, e na segunda a cuantificación se efectúa por tipoloxías de discapacidade. Fonte de datos Censo de Persoas con Discapacidade de Galicia.

4.2.3.2 Centros de atención a persoas con discapacidade

A Rede galega de centros de atención a persoas con discapacidade está integrada por diferentes tipos de centros.

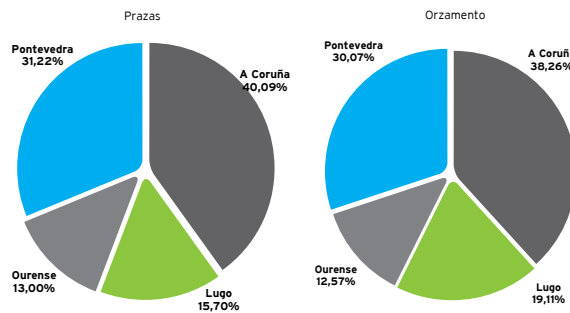
	Nº de centros
Centro ocupacional	45
Centro de día	39
Residencia adultos con centro ocupacional	24
Residencia dependentes con centro de día	31
Vivendas e pisos tutelados	6
Total	145

4.2 RECURSOS RESIDENCIAIS E DE ATENCIÓN DIÚRNA

Prazas concertadas en centros con entidades privadas

A distribución provincial das prazas concertadas con centros, dependentes de iniciativa social, e os orzamentos son os seguintes (sen centros propios):

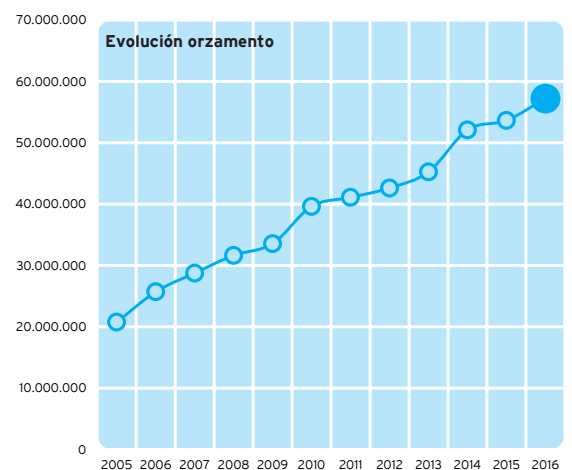
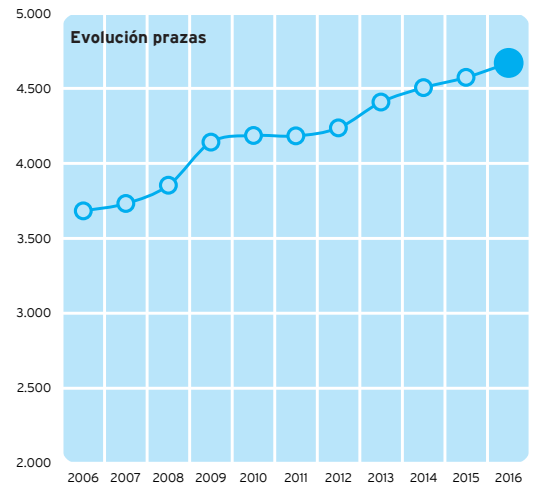
	Prazas	Orzamento
A Coruña	1.872	21.884.108,93
Lugo	733	10.929.211,12
Ourense	607	7.187.216,52
Pontevedra	1.458	17.198.280,24
Total	4.670	57.198.816,81

► Evolución

Desde 2005 as prazas concertadas incrementáronse nun 36,23% ao pasar das 3.428 a 4.670 en 2016. A evolución das prazas concertadas e dos orzamentos son os seguintes:

	Prazas	Orzamento
2005	3.428	20.752.495,32
2006	3.683	25.707.291,70
2007	3.732	28.765.382,40
2008	3.854	31.640.533,00
2009	4.141	33.563.037,01
2010	4.186	39.627.321,34
2011	4.183	41.088.127,08
2012	4.237	42.624.620,35
2013	4.409	45.240.669,82
2014	4.505	52.102.517,31
2015	4.574	53.645.150,96
2016	4.670	57.198.816,81

► **Distribución provincial das prazas por tipoloxía:**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	TOTAL
Centro ocupacional	857	200	190	543	1.790
Centro de día	435	110	58	403	1.006
Residencia con centro ocupacional (certa autonomía)	217	156	147	230	750
Residencia con centro de día (dependentes)	323	260	212	269	1.064
Vivendas e pisos tutelados	40	7	0	13	60
Total	1.872	733	597	1.498	4.670

Centros propios

En total a Consellería de Política Social xestiona 4 centros públicos, con 465 prazas:

CAPD da Coruña (A Coruña)

► **Beneficiarios**

Maiores de 16 anos con discapacidade intelectual, asociada ou non á discapacidade física ou sensorial, que necesitan axuda de terceira persoa para as actividades básicas da vida diaria.

► **Capacidade**

- Internado **85**
- Media pensión **60**

CAPD de Sarria (Lugo)

► **Beneficiarios**

Maiores de 16 anos con discapacidade intelectual, asociada ou non á discapacidade física ou sensorial, que necesitan axuda de terceira persoa para as actividades básicas da vida diaria.

► **Capacidade**

- Internado **120**
- Media pensión **20**

CAPD de Redondela (Pontevedra)

► **Beneficiarios**

Maiores de 16 anos con discapacidade intelectual, asociada ou non á discapacidade física ou sensorial, que necesitan axuda de terceira persoa para as actividades básicas da vida diaria.

► **Capacidade**

- Internado **120**
- Media pensión **20**

Centro ocupacional "O Saia" Caldas de Reis (Pontevedra)

► **Beneficiarios**

Persoas con discapacidade intelectual maiores de 18 anos.

► **Capacidade**

- Media pensión: **40**

4.2.3.3 Servizos de prevención das situacións de dependencia e promoción da autonomía persoal para persoas con discapacidade intelectual

Constituídos por 8.645 horas anuais dos servizos de logopedia, adestramento de habilidades persoais e sociais e de formación prelaboral con destino a persoas con discapacidade intelectual, coa seguinte distribución:

- Formación prelaboral: 4.270 horas
  - Logopedia: 1.750 horas
  - Adestramento de habilidades persoais e sociais: 2.625 horas
- ▶ O orzamento total para o ano 2016 ascendeu a 228.651,90 euros.

4.2.4 Proxectos normativos e estudos

Iniciouse a tramitación dos proxectos de decreto que se citan a continuación no ano 2015 e estamos á espera da súa aprobación:

- ▶ Proxecto de Decreto.../2016, do ... de ... polo que se establecen os requisitos específicos de funcionamento e acreditación dos servizos definidos pola carteira de servizos sociais para a promoción da autonomía persoal e a atención ás persoas en situación de dependencia, regulada polo Decreto 149/2013, do 5 de setembro.
- ▶ Anteproxecto de Decreto /2016, do , polo que se define a carteira de servizos sociais para a atención de persoas maiores e/ou con discapacidade autónomas.

Estudos

- ▶ Informe sobre avance de distribución espacial das infraestruturas residenciais de maiores da Comunidade Autónoma de Galicia.

4.3 RECURSOS ECONÓMICOS

4.3.1 Descrición e área de actuación

Esta unidade incorpórase á estrutura orgánica da actual Consellería de Política Social coa publicación do Decreto 109/2012, do 22 de marzo (DOG nº 73, do 17.04.2012) correspondéndolle a coordinación e a xestión dos procedementos de disposición de recursos de natureza económica competencia da entón Secretaría Xeral de Política Social.

Tras a publicación do Decreto 1769/2015, do 3 de decembro (DOG nº 232, do 04.12.2015) polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Política Social esta unidade adscíbese á Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade incorporando aos seus contidos, entre outros, a modificación da planificación, coordinación, execución e seguimento das competencias e funcións da Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade nas materias de innovación tecnolóxica e investigación e innovación na xestión dos programas e servizos sociais, especialmente orientados á promoción da autonomía persoal e mellora da calidade de vida das persoas maiores, persoas con discapacidade e persoas en situación de dependencia.

4.3.2 Balance de Xestión

4.3.2.1 No exercicio 2016 promovéronse procedementos de natureza económica envirtude de expedientes de contratación administrativa que presentaron o seguinte impacto:

- ▶ Contratos que xeraron gasto para a consellería:

	Nº	Importe de licitación	Importe de adxudicación
Negociado	1	66.000	57.200
Total	1	66.000	57.200

A porcentaxe do importe de adxudicación sobre o licitado é do 86%.

- ▶ Adicionalmente, licitáronse os seguintes contratos que quedaron desertos:

	Nº	Importe de licitación
Aberto	2	306.748,42
Total	2	306.748,42

- ▶ E os seguintes contratos, nos que non se compara o importe de licitación co de adxudicación ao non ser magnitudes comparables (a adxudicación realizouse en función de prezos unitarios):

	Nº	Importe de licitación
Aberto	9	2.907.656,12
Negociado	1	256.800,00
Total	10	3.164.456,12

- ▶ Finalmente, prorrogáronse contratos vixentes a 31 de decembro de 2015 co seguinte impacto:

	Nº	Importe prórrogas
Aberto	42	78.920.622
Negociado	89	35.947.068
Total	186	114.867.690

4.3.2.2 Así mesmo no exercicio 2016 desenvolvéronse accións de fomento consistentes na dotación de equipamentos para a promoción da autonomía persoal, mediante a subscripción de convenios de colaboración cos concellos de Leiro, Montederramo e Chandrexa de Queixa que foron obxecto de selección dentro do Plan de desenvolvemento rural sostible (PDRS), para incrementar a oferta dos equipamentos e servizos para a atención as persoas en situación de dependencia no eido rural.

Os proxectos aprobados contaron cunha cofinanciación da Administración Xeral do Estado do 50% do seu importe.

As accións desenvolvidas, corresponden ao número e tipoloxía de prazas así como ao impacto do investimento

Leiro (Construción e equipamento de centro de día)

- ▶ Dotación de 50 prazas de atención diurna, cun investimento total de 1.002.790 euros.

Montederramo (Construción e equipamento de centro de día-residencia).

- ▶ Dotación de 24 prazas de atención residencial, cun investimento total de 1.358.526 euros.

Chandrexa de Queixa (Construción, equipamento e mobiliario dunha residencia)

- ▶ Dotación de 77 prazas de atención residencial cun investimento total de 1.650.000 euros.

4.3.2.3 Adicionalmente, co gallo de incrementar a oferta de equipamentos e servizos para a atención as persoas en situación de dependencia naqueles emprazamentos que, polas súas singularidades, precisaban de realización de investimentos para atención a persoas maiores e/ ou en situación de dependencia e que no puideron ser incluídos no Plan de desenvolvemento rural sostible (PDRS), desenvolvéronse convenios de colaboración específicos cos concellos de Esqos, Quiroga, A Peroxa, Carballedo, Cervo e Portomarín.

Os proxectos foron integramente financiados con cargo a fondos propios da Comunidade Autónoma.

As accións desenvolvidas, correspóndense de acordo ao número e tipoloxía de prazas así como ao impacto do investimento

Cervo (Equipamento de centro para prestación de servizos das carteiras de promoción da autonomía e atención á dependencia)

- ▶ Dotación de 253 prazas de atención residencial e 25 de atención diurna, cun investimento para o ano 2016 de 65.000 euros.

Quiroga (Ampliación e adaptación do edificio municipal de servizos sociais para a prestación de servizos de atención diurna).

- ▶ Dotación de 20 prazas de atención diurna, cun investimento para o ano 2016 de 35.000 euros.

Carballedo (Reforma e ampliación dun edificio para prestación de servizos das carteiras de promoción da autonomía e atención á dependencia)

- ▶ Dotación de 24 prazas de atención residencial e 20 de atención diurna, cun investimento para o ano 2016 de 250.000 euros.

4.3.2.4 Asimesmo, no ano 2016 , promoveuse a primeira convocatoria de subvencións para o desenvolvemento de proxectos de asesoramento e formación de persoas con discapacidade na Comunidade Autónoma de Galicia, cofinanciada polo Fondo Social Europeo no marco do Programa Operativo FSE Galicia 2014-2020.

Esta convocatoria , de carácter pioneiro na Comunidade Autónoma de Galicia , publicitouse a través da Orde do 20 de xuño de 2016 pola que se establecen as bases reguladoras que rexerán as subvencións destinadas a confederacións, federacións e ás entidades de iniciativa social, non asociadas nin federadas, sen ánimo de lucro para o desenvolvemento de proxectos de asesoramento e formación de persoas con discapacidade na Comunidade Autónoma de Galicia, cofinanciada polo Fondo Social Europeo no marco do Programa Operativo FSE Galicia 2014-2020, e se procede á súa convocatoria para os anos 2016 e 2017.

- ▶ Corresponde o seu obxecto a formación prelaboral de alumnos cos seguintes requisitos:
  - Ter unha idade comprendida, preferentemente, entre os 21 e os 35 anos.
  - Ter un nivel de discapacidade recoñecida, de entre o 33 e o 80%.

▶ **Financiamento**

O financiamento desta convocatoria, de carácter plurianual (gasto subvencionable desde 01/01/2016 ata 31/03/2017), ascendeu a 1.015.158 euros.

- ▶ Os proxectos que acadaron financiación con cargo a esta convocatoria foron as seguintes:

Proxecto	Denominación do proxecto	Nome entidade	Concesión en euros
2016/01.01	Formación e preparación de oposicións autonómicas e estatais para persoas con síndrome de Down e/ou discapacidade intelectual.	Federación Down	59.900,88
2016/02.01	Mellora da capacitación sociolaboral das PCDID de Galicia	FADEMGA	56.688,24
2016/03.01	Habilidades prelaborais para a inclusión sociolaboral de persoas con discapacidade por mor de enfermidade mental	FEAFES	60.000,00
2016/04.01	Formación prelaboral en Lugo	COGAMI 1	45.667,11
2016/04.02	Formación prelaboral en Pontevedra	COGAMI 2	60.000,00
2016/04.03	Formación prelaboral na Coruña	COGAMI 3	10.168,80
2016/05.01	Itinerarios personalizados para persoas con necesidades de apoio similares para a adquisición de formación prelaboral e habilidades na vida cotiá	Federación Autismo	19.986,96
2016/06.01	Adquisición de habilidades para a vida autónoma e mellora da empregabilidade	Federación FAXPG	20.937,13
2016/07.01	Programa de formación prelaboral na discapacidade auditiva	ACOPROS	19.363,08
2016/08.01	Inserción sociolaboral para persoas con diversidade funcional da comarca da Limia	Entidade LIMISI	33.968,00
2016/09.01	Apoiando a persoas con capacidades diferentes	Cruz Roja Española	9.530,34

4.4 PROGRAMAS, AXUDAS E SUBVENCIONS

4.4.1 Programas de ocio e tempo libre

4.4.1.1 Área de maiores

► Programa “Benestar en balnearios”

BENESTAR EN BALNEARIOS

A Consellería convocou este programa a través da publicación da Orde do 10 de febreiro de 2016 pola que se regula a oferta de prazas para estadias e tratamento termal dentro do programa de Benestar en balnearios 2016 e se procede á súa convocatoria (DOG do 16 de febreiro de 2016)

Con este programa preténdese contribuír ao mantemento da autonomía das persoas maiores, facilitándolles a posibilidade de gozar duns días de descanso, autocoidado, convivencia e tratamento termal así como de participar en diferentes actividades socioculturais.

► Beneficiarios e orzamento:

- Ofertáronse un total de 607 prazas en 15 balnearios de Galicia con estadias de 10 días.
- Cubríronse un total de 451 prazas cun orzamento xestionado de 59.776,58 euros.

► Xuntanzas de maiores

O 11 de xuño de 2016 tivo lugar a XXXVIII Xuntanza dos Maiores no parque municipal do Carballiño. Nesta xuntanza participaron maiores procedentes de toda a Comunidade Autónoma de Galicia e das comunidades autónomas limítrofes para compartir un día de festa cos maiores galegos. Asistiron máis de 20.000 persoas.

Este encontro pretende acadar a participación dos nosos maiores en actividades de ocio, constituír un lugar de encontro das institucións e entidades que traballan con este colectivo, fomentar o intercambio de experiencias e outras alternativas de tempo libre.

► Beneficiarios e orzamento:

- No ano 2016 destinouse a esta xuntanza un orzamento de 49.952,40 euros.

► Programa Xuntos polo Nadal

A Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade convocou este programa co fin de que as persoas maiores que se atopan soas no Nadal poidan pasar estas datas acompañadas doutras que se atopan na mesma situación. O programa contempla o aloxamento en réxime de pensión completa dende o 23 de decembro de 2016 ata o 2 de xaneiro de 2017.

► Beneficiarios e orzamento:

- Asistiron a este programa un total de 238 persoas maiores das catro provincias, das cales 116 estiveron na residencia de tempo libre de Panxón e 122 na residencia de tempo libre do Carballiño.
- Neste programa, e en colaboración coa Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado participaron un total de 19 voluntarios que compartiron cos maiores as actividades e as celebracións.
- Xestionouse un orzamento de 64.300 euros.

► Programa de voluntariado para persoas con alzhéimer

No 2012, Ano Galego do Alzhéimer, a Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade e a Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, puxeron en marcha un programa de voluntariado co obxectivo de mellorar a calidade de vida das persoas que padecen a enfermidade de alzhéimer e das súas familias e cuidadores.

Este programa xorde coa idea de fomentar que os cidadáns teñan un maior coñecemento e solidariedade cara ás persoas que padecen esta enfermidade e contribúan a garantir unha vida digna a estes enfermos, na súa maioría persoas maiores. O apoio das persoas voluntarias na atención aos enfermos de alzhéimer permítelles gozar da compañía doutras persoas e axúdalles a mellorar o seu estado de ánimo, e para as familias e persoas cuidadoras é unha axuda de gran valor.

Incorporáronse ao programa 25 entidades (residencias de maiores, centros de día e asociacións de alzhéimer) e rexistráronse 217 voluntarios que durante o ano 2016 seguiron colaborando activamente nestes centros de maiores.

► Programa de voluntariado dixital

A Consellería de Política Social e a Axencia para a Modernización Tecnolóxica de Galicia (AMTEGA), puxeron en marcha no ano 2012 o programa de Voluntariado dixital, que ten como finalidade realizar labores de inclusión social a través das novas tecnoloxías.

Para cumprir este obxectivo búscase a colaboración activa entre as institucións, as empresas do sector TIC e as entidades de acción social que traballan apoiando as persoas con discapacidade, persoas maiores e en risco de exclusión social. A iniciativa suma tamén a solidariedade individual, a responsabilidade social das empresas e o aproveitamento das infraestruturas públicas.

O Programa de voluntariado dixital durante o ano 2016 atendeu distintos colectivos en risco de exclusión con especial atención a persoas maiores, persoas con algún tipo de discapacidade física ou mental, desempregados/as, mozos/as..., cun amplo catálogo de actividades formativas. Ao longo deste ano desenvolvéronse un total de 17 accións formativas a través dos apoios solicitados polas entidades colaboradoras trazando o itinerario marcado polos tres grandes eixes do Plan de inclusión dixital de Galicia. A execución dos cursos dixitais (presenciais e virtuais) demandados polas entidades colaboradoras contaron con máis de 5.278 beneficiarios. Establecéronse ademais, mecanismos de compensación e incentivos ás persoas voluntarias do Programa a través do asentamento das actuacións no Rexistro de Experiencia Voluntaria da Xunta.

Exemplo desta contribución son os cursos levados a cabo por entidades como a Biblioteca Pública da Coruña orientados ao colectivo de persoas maiores como o “Curso de Smartphone para Seniors”, “Uso de tablets para maiores de 50 anos”, as xornadas Encaixa no emprego “Introdución ao uso dos teléfonos smartpone para maiores de 60 anos”, así como o apoio de “Alfabetización informática” desenvolvido polo concello de Mos.

En canto ao colectivo de persoas con algún tipo de discapacidade física ou intelectual a Confederación Española de Persoas con Discapacidade Física e Orgánica (COCEMFE) solicitou no ano 2016 a realización de “Apoio ao alumnado con necesidades educativas por motivos de discapacidade” co que se pretende dar resposta ás carencias e necesidades deste colectivo mediante a realización de varias colaboracións desta mesma índole durante o ano.

► Programa lecer activo 2016 para os centros residenciais para persoas maiores de titularidade da Xunta de Galicia

Lecer activo deporte

Actividade ANDAINAS SAUDABLES. Esta actividade conxuga tanto a actividade física como o contacto coa natureza en tanto que van a ter lugar no Bosque de Galicia, na contorna da Cidade da Cultura, e no que hai preto de 9.000 árbores de especies autóctonas galegas.

Esta actividade levouse a cabo entre os meses de maio e xullo do ano 2016.

Beneficiarios e orzamento:

- Participaron 73 persoas maiores das residencias para persoas maiores da Xunta de Galicia da Estrada, Marín, Pontevedra e Pobra do Caramiñal cun orzamento de 6.614 euros.

Lecer activo natureza

Lecer activo natureza

Actividade, AMAROMAR, vai dirixida a centros residenciais do interior de Galicia, e para isto desprázanse ata Baiona, onde nas instalacións do Club de lates, coñecerán de primeira man e a través de persoas expertas, o mundo náutico dende unha perspectiva lúdica e recreativa, combinando o paseo para coñecer as instalacións náuticas, a saída en barco pola baía de Baiona e Illas Cíes, así como un percorrido cultural guiado pola vila de Baiona.

Para esta actividade contouse coa colaboración da Escola de Vela adaptada do Real Club de lates de Baiona, desenvolvendo as actividades entre os meses de xuño a setembro do ano 2016.

Beneficiarios e orzamento:

Participaron 85 persoas das residencias para persoas maiores da Xunta de Galicia de Monforte de Lemos, Castro Caldelas, do Carballiño e persoas con discapacidade do centro ocupacional o Sair, cun orzamento de 7.816 euros.

Lecer activo cultura

A actividades desenvolvidas nesta edición son:

- ▶ Actividade de contacontos: esta actividade, MENORES MAIS MAIORES, compartírona nenos e nenas de entre 3 e 10 anos de idade, do colexio Santiago Apóstol, con persoas maiores do centro residencial Porta do Camiño de Santiago de Compostela, coa vontade de xerar un espazo onde potenciar as relacións interxeracionais e conxugar a sabedoría coas tecnoloxías, xa que a través de compartir as súas experiencias crearon unha curta de animación. Deste xeito os cativos contaron un conto ás persoas maiores, e elas contáronlles algunha experiencia da súa vida, e dende ese contacontos conxunto saíu unha nova trama ideando persoaxes e escenas, e a continuación a parte máis divertida do proxecto, a creación da curtametraxe con todo o proceso de experimentar coa animación e manipulación dos bonecos e finalmente xa a súa grabación e presentación.

Esta actividade desenvolveuse entre os meses de maio e xuño do ano 2016.

Beneficiarios e orzamento:

Participaron nenos do colexio Santiago Apóstol e persoas maiores residentes na residencia da Xunta de Galicia Porta do Camiño de Santiago de Compostela, cun orzamento de 3.630 euros

- ▶ Actividade de maxia: o lema desta actividade é: "A ilusión non ten idade", e con ese motivo púxose en marcha unha programación de espectáculos de maxia que se desenvolveron prioritariamente naqueles centros residenciais nos que conviven tanto persoas autónomas como persoas en situación de dependencia, ao ser sen dúbida esta actividade, unha oportunidade para que poida gozar dela calquera persoa.

Para esta actividade contouse coa colaboración da

ASOCIACIÓN DE MAGOS PROFESIONAIS DE GALICIA, desenvolvendo as actividades entre os meses de xuño a novembro do ano 2016.

► **Beneficiarios e orzamento:**

Participaron persoas maiores residentes nas residencias da Xunta de Galicia de Ferrol, Oleiros, Volta do Castro, Porta do Camiño, Gándaras, Burela, Ourense, Campolongo e Vigo cun orzamento de 8.712 euros.

4.4.1.2 Área de persoas con discapacidade

► **Programa lecer activo 2016 para os centros de atención a persoas con discapacidade de titularidade da Xunta de Galicia**

Lecer activo deporte

As actividades desenvolvidas nesta edición son:

- Vela adaptada: pretende traballar o empoderamento das persoas con discapacidade física e intelectual, de xeito que esta actividade fomente a súa autoestima e reforce as súas potencialidades. Para iso contouse coa colaboración da Escola de Vela adaptada do Real Club de Iates de Baiona, desenvolvendo as actividades durante o ano 2016.

► **Beneficiarios e orzamento:**

Participaron 20 persoas do CAPD de Redondela cun orzamento de 8.965 euros

- Tenis adaptado: co que se pretende a participación de persoas con discapacidade nunha actividade deportiva que fomente a vida sana e a autoestima e participación. Para esta actividade contouse coa colaboración da Club Escola de Tenis de Marineda, desenvolvendo as actividades entre o mes de xuño e o de outubro do ano 2016.

► **Beneficiarios e orzamento:**

Participaron 6 persoas do Centro de Atención a Persoas con Discapacidade da Coruña cun orzamento de 768 euros

Lecer activo natureza

As actividades desenvolvidas nesta edición son:

- Terapias asistidas por cans para persoas con discapacidade, de xeito que as persoas participantes gocen, aprendan e interactúen nunha contorna natural. Realizáronse actividades tales como circuitos de axilidade, superación etc. e nos que as persoas acompañarán os cans na superación dos obstáculos, así mesmo tamén se ensinará como solicitarlles a realización de exercicios de obediencia.

As actividades leváronse a cabo entre o mes de xuño e o de novembro do ano 2016.

► **Beneficiarios e orzamento:**

Participaron un total de 180 persoas con discapacidade do Centro de Atención a Persoas con Discapacidade da Coruña e Sarria, o longo de 8 xornadas. O orzamento destinado foi de 4.687,78 euros.

- Actividade de Equinoterapia/hipoterapia para persoas con discapacidade residentes no CAPD Redondela que será unha actividade con cabalos, e que permitirá ás persoas residentes participar nunha actividade que terá como obxectivo contribuír a achegar melloras na súa vida a nivel emocional, relacional, de comunicación e de autonomía persoal e visitas ao centro hipico de San Cosme. As actividades leváronse a cabo entre o mes de setembro e o de novembro do ano 2016.

► **Beneficiarios e orzamento:**

Participaron un total de 150 persoas con discapacidade

4.4 PROGRAMAS, AXUDAS E SUBVENCIONS

do Centro de Atención a Persoas con Discapacidade de Redondela. O orzamento destinado foi de 3.045 euros.

Lecer activo cultura

Esta edición dedicouse a música, contacontos e teatro e realizouse ao longo do ano, de maio a decembro. Participaron persoas con discapacidade do Centro de Atención a Persoas con Discapacidade de Redondela. Fixéronse obradoiros de fin de semana no centro e os participantes foron tanto actores como espectadores, de xeito que se sentiron protagonistas e traballaron as súas capacidades para gozar das artes: música, teatro, pintura que se complementou coa asistencia a algún espectáculo e tamén con saídas a museos.

Para esta actividade contouse coa colaboración da Fundación IGUAL ARTE, desenvolvendo as actividades entre o mes de maio e o de decembro do ano 2016.

► **Beneficiarios e orzamento:**

Participaron 50 persoas con discapacidade do Centro da Xunta de Galicia de Redondela e o orzamento destinado foi de 3.250 euros.

► **Campamentos de verán en colaboración coa Dirección Xeral de Xuventude e Voluntariado**

Ten como finalidade acadar a integración social de xuventude con discapacidade mediante a súa participación nas quendas dos campamentos de verán que organiza anualmente a Dirección Xeral de Xuventude e Voluntariado.

► **Beneficiarios e orzamento:**

Participaron un total de 23 rapaces nas quendas de inclusión 63 dentro da oferta xeral convocada pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, que tamén asumiu o custo destas prazas.

Nas quendas de campamentos específicos participaron un total de 140 persoas con discapacidade cun orzamento xestionado de 45.080,38 euros que asumiu a Secretaría Xeral de Política Social. Estes campamentos desenvolvéronse no Albergue Xuvenil de Gandarío e na residencia de Tempo Libre de Panxón.

4.4.2 Programas de apoio a familias con persoas maiores, persoas con discapacidade e/ ou en situación de dependencia

► **Programa de acollemento familiar de persoas maiores e persoas con discapacidade**

O acollemento familiar é un programa que pretende facilitar a integración de persoas maiores e persoas con discapacidade (cun grao de discapacidade igual ou superior ao 65%) no seo dunha familia alternativa que atenda as necesidades derivadas da súa avanzada idade e/ou discapacidade.

O fin primordial do acollemento familiar consiste no mantemento da persoa maior ou con discapacidade no seu medio habitual, paliando deste xeito situacións persoais e sociais críticas tales como a soidade e o illamento que agudizan a deterioración física e psíquica. Tamén trata de evitar ou retrasar no posible o ingreso en centros residenciais.

As solicitudes para acollerse a este programa e as axudas económicas destinadas a sufragalo tramítanse nos concellos, sendo os departamentos territoriais da Consellería de Política Social, os encargados de seleccionar os beneficiarios da axuda económica e de asignar a contía adecuada, tendo en conta os ingresos mensuais líquidos dos solicitantes e as contías fixadas na orde reguladora destas axudas.

As persoas acollidas

Os destinatarios deste programa poden ser persoas maiores de 65 anos, diferenciando as axudas se son persoas con autonomía ou con dependencia; e persoas con discapacidade entre 18 e 65 anos, diferenciando se teñen máis do 65% de discapacidade ou máis do 75% e precisan axuda de terceira persoa.

A contía das axudas tamén varía se o acollemento se leva a cabo na vivenda do acolledor ou na vivenda do acollido.

As familias acolledoras

As familias acolledoras deberán ter o seu fogar nalgún concello de Galicia e polo menos un dos compoñentes desta familia terá unha idade comprendida entre os 18 e 65 anos, deberá gozar de boa saúde e non padecer limitacións físicas ou psíquicas que lle impidan atender as tarefas domésticas normais.

As contías das axudas oscilan entre os 421 euros/mes para persoas maiores con autonomía e 700 euros/mes para persoas maiores en situación de dependencia ou persoas con discapacidade que necesitan doutra persoa para a realización das actividades da vida diaria.

► Beneficiarios e orzamento:

No ano 2016 destinouse un orzamento 389.675,05 euros o que posibilitou atender ao longo do ano un total de 116 persoas maiores e 10 persoas con discapacidade.

► Programa de estadias temporais

As estancias temporais regúlanse pola Orde do 16 de abril de 2014, pola que se regulan as condicións dos ingresos e traslados en servizos prestados en centros propios ou concertados, no ámbito de atención a dependencia e da promoción da autonomía persoal. Enténdese por estancia temporal o gozo temporal por tem-

po limitado dun servizo residencial ou dun servizo de supervisión prestado dende equipamentos especiais. As persoas beneficiarias terán os mesmos dereitos e deberes que as persoas usuarias que ocupan praza de xeito permanente.

Poden acceder a este servizo as persoas maiores e/ou con discapacidade cando a súa persoa coidadora non poida atendela por unha causa sobrevida, por necesidade de descanso desta ou cando a persoa beneficiaria vive soa e precisa un período de convalecencia despois dun accidente, enfermidade ou intervención cirúrxica.

► Beneficiarios

No ano 2016 beneficiáronse un total de 248 persoas.

Os centros residenciais para persoas maiores da rede pública da Xunta de Galicia que teñen prazas concertadas para este programa son:

Centro	Nº de prazas
Residencia asistida Oleiros	10
Residencia de Laraxe	3
Residencia de Ferrol	2
Residencia de Ribeira	1
Residencia Concepción Arenal	2
Residencia Castro de Ribeiras de Lea	5
Residencia asistida de Vigo	6
Centro Residencial Bembrive	2
Residencia Nosa Sra. dos Milagres	1
Total	32

Estadias temporais para persoas con discapacidade

No ano 2016 as prazas en estadía temporal foron 11. Nestas prazas atendéronse 10 homes e 1 muller.

► Programa de respiro familiar para persoas en situación de dependencia

Este programa pretende contribuír a manter as persoas en situación de dependencia, no seu domicilio e ofertarlle ao seu cuidador habitual a posibilidade de dispoñer duns días para o seu descanso ou para solucionar situacións de emerxencia que se lle presenten mentres a persoa á que coidan é atendida adecuadamente nun centro residencial.

Poden participar neste programa, as persoas maiores de 16 anos que teñan recoñecido un grao de dependencia II e III, ou aquelas que, sen este requisito, precisen a atención dun cuidador.

A solicitude pode presentarse en calquera momento do ano nos servizos sociais comunitarios, servizos sociais de atención primaria de saúde ou directamente nas xefaturas territoriais da Consellería nas que se tramitan as solicitudes.

Ofertan prazas para este programa, centros residenciais de atención a persoas maiores con dependencia e centros residenciais de atención a persoas con discapacidade privadas, sempre que figuren inscritos no Rexistro de Entidades Prestadoras de Servizos Sociais e a Consellería os autorice a prestar este servizo.

A información sobre os centros incluídos neste programa está colgada na páxina web da Consellería Política Social.

Hai dúas modalidades dentro do programa: estadías quincenais e estadías de fin de semana (un fin de semana ao mes con entrada o venres pola tarde e saída o domingo pola tarde)

O prezo das estadías quincenais é de 791,5 euros e as estadías de fin de semana é de 124 euros. En calquera das modalidades, os beneficiarios contribuírán ao financiamento da estadía cunha porcentaxe sobre o custo total establecida segundo os seus ingresos económicos.

As persoas que teñen recoñecida libranza de cuidador do SADD (Sistema para a autonomía e atención á dependen-

cia) poden acceder a un máximo de 45 días ao ano, sempre e cando non conten xa con apoio do servizo de axuda a domicilio para respiro familiar.

No ano 2016 estiveron incluídos neste programa un total de 66 centros residenciais de toda a Comunidade Autónoma e o prazo para darse de alta para ofertar os servizos está aberto todo o ano e teñen que facelo a través do Rexistro de Entidades Prestadoras de Servizos Sociais.

► Beneficiarios e orzamento:

No ano 2016 beneficiáronse un total de 638 persoas maiores de 16 anos con dependencia e xestionáronse un total de 820 estadías. O orzamento destinado a este programa foi de 182.244,41 euros.

► Programa de respiro familiar para persoas con discapacidade

Oferta ás familias un período de descanso necesario para reducir a carga emocional e física á que se ven sometidas.

Apoia as familias de persoas con discapacidade ao seu cargo, contribuíndo a evitar ou atrasar o seu internamento nun centro.

Pretende acadar un programa de ocio socializador e integrador para as persoas usuarias do programa.

Este apoio realízase en réxime de internado de fins de semana en centros residenciais de persoas con discapacidade.

► Beneficiarios e orzamento:

No ano 2016 as prazas de respiro familiar concertadas para persoas con discapacidade con entidades de iniciativa social foron 46.

Os usuarios/as foron 1.776 (1.148 homes e 628 mulleres) e o orzamento xestionado para este programa foi de 405.023,24 euros.

► **Cheque asistencial**

O Programa cheque asistencial concede axudas económicas destinadas a cofinanciar a compra de servizos para a atención de maiores dependentes que precisan doutra persoa para desenvolverse na vida cotiá e teñen gastos extraordinarios derivados da súa atención e coidado, ampliándose e diversificándose o sistema público de protección social.

A finalidade do programa é acadar unha mellor calidade de vida e atención para estas persoas, así como apoiar as súas familias no seu coidado.

Tanto os centros que prestan o servizo como as empresas de axuda a domicilio, teñen que contar coa acreditación previa da Consellería de Política Social e deben someterse as inspeccións e actuacións de comprobación da calidade.

Modalidades:

- **Cheque residencia**
- **Cheque atención de axuda no fogar**

Na disposición transitoria sétima do Decreto 15/2010, do 4 de febreiro, establécese un réxime transitorio para os beneficiarios actuais do Programa de cheque asistencial que, de non producirse a súa integración no SADD, permanecerán sendo atendidos ata que se produza a súa baixa definitiva.

Na Orde do 19 de abril de 2013, pola que se modifica a Orde do 2 de xaneiro de 2012, polo que se regula o procedemento para o recoñecemento da situación da dependencia e do dereito ás prestacións do sistema para a autonomía e atención á dependencia, o procedemento para a elaboración do Programa individual de atención e a organización e funcionamento dos órganos técnicos competentes (DOG nº 86, do 6/5/2013), no artigo 1.ª trinta establece que:

“2. En todo caso, a integración das actuais persoas beneficiarias no SAAD segundo o procedemento establecido na disposición transitoria sétima do Decreto 15/2010, do 4 de febreiro, con carácter prioritario, finalizará o 30 de xuño de 2012. Nesa data producirase a baixa definitiva das persoas beneficiarias do programa do cheque asistencial agás para as persoas beneficiarias recoñecidas cun grao I de dependencia moderada, para os que rematará na data do 1 de xullo de 2015.

Excepcionalmente poderase ser autorizada polo órgano de dirección con competencias en materia de dependencia, a prórroga na continuidade no programa por un período máximo de 6 meses.”

► **Beneficiarios e orzamento:**

Ao tratarse dun programa en extinción, dos 50 beneficiarios que permanecían atendidos a través del no ano 2015, pasouse a 8 no 2016, dos que 5 se corresponden con cheques de axuda no fogar e 2 con cheques de residencia. O orzamento executado no exercicio 2016 en axuda no fogar totaliza un importe de 13.733,76 euros, e no caso do cheque de residencia o importe resultante é de 11.016 euros.

► **Servizo de Xeolocalización**

http://politicassocial.xunta.gal/export/sites/default/Benestar/Biblioteca/Documentos/Plans_e_programas/ACOMPANOTE_folleto.pdf

A finais do ano 2006 iniciouse a instalación dunha nova plataforma tecnolóxica que posibilitou o mantemento dun servizo de localización permanente de persoas maiores, menores ou con discapacidade, que debido ás súas condicións de saúde ou limitacións persoais, se atopan nunha situación de especial fragilidade ou vulnerabilidade e require a utilización de dispositivos de localización ou control.

4.4 PROGRAMAS, AXUDAS E SUBVENCIONS

► Beneficiarios e orzamento:

No ano 2016 a xestión deste programa fíxose a través da Cruz Vermella e beneficiáronse un total 306 persoas.

O dato de beneficiarios é acumulativo tendo en conta as altas e as baixas ao longo de todo o ano. Este programa tivo un custo económico de 146.585,42 euros.

XUNTA DE GALICIA

► Servizo de teleasistencia

http://politicassocial.xunta.gal/export/sites/default/Benestar/Biblioteca/Documentos/Plans_e_programas/TELDOMICILIO_folleto.pdf

O servizo de teleasistencia xestionase en coordinación coa Cruz Vermella, entidade prestadora do servizo a través dun contrato de xestión. É un servizo de atención profesional telefónica ininterrompida, cun equipamento de comunicacións e informática específicos. O sistema consta de:

- unha unidade de alarma que leva a persoa
- un terminal telefónico
- e unha central informatizada, receptora de chamadas, situada no Centro de Atención.

Permite ás/aos usuarias/os ante calquera situación de emerxencia e con tan só premer un botón, comunicarse coa central, atendida por persoal especializado, para dar resposta á crise presentada.

O servizo, atendido por profesionais especializados, préstase dende unha central de atención tratando as distintas situacións coa intervención do persoal do propio centro, ou mobilizando os recursos de acceso público dispoñibles na zona ou recursos persoais do usuario.

► Beneficiarios e orzamento:

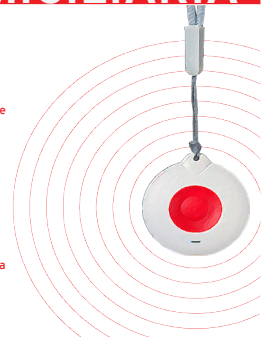
Durante o ano 2016 beneficiáronse un total de 5480 persoas. O dato é acumulativo por producirse altas e baixas ao longo do ano. Deste total de usuarios 40 contaron con dispositivos móbiles que facilitaban o uso do servizo fóra do domicilio e 349 tiñan outras melloras de teleasistencia avanzada como detector de fume, de gases. O orzamento xestionado no 2016 foi de 826.560,93 euros.

O servizo de teleasistencia promove a autonomía persoal, evita o illamento e proporciona seguridade e tranquilidade ás persoas usuarias e ás súas familias.

O programa de teleasistencia domiciliaria é un servizo de prevención que comunica a persoa usuaria cunha central con tan só pulsar un botón, na actualidade da Cruz Vermella, e que ofrece unha resposta inmediata ante situacións de emerxencia.

A teleasistencia domiciliaria garante a seguridade da persoa usuaria no seu fogar e a tranquilidade da familia sabendo que o seu familiar terá unha atención inmediata no caso dunha situación que requira unha intervención urxente

► **Servizo de Teleasistencia Plus**

A Administración Xeral do Estado, a través do Ministerio de Agricultura, Alimentación e Medio Ambiente, asinou un convenio específico coa Comunidade Autónoma de Galicia para a execución, seguimento e avaliación das accións incluídas nos plans das súas zonas rurais.

Segundo este convenio, a Dirección Xeral de Maiores e Persoas con Discapacidade da Consellería de Política Social puxo en marcha o programa de Teleprevención sociosanitaria "Miavizor" cun sistema de teleasistencia avanzada mediante contrato coa Facultade de Psicoloxía da Universidade de Santiago de Compostela.

Este programa vai dirixido a persoas maiores e persoas con discapacidade, preferentemente que vivan soas, residentes nos concellos de Lugo e Ourense.

► **Beneficiarios e orzamento:**

No 2016 houbo un total de 209 usuarios cun orzamento de 96.859,64 euros xestionados por Cruz Vermella.

► **Orde do 8 de marzo de 2016 pola que se establecen as bases reguladoras que rexerán a concesión de axudas individuais destinadas á adquisición de servizos de promoción da autonomía persoal, así como á adquisición de servizos complementarios de asistencia persoal, a persoas con discapacidade**

- **Obxecto desta liña de axudas:** concesión de axudas individuais destinadas á adquisición de servizos de promoción da autonomía persoal, así como á adquisición de servizos complementarios de asistencia persoal, para persoas con discapacidade empadroadas nun municipio da Comunidade Autónoma de Galicia, en réxime de concorrencia competitiva e de carácter non periódico.

- **Persoas beneficiarias:** persoas que teñan recoñecido un grao de discapacidade igual ou superior ao 33 %, segundo o procedemento establecido no Real decreto 1971/1999, do 23 de decembro. Así mesmo, consideraranse que presentan unha discapacidade en grao igual ou superior ao 33 % os pensionistas da Seguridade Social que teñan recoñecida unha pensión de incapacidade permanente no grao de total, absoluta ou grande invalidez e os pensionistas de clases pasivas que teñan recoñecida unha pensión de xubilación ou de retiro por incapacidade permanente para o servizo ou inutilidade.
- **Investimento:** Para a concesión destas axudas destinouse un crédito de 730.185 euros, cofinanciado nun 80 % con fondos FSE no programa operativo de Galicia 2014-2020, obxectivo específico 9.4.1 Mellorar a accesibilidade para as persoas máis vulnerables a servizos de atención sanitaria, sociais e de orientación, formación e educación, incluíndo a eliminación dos estereotipos.

► **Datos de xestión correspondentes ao ano 2016**

Servizos de prevención das situacións de dependencia e promoción da autonomía persoal		
Servizo	Nº beneficiarios	Importe total subvencionado
Área do cuidador	48	47.481,29
Área de promoción, mantemento e recuperación da autonomía funcional	348	491.695,27
Servizo de actividades e programas	7	9.746,18
Área de habilitación psicosocial	22	23.572,82
Servizo de apoio para o desenvolvemento profesional e social para persoas dependentes en idade laboral	158	156.369,59
Total	583	728.865,15

► **Servizo Galego de Apoio á Mobilidade Persoal (SGAMP 065)**

O Servizo Galego de Apoio á Mobilidade Persoal-SGAMP-065, está regulado polo Decreto 99/2014, do 20 de agosto. Trátase dun servizo de transporte programado non urxente para atender a prestación de servizos puntuais.

Este servizo de transporte adaptado asistido, de carácter gratuíto, ten como finalidade:

- a. Poñer á disposición das persoas con discapacidade e/ou en situación de dependencia que teñan recoñecida a imposibilidade de usar o transporte público colectivo, un transporte axeitado para facilitarlles a súa mobilidade.
- b. Favorecer o acceso, en condicións de igualdade efectiva, ás persoas con discapacidade e/ou ás persoas en situación de dependencia aos servizos e recursos que faciliten a promoción da súa autonomía persoal así como a súa participación no contorno habitual.

Persoas usuarias do SGAMP-065

Ter recoñecida a condición de persoa usuaria é requisito previo para poder solicitar e prestar a concesión efectiva dos servizos solicitados.

Poderán obter a condición de persoa usuaria do servizo as persoas residentes en Galicia que cumpran os seguintes requisitos:

- a. Ter recoñecida a imposibilidade de utilización de transporte público colectivo, motivada pola súa situación de dependencia ou discapacidade. A imposibilidade de utilización do transporte público colectivo determinarase aplicando os criterios establecidos no Anexo 2 do Real Decreto 1971/1999, do 23 de decembro, de procedemento para o recoñecemento, declaración e cualificación do grao de discapacidade.

- b. Ter recoñecida a situación de dependencia en calquera dos seus graos conforme a normativa que sexa de aplicación ou ter recoñecido, conforme a normativa aplicable, un grao de discapacidade igual o superior ao 75%.Excepcionalmente poderán obter a condición de persoa usuaria aquelas persoas que teñan un grao de discapacidade igual ou superior ao 33% e inferior ao 75%, sempre que se acredite a concorrencia de circunstancias que aconsellen o uso de transporte adaptado e así conste no informe social unificado.

As solicitudes de condición de persoa usuaria do SGAMP-065 poden presentarse en calquera momento para o que na páxina web da Consellería de Traballo e Benestar, Area Benestar pode ir ao seguinte enlace:

<https://politicassocial.xunta.gal/web/portal/servizo-galego-de-transporte-adaptado>

Prestacións e orde de prioridades.

A prestación do Servizo Galego de Apoio á Mobilidade Persoal para Persoas con Discapacidade e/ou en situación de dependencia procurará cubrir as necesidades de desprazamento das persoas que teñan recoñecida a condición de usuarias do servizo no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, de acordo coa seguinte orde de prioridades:

- a. Acudir a consultas médicas do sistema público e concertado ou das mutualidades de funcionarios públicos, cando o desprazamento non sexa competencia do sistema sanitario, e sempre que exista unha confirmación de cita previa para acudir á consulta, para o cal o órgano competente en materia de atención ás persoas con discapacidade e ás persoas en situación de dependencia poderá realizar as comprobacións previas oportunas.
- b. Traslados aos centros asistenciais do Sistema galego de servizos sociais que prestando servizo de aloxa-

mento, de carácter permanente ou temporal, non dispoñan de servizo de transporte, e prioritariamente aos que contén con financiamento público.

- c. Acudir a programas ou actividades que se presten prioritariamente en centros do Sistema galego de servizos sociais que contén con financiamento público, e que non dispoñan de servizo de transporte.
- d. Asistir a actividades de carácter educativo e formativo que favorezan a integración laboral e a promoción da autonomía persoal, cando o desprazamento non sexa competencia do sistema público educativo.
- e. Asistir a actividades relacionadas co coidado persoal, tanto a nivel terapéutico como rehabilitador.

Sempre que estean cubertas as prioridades anteriores e exista dispoñibilidade de medios, poderanse prestar servizos para as seguintes actividades, e pola seguinte orde de prioridade:

- a. Realizar xestións de carácter legal e/ou administrativo.
- b. Asistir a actividades de carácter cultural, deportivas e/ou sociais.

► **Datos de referencia relativos á prestación do servizo no ano 2016**

A 31 de decembro de 2016, eran 7.535 as persoas que tiñan recoñecida a condición de persoa usuaria do SGAMP-065.

Mensualmente dase cobertura ao redor de 2.635 servizos o que arroxa un saldo medio anual de 31.620 servizos realizados.

Así mesmo, e con base nunha tipoloxía media deses servizos atendidos, realízase unha media mensual de ao redor de 35.300 quilómetros, polo que anualmente se superarían os 423.000 quilómetros realizados, no total dos 11 lotes territoriais nos que se configura a prestación do servizo.

4.4.3 Outros programas

4.4.3.1 O Programa “xantar na casa”

Situándonos no ámbito da nosa comunidade autónoma, atopámonos nun territorio de dispersión xeográfica e poboación envellecida no que se fai necesario a aplicación de políticas e servizos homoxeneizadores que permitan o acceso da poboación a estas medidas, nas mesmas condicións, independentemente do lugar onde residan, tanto sexa nun área urbana, metropolitana, rural ou de elevada dispersión. Acadar este obxectivo acérganos ao principio de igualdade nos criterios de calidade do servizo.

Neste contexto, o “Xantar na Casa” xorde como un programa de atención alimentaria no domicilio das propias persoas, integrado no Sistema de servizos sociais da Comunidade Autónoma de Galicia. É un programa que pode ser complementario doutros recursos sociais como o Servizo de axuda no fogar ou a Teleasistencia.

Desde este programa intervénse de xeito directo na nutrición das persoas maiores da comunidade, mellorando os hábitos alimenticios e, polo tanto, de xeito global, a súa saúde e calidade de vida. Non é obxecto deste programa dar de comer senón alimentar, e facelo a un segmento de poboación cuns costumes alimenticios moi arraigados e moitas veces pouco saudables. Sendo este o obxectivo prioritario, o programa proporciona información relevante das condicións de vida e hábitos da persoa usuaria detectando potenciais situacións para a intervención no eido social e de prevención e detección de circunstancias nas que se poida ofrecer ao usuario axuda ou apoio desde o ámbito social de base.

“Xantar na Casa” artéllase a través da xestión por parte do Consorcio de Servizos de Igualdade e Benestar, en colaboración coa Consellería de Política Social, e en colaboración cos concellos adheridos ao programa. Esta colaboración formalízase mediante a sinatura dos co-

4.4 PROGRAMAS, AXUDAS E SUBVENCIONS

respondentes convenios de colaboración, quedando o financiamento do seguinte xeito:

Achega do/a usuario/a	1,67 euros
Achega do concello	1,67 euros
Achega do Consorcio	2,93 euros
Prezo menú/día	6,27 euros

Estes prezos son a partir do 9 de setembro, xa que se actualizaron por inicio dun novo contrato. As achegas ata o 9 de setembro foron respectivamente de 1,86 euros, 1,86 euros e 3,24 euros.

O obxectivo principal deste servizo de atención alimentaria no propio domicilio é facilitar e garantir unha nutrición equilibrada e de calidade adaptada ás necesidades das persoas maiores de 60 anos ou menores en situación de dependencia e/ou en situación de exclusión ou en risco de estalo. Os destinatarios son persoas con déficit de autonomía para cubrir as súas necesidades básicas relacionadas coa compra e elaboración dos menús. A comida, que se entrega nun único día á semana nos domicilios, supón un apoio para eles/as e as súas familias. Ademais, cando se fai a entrega no domicilio preténdese facer un seguimento individualizado dos/as usuarios/as do programa por parte dos profesionais do reparto.

Ao longo do ano 2016 rexistráronse novas incorporacións de concellos ao programa Xantar na Casa. Concretamente, os municipios que se sumaron foron os de Camariñas (A Coruña), Ribeira de Piquín (Lugo) e Silleda (Pontevedra).

► **Beneficiarios e orzamento:**

A achega da Xunta e dos respectivos concellos para o programa Xantar na casa ao longo de todo o ano 2016 ascendeu a 1.918.504,49 euros. O número de usuarios durante o 2016 foi unha media mensual de 1.260 usuarios/as.

4.4.3.2 Programa de Xerontoloxía

Os centros residenciais de persoas maiores Torrente Ballester na Coruña e Porta do Camiño e Volta do Castro en Santiago de Compostela, beneficiáronse dun servizo complementario a través dunha aplicación de Xerontoloxía, que ofrece as seguintes funcionalidades:

- Prevención e detección precoz da dependencia.
- Establecer un dispositivo de control e resposta inmediata dirixido ao colectivo de persoas maiores e/ou os seus cuidadores/as.
- Proporcionar seguridade e tranquilidade ás persoas maiores e/ou os seus cuidadores/as.
- Abaratar o custo da atención á dependencia.

4.4.4 Subvencións

- **Orde do 22 de xuño de 2016, pola que se establecen as bases reguladoras que rexerán a concesión de subvencións ás entidades locais da Comunidade Autónoma de Galicia para a prestación de servizos de atención temperá no marco da Rede galega de atención temperá, cofinanciadas polo Programa Operativo Fondo Social Europeo Galicia 2014-2020, e se procede á súa convocatoria para os anos 2016 e 2017 (DOG núm. 126, do 05.07.2016)**

Cofinanciado con fondos FSE nun 80%, Programa operativo de Galicia 2014-2020, obxectivo específico 9.4.1. "Melloorar a accesibilidade para as persoas máis vulnerables a servizos de atención sanitaria, sociais e de orientación, formación e educación, incluíndo a eliminación de estereotipos"

Ao abeiro desta convocatoria, estanse a financiar os seguintes servizos de atención temperá:

- Mancomunidade de concellos da comarca de Verín (Castrelo do Val, Cualedro, Laza, Monterrei, Oímbra, Verín e Vilardevós)

- Agrupación da Mancomunidade dos concellos do Carballiño (Beariz, Boborás, Maside, O Irixe e San Amaro) e da Mancomunidade I. V. do Ribeiro (Arnoia, Beade, Cenlle, Cortegada e Leiro)
- Mancomunidade de concellos da comarca de Ordes (Cerceda, Frades, Mesía, Ordes, Oroso, Torroia e Trazo)
- Agrupación: concellos da Pobra do Caramiñal e Ribeira
- Agrupación: concellos de Burela, Alfoz e Lourenzá
- Agrupación: concellos de Noia, Porto do Son, Muros, Outes e Lousame

► **Orde do 21 de xullo de 2016, pola que se establecen as bases reguladoras para a concesión de subvencións aos concellos galegos, destinadas á mellora da accesibilidade nos edificios e espazos de uso público, cofinanciadas polo Programa Operativo do Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional Galicia 2014-2020, e se procede á súa convocatoria para os anos 2016 e 2017 (DOG núm. 149 do 08.08.2016)**

Cofinanciado con fondos FEDER nun 80%, Programa operativo de Galicia 2014-2020, obxectivo específico 9.7.1 Inversión en infraestrutura social e sanitaria que contribúa ao desenvolvemento nacional, rexional e local, e reduza as desigualdades sanitarias e transición dos servizos institucionais aos servizos locais.

O abeiro desta convocatoria subvencionáronse as seguintes actuacións:

Beneficiarios	Actuacións
Concello de Fornelos de Montes	Reforma de espazo público para a creación dunha praza municipal accesible: itinerarios, prazas de aparcamento, sinalización, mobiliario, etc.
Concello de Ourense	Museo municipal: instalación de ascensor
Concello de Pedrafita do Cebreiro	Casa do concello: instalación de ascensor

Concello de Folgoso do Caurel	Casa do concello: mellora da accesibilidade (rampla exterior, ascensor, itinerario, aseo e praza de aparcamento)
Concello de San Cibrao das Viñas	Casa do concello: mellora da accesibilidade (instalación de ascensor e modificación de aseos)
Concello de Negreira	Pavillón Deportivo do Colexio Público "O Coto": construción de vestiarios adaptados
Concello da Laracha	Obra de mellora da accesibilidade na marxe esquerda da Rúa Eusebio Bértoa Queijo, no tramo de berirarrúa existente actualmente (entre o cruzamento da rúa Epifanio Campo Núñez e a primeira travesía)
Concello de Castrelo de Miño	Parque Náutico de Galicia: mellora da accesibilidade (itinerarios, prazas de aparcamento, aseos, sinalética, sist. de emerxencia)
Concello de Cervo	Obras de mellora no contorno e accesos das áreas de esparcemento: Casa da Cultura, Praza Casa da Cultura, Praza dos Campos e Parque Reina Sofía, en S. Ciprián: adaptación de 8 pasos de peóns
Concello de Vilagarcía de Arousa	Obra de mellora: adaptación de itinerario dende o transporte público á Praza da Peixería (pasos de peóns, reforma de plataformas de parada de bus e instalación de marquesiñas)
Concello de Moaña	Avda. Concepción Arenal: adaptación para a mellora da accesibilidade
Concello de Ares	Edificio municipal destinado a centro sociocomunitario: instalación de ascensor
Concello de Ribeira	Conservatorio municipal: instalación de ascensor
Concello de Ames	Praia Fluvial de Tapia: mellora da accesibilidade (itinerarios, adaptación de mostrador e aseos, prazas de aparcamento, mobiliario urbano, guindastre piscina)
Concello de Cambre	"Casa da Arrigada": mellora da accesibilidade (instalación de ascensor e adaptación de aseos)
Concello de Outeiro de Rei	Centro Sociocultural de Matela: mellora da accesibilidade (instalación de pasamáns de escaleira e de rampla, así como de varanda fronte a rampla e adaptación de aseo) Casa do concello: itinerario (instalación de porta accesible)
Concello de Rubiá	Mellora da accesibilidade en espazos públicos: beirarrúas do contorno da estrada OU-622 (itinerarios) e praza municipal (itinerarios, prazas de aparcamento, sinalización, mobiliario)

4.5 LIÑAS DE COLABORACIÓN

4.5.1 Convenios na Área de maiores

► **Formación permanente de adultos-aulas da 3ª idade (ATEGAL)**

O convenio asinado entre a Consellería de Política Social e as Aulas da 3ª idade da Asociación Cultural Galega de Formación Permanente de Adultos posibilita a realización de actividades socioculturais e educativas necesarias para evitar o illamento e facilitar a participación activa na sociedade do colectivo de maiores.

As aulas están situadas en Santiago de Compostela, A Coruña, Ferrol, Padrón, Ourense, Lugo, Monterroso, Vilalba e Vigo.

As actuacións levadas a cabo durante o ano 2016 con cargo aos orzamentos asinados neste convenio están agrupadas en actividades permanentes (área cultural, área de dinámica ocupacional, área de saúde integral e área de lecer), actividades xerais (conferencias, cinefórum, congresos...) e outras actividades (exposicións, servizo de biblioteca, actividades de alumnos universitarios en prácticas...).

► **Beneficiarios e orzamento:**

A Consellería destinou este ano un orzamento de 78.200 euros o que permitiu a participación de máis de 2.000 persoas.

► **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Asociación Galega das Persoas Maiores, Xubilados e Pensionistas (ASOGAPEM)**

O obxecto do convenio é contribuír ao financiamento por parte da Consellería das actividades desta entidade no 2016, para levar a cabo actividades deportivas, protección xurídica das persoas maiores e actividades de mantemento e mellora da axilidade mental.

► **Beneficiarios e orzamento:**

O número aproximado de beneficiarios é de 15.000 e este convenio contou cun orzamento de 19.800 euros.

► **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Unión de Asociacións Provinciais UDP Lugo.**

O obxecto deste convenio é contribuír ao financiamento por parte da Consellería do mantemento das actividades da entidade en 2016.

Estas actividades pretenden dinamizar a vida dos/as socios/as das asociacións locais integrantes da UDP Lugo, ofrecendo actividades que contribúen ao fomento do envellecemento activo.

Organízanse actividades de ocio e tempo libre, actividades formativas e actividades referentes a manifestacións artísticas, históricas, etc.

► **Beneficiarios e orzamento:**

o orzamento destinado no ano 2016 foi de 5.000 euros.

► **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Federación Territorial de Asociacións Provinciais de Pensionistas e Xubilados de Galicia (FETEGA) para o financiamento de actividades**

O obxecto do convenio é contribuír ao financiamento por parte da Consellería das actividades da entidade do 2016. Con esta achega fináncianse programas do ámbito da formación, benestar e envellecemento activo; programas do ámbito cultural e social e programas de xestión e proxeción pública da Federación. Forman parte desta federación 43 entidades de toda a Comunidade Autónoma.

► **Beneficiarios e orzamento:**

o número de beneficiarios é de 18.900 persoas maiores e este convenio conta cun orzamento de 30.800 euros.

► **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Confederación Galega de Organizacións de maiores (COGAMA).**

O obxecto deste convenio é contribuír ao financiamento por parte da Consellería das actuacións de COGAMA que se concretan en actividades artísticas e culturais, socio-comunitarias e de animación á lectura, para promover o desenvolvemento e o cumprimento do fin das asociacións integradas na Confederación e promover actuacións destinadas a mellorar a situación das persoas maiores. Teñen sede en 51 localidades da Comunidade Autónoma.

► **Beneficiarios e orzamento:**

a achega da Xunta de Galicia para este convenio foi de 22.000 euros e beneficiaranse máis de 36.745 persoas maiores.

► **Mantense vixente o convenio de colaboración entre a Consellería de Traballo e Benestar e a Secretaría Xeral de Institucións Penitenciarias pertencente ao Ministerio do Interior, para a realización en centros de atención a persoas maiores e con discapacidade de traballos en beneficio da comunidade, dirixido a todas aquelas persoas en situación de redención de sancións e/ou medidas penais por delitos menores.**

Son obxectivo deste convenio as infraccións de carácter leve, deste xeito o infractor cumpre a pena establecida en liberdade, sen interferir na súa vida familiar, laboral e social, promovendo valores como a solidariedade, a responsabilidade e o ben común. Este convenio non tivo ningún custo para a Xunta de Galicia.

► **Convenio de colaboración con FAGAL (Federación de Asociacións Galegas de Familiares de Enfermos de Alzheimer e outras Demencias)**

O obxecto deste convenio é contribuír ao financiamento por parte da Consellería das actuacións que FAGAL

(Federación de Asociacións Galegas de Familiares de Enfermos de Alzheimer e outras Demencias) desenvolveu durante o ano 2016 entre as que se atopan: mantemento de instalacións e dos gastos derivados das súas actividades de xestión, coordinación e elaboración dos diferentes programas das asociacións, coordinación e derivación de usuarios entre FAGAL e asociacións, elaboración de material de información e difusión. Actualmente FAGAL representa a trece asociacións que traballan no ámbito da atención ás persoas maiores con alzhéimer da Comunidade Autónoma de Galicia

► **Orzamento:**

o orzamento destinado foi de 85.000 euros.

Colaboración coas universidades galegas

Universidade de Santiago de Compostela

► **Mantense en vixencia o convenio de colaboración entre a Consellería e a Universidade de Santiago de Compostela para a realización dos “practicum” en centros dependentes desta consellería.**

A Consellería e a Universidade de Santiago de Compostela están de acordo en facilitarlle aos alumnos de titulacións vinculadas á actividade desenvolvida nos centros de maiores e de atención a persoas con discapacidade dependentes da Xunta de Galicia, a realización nos centros da consellería das prácticas tuteladas esixidas polos seus correspondentes plans de estudos (Licenciatura en Psicoloxía, Grao en Psicoloxía, Licenciatura en Pedagogía, Licenciatura en Psicopedagogía, Diplomatura en Educación Social, Grao en Educación Social, Grao en Nutrición Humana e Dietética, Grao en Traballo Social, Máster universitario en Xerontoloxía, Máster Universitario en Psicoxerontoloxía).

► Beneficiarios e orzamento:

beneficiáronse das indicadas prácticas 83 alumnos/as, 45 dos cales realizaron prácticas de optometría xeriátrica. Este convenio non supón ningún custo para a Xunta de Galicia.

► IV Ciclo Universitario

O IV Ciclo comezou a funcionar no ano 1997. O Plan de estudos estrutúrase en 4 cursos. O 1º e o 2º curso son de carácter xeral (materias troncais), o alumnado debe matricularse das catro materias que se ofertan por curso. Cada materia consta de 3 créditos. O 3º e o 4º curso son de especialización (materias optativas). O alumno pode matricularse nun dos itinerarios de especialización. Este ciclo impártese no campus de Santiago de Compostela e no campus de Lugo. Non existe límite de prazas polo que son admitidas todas as solicitudes, sendo o único requisito ter 50 anos ou máis.

► Beneficiarios e orzamento:

o orzamento destinado ao mantemento deste convenio foi de 27.500 euros e participaron un total de 319 alumnos.

Universidade de Vigo

► Aulas de Formación aberta

Estas aulas comezaron a funcionar no ano 2002. Accédese ao curso mediante preinscrición ao 1º curso do ciclo intensivo, ofertando 50 prazas en cada un dos campus (Ourense e Vigo). Se a demanda supera a oferta de prazas, o sistema de selección será por orde de presentación da solicitude, dándolle preferencia a aquelas persoas que están en situación de xubilación, prexubiladas ou en paro.

Estes estudos teñen dous ciclos: un ciclo intensivo de 3 anos de duración no que se outorga a correspondente

acreditación mediante un título propio de Graduado universitario sénior, e un ciclo de especialización de 2 anos de duración no que se outorga a correspondente acreditación mediante un título propio de graduado superior sénior pola Universidade de Vigo.

As ensinanzas enfócanse cara ao desenvolvemento persoal nos seus diferentes aspectos: intelectuais, sociais e de relación, orientando a aplicabilidade ou funcionalidade das aprendizaxes cara un mellor aproveitamento das ofertas culturais do contorno, así como cara á proxección na sociedade dos valores asumidos criticamente.

► Beneficiarios e orzamento:

o orzamento destinado ao mantemento deste convenio foi de 27.500 euros e participaron un total de 637 alumnos.

Universidade da Coruña

► Universidade Senior

Estes estudos implantáronse no curso académico 2001-2002. É unha institución pública que ten como finalidade esencial a xeración, xestión e difusión de cultura e coñecemento científico, tecnolóxico e profesional a través do desenvolvemento da investigación e da docencia.

Consiste en estudos universitarios destinados a un sector da sociedade maior de 50 anos que concluíu a súa vida laboral e demanda un novo tipo de formación actualizada e adecuada ás súas inquietudes formativas e intereses culturais.

A Universidade Sénior como programa de estudos universitarios, consta dun plan docente distribuído en catro cursos académicos. Os alumnos que completen os catro cursos, poderán conseguir o título propio de Graduado Sénior. Desenvólvese nos dous campus da Universidade da Coruña e no de Ferrol. Os graduados/as sénior teñen de-

reito a cursar como oíntes nun catálogo de materias das titulacións oficiais (Grao e máster) das impartidas pola Universidade da Coruña, de acordo coa oferta dos docentes.

► **Beneficiarios e orzamento:**

o orzamento destinado a este convenio foi de 27.500 euros e participaron un total de 815 alumnos.

► **Convenio de colaboración entre a Consellería e o Consorcio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar e a Universidade da Coruña para a realización de prácticas do Máster en dependencia e xestión de servizos sociais.**

Este convenio ten por obxecto establecer a colaboración entre os asinantes cara unha adecuada planificación, desenvolvemento e avaliación do programa indicado e dar formación práctica aos alumnos de Posgrao, así como tamén actividades complementarias.

Por este convenio establécese un programa de formación práctica dos/as estudantes do Posgrao nos centros e unidades dependentes da Consellería de Política Social e nos centros dependentes do Consorcio, baixo a titorización dun profesional titulado e que desenvolve funcións propias da súa profesión. Non supón ningún custo para a Xunta de Galicia.

Centro Asociado UNED - A Coruña

► **Programa UNED Sénior**

Este centro comezou a funcionar no ano 2008. A UNED non establece uns estudos previos obrigatorios para o acceso ao programa UNED sénior. A estrutura académica da UNED Sénior organízase non por cursos, senon por bloques de materias. Estas son independentes e os participantes elíxenas libremente segundo os seus intereses.

A afluencia de alumnos determina a necesidade de formar varios grupos, situados en localidades diferentes,

para facilitarlles a asistencia ás clases sen forzar grandes desprazamentos, tendo en conta a dispersión poboacional en Galicia.

► **Beneficiarios e orzamento:**

o orzamento destinado a este convenio foi de 13.200 euros e participaron un total de 249 alumnos no primeiro cuatrimestre e 149 no segundo cuatrimestre.

4.5.2 Convenios na área de persoas con discapacidade

► **Mantense vixente dende o ano 2011 o convenio de colaboración entre o Servizo Galego de Saúde e a Consellería de Traballo e Benestar, pola que se establecen liñas de traballo conxuntas de apoio e atención sociosanitaria, a pacientes con trastorno mental de duración prolongada e curso crónico, estabilizados dende o punto de vista sanitario.**

► **Beneficiarios e orzamento:**

Beneficiarios/as: 52 (28 homes e 24 mulleres). Non supuxo ningún custo para a Xunta de Galicia.

► **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a entidade "Asociación Galega San Francisco" (AGASFRA).**

O obxecto deste convenio foi a colaboración por parte da Consellería de política Social na execución dun programa piloto para a prevención e atención do envellecemento prematuro das persoas con discapacidade intelectual.

Duración: do 1.07.2015 ata o 15.12.2016.

Beneficiarios/as: persoas con discapacidade intelectual.

► **Orzamento:**

Orzamento para o ano 2016: 203.856 euros.

► **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a entidade "Fundación Down Compostela"**

O obxecto deste convenio foi a colaboración por parte da Consellería de Política Social na execución dun proxecto piloto de realización de actividades de aprendizaxe e integración social e laboral de persoas con Síndrome de Down, mediante prácticas formativas na Consellería de Política Social ou noutras consellerías da Xunta de Galicia. Trátase dun programa formativo que pretende dotar os participantes das competencias e aptitudes necesarias para facilitar e mellorar a súa futura integración na sociedade e no mercado laboral, aprendendo e poñendo en práctica técnicas e ferramentas útiles para o desempeño profesional eficaz.

Duración: do 19.02.2016 ata o 31.12.2016.

► **Orzamento:**

Orzamento para o ano 2016: 30.000 euros.

► **Convenio de colaboración coa Fundación Profesor Novoa Santos.**

O obxecto deste convenio é contribuír ao financiamento por parte da Consellería do Programa que desenvolve a Fundación Profesor Novoa Santos orientado a facilitar a integración social precoz dos pacientes con lesión medular atendidos na Unidade de Lesionados Medulares do CHUAC como a aqueles dados de alta pero que teñen unha lesión medular crónica.

As actuacións son as seguintes:

- Mobilidade: os pacientes beneficiáanse da obtención do permiso de conducir antes da súa alta hospitalaria.
- Actividades de ocio e deporte: unha actividade extrahospitalaria á semana, alternando actividades lúdicas e ocupacionais ou deportivas

- Edición do *Boletín de Educación Sociosanitaria*, destinado aos lesionados medulares crónicos.

► **Orzamento:**

O orzamento destinado no ano 2016 foi de 23.650 euros.

► **Convenio de colaboración con ASPAYM (Asociación de parapléxicos e grandes minusválidos de Galicia)**

A finalidade deste convenio é a colaboración no financiamento da Asociación de Parapléxicos e Grandes Minusválidos de Galicia (ASPAYM) co fin de prestar servizos de información, orientación e asesoramento, sevizo de transporte adaptado, apoio psicossocial ao novo lesionado medular, titorías ao lesionado medular e cursos de formación en novas tecnoloxías.

► **Orzamento:**

O orzamento destinado no ano 2016 foi de 42.922 euros.

► **Convenio de colaboración con ASPACE (Asociación de Paralíticos Cerebrais)**

O obxecto deste convenio é a colaboración por parte da Consellería de Política Social no financiamento do mantemento da Federación ASPACE Galicia, co fin de prestar servizos de apoio e asesoramento ás organizacións e entidades dedicadas á atención das persoas con parálise cerebral e ás súas familias desde unha perspectiva global, integral e normalizadora, para mellorar a súa autonomía persoal, as súas condicións de vida e favorecer a integración social e laboral deste colectivo na sociedade galega.

► **Orzamento:**

O orzamento destinado no ano 2016 foi de 85.000 euros.

► **Convenio de colaboración con AUTISMO GALICIA**

O obxecto deste convenio é a colaboración por parte da Consellería de Política Social no financiamento do mantemento da federación e das actuacións que ten previsto desenvolver AUTISMO GALICIA, orientadas á atención das persoas con trastornos do espectro autista e ás súas familias en Galicia, que son: Representación institucional para a súa participación e visualización na sociedade, Desenvolvemento de publicacións divulgativas e formativas, Realización de eventos para a sensibilización, coñecemento e fomento da cohesión social, Programa de inclusión social de persoas con TEA, Programa de apoio ás familias, Programa de ocio e tempo libre.

► **Orzamento:**

O orzamento destinado no ano 2016 foi de 155.044 euros.

► **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Confederación Galega de Persoas con Discapacidade (COGAMI) para o financiamento do programa de atención a persoas con discapacidade**

O obxecto deste convenio é contribuir ao financiamento por parte da Consellería para o mantemento de COGAMI e das súas entidades asociadas, así como das actividades que conleva o servizo que COGAMI tiña previsto desenvolver no ano 2016, tales como: servizo de información, asesoramento e orientación, servizo de intervención social das persoas con discapacidade e as súas familias, formación e intermediación laboral das persoas con discapacidade, respiro familiar, actividades de lecer, servizo de información e asesoramento en accesibilidade, voluntariado e actividades físicas e cognitivas.

► **Orzamento:**

o orzamento destinado no ano 2016 foi de 946.012 euros

► **Convenio de colaboración con DOWN Galicia**

O obxecto deste convenio é contribuir ao financiamento por parte da Consellería de Política Social do mantemento de Down Galicia e das actividades que conleva o servizo que Down Galicia ten previsto desenvolver, entre outras, durante o ano 2016.

Down Galicia desenvolve o seu labor prestando un servizo de promoción da autonomía persoal organizado nas seguintes áreas: atención temperá, educación, formación e emprego, vida adulta e independente e unha área transversal. Down Galicia, na súa condición de federación, presta servizos de apoio a entidades membros que traballan na atención ás persoas con síndrome de Down e ás súas familias para mellorar a súa autonomía persoal, as súas condicións de vida e favorecer a inclusión social e laboral deste colectivo.

► **Orzamento:**

o orzamento destinado no ano 2016 foi de 446.838 euros.

► **Convenio de colaboración con FADEMGA**

A finalidade deste convenio é o apoio ás persoas con discapacidade intelectual, programa de autoxestores, en situación de desvantaxe social, adultos sós, integración social e actividades rehabilitadoras de persoas reclusas e ex-reclusas con discapacidade intelectual, programa de envellecemento e programa de ocio e vacacións.

Actividades de ocio, de formación e deportivas, orientadas á familia, actos de recoñecemento ao labor solidario para persoas con discapacidade intelectual de toda Galicia.

► **Orzamento:**

o orzamento destinado no ano 2016 foi de 198.571 euros.

► **Convenio de colaboración con ASPANAS**

O obxecto deste convenio é a colaboración por parte da Consellería no financiamento dun programa de atención ambulatoria permanente que desenvolveu a entidade ASPANAS (Asociación de Pais en Favor de Persoas con Retraso Mental de Ourense), no concello de Ourense e o seu contorno. Os obxectivos específicos do dito programa son: mellorar a calidade de vida dos/as usuarios/as, aumentar a autoestima e o autoconcepto de persoas con discapacidade intelectual, fomentar a súa autonomía persoal, facilitar a súa inclusión social e adquirir e interiorizar valores e normas de comportamento básico que favorezan a súa inclusión social.

► **Orzamento:**

O orzamento destinado foi de 25.000 euros.

► **Convenio de colaboración con SPECIAL OLYMPICS**

A finalidade deste convenio é a colaboración por parte desta Consellería no mantemento da entidade e da promoción da integración social e mellora da calidade de vida das persoas con discapacidade intelectual e as súas familias a través da realización das actividades deportivas, voluntariado, familias, formación e ocio que desenvolve SPECIAL OLYMPICS.

► **Orzamento:**

o orzamento destinado no ano 2016 foi de 189.946 euros.

► **Convenio de colaboración coa Fundación Tutelar Galega para Persoas con Discapacidade Intelectual SÁLVORA**

O obxecto deste convenio é contribuír ao financiamento por parte da Consellería da Xunta de Galicia das actuacións relacionadas coa tutela das persoas con discapacidade

intelectual da Fundación Tutelar para Persoas con Discapacidade Intelectual SÁLVORA durante o ano 2016 entre as que se atopan entre outras: exercer o cargo de titor, curador ou outras figuras de garda das persoas con discapacidade intelectual encomendadas á Fundación; informar, orientar e asesorar as familias dando especial atención á muller con discapacidade embarazada e ás súas familias, organizar conferencias, xornadas, mesas redondas ou seminarios para o estudo e información dos múltiples aspectos da problemática das persoas con discapacidade intelectual.

► **Orzamento:**

o orzamento destinado no ano 2016 foi de 55.000 euros.

► **Convenio con FAXPG**

O obxecto deste convenio é contribuír por parte da Consellería ao financiamento do programa que a FAXPG (Federación de Asociacións de Xordos do País Galego) desenvolveu no ano 2016 entre os que destacan: o servizo de atención a persoas xordas, xordocegas e con discapacidade auditiva, servizo de intérpretes de Lingua de Signos Española, servizo integral para persoas xordas, xordocegas e persoas con discapacidade auditiva. Coa prestación destes servizos preténdese favorecer o desenvolvemento persoal e autónomo deste colectivo, a súa integración no ámbito social e familiar e favorecer a distribución equitativa dos recursos sociais destinados ás persoas xordas, xordocegas e con discapacidade auditiva.

► **Orzamento:**

o orzamento destinado foi de 723.644 euros.

► **Convenio de colaboración con FEAFES**

O obxecto deste convenio é a colaboración da Consellería con FEAFES (Federación de Asociacións de Familiares

e Enfermos Mentais de Galicia) para o seu mantemento e para o desenvolvemento das actuacións de carácter social dirixidas a este colectivo como son: o asesoramento e apoio xurídico especializado, o fomento da autonomía persoal das persoas con discapacidade como consecuencia de trastornos mentais e de atención a domicilio no rural, a coordinación do movemento asociativo e o programa de formación dirixido aos profesionais das entidades e dos centros que atenden as persoas en risco de exclusión social, coa finalidade de favorecer a adquisición de habilidades básicas na intervención con persoas con enfermidade mental e a coordinación dos recursos existentes.

► **Orzamento:**

o orzamento destinado no ano 2016 foi de 588.434 euros.

► **Convenio de colaboración con FEGEREC**

Este convenio asinado entre a Consellería e a Federación Galega de Enfermidades Raras e Crónicas (FEGEREC), ten por obxecto o desenvolvemento de actividades destinadas a mellorar a integración sociolaboral, a autonomía persoal e a calidade de vida das persoas afectadas por enfermidades raras e crónicas e as súas familias, no ámbito de actuación de FEGEREC, de acordo co seu proxecto de "Atención integral". Este proxecto pretende ofrecer unha rehabilitación integral ao colectivo de persoas que representa, informarlles dos servizos da federación fomentando o servizo de axuda para resolver dificultades de carácter sociosanitario e promover e potenciar as axudas e apoios para promoción da autonomía persoal destes colectivos de enfermos crónicos.

► **Orzamento:**

o orzamento destinado no ano 2016 foi de 22.200 euros.

► **Convenio de colaboración coa Fundación ANADE**

Este convenio contribuíu ao financiamento por parte da Consellería dun programa creativo de obradoiros de teatro e escritura desenvolvido por persoas con discapacidade no ano 2016 no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia, que inclúe a organización e desenvolvemento de talleres de teatro e de escritura creativa e tres actuacións do grupo de teatro Pinchacarneiro.

► **Orzamento:**

o orzamento destinado no ano 2016 foi de 9.900 euros.

► **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Federación Galega de Dano Cerebral (FEGADACE)**

Asinouse este convenio para levar a cabo un programa de atención a persoas con dano cerebral e as súas familias e contribuir ao mantemento de FEGADACE e das súas entidades federadas e dos seguintes programas:

- Promoción da autonomía persoal e de recuperación funcional das persoas afectadas de dano cerebral adquirido en situación de dependencia e as súas familias a través de atención ambulatoria nas 7 grandes cidades e que implica o desenvolvemento de actividades nas áreas terapéutica, ocupacional e social.
- Programa de información e asesoramento a familias no ámbito da Comunidade Autónoma de Galicia dando especial atención á muller embarazada e ás súas familias.

► **Orzamento**

o orzamento destinado no ano 2016 foi de 211.511 euros.

► **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e CERMI Galicia**

O obxecto deste convenio é contribuír ao financiamento por parte da Consellería no mantemento do Comité de Entidades Representantes de Persoas con Discapacidade de Galicia (CERMI) composta por dez asociacións de persoas con discapacidade, que participa plenamente na vida social da Comunidade Autónoma de Galicia para defender os dereitos das persoas con discapacidade. Esta entidade diseña políticas de actuación encamiñadas a conseguir a normalización social das persoas con discapacidade, e é unha plataforma de debate para este colectivo.

► **Orzamento:**

a achega da Consellería a través deste convenio no ano 2016 foi de 13.200 euros.

► **Convenio de colaboración con AGAT**

Co obxecto de contribuír ao financiamento dun servizo social comunitario específico de atención temperá a nenos/as con discapacidade e as súas familias, asinouse un convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Asociación Galega de Atención Temperá (AGAT). As persoas beneficiarias deste convenio foron nenos e nenas, de 0 a 16 anos e as súas familias, das comarcas do Deza e o Salnés e de Bergantiños, con déficits que xeran alteracións de discapacidade ou con risco de padecelos.

As unidades de desenvolvemento infantil e apoio familiar (UDIAF) atenderon no ano 2016 na comarca do Deza 118 nenos/as e 276 familiares, na do Salnés 14 nenos/as e 363 familiares e na Unidade de Bergantiños 116 nenos/as e 320 familiares. Tamén se rexistraron un total de 822 coordinacións con 165 entidades.

Para o desenvolvemento das actuacións nas distintas fases (acolida, diagnóstico, orientación, coordinación,

sesión de apoio, traballo en grupo de familias) cada unha das unidades conta con dous profesionais especialistas en desenvolvemento infantil e atención temperá, un logopeda e un auxiliar administrativo. As dúas unidades contan coa supervisión dun coordinador especialista en desenvolvemento infantil e atención temperá.

► **Orzamento:**

a Administración autonómica achegou unha contía de 275.000 euros.

► **Convenio de colaboración entre a Consellería de Política Social e a Deputación de Ourense, para compartir os sistemas de información do SIGAD.**

O obxecto deste convenio entre a Consellería e a Deputación de Ourense, é a posta á disposición do sistema de información necesario para un óptimo desenvolvemento das funcións que ten encomendadas dentro do Sistema galego de atención á dependencia (SIGAD), especialmente en canto á posta á disposición de información do estado de tramitación administrativa dos expedientes de solicitudes de valoración e recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do sistema, do contido da resolución do programa individual de atención no que se aproba a modalidade do recurso idóneo e da xestión do programa de asignación de recursos para o servizo de axuda no fogar competencia municipal; actuando de forma máis eficaz e eficiente na utilización dos medios humanos, materiais e organizacionais de cada un deles, para un mellor cumprimento dos fins de ambas as dúas partes, en beneficio da cidadanía e da sociedade galega.

► **Orzamento:**

Non ten contido económico.

► **Prórroga dos convenios de colaboración entre a Consellería de Política Social e os concellos de Galicia, para o compartimento dos sistemas de información do SIGAD.**

A prórroga do citado convenio, cos mesmos obxectivos que o anterior, foi asinada polos 314 concellos actualmente existentes. Nos casos dos concellos que se indican a continuación, a prórroga foi asinada polas mancomunidades en que se agrupan:

- Mancomunidade agrupación Petín-Larouco, que agrupa os concellos de Petín e Larouco (Ourense).
- Mancomunidade agrupación Rubiá-Carballeda de Valdeorras, que agrupa os concellos de Rubiá e Carballeda de Valdeorras (Ourense).
- Mancomunidade de Ordes, que agrupa os concellos de Ordes, Oroso e Frades (A Coruña).
- Mancomunidade Terras de Celanova, que agrupa os concellos de Cartelle, Celanova, Gome sende, A Merca, Pontedeva, Quintela de Leirado, Ramirás e Vere a (Ourense).
- Mancomunidade do Carballiño, que agrupa os concellos de Beariz, Boborás, O Iri xo e San Amaro (Ourense).
- Mancomunidade do Ribeiro, que agrupa os concellos de Arnoia, Beade, Cenlle, Cortegada, Leiro e Castrelo de Miño (Ourense).

► **Orzamento:**

non ten contido económico.

► **Total orzamento destinado no ano 2016 aos convenios: 4.562.428**

4.6 FUNDACIÓN PÚBLICA GALEGA PARA A TUTELA DE PERSOAS ADULTAS (FUNGA)

4.6 FUNDACIÓN PÚBLICA GALEGA PARA A TUTELA DE PERSOAS ADULTAS (FUNGA)

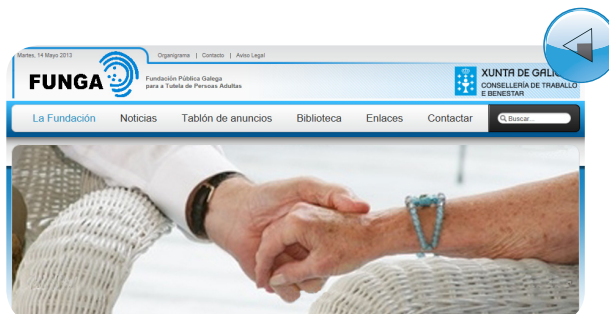
A Fundación Pública Galega para a Tutela de Persoas Adultas (FUNGA) é unha entidade tutelar, constituída pola Xunta de Galicia no ano 1996, de interese galego, sen ánimo de lucro, con personalidade xurídica propia e que ten afectado de modo duradeiro o seu patrimonio á realización dos fins de interese xeral que se expoñen polo miúdo no artigo 6 dos seus estatutos. Figura inscrita no Rexistro de fundacións de interese galego co número 1996/14.

O seu obxectivo principal é a protección xurídica e social das persoas maiores de idade e en situación de desamparo que teñan a súa capacidade de obrar modificada xudicialmente ou que se atopen incursas no proceso xudicial de modificación desta capacidade de obrar, a través do exercicio da tutela, curadoría, defensa xudicial ou da administración de bens, e a prestación dun servizo de asesoramento nestas materias.

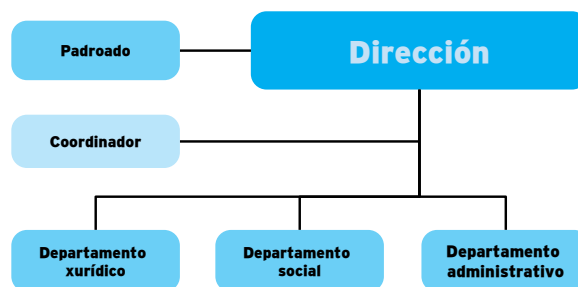
As persoas beneficiarias dos servizos da FUNGA deberán reunir as seguintes condicións:

- Ser maior de idade.
- Residir na Comunidade Autónoma de Galicia
- Ter a capacidade de obrar modificada xudicialmente ou estar incurso nun procedemento xudicial de modificación da capacidade de obrar.
- Estar en situación de desamparo; isto é, carecer de persoa no seu contorno familiar e social ou institución para o exercicio dos apoios determinados xudicialmente ou, de existir, que a autoridade xudicial considere que non son idóneas para o desempeño destas funcións.

Ademais, poderán ser beneficiarias todas aquelas persoas que precisen recursos de información, orientación, apoio, intervención e asesoramento individual ou comunitario nas materias propias do ámbito da fundación.

Os recursos persoais da FUNGA concretáanse en 23 persoas e a súa estrutura organizativa responde ao seguinte organigrama:

Actividade da FUNGA no exercizo 2016

Dentro das actividades executadas no 2016 podemos destacar as seguintes:

► Protección xurídica, patrimonial e social das persoas beneficiarias

O número de beneficiarios/as da fundación continúa incrementándose anualmente, debido fundamentalmente ao desarraigo familiar, ao envellecemento da poboación e ao aumento de persoas, cada día máis novas, diagnosticadas de padecementos mentais. Concretamente no ano 2016 tal incremento con respecto ao ano anterior cifrase en 216 persoas. No seguinte cadro ilústrase de xeito anual o incremento do número de beneficiarios/as da FUNGA dende a súa creación, diferenciándose polo tipo de apoio que se presta.

► Evolución das funcións protectoras

Funcións tutelares	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tutelas	600	682	735	833	926	1.016	1.114	1.198	1358	1.516	1.678	1.790
Curatelas	55	54	62	84	105	122	140	177	204	232	259	294
D.xudicial	192	197	241	245	275	323	400	485	588	588	631	715
Adm. De bens	5	3	6	4	6	7	11	11	17	28	37	39
Pretutela	103	114	125	125	129	134	141	144	155	157	164	172
Falecidos	45	55	76	88	84	90	92	110	112	138	151	151
Baixas	2	3	35	27	43	75	68	87	116	116	113	88
Total	1.002	1.108	1.280	1.406	1.568	1.767	1.966	2.212	2.550	2.775	3.033	3.249

Conclusións

Un ano máis, o número de persoas beneficiarias do labor da FUNGA medrou de forma considerable. Pero non só nos referimos ao importante incremento do número de cargos tutelares e de apoio exercidos por esta fundación respecto ao ano 2015 (incremento que se cifra en 216 persoas) senón tamén ao importante número de persoas que, sen ser destinatarias directas do exercicio dos citados cargos, tamén foron neste período beneficiarias das actuacións levadas a cabo pola FUNGA. Así, debemos destacar:

- As persoas usuarias do servizo de asesoramento, tanto presencial como telefónico.
- As colaboracións levadas a cabo con diversas entidades e asociacións para a celebración e impartición de cursos e xornadas.

A FUNGA sitúase, deste xeito, como referente no eido da protección das persoas maiores de idade coa capacidade de obrar modificada, tanto mediante o exercicio directo dos cargos tutelares como a través dos servizos de formación, información e asesoramento que presta a todas aquelas persoas vencelladas a esta realidade, entre os que se atopan diversos profesionais e persoas físicas e xurídicas que exercen estes apoios de forma independente.

4.7 ACTIVIDADES FORMATIVAS E INFORMATIVAS

4.7.1 Actividades formativas

Durante o ano 2016 desenvolvéronse as seguintes accións formativas:

Plan de formación temperá

Durante o ano 2016 desenvolvéronse 3 accións formativas de 20 horas de duración cada unha. Os cursos realizados foron:

- A intervención profesional dos equipos de atención temperá nos trastornos de conduta
- A atención temperá durante o embarazo e nos primeiros anos de vida. Factores de risco e protección
- Proceso de detección de trastornos de desenvolvemento

As persoas destinatarias destes cursos son persoal empregado público das Consellerías de Política Social, Saúde, Cultura, Educación e Ordenación Universitaria e persoal empregado nos Servizos Sociais Comunitarios vinculado á atención temperá.

Beneficiarios e orzamento:

Participaron un total de 62 profesionais cun custo total de 5.400 euros.

Curso da EGAP "A deterioración cognitiva. Pautas de comunicación e actitudes para o manexo de situacións conflitivas"

Dirixiuse ao persoal coidador e sanitario que desenvolve as súas funcións no ámbito da atención directa a persoas maiores e/ou con discapacidade en centros residenciais ou de atención diúrna, xestionados directamente pola Administración da Comunidade Autónoma de Galicia, co

obxectivo de adquirir competencias e habilidades necesarias para desenvolver o traballo con persoas con deterioración cognitiva desde una perspectiva ética e tratando de comprender a enfermidade para evitar posibles erros na súa intervención.

Beneficiarios e orzamento:

Participaron 20 persoas e xestionouse cun orzamento de 1.080 euros.

Curso da EGAP "Formación básica en proxectos de voluntariado"

Beneficiarios e orzamento:

Tivo unha duración de 20 horas e participaron 13 alumnos. O custo foi de 1.135 euros asumidos pola EGAP

Curso da EGAP "Técnicas para a mellora do benestar"

Beneficiarios e orzamento:

Tivo unha duración de 20 horas e participaron 23 alumnos. O custo foi de 850 euros asumidos pola EGAP

Curso da EGAP "A atención centrada na persoa para persoal de centros sociosanitarios"

Dirixiuse ao persoal coidador e sanitario que desenvolve as súas funcións no ámbito da atención directa a persoas maiores e/ou con discapacidade en centros residenciais ou de atención diúrna, xestionados directamente pola Administración da Comunidade Autónoma de Galicia, co obxectivo de crear, deseñar e implementar proxectos formativos e de intervención baseados nos fundamentos teóricos e os principios básicos do modelo da atención integral centrada na persoa. Integrar unha perspectiva holística sobre a persoa singular, incorporando aspectos éticos, relacionais e metodolóxicos do modelo de aten-

ción á persoa. Adquirir habilidades e actitudes para liderar procesos de cambio de forma cooperativa, interdisciplinaria e intersectorial.

► **Beneficiarios e orzamento:**

Participaron 22 persoas e xestionouse cun orzamento de 1.190 euros.

Curso da EGAP "Formación para o coidado sociosanitario emocional"

Dirixiuse ao persoal coidador e sanitario que desenvolve as súas funcións no ámbito da atención directa a persoas maiores e/ou con discapacidade en centros residenciais ou de atención diúrna, xestionados directamente pola Administración da Comunidade Autónoma de Galicia, co obxectivo de desenvolver ao profesional desde as dificultades que está a sufrir, con ferramentas que lle axuden a reducir o seu nivel de estrés. Harmonizar o conflito entre eficiencia do tempo e o coidado do maior. Facilitar o traballo en equipo. Adquirir novas habilidades en intelixencia emocional que lles permitan aos profesionais desenvolver o seu traballo desde un maior benestar emocional. Previr a sobrecarga do coidador profesional e a síndrome do coidador queimado.

► **Beneficiarios e orzamento:**

Participaron 21 persoas e xestionouse cun orzamento de 1.125 euros.

Curso da EGAP "Sistema de Información Galego de Atención á Dependencia: novas funcionalidades, cálculo da capacidade económica e copago e dixitalización"

Destinado ao persoal que traballa na Área de dependencia nos servizos de Dependencia e Autonomía Persoal. Desenvolveuse unha edición en Santiago de Compostela do 14 ao 15 de marzo. A duración do curso foi de 16 horas

A finalidade deste curso foi revisar as novas funcionalidades incorporadas na plataforma do Sistema de información galego de atención á dependencia (SIGAD) como consecuencia dos novos criterios aplicables para o cálculo da capacidade económica dos destinatarios de prestacións ou servizos do Sistema para a autonomía e atención á dependencia, así como para o cálculo das prestacións (libranzas) previstas no sistema e da participación económica do usuario no custo dos servizos; e a súa aplicación no ámbito da plataforma do Sistema de información galego de atención á dependencia. Estes cambios están derivados das modificacións normativas introducidas nesta materia pola Orde do 19 de abril de 2013 e o Decreto 149/2013, do 5 de setembro, polo que se regula a nova Carteira de servizos sociais para a promoción da autonomía persoal e a atención ás persoas en situación de dependencia, así como polas Ordes do 25 de febreiro de 2015 e de 27 de agosto de 2015, que modifican determinados aspectos da Orde do 2 de xaneiro de 2012 de desenvolvemento do Decreto 15/2010, do 4 de febreiro, polo que se regula o procedemento para o recoñecemento da situación de dependencia e do dereito ás prestacións do Sistema para a autonomía e a atención á dependencia, o procedemento para a elaboración do Programa individual de atención e a organización e funcionamento dos órganos técnicos competentes. Como novidade respecto ás edicións que se desenvolveron no ano anterior, incorporouse un último módulo relativo aos procesos de dixitalización dos expedientes de dependencia.

► **Beneficiarios e orzamento:**

Participaron en total 25 persoas e xestionouse cun orzamento de 1.190 euros.

4.7.2 Información ao cidadán

4.7.2.1 Teléfono Social

(servizo incluído na central do 012 que presta información e atención ao cidadán)

Facilita información e orientación dos recursos existentes para cubrir inicialmente as distintas necesidades dos colectivos de persoas con dependencia, persoas maiores, menores e persoas con discapacidade, no ámbito territorial da Comunidade Autónoma de Galicia dirixindo as súas demandas, se procede, ao departamento e/ou Administración correspondente. Tamén informa dos programas desenvolvidos pola Xunta de Galicia dirixidos a estes colectivos.

En xeral, atende as persoas con graves carencias económicas, afectivas, en situación de exclusión social, situación de maltrato de maiores ou de persoas con discapacidade e ocúpase da prevención, detección e intervención en situación de maltrato ou abandono de calquera dos afectados, en función do protocolo establecido para estes efectos.

Trátase dun servizo de atención persoalizada, cun horario ininterrompido de 24 horas de luns a domingo, permanente e gratuíto. As chamadas son atendidas por persoal con titulación no ámbito social e debidamente formado.

Prestacións básicas do Teléfono Social

- Atención personalizada
- Información e orientación sobre recursos sociais
- Intervención en casos de risco, maltrato ou abandono, mediante a remisión de petición de informe social aos servizos sociais do concello correspondente.
- Derivación e canalización, se é o caso.

Orzamento

É un recurso dependente da Consellería de Política Social e integrado no contrato do servizo de atención e información ao cidadán na Xunta de Galicia a través do teléfono 012 e outros medios xestionado pola empresa CallCenter por un importe de 35.461 euros na área do Teléfono Social (maiores e discapacidade).

Estatísticas das consultas

En 2016 o teléfono social recibiu un total de **1.701** chamadas coa seguinte distribución por áreas:

	Total de chamadas recibidas no Teléfono Social	% Total
Relacionadas	1.061	62.38%
Non Relacionadas	640	37.62%
Total	1.377	100%

	Total de chamadas recibidas no Teléfono Social	Dependencia
Chamadas relacionadas por área		
Maior	336	31.67%
Discapacidade	411	38.74%
Dependencia	314	29.59%
TOTAL	1.061	100%

Clasificación das consultas

	nº	%
Información, orientación e asesoramento	1.016	95.76%
Denuncia	38	3.58%
Ingreso en centro	3	0.28%
Queixas e Incidencias	4	0.38%
Total	1.061	100%

4.7.2.2 Servizo de xestión de citas telefónicas para a valoración do grao de Discapacidade O12

Comunicación aos usuarios das citas programadas polas seccións de Cualificación e Valoración de Discapacidades para a valoración do grao de discapacidade dos expedientes xestionados por parte delas. Realización de chamadas para concertar citacións: dende o mes de febreiro de 2014, mes no que comezou a actuación deste Servizo, o número de chamadas foi en progresivo aumento ao longo dos meses chegando ás 41.416 chamadas no ano 2016 para a realización de de 20.020 citas de valoración do grao de discapacidade.

Atención de chamadas en demanda de información xeral en materia de Discapacidade e de información específica do procedemento de valoración e recoñecemento da situación de Discapacidade (BS611A).

► Volume de chamadas atendidas por tipoloxía das consultas

A tipoloxía das chamadas divídese en 5 grupos:

	nº	%
Información xeral	7.211	34,84%
Estado do expediente	1.690	8,16%
Citas	4.649	22,46%
Queixas e incidencias	8	0,04%
Información particular e outros	7.140	34,50%
Total	20.698	100%

4.7.2.3 Servizo de Atención á Dependencia. Servizo O12

A través deste Servizo de atención telefónica facilítase:

- Información concreta sobre o estado da tramitación dos expedientes de dependencia xestionados por parte das respectivas unidades dependentes dos servizos de Dependencia e Autonomía Persoal existentes nas Xefaturas territoriais da Consellería de Política Social, así como información xeral en materia de dependencia.
- Comunicación das citas programadas polas unidades citadas anteriormente para a tramitación dos expedientes de recoñecemento da situación de dependencia (BS210A). Durante o ano 2016 xestionáronse un total de 24.353 citas.

Durante o ano 2016 o total de chamadas que tiveron como motivo de consulta un tema relacionado co servizo ascendeu a 14.856 consultas.

► A clasificación das chamadas atendidas por tipoloxías

	nº	%
Información xeral	6.298	42,39%
Estado do expediente	1.456	9,80%
Xestión de citas	2.586	17,41%
Queixas e incidencias	10	0,07%
Chamadas valoradores en ruta	142	0,96%
Información particular	171	1,15%
Outras	4.193	28,22%
Total	14.856	100%

4.7.2.4. Servizo do Centro de coordinación, control loxístico e de teleoperación que dá soporte á xestión da operativa do Servizo Galego de Apoio á Mobilidade Persoal (O65)

Xestiona as demandas de desprazamento efectuadas polas persoas usuarias do Servizo Galego de Apoio á Mobilidade Persoal para Persoas con Discapacidade e/ou Dependentes, así como o tratamento axeitado da demanda, comunicación e atención coas persoas usuarias e coas empresas xestoras do servizo de transporte nas diferentes áreas operativas.

No ano 2016, realizáronse aproximadamente 16.272 chamadas saíntes para confirmación de servizos, e enviáronse uns 6.700 correos electrónicos para dar cumprimento ás obrigas derivadas deste servizo. No ano 2016, recibíronse 22.498 chamadas.

A tipoloxía das chamadas recibidas foi a seguinte:

	%
Solicitude de servizo	22,46%
Modificación de servizo	3,40%
Cancelación/suspensión de servizo	20,62%
Solicitude de servizo fóra de prazo	1,44%
Renovar solicitude	1,75%
Consulta de horarios	16,86%
Información xeral	2,21%
Empresa de transporte concesionaria/ condutor/ monitor acompañante	10,13%
Outras consultas	6,12%
Outras (erróneas, fallidas,...)	15,01%

05

Introdución

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, como órgano superior da Consellería de Política Social desenvolve as súas funcións en coordinación coa Secretaría Xeral de Política Social realizando actuacións en materia de xuventude, participación e voluntariado.

Na Área de xuventude establécense e desenvólvense políticas xuvenís de carácter interdepartamental. Ademais, foméntase a participación da xuventude na vida social a través da elaboración e programación de distintas actividades que se realizan, ben directamente, ben en colaboración con outras institucións ou entidades.

Na Área de voluntariado, as accións desenvolvidas concrétanse na elaboración e seguimento do Plan galego de fomento e promoción da acción voluntaria, na xestión do sistema de rexistro autonómico das entidades de acción voluntaria e todas aquelas referenciadas segundo o disposto na Lei 10/2011, do 28 de novembro, de acción voluntaria.

No ano 2012 tivo lugar a aprobación da Lei 6/2012, de 19 de xuño, de xuventude de Galicia. Con ela creouse un novo marco legal que ordena a dispersión normativa que regulaba os diferentes instrumentos en materia de xuventude. A lei pivota sobre os seguintes eixos básicos:

- ▶ O reforzamento da transversalidade e a coordinación das políticas públicas en materia de xuventude, coa creación de dous instrumentos que farán posible a súa consecución: o Plan estratéxico de xuventude de Galicia e o Comité Galego de Políticas de Xuventude.
- ▶ A participación da mocidade na sociedade, xa sexa dun modo individual como a través de fórmulas asociativas e mediante grupos informais. Así, créase o Consello Asesor e Consultivo de Xuventude de Galicia e impúlsase a creación de consellos locais de xuventude.
- ▶ A información e formación continua da mocidade, como elementos imprescindibles para unha efectiva participación. Con este fin, régúlanse a Rede galega de información xuvenil, o Instituto da Xuventude de Galicia e a Escola Galega de Xuventude.
- ▶ A eficacia e eficiencia administrativa.

A información de toda a política levada a cabo pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado canalízase a través de:

► **Portal de xuventude (www.xuventude.xunta.es) e redes sociais**

a) O portal <https://xuventude.xunta.es> naceu no 2007 coa finalidade de facilitar á mocidade o acceso á información do seu interese e ser unha vía de comunicación entre a administración autonómica e a xuventude.

Durante o ano 2016, a páxina web de Xuventude incrementou notablemente a súa influencia: visitaron a páxina 337.494 usuarios, que chegaron a realizar un total de 713.060 visitas a 2,1 millóns de páxinas.

As seccións máis visitadas son, por este orde, as de novas e anuncios, carné xove, emprego, acción de verán, rede galega de información xuvenil e bolsas e ensino. Como cabe supoñer, máis do 90 por cento do tráfico procede de Galicia, sendo Madrid e Cataluña

as seguintes comunidades con máis accesos. Entre os países estranxeiros que tamén visitan o portal destaca o Reino Unido, Alemaña, Arxentina e Portugal.

En 2009 a Dirección Xeral de Xuventude e Voluntariado, dependente da Consellería de Traballo e Benestar, apostou polo reforzo da internet como vehículo para a información e a interacción coa mocidade. Galicia foi unha das primeiras comunidades autónomas con presenza institucional do seu departamento de Xuventude nas redes sociais.

b) En canto ás redes sociais, Facebook é a que conta con máis seguidores, cun total de 14.404 fans. Unha media de máis de 540 usuarios interactúan todas as semanas no perfil, ben premendo “me gusta”, ben comentando un estado ou compartindo os contidos. O 73% dos seguidores son mulleres, un 26% homes

e o resto colectivos. Por idades, máis do 69 por cento dos seguidores que publican a súa data de nacemento teñen entre 18 e 34 anos.

O perfil de Twitter da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado conta con 8.757 seguidores e unha media de máis de 3.700 impresións ao mes, que é a cantidade de veces que os tweets apareceron no timeline dalgunha persoa. O número de listas nas que foron incluídos os twitts da Xuventude é de 199, mentres o índice Klout de influencia social sitúa este perfil nun 56,3 sobre 100.

E a todas estas sumóuselle aquelas que coñeceron a nosa actividade grazas a todos os nosos seguidores que compartiron a información que emitimos na rede, o cal ten un efecto multiplicador inmediato.

► **Portal do Voluntariado**

www.voluntariadogalego.org

O portal www.voluntariadogalego.org naceu coa finalidade de contar cun portal activo que permitise un continuo fluxo de información e comunicación entre a Administración autonómica e as entidades de acción voluntaria para, deste xeito, lograr un contacto permanente entre ambas e poder dotar a estas últimas de ferramentas informativas actualizadas.

Voluntariado Galego.org
 Teléfono solidario: 900 400 800
 XUNTA DE GALICIA
 CONSELLERÍA DE POLÍTICA SOCIAL

Directorio	Novas	Axenda	Formación	A túa experiencia	Lexislación	Asesoramento	Mapa Web
Entidades	Faite voluntario	Plans e programas	Subvencións	Punto de encontro	Rexistro	Ligazóns	Contacto

Novas da Dirección Xeral

(06-05-2016)

GG
 www.GaisGaming.com
13, 14 y 15 de Mayo
 - CIUDAD DE LA CULTURA -
 - SANTIAGO DE COMPOSTELA -
 Ven y disfruta de todas las actividades e inscríbete en las competiciones

MÁS DE 1000 € EN PREMIOS
 FUTBOL 222 - SABADO 12:00
 FUTBOL 11 - SABADO 20:05
 BALONCESTO 2x2 - SABADO 20:05
 BARRIDIL 3x3 - SABADO 12:00

MÁS DE 2000€ EN PREMIOS
 TORNEOS SÓLO PARA INTRANET
 FIFA 16
 STARBUCKS
 COLATE VESSE

Y TAMBIÉN: conciertos, tirolesa, yoga de la risa, juegos tradicionales, exposiciones, talleres infantiles, exhibiciones, desafíos tecnológicos y mucho más en...
www.GaisGaming.com

PRECISANSE PERSOAS VOLUNTARIAS PARA COLABORAR NO 'GAIÁS GAMING'

Gaiás Gaming é un evento multioctio que se vai celebrar na Cidade da Cultura e que ten un trasfondo solidario. Alí daranse cita varias ofertas de ocio distintas ó longo dos 3 días que dura o evento, 13, 14 e 15 de Maio.

Preténdese desenvolver unhas xornadas nas que todo o mundo poida disfrutar da súa actividade/deporte preferido e, mentres se divierten, estarán a colaborar cunha boa causa.

Tódalas entradas e inscricións destinan integramente 1€ a unha fin solidaria. Gaiás Gaming non doará nin ingresará os cartos obtidos a ningunha ONG...

Axenda Voluntariado
 09 Mai 2016
 L M M X V S D
 1
 2 3 4 5 6 7 8
 9 10 11 12 13 14 15
 16 17 18 19 20 21 22
 23 24 25 26 27 28 29
 30 31

PETICIÓNS DE VOLUNTARIADO
 ¿TIENES ALGUNA? ¿NECESITAS ALGUNA?
 ACCIÓN

Congreso Galego de Voluntariado
 FERROL, 20 DE MAIO DE 2016
 Construímos? ACCIÓN

Acceso a Entidades

5.1 Programas e actuacións no ámbito da xuventude

5.1.1 Plan de formación

5.1.1.1 Escolas de tempo libre (ETL)

As escolas de tempo libre constitúen centros de formación, perfeccionamento e especialización de educadores e educadoras, nas actividades e técnicas orientadas á promoción e adecuada utilización do lecer.

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado asume, en relación coas escolas de tempo libre, as seguintes competencias:

- ▶ Posta en funcionamento: no ano 2012 substitúese, mediante a entrada en vigor do Decreto 58/2012, do 12 de xaneiro, o sistema de recoñecemento oficial coa presentación dunha declaración responsable de inicio de actividade, co fin de simplificar trámites e favorecer o exercicio das actividades de servizos en cumprimento da directiva comunitaria 2006/123/CE.
- ▶ Ao longo do ano 2016 iniciaron a súa actividade 4 novas escolas de tempo libre: Polaris, Balea, Kalapris e Miralba, no rexistro desta dirección xeral figuran inscritas a finais do ano 2016 un total de 73 escolas.
- ▶ Determinación das ensinanzas que se poden impartir nelas. As modalidades de ensino que poden impartir as escolas de tempo libre son:
  - Primeiro nivel: monitores/as de actividades de tempo libre. No ano 2016 as escolas impartiron 83 cursos deste tipo.
  - Segundo nivel: existen dúas modalidades:
    - Directores/as de actividades de tempo libre. No 2016 as escolas impartiron 3 cursos desta modalidade.

- Directores/as de campos de traballo: durante o ano 2016 as escolas impartiron 1 curso desta modalidade.

- ▶ Aprobación dos seus programas de formación.
- ▶ Expedición dos títulos acreditativos das ensinanzas recibidas nas ditas escolas. Esta dirección xeral emitiu no ano 2016 un total de 1797 títulos, dos cales 41 foron duplicados, e ademais homologou 15 títulos doutras comunidades autónomas.
- ▶ Así mesmo, tamén lle corresponde a esta dirección xeral inspeccionar as actividades que desenvolvan as escolas de tempo libre rexistradas.

5.1.2. Tipos de carnés

▶ Carné de alberguista.

Poden adquirirse nos puntos de información xuvenil así como nos albergues xuvenil de Galicia.

<http://xuventude.xunta.es/carnes-para-a-mocidade/carne-de-alberguista>

Requisitos: achegar unha fotografía de tamaño carné e pagar a taxa que corresponde a cada categoría (dende 6 euros o de mozos/as ata 21 euros o familiar).

No 2016 expedíronse un total de 378 carnés de alberguista.

Carné de alberguista: tipos	Nº expedicións
Xove	207
Adulto/a	130
Familiar	18
Grupo	23
Total	378

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

▶ Outros carnés.

Ofrece descontos en transportes, aloxamentos e servizos culturais de case todos os países.

- **Carné de estudante internacional** (ISIC= International Student Identity Card).

<http://xuventude.xunta.es/carnes-para-a-mocidade/carne-de-estudiante-internacional>

Requisitos: ser estudante, achegar unha fotografía de tamaño carné e pagar unha taxa de 9 euros. Ten a validez dun ano natural.

Total de carné ISIC expedidos no 2016: 1.253.

- **Carné teacher ou de profesor/a** (ITIC= International Teacher Identity Card).

<http://xuventude.xunta.es/carnes-para-a-mocidade/carne-de-estudiante-internacional>

Equivale ao de estudante pero está especialmente pensado para os/as profesores/as.

Requisitos: achegar unha fotografía de tamaño carné, documento que acredite a condición de profesor e pagar a taxa de 9 euros.

Total de carné ITIC expedidos no 2016: 320.

- **Carné internacional para non estudantes** (IYTC, (International Youth Traveller Card).

<http://xuventude.xunta.es/carnes-para-a-mocidade/carne-internacional>

Está recoñecido internacionalmente e achega descontos á mocidade a nivel internacional, dende billetes de avión ata entradas de cine.

Requisitos: Ser menor de 31 anos, achegar unha fotografía de tamaño carné e certificar a idade, e pagar unha taxa de 9 euros.

Total de carné IYTC expedidos no 2016: 32.

- ▶ O total de carnés ISIC+ITIC+IYTC que se expediron durante o ano 2016 foi de 1.605.

Carnés internacionais	Nº expedicións
ISIC	1.253
ITIC	320
IYTC	32
Total	1.605

5.1.3 Actividades programadas

5.1.3.1 Acción de verán 2016

<http://xuventude.xunta.es/accion-de-veran>

A Campaña de Verán 2016 abrangue unha oferta de actividades de lecer e tempo libre para a xuventude galega durante o período de tempo comprendido entre o 15 de xuño ata o 5 de setembro do ano 2016, incluíndo actividades tanto en Galicia como noutras comunidades autónomas.

A finalidade perseguida é ofertar un ocio saudable e comprometido coa natureza, a tolerancia, a solidariedade, a cultura e a igualdade, constituíndo unha oferta lúdica que complementa a educación regrada da mocidade.

Os programas ofertados foron os seguintes:

1 Programa de actividades en Galicia, para nenos/as de 9 a 17 anos: actividades que inclúen aloxamento (en albergues, residencias ou campamentos xuvenís), material necesario para cada actividade, equipo técnico especializado, atención sanitaria e seguro de responsabilidade civil.

Organizáronse 63 campamentos de verán en 20 instalacións xuvenís, con accións relacionadas co mar, a bicicleta, os deportes náuticos, campamentos de teatro, aventuras na natureza e outros. Ofertáronse un total de 6.205 prazas nos campamentos galegos.

2 Programa de intercambios bilaterais con outras comunidades autónomas: É unha proposta que permite que os nosos rapaces e rapazas convivan con outros grupos e coñezan a realidade social e cultural das comunidades anfitriñas. No ano 2016 realizáronse intercambios con Álava, Castela e León, Extremadura e A Rioxa e como novidade respecto do ano 2015 con Madrid.

Proporciona unha variedade de actividades de lecer e tempo libre baseadas en temáticas de multiaventura, náutica, rock e cómic distribuídas en 6 campamentos desas catro comunidades autónomas. Ofertáronse un total de 208 prazas para a xuventude galega con idades comprendidas entre os 12 e os 17 anos, ambos os dous inclusive. A ocupación foi de 198 prazas.

Como contrapartida, nas instalacións de Gandarío, Area e As Sinas, ofertáronse 199 prazas para participantes desas comunidades con idades comprendidas entre os 13 e os 15 anos. A ocupación foi de 199.

3 Actividades de 18 a 30: actividades de ocio e tempo libre desenvolvidas nas provincias da Coruña, Lugo e Ourense, destinadas a mozos e mozas de idades comprendidas entre os 18 e os 30 anos, procedentes de Galicia, de Comunidades galegas no exterior e doutras comunidades autónomas. Ofertáronse 230 prazas.

4 Campos de traballo 2016

Os campos de traballo son unha proposta para mozos e mozas de entre 18 e 30 anos que ao longo do verán, en períodos de dez ou quince días, coñecen outras realidades e vivencias a través da súa colaboración desinteresada en tarefas de índole diversa.

Son actividades encamiñadas a favorecer e fomentar a convivencia, a participación, a tolerancia e a solidariedade entre a mocidade e o seu contorno, a través da colaboración desinteresada e voluntaria en traballos diversos que se levan a cabo en todas as

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

comunidades autónomas e en distintos países, baixo o patrocinio, control ou organización de entidades e organismos oficiais, asociacións xuvenís, culturais, humanitarias, etc. Entre a oferta deste ano podemos atopar campos de traballo:

- Culturais e etnográficos (participación na organización de festas ou eventos culturais, recuperación de tradicións, utensilios antigos...).
- Ambientais (recuperación de camiños, espazos naturais...).
- Arqueolóxicos (recuperación, estudo ou conservación de xacementos ou monumentos).
- Do audiovisual (aproximación aos distintos aspectos formativos do mundo visual)
- De bioconstrución e autoconstrución
- Dinamización do Camiño de Santiago.

No ano 2016 a Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado organizou 23 campos de traballo distribuídos en 26 quendas durante os meses de xullo e agosto, cun total de 568 prazas distribuídas do seguinte xeito: 155 prazas para voluntarios e voluntarias procedentes do estranxeiro, 2 prazas para integración, 20 prazas para mozos e mozas da Galicia exterior, 196 prazas para mozos e mozas de Galicia e 195 prazas repartidas entre as distintas comunidades autónomas.

Os voluntarios e voluntarias puideron asistir aos seguintes campos de traballo coas seguintes modalidades:

Ambiental:

- ▶ **Monte de Espenuca:** limpeza de maleza e eliminación de especies alóctonas como acacias e eucaliptos. Coidado de exemplares de especies autóctonas presentes como castiñeiros ou car-

ballos. Limpeza e acondicionamento de camiños, sendeiros e muros. Eliminación de maleza nas proximidades dunha estrutura arqueolóxica, como paso previo para unha futura escavación.

- ▶ **Emprendemento verde no rural:** realización de tarefas ambientais na ruta "Foxo do lobo" ao seu paso pola parroquia de Carballedo. Limpeza, acondicionamento e freado dos efectos da maleza nas zonas de tránsito dos sendeiristas.
- ▶ **Dunas de Corrubedo:** control e retirada de especies alóctonas, vixilancia do marco natural, control e acompañamento de visitantes, seguimento da fauna.
- ▶ **Vilamarín:** actividades ambientais de recuperación de camiños e espazos naturais do concello para a realización de andainas, rutas e sendeirismo.
- ▶ **Muíños de Torrente:** limpeza dos Muíños da Torrente. Adecuación do camiño que une os muíños. Recuperación da memoria etnográfica. Estudo da fauna no contorno dos muíños. Construción de refuxios para anfibios.
- ▶ **Illas Cíes:** traballo ambiental e de labores de mantemento da illa, vixilancia de incendios, labores de información e sensibilización do visitante e intervencións puntuais de mellora no parque, en colaboración co persoal do Servizo de Medioambiente.
- ▶ **Illa de Sálvora:** Control e retirada de especies alóctonas, arranxo e mantemento de muros e estruturas, vixilancia do marco natural, elaboración dunha vídeo-guía.

Ambiental e arqueolóxico:

- ▶ **O Courel:** coñecer a historia do concello de Folgo-so do Courel e dos lugares onde se vai traballar. Limpeza e acondicionamento da zona. Revisión e mellora das rutas. Limpeza e mantemento do

Castro da Torre. Intervención arqueolóxica do Castro da Torre.

Ambiental e social

- ▶ **Un rural para tod@s:** acondicionamento de terreos para uso agroecolóxico. Dotación de elementos de apoio (construción dun pequeno pendello para almacenaxe e dun invernadoiro). Deseño da horta. Plantación de verduras de outono-inverno. Formación e asesoramento na comercialización de produtos agrícolas.

Ambiental, etnográfico e patrimonial

- ▶ **Horta do Muíño:** limpeza e acondicionamento exterior da Rota do Añón (sinalización, limpeza de vexetación, dinamización da ruta)

Ambiental, etnográfico, cultural e patrimonial

- ▶ **Aldea do Couto:** limpeza da maleza e dos rastrollos da ruta entre o núcleo de Ponteceso e a praia de Valarés. Identificación de todo tipo de patrimonio da ruta. Sinalización da ruta. Limpeza de zonas de lecer. Recollida de lixo. Limpeza do areal. Pequenas reparacións. Participación na montaxe do festival con outros voluntarios. Os participantes reciben asesoramento literario, histórico e ambiental no espazo do campo de traballo.
- ▶ **Bradoso-Acheiro:** limpeza da maleza e rastrollos do roteiro. Mellora e mantemento de paneis. Identificación da flora do roteiro. Sinalización do roteiro. Adecentamento de zonas de lecer. Recollida de lixo. Acondicionamento dos muíños. Coñecer o funcionamento e as partes dun muíño de río. Costumes e tradicións dos muíños.

Ambiental e patrimonial

- ▶ **Natureza e patrimonio xunto ao mar:** limpeza da senda da costa do Terrón-Patiñas, sendeiro

de gran valor ecolóxico e turístico que transcorre pola zona norte do Concello de Vilanova (O Terrón). Recuperación do lavadoiro de Ousensa-Caleiro (limpeza do espazo anexo, limpeza e destape da pedra do país da construción...)

Ambiental e difusión turística

- ▶ **Castromaior:** labores de limpeza e mantemento do Castro de Castromaior (muralla, vivendas e camiños), así como difusión dos coñecementos sobre a cultura galega, o Camiño de Santiago e os centros galegos no exterior.

Cultural

- ▶ **Rota do Románico:** limpeza e acondicionamento exterior da rota do Románico mediante a intervención dos seus monumentos (sinalización, limpeza de vexetación e dinamización da ruta). Acondicionamento de diferentes espazos urbanos con murais ou grafitis. Posta en valor da Rota do Románico coa participación na organización das XXIX Xornadas da Rota Románica de Pantón. Visualización da rota Románica coas novas tecnoloxías.

Cultural e patrimonial

- ▶ **O Pico Sacro:** achegamento ao patrimonio cultural, natural e social que existe ao redor do Pico Sacro, a través dunha unidade didáctica que será aplicada no centro educativo CPI Antonio Orza Couto, no vindeiro curso escolar. Establecemento dun plan de actuación para a dinamización do Camiño de Santiago ao seu paso por Boqueixón. Visita ao albergue de Vedra co fin de coñecer as súas instalacións e a información que se lles ofrece aos peregrinos e realizaranse tramos do Camiño de Santiago. Dinamización do tecido social de Boqueixón. Elaboración de pequenos spots audiovisuais nos tres idiomas presentes no campo, que

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

promoven lugares de interese do concello como o Pico Sacro, a ponte de Ponte Ledesma, a fervenza de Codeso...

Arqueolóxico

- ▶ **Castelo de Novaes:** revisión da documentación existente sobre o Castelo de Novaes que nos permita saber algo da súa historia. Análise e documentación sobre o estado no que se atopa o castelo e información sobre a nosa intervención. Estudo sobre a difusión do Camiño de Inverno no mundo. Conservación e mellora do contorno onde se sitúa o campo de traballo.
- ▶ **Casa da Neveira:** o traballo consistirá na limpeza dos arredores da neveira nun radio de 15 metros e no baleirado controlado do seu interior (pezas de cantería e depósitos de terra que ocupan o interior debido aos diferentes procesos de destrución e alteración sufridos polo paso do tempo). Documentación e topografía.
- ▶ **Castro de Socastro:** a intervención arqueolóxica consiste principalmente na escavación, prácticas de limpeza, siglado e debuxo arqueolóxico.

Restauración

- ▶ **Parque do Pasatempo:** valoración e diagnose do estado da Fonte das Catro Estacións e redacción dun proxecto de restauración. Limpeza e consolidación preventiva da fonte. Limpeza e acondicionamento dos xardíns que rodean a fonte. Difusión /divulgación do proxecto

Medio rural e igualdade

- ▶ **Igualdade e medio rural no concello de Curtis:** dinámica na rúa como presentación da presenza do campo no municipio. Vídeo con veciños de Curtis con pequenas intervencións e opinións sobre o tema da igualdade. Axuda a visualizar a proble-

mática. Intervención nos campamentos de rapaces. Implicar a mocidade nos termos e conceptos da igualdade. Traballar as actitudes. Traballos de investigación sobre igualdade en medio rural con exposición final.

Audiovisual

- ▶ **Audiovisual galego:** coñecer os diversos aspectos formativos do audiovisual, dende a redacción do guiión, ata, incluso, os principios da interpretación, pasando pola produción, a rodaxe, posprodución etc., dunha curta, dun documental, dun anuncio publicitario, animación por stop-motion etc.

Etnográfico e dinamización sociocultural

- ▶ **Vedra:** creación dun obradoiro de artesanía en madeira para crear carteis para a sinalización do “Corredor temático do río Ulla”; para a interpretación das pontes e para a concienciación ambiental, así como xogos populares da zona. Desenvolvemento de actividades socioculturais na ludoteca e na Escola de verán. Desenvolvemento de actividades socioculturais no centro de terceira idade.

A ocupación de campos de traballo en Galicia foi de 459 prazas (un 80,81 % das prazas ofertadas). Acudiron voluntarios e voluntarias de Galicia, de países como Rusia, Ucraína, Turquía, Francia, Cuba, Arxentina, Italia, República Checa, México, Corea do Sur, Uruguai, Venezuela, Brasil, Alemaña, China, Bélxica, Xapón, Taiwan, Suíza, Marrocos, Ucraína, Serbia e Kazaxistán e de comunidades autónomas como Extremadura, A Rioxa, Andalucía, Castela A Mancha, Comunidade Valenciana, País Vasco, Castela e León, Cantabria, Cataluña, Canarias, Madrid, Murcia, Ceuta, Melilla e Aragón.

Como contrapartida, os voluntarios e voluntarias de Galicia tiveron a posibilidade de acudir ao estranxeiro cunha oferta inicial de 150 prazas en total, das cales se

cubriron 105, e ao resto de comunidades autónomas de España cunha oferta inicial de 129 prazas, das cales se cubriron 101.

No estranxeiro os voluntarios e voluntarias de Galicia repartíronse da seguinte forma:

Lugar	Nº Participantes
Alemaña	11
Armenia	1
Azerbaiyan	2
Bélxica	1
Camboia	2
China	1
Costa Rica	1
Estonia	2
EEUU	1
Francia	30
Grecia	1
India	3
Indonesia	1
Islandia	8
Italia	4
Kirguizistan	3
Letonia	3
Marrocos	7
Nepal	1
Países Baixos	2
Polonia	1
Reino Unido	1
República Checa	4
Rusia	4
Serbia	4
Suíza	1
Taiwan	3
Turquia	2
TOTAL	105

Nas comunidades autónomas a ocupación foi:

Lugar	Nº Participantes
A Rioxa	13
Andalucía	11
Aragón	6
Illas Baleares	5
Canarias	9
Cantabria	7
Castela e León	9
Cataluña	4
Ceuta	2
Comunidade Valenciana	13
Estremadura	14
País Vasco	3
Madrid	1
Melilla	3
Murcia	1
Total	101

5 Oferta concertada: o obxecto foi facilitar á mocidade o acceso a instalacións xuvenís, das que é titular a Consellería de Política Social, para o desenvolvemento de programas de lecer e tempo libre.

Os destinatarios son:

- asociacións xuvenís, entidades prestadoras de servizos á xuventude e escolas de tempo libre constituídas e legalizadas
- os consellos locais e municipais de xuventude
- as corporacións locais
- entidades públicas ou privadas que realicen actividades coa xuventude
- grupos de mozos e mozas galegos/as non asociados/as que organicen actividades de tempo libre sen ánimo de lucro e para os efectos de realización dun programa de actividades.

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

O servizos que se ofertaron son:

- auga, luz, electricidade e alimentación en réxime de pensión completa
- material (excepto o correspondente ás actividades específicas) que, no caso dos campamentos, comprende tamén as tendas de campaña, colchóns e mantas.
- xerencia e persoal de servizo.

Na campaña do 2016, ofertáronse 750 prazas, distribuídas en 6 instalacións e 10 quendas. Prazas ocupadas: 750.

- ▶ **O total das prazas ofertadas en todos os programas e actividades da campaña de verán 2016 acadaron as 8.439.**

5.1.3.2 Programa carné xove

<http://xuventude.xunta.es/carnes-para-a-mocidade/carne-xove>

O carné xove é unha tarxeta persoal á disposición dos mozos/as de 12 a 30 anos.

Para obtelo, precísase cubrir un impreso, presentar o DNI e pagar 6 euros. Conta cunha vixencia de 2 anos contados a partir da súa expedición ou ata que o seu titular cumpre os 31 anos de idade.

O carné xove pódese expedir como modelo clásico (só descontos) ou ben incorporar, de xeito opcional para os solicitantes, as prestacións dunha tarxeta financeira, no modelo combinado Carné xove/ tarxeta bancaria.

Permite aos titulares un acceso privilexiado a descontos

en toda Galicia, no resto das comunidades autónomas e en 40 países europeos adheridos que abranguen ámbitos tan dispares como o cultural, deportivo, actividades lúdicas, espectáculos, servizos de aloxamento, transporte, comercial e outros. Así mesmo, conta cun seguro de balde que cobre o maior número de continxencias nos seus desprazamentos.

A finais do ano 2016 hai en Galicia 50.024 carnés en vigor.

No ano 2016 emitíronse en Galicia un total de 24.439 carnés clásicos:

▶ **Establecementos adheridos: sorteos, promocións e ofertas especiais**

Así mesmo, no ano 2016, adheríronse ao programa 61 novos establecementos, que se uniron aos case 3.000 existentes que xa ofertan descontos aos usuarios.

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado efectuou descontos de ata un 25% aos posuídores do Carné Xove, en todos os seus programas e actividades.

Continúa o programa de sorteos para os usuarios do Carné Xove. Mediante formulario que se debe cubrir, os usuarios participan nos sorteos de diversos premios (produtos ou actividades interesantes para a mocidade). Sorteáronse entradas para o cine, eventos musicais e deportivos, e actividades de multiaventura e prazas nos programas da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, entre outros premios.

Continuamos tamén coas promocións do carné xove, dirixido a entidades especializadas en actividades de ocio e tempo libre, interesadas en ofrecer as súas propostas de actividades a través do Programa do carné xove, comprometéndose a aplicar descontos para os titulares do carné.

Ao abeiro desta convocatoria, no ano 2016, 6 entidades ofertaron un total de 7 programas (3 programas de actividades na neve, 3 de multiaventura e 1 de campamentos)

Baixo o nome Ofertas especiais temos a convocatoria dirixida a aqueles establecementos que queiran ofertar descontos temporais en bens e servizos para as persoas usuarias do carné xove. Deberá tratarse de ofertas de especial interese ou entidade para a mocidade galega. A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado comprometeuse á difusión da publicidade das ofertas do establecemento entre a mocidade galega a través da súa páxina web xuventude.net e das redes sociais. Participou neste programa 1 empresa ofrecendo descontos en eventos deportivos.

► Campañas informativas e de difusión do carné xove.

Dentro das campañas de difusión das vantaxes do carné xove editáronse 5.000 trípticos informativos coa información relevante do carné xove.

► Convenios

O convenio coa entidade financeira Abanca renovouse ata o 19 de maio de 2018.

Ao abeiro deste convenio, realizáronse diversas actuacións de promoción e difusión (campañas informativas e de dinamización en diversos concellos galegos e en eventos como a xira galega de Karting, entre outras actuacións).

5.1.3.3 Residencias xuvenís

As residencias xuvenís son un instrumento ao servizo da mocidade e, en particular, dos mozos/as estudantes durante o curso académico. Ofréceselles aloxamento e manutención, ademais dunha serie de actividades convivenciais e educativas, a través das que se intentan fomentar os valores sociais, culturais e deportivos da mocidade residente e de calquera que puidese beneficiarse do labor sociocultural nas actividades que se programan.

1 Orde pola que se convocan prazas nas residencias xuvenís dependentes da consellería de traballo e benestar para o curso 2016/17

Coa finalidade de facilitar o uso das residencias xuvenís ás mozas e aos mozos estudantes e/ou traballadores/as, esta consellería convocou a oferta de prazas nas ditas residencias dependentes da Consellería de Política Social para o curso académico 2016/17, no réxime de internado. Convocáronse 220 prazas para persoas residentes (de 16 a 30 anos):

Residencia	Número de prazas
Centro Residencial Xuvenil LUG (Lugo)	74
Florentino L. Cuevillas (Ourense)	55
Altamar (Vigo)	91
Total	220

Do total de prazas resérvase un 9% para mozos e mozas que desempeñen unha actividade estatutaria, funcional ou laboral, tanto se é por conta propia como allea, distribuídas do seguinte xeito:

Residencia	Número de prazas
Centro Residencial Xuvenil LUG (Lugo)	7
Florentino L. Cuevillas (Ourense)	5
Altamar (Vigo)	8

As prazas ofértanse en réxime de internado (con aloxamento e manutención), durante unha estancia máxima de 11 meses e estará comprendido entre o 1 de setembro de 2016 e o 31 de xullo de 2017. Exceptúanse os períodos vacacionais de Semana Santa e Nadal.

2 Orde pola que se convocan prazas de persoas colaboradoras-bolseiras para as residencias xuvenís dependentes da Consellería de Política Social para o curso 2016/17

É vontade da Consellería de Política Social favorecer o acceso ao ensino universitario dos/das estudantes con

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

escasos recursos e, ao mesmo tempo, dotar de persoal de apoio no eido educativo e asistencial ás residencias xuvenís dependentes dela. Por iso, convoca prazas de persoas colaboradas-bolseiras, en réxime de concorrencia competitiva, para as residencias xuvenís dependentes da Consellería de Política Social, para o curso académico 2016/17. As prazas convocadas son:

Residencia	Número de prazas
Centro Residencial Xuvenil LUG (Lugo)	4
Florentino L. Cuevillas (Ourense)	5
Altamar (Vigo)	6
Total	15

Os destinatarios e destinatarias das bolsas son os/as estudantes españois/españolas, nacionais dun país membro da Unión Europea, ou estranxeiros/as residentes en España, con idades comprendidas entre os 18 anos e os 30 anos, que cursen estudos universitarios nunha facultade ou escola universitaria, estudos superiores en ensinanzas artísticas ou ciclo formativo de grao superior.

A concesión da bolsa implica, para as persoas beneficiarias, ademais do aloxamento e mantenza gratuítos na residencia xuvenil (durante unha estancia máxima de 11 meses de setembro a xullo, excluídos os períodos vacacionais de Semana Santa e Nadal), contar coa asistencia dun titor ou titora que coordine e dirixa as funcións que desenvolva como bolseiro/a na residencia, funcións que estarán relacionadas coa dinamización do centro, incluídas actividades de información xuvenil, biblioteca, informática e deporte, entre outras.

5.1.4 Emancipación xuvenil

A Consellería de Política Social, a través da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, apoia o desenvolvemento da actividade xuvenil, destacando entre as súas competencias, segundo o disposto no artigo 25.1 a) do Decreto 176/2015, do 3 de decembro, polo que se establece a súa estrutura orgánica, a xestión das actuacións en materia de xuventude, así como das políticas xuvenís de carácter interdepartamental e de apoio ao desenvolvemento da actividade xuvenil.

Neste contexto, con data do 6 de xullo de 2011, asinouse o Convenio de colaboración entre o Instituto de la Juventud, do Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad (INJUVE) e a Comunidade Autónoma de Galicia, a través da Consellería de Traballo e Benestar, para a promoción da igualdade de oportunidades da mocidade mediante o desenvolvemento de programas de promoción da emancipación xuvenil para o ano 2011.

A Oficina de Emancipación Xuvenil creada ao abeiro deste convenio e situada no Centro Coordinador de Información e Documentación Xuvenil de Galicia, en Santiago de Compostela seguiu a realizar durante o ano 2015 accións de orientación, información e asesoramento en materia de vivenda e emprego aos seus usuarios,

O servizo complementábase cunha oficina virtual de emancipación que ofrece información actualizada e asesoramento aos mozos e mozas galegos/as na páxina web: www.xuventude.net cun enlace específico á páxina web:

<http://xuventude.xunta.es/emancipacion-xove>

5.1.5 Rede galega de dinamización xuvenil.

No ano 2016 continuou en funcionamento a Rede galega de dinamización xuvenil, catalizadora do talento xuvenil.

A Rede galega de dinamización xuvenil é un servizo de asesoramento e unha canle de difusión adecuados para todos os recursos que dende a Xunta de Galicia se poñen á disposición da poboación nova. Presta servizo aos actores clave no traballo cos mozos en todo o territorio autonómico: concellos, universidades, centros de ensino secundario, asociacións, etc. Así como a todos aqueles mozos que dunha forma independente soliciten información ou asesoramento en materia de mocidade.

► Obxectivos acadados:

- Contribuír á dinamización da mocidade galega a partir da difusión da información do seu interese e da posta en marcha de actividades que responden ás súas inxerencias e intereses.
- Incrementar a participación activa dos mozos e mozas, creando espazos para o debate e a participación e traballando estratexias e recursos que lles faciliten unha maior implicación.
- Contribuír a canalizar o protagonismo e capacidade de liderado dos mozos e mozas e xerar unha visión positiva da mocidade no seu ámbito territorial.
- Motivar a xuventude co obxecto de fomentar a súa participación na sociedade como cidadáns activos.
- Posibilitar un proceso máis favorable á emancipación e autonomía dos mozos e mozas a partir da información.
- Incidir na igualdade de oportunidades da xuventude a través do acceso á información.
- Organizar actividades a partir dos intereses e necesidades da mocidade.
- Crear unha canle de difusión, axeitada á xuventude, dos recursos e servizos xuvenís de que dispoñen.

- Leváronse a termo as seguintes actuacións:

5.1.5.1 Programa Ágora Xove.

Ágora Xove é un novo programa posto en marcha en marzo de 2016, orientado á creación de espazos que faciliten a participación dos mozos galegos na vida social, económica e cultural da nosa comunidade autónoma a través da celebración de foros estruturados en actividades que valoren e consoliden o protagonismo dos mozos na súa contorna. A temática e o programa de actividades estará deseñado en función das particularidades sociais, económicas e culturais observadas no ámbito territorial no que se desenvolve cada un dos foros.

Realizáronse oito foros nos que participaron un total de 526 mozos.

Lugar de celebración	Nº de participantes
Concello de Vilalba	99
Universidade de Santiago de Compostela (USC)	38
Concello de Vila de Cruces	130
Universidade de Vigo (UVIGO)	87
Concello de Ourense	58
Concello da Estrada	27
Concello de Betanzos	61
Concello de Boimorto	26
TOTAL	526

5.1.5.2 Segunda edición do Curso de xestión e dirección de proxectos de participación xuvenil.

A segunda edición do Curso de xestión e dirección de proxectos de participación xuvenil dirixido a un total de 49 traballadores e xestores do eido da xuventude, profesores, directivos de entidades xuvenís e de acción voluntaria e estudantes universitarios. Levouse a cabo no segundo trimestre do 2016 nas cidades de Ourense, Pon-

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

tevedra, Santiago, A Coruña, Lugo e Vigo. O obxectivo do curso foi mellorar as competencias na planificación, redacción e xestión de proxectos de participación xuvenil no eido da educación non formal.

5.1.5.3 Correspondentes Universitarios.

Correspondentes Universitarios é un novo programa posto en marcha o último trimestre do ano 2016, e aspira a fomentar a participación activa dos alumnos das tres universidades públicas galegas, na difusión e dinamización da información xuvenil entre os seus compañeiros de estudos.

Para que este programa tivese un maior impacto, no ano 2016 asinou un convenio de colaboración coa Universidade de Vigo e iniciáronse os trámites para asinar estes convenios coas universidades de Santiago (USC) e A Coruña (UDC).

Ao finalizar o ano 2016 estaban inscritos neste programa 56 universitarios.

Universidade	Nº de participantes
Universidade de Santiago (USC)	10
Universidade de Vigo (UVIGO)	46
Universidade da Coruña (UDC)	0
TOTAL	56

5.1.5.4 Proxecto "Obradoiro de proxectos".

Ferramenta de traballo enfocada a mozos e mozas que tivesen previsto presentar propostas no marco do programa Iniciativa Xove e buscasen mellorar as súas competencias e destrezas en canto á redacción e execución de proxectos. Obradoiros dirixidos a mozos e mozas, animadores xuvenís, técnicos locais de emprego, axentes de desenvolvemento local, concelleiros/as de xuventude, asociacións xuvenís, grupos informais de mozos e mozas,

e en xeral a calquera colectivo interesado en programas de participación xuvenil. Durante o mes de marzo realizáronse un total de 51 obradoiros.

5.1.5.5 Dinamizando o Medio.

Dinamizando o Medio é un novo programa posto en marcha o ano 2015 en colaboración coa Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio. Busca estimular o interese dos mozos participantes pola conservación e o uso sustentable do patrimonio natural galego mediante actividades de educación ambiental.

Durante o ano 2016 celebrouse unha única actuación (Visita educativa ao parque natural Complexo dunar de Corrubedo e lagoas de Carregal e Vixán) na que participaron 25 mozos.

5.1.5.6 En colaboración coas Universidades:

Continuación coas visitas ás diferentes facultades das tres universidades públicas galegas para presentar o programa Obradoiro de proxectos.

5.1.5.7 En colaboración con centros educativos

Realización de charlas para difundir os diversos programas da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado entre os que se inclúe o proxecto Obradoiro de proxectos.

5.1.5.8 Colaboración con oficinas municipais de Información xuvenil (OMIX)

Realízanse visitas a todas as Omix de Galicia.

5.1.5.9 Colaboracións

A Rede galega de dinamización xuvenil colaborou con distintas entidades e concellos. Así estiveron presentes no congreso O que de verdade importa (A Coruña), no programa

ma Interactuando no tempo libre (Bergondo) nas xornadas Móveche por Europa (Lugo), no encontro Gamers Galicia (Santiago de Compostela), no concurso Equiocio (Ferrol), no Encontro de Correspondentes Xuvenís 2.0 (Bergondo), nas actividades polo aniversario do IES Porto do Son, no campionato Coll Run (Sanxenso), na feira das familias de Abegondo, na feira de mostras de Bande, na feira de horticultura de Laracha, nas festas da mocidade de Melide e Mondoñedo, na XGN 2016 (Silleda), na campaña informativa da OMIX do Grove, na feira de asociacións da UDC (A Coruña), na EMAX (Braga) e na feira sectorial de Melide.

5.1.6 Difusión cultural

5.1.6.1 Xuventude Crea

Xuventude Crea, o Certame de Creadores Novos, iniciouse co obxecto de dar apoio á mocidade con inquiredanzas artísticas, incentivando a súa creatividade tanto individual como colectiva nas distintas actividades do programa. Participaron mozos e mozas de entre 16 e 30 anos, aínda que se permitiu a participación de ata un 25% de entre 14 e 16 anos e superar os 30 anos nalgunha actividade.

Na edición do 2016 o certame incluíu 12 especialidades: teatro, artes plásticas (pintura e escultura), fotografía, música, relato breve, poesía, vídeo creación, banda deseñada, graffiti, deseño de xoias e moda e cociña. Presentáronse un total de 241 obras. Premiáronse un total de 55 obras (premios en metálico e mencións de honra). Os

premios en metálico foron de 3.000, 1.500 e 1.000 euros para o 1º, 2º e 3º premio, respectivamente.

5.1.6.2 Concurso de deseño do cartel do certame Xuventude Crea 2016

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, con motivo do certame de creadores novos Xuventude Crea 2016, convocou un concurso co fin de elaborar o cartel do dito certame.

Os requisitos para poder participar foron ter entre 18 a 30 anos, ambos os dous inclusive, e residentes en Galicia e non ser o/a gañador/a no premio da edición do ano anterior.

O tema e a técnica foron libres. As obras debían incluír obrigatoriamente o texto "Certame Xuventude Crea 2016" así como as especialidades que o compoñen: teatro, artes plásticas (pintura e escultura) fotografía, música, poesía, relato breve, teatro, e videocreación, banda deseñada, graffiti, moda e deseño de xoias e cociña. Cada autor/a ou autores/as puideron participar con dúas obras orixinais, inéditas e en galego.

Admitíronse traballos realizados tanto de forma individual como en grupo.

- Participaron un total de 12 persoas. O premio foi de 500 euros para o cartel gañador.

5.1.6.3 Parlamento Xove

O proxecto Parlamento Xove fórmano un conxunto de actividades que tiveron por obxecto fomentar entre a mocidade o diálogo como ferramenta para argumentar razoadamente as ideas propias. Potenciáronse habilidades individuais e en grupo entre as que destacaron o desenvolvemento da capacidade de selección de información, a expresión escrita, a expresión oral, a orixinalidade, a argumentación razoada, o traballo en equipo ou

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

a convivencia. Asemade, fomentou a lectura, escritura, emprego das novas tecnoloxías con fins informativos e culturais e o respecto polas ideas dos demais.

As ditas actividades tiveron como fío común debater acerca dun tema formulado pola organización, a realización dun dossier de investigación do tema tratado e debates dialécticos. Nas xornadas preliminares que descorreron durante o mes de febreiro e marzo, os equipos debateron sobre o seguinte tema: "Determina o papel do profesor o futuro dos/as mozos/as?"

E na fase final, os temas sobre os que xiraron os debates foron, no caso de bacharelato, "foméntase dende os fogares a falta de respecto ao profesorado na escola?" e na categoría de ESO: "O machismo adolescente segue presente na nosa cultura?"

No ano 2016 participou o alumnado de 3º e 4º da ESO e 1º e 2º de bacharelato dos centros de ensino de Galicia.

- o número de equipos participantes sumou un total de 47, 23 de bacharelato e 24 de ESO.
- o número de mozos e mozas que participaron foi de 188 en total.
- o número de profesores/as que participaron foi de 47 en total
- o número de xuíces que participaron nos debates foi de 20 en total.

Os debates realizáronse en dúas fases: unha primeira clasificatoria, (os días 26 e 27 de febreiro para os alumnos de ESO e o 4 e 5 de marzo para os de bacharelato), no Centro Residencial Docente A Coruña no Concello de Culleredo nos que xurdiron os oito equipos finalistas de bacharelato e os catro finalistas de ESO que se enfrontaron na fase final que se celebrou no salón de plenos do Parlamento de Galicia o día 16 de abril.

O IES de Becerreá foi o gañador na categoría de bacharelato e na categoría da ESO. O premio foi unha viaxe valorada en 5.000 euros, no caso do grupo gañador de bacharelato, e de 3.000 euros, no caso do gañador na categoría de ESO.

<http://www.parlamentoxove.com/>

5.1.6.4 Campaña LIBRE cursos de condución segura

A campaña LIBRE ten entre os seus obxectivos achegar á mocidade actitudes seguras no uso do vehículo. Está baseada no coñecemento dos factores de risco, dos sistemas de seguridade do automóbil e da técnica de condución. Participaron mozos e mozas de entre 18 e 30 anos. No ano 2016 realizáronse 6 cursos de condución segura os días 24 (dúas edicións) e 30 de setembro e 1, 2 e 9 de outubro de 2016. Impartíronse nun centro homologado pola DGT e os participantes non precisaron estar en posesión do permiso de conducir.

O curso desenvolveu unha parte teórica de clases teóricas e técnicas de condución e aula virtual para a concienciación e socialización e clases prácticas con manexo de vehículo tipo turismo

5.1.7 Programas europeos

<http://xuventude.xunta.es/programas-eu>

5.1.7.1 Erasmus+ Xuventude en acción

<http://erasmusplus.injuve.es>

O programa europeo Erasmus+, programa da Unión Europea para a educación, a formación, a mocidade e o deporte, con vixencia 2014-2020, ten entre os seus obxectivos específicos mellorar o nivel de aptitudes e competencias dos mozos e mozas; promover a participación na vida democrática en Europa e no mercado de traballo; a cidadanía activa; o diálogo intercultural; a inclusión social e a solidariedade; posibilitar ás persoas que traballan no ámbito da xuventude e aos mozos e mozas maiores, oportunidades de mobilidade por motivos de aprendizaxe; potenciar a dimensión internacional das actividades xuvenís e o papel dos traballadores e organizacións no eido da xuventude como estruturas de apoio ás persoas mozas. O programa fomenta a mobilidade dentro e fóra dos límites da Unión Europea, a aprendizaxe non formal e o diálogo intercultural e tamén apoia a empregabilidade e a inclusión das persoas mozas independentemente do contexto social, educativo ou cultural ao que pertencen.

O programa diferencia tres liñas de acción:

Acción Clave 1. Mobilidade das persoas por motivos de aprendizaxe

Esta acción conta con dous tipos de actividades:

- ▶ Mobilidade dos mozos, que inclúe as seguintes accións:
  - Intercambios xuvenís, que permiten aos mozos e mozas participantes desenvolver competencias, sensibilizarse sobre temas sociais, descubrir novas culturas, costumes e estilos de vida, consolidar valores como a solidariedade, a democracia, a amizade, etc. Hai que destacar que o proceso de aprendizaxe se realiza a través de métodos de educación non formal.
  - Servizo Voluntario Europeo: busca fomentar a participación da mocidade en distintas formas de actividades de voluntariado, dentro e fóra da Unión Europea. Os mozos e as mozas poden participar individual ou colectivamente en actividades non remuneradas e sen ánimo de lucro.
- ▶ Mobilidade dos traballadores no ámbito da mocidade: apoia o desenvolvemento profesional dos traballadores no ámbito da mocidade en forma de participación destes traballadores en seminarios, cursos de formación, actividades de posta en contacto, visitas de estudos, etc

Acción clave 2. Cooperación para a innovación e o intercambio de boas prácticas

Esta acción apoia as asociacións estratéxicas no ámbito da educación, a formación e a mocidade. Teñen por obxecto apoiar o desenvolvemento, a transferencia ou a implementación de prácticas innovadoras a escala organizativa, local, rexional, nacional ou europea.

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

Acción clave 3. Apoio á reforma de políticas

Baixo esta acción poden realizarse actividades de diálogo estruturado: reunións entre mozos e responsables da toma de decisións no ámbito da mocidade.

O programa está aberto á participación de calquera persoa de entre 13 e 30 anos. É liña prioritaria fomentar e potenciar a participación dos mozos e mozas con menos oportunidades, ben sexa por razóns de índole xeográfica, cultural ou socioeconómica, ou ben sexa por seren persoas con discapacidade.

Os proxectos preséntanse na Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, dentro de cada unha das tres convocatorias anuais establecidas. Avalíanse na Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado e remítense á Axencia Nacional, que fai a proposta definitiva de aprobación. É a Comisión de Avaliación a que definitivamente aproba os proxectos.

A maioría dos proxectos presentados e aprobados no ano 2016 centráronse nos intercambios e no servizo voluntario europeo. Polo que respecta á participación, un total de 1.410 persoas mozas participaron neste tipo de proxectos, tanto galegos como mozos entre participantes galegos pertencentes a diferentes países da Unión Europea e a países veciños.

Durante o ano 2016 aprobáronse un total de 42 proxectos na nosa comunidade autónoma, cun importe total de subvencións de 729.914 euros distribuídos da seguinte maneira:

- ▶ 13 Intercambios xuvenís onde participaron 410 mozos/as e cun importe de 182.875 euros
- ▶ 19 proxectos de servizo voluntario europeo onde participaron 50 mozos/as e cun importe de 251.646 euros
- ▶ 2 proxectos de mobilidade de traballadores no ámbito da mocidade onde participaron 77 traballadores xuvenís cun importe de 34.667 euros

- ▶ Un proxecto de actividades combinadas onde participaron 40 mozos/as e cun importe de 29.558 euros.
- ▶ 4 proxectos de asociacións estratéxicas onde participaron 623 mozos/as, cun importe de 182.064 euros
- ▶ 3 proxectos de apoio á reforma das políticas onde participaron 210 mozos/as, cun importe de 49.104 euros.

5.1.7.2 Dinamizando Galicia (DIGAL), ERASMUS+, acción clave 1 (mobilidade das persoas por motivo de aprendizaxe)

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado da Consellería de Política Social ofertou 26 prazas durante o ano 2016 do proxecto DIGAL, aprobado ao abeiro do programa Erasmus+, acción clave 1 (mobilidade das persoas por motivos de aprendizaxe). O seu obxectivo é a realización de prácticas laborais non retribuídas en cinco países europeos (Portugal, Italia, Irlanda, República Checa e Francia) durante 60 días. Está destinado a mozos e mozas con idades de entre 18 e 30 anos, recién titulados en ciclos medios de formación profesional e nos cursos de formación ocupacional, accións formativas e programas de cualificación profesional inicial dos sectores agrícola, forestal, hoteleiro, turístico, servizos básicos á comunidade (incluída a atención á dependencia e maiores), tecnolóxico e administrativo de base. Os participantes foron seleccionados entre o alumnado dos últimos cursos destas especialidades dos centros que integran o consorcio deste proxecto. Este consorcio, coordinado pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, está formado por tres centros educativos (o IES Lamas de Abade de Santiago, A Pinguela de Monforte de Lemos, e o IES Monte Castelo de Burela); o centro de Estudos Gastronómicos da Coruña, os centros de formación agroforestal dependentes da Dirección Xeral de Ordenación e Producción Forestal da Consellería de Medio Rural (Gúisamo, Becerreá, Ribadeo, Sergude, Monforte de Lemos e Lourenzá); e os centros de formación ocupa-

cional e de accións formativas dependentes da Dirección Xeral de Orientación e Promoción Laboral da Consellería de Economía, Emprego e Industria (Bueu, Ferrol, Viveiro, Lugo, Centros de Novas Tecnoloxías de Galicia en Santiago, Ames, Negreira, Melide e Monforte).

Esta iniciativa amplía o currículo dos participantes, mellora as competencias idiomáticas e permite que se poida coñecer outra organización do traballo, detectar novos sectores empresariais para implantar en Galicia, así como novas posibilidades de internacionalización para as empresas galegas.

- ▶ O proxecto DIGAL que foi aprobado ao abeiro do programa Erasmus+ conta con un orzamento de 277.135 euros e 56 prazas para os anos 2015 e 2016.

5.1.7.3 Euroscola 2016

A Oficina do Parlamento Europeo en España convocou a XXII edición do Concurso Euroscola, en colaboración coa representación en España da Comisión Europea e a Secretaría do Estado para a Unión Europea.

O concurso é un xogo en liña de habilidades, destrezas e coñecementos vinculado a temas de gran transcendencia europea que fomenta o uso da internet como ferramenta educativa, informativa e comunicativa e a aprendizaxe doutra lingua, fundamental para unha Europa unida; por iso, o xogo desenvólvese en dúas versións lingüísticas, castelán e inglés. As persoas participantes puideron optar a calquera dos dous idiomas.

Euroscola destínase a persoas, entre 15 e 18 anos, que estudan educación secundaria obrigatoria (ESO), bacharelato ou ciclos de formación profesional de grao medio en centros educativos españois.

Para participar é necesario inscribirse por equipos formados por 10 alumnos/as e un profesor/a, que é o/a líder e responsable do equipo. Cada centro escolar pode presentar tantos equipos como queira, aínda que só un por centro pode aspirar a gañar o premio. Por cada comunidade autónoma hai un finalista. Os 9 equipos mellor clasificados de entre todos os finalistas son os gañadores da viaxe e cada equipo gañador ten que ser dunha comunidade autónoma diferente.

O tema central desta edición desenvolveuse baixo o lema 30 anos de España na Unión Europea (1986-2016). O obxectivo desta convocatoria é: reflexionar cos mozos e mozas sobre o proceso de transformación de España a partir da súa integración da Unión Europea en 1986; promover o pensamento crítico; valorar o que se alcanzou e analizar os desafíos e retos que se formulan para o futuro.

- ▶ O equipo gañador de Galicia Euroscola foi o IES Rosalía de Castro de Santiago de Compostela (A Coruña).

Obtivo como premio a participación na iniciativa Euroscola do Parlamento Europeo na súa sede en Estrasburgo (Francia) e unha axuda económica para sufragar parte dos custos da viaxe. O premio da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado foi unha unha mochila con material didáctico.

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

5.1.7.4 Mocidade emprendedora da Eurorrexión (Emprende)

Programa de Cooperación Transfronteirizo España-Portugal, área Galicia-Norte de Portugal. Integración socioeconómica.

O “Encontro mostra asociativa xuvenil Galicia-Norte de Portugal” que tivo lugar en Braga (Portugal) os días 9,10 e 11 de decembro de 2016 foi organizada en colaboración co IPDJ (Instituto Português do Desporto e Juventude), a Câmara Municipal de Braga e as Federações Distritais de Associações Juvenis do Norte de Portugal, participan no 8º EMAX organizado pola FNAJ (Federação Nacional das Associações de Portugal). O encontro ten por obxectivo crear un espazo aberto ao asociacionismo e de reflexión sobre a empregabilidade xuvenil e a importancia da participación das persoas mozas na sociedade, na cooperación transfronteiriza e no desenvolvemento das rexións.

Preténdese que sexa unha mostra de boas prácticas asociativas e proxectos, posibilitando o intercambio de experiencias entre os participantes, estimulando o espírito de iniciativa e creatividade e tratar temas de interese común, principalmente aqueles que están relacionado coas oportunidades de cooperación transfronteiriza, a innovación e o emprendemento social, dando continuidade ás actividades desenvolvidas en anteriores edicións da EMAX.

Teñen unha participación activa as asociacións xuvenís podendo mostrar as súas iniciativas e compartir ideas e experiencias. Nesta edición participaron un total de 85 mozos e mozas galegas que representaron a 26 asociacións e centros xuvenís.

5.1.8 Programas de mobilidade

5.1.8.1 Mobilidade transnacional xuvenil Galeuropa

<http://xuventude.xunta.es/programas-eu/galeuropa>

Este programa que ben realizando a Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado no ano 2016 presenta novidades importantes respecto aos últimos anos e enmárcase dentro do Programa operativo de emprego xuvenil, cofinanciado pola Iniciativa de Emprego Xuvenil e o Fondo Social Europeo para o período 2014-2020. Medida 8.2.2.8. Programa de axudas para proxectos de mobilidade transnacional dirixido a mozos e mozas menores de 25 anos para a realización de prácticas formativas en empresas de países europeos, de modo que complementan a súa competencia profesional e persoal, incrementando así as súas posibilidades de inserción laboral. Concíbense polo tanto estas axudas como unha das medidas para a implantación do Sistema nacional de garantía xuvenil.

A finalidade do programa de mobilidade transnacional xuvenil é reforzar a empregabilidade e as competencias profesionais da mocidade non ocupada e non integrada nos sistemas de educación ou formación, contribuíndo á mellora da súa formación mediante a adquisición de experiencia profesional para a súa incorporación ao mercado de traballo, ao tempo que se apoia a adquisición de competencias en idiomas estranxeiros.

Preténdese promover e axudar a financiar a mobilidade da mocidade galega para que realice estadias de prácticas formativas non remuneradas en entidades/empresas

públicas ou privadas de países europeos, ben directamente concedendo axudas individuais aos mozos e mozas participantes, ou ben mediante concesión de axudas a proxectos de mobilidade de entidades galegas, tanto entidades locais coma entidades sen ánimo de lucro.

Os mozos e mozas que participaron ben individualmente ou a través dun proxecto dalgunha das entidades sen ánimo de lucro, concellos ou agrupación deles realizaron de 2 a 4 meses de prácticas nalgún dos 31 países da UE en sectores como (administración, agroalimentario, electricidade e enerxía, hostalaría e turismo, informática, márketing e comercio e outros).

As accións dos proxectos están encamiñadas á consecución dalgún dos seguintes obxectivos:

- ▶ Mellorar o nivel de aptitudes e competencias clave dos/as participantes.
- ▶ Reforzar a empregabilidade e as competencias profesionais das persoas mozas nos ocupadas e non integradas nos sistemas de educación ou formación, contribuíndo á mellora da súa formación mediante a adquisición de experiencia profesional para a súa incorporación ao mercado de traballo.
- ▶ Contribuír e facilitar aos mozos e mozas participantes o seu acceso ao mercado de traballo, reducir os obstáculos lingüísticos e fomentar a súa autonomía persoal mediante a mellora da súa empregabilidade.
- ▶ Potenciar os programas de educación non formal para que as persoas mozas adquiran coñecementos e habilidades que axuden a completar o seu desenvolvemento persoal e profesional.

Proxectos solicitados e beneficiarios/as do programa:

Proxectos solicitados	
Individuais	329
Entidades sen ánimo lucro	20
Concellos e agrupacións deles	6
Total	355

Beneficiarios	homes	mulleres	Total
Individuais	61	85	146
De entidades sen ánimo lucro	41	72	113
De concellos e agrupacións deles	18	33	51
Total	120	190	310

- ▶ O programa no 2016 contou con un orzamento de 2.034.074,76 euros.

5.1.8.2 “Deseñando o teu futuro”: Proxecto piloto de estadias-visitas en empresas

Deseñando o teu futuro é un proxecto de educación non formal que financia proxectos dirixidos a que os mozos e as mozas entre 14 e 18 anos realicen estadias-visitas non remuneradas en empresas ou entidades públicas ou privadas radicadas na Comunidade Autónoma de Galicia, para os efectos de que adquiran competencias, habilidades e cualificacións que complementen o seu desenvolvemento persoal e a súa formación.

Puideron presentar proxectos, entidades sen ánimo de lucro, con sede permanente e domicilio social en Galicia que prestan servizos á mocidade, así como as súas respectivas federacións; os concellos, agrupacións de concellos e mancomunidades.

Os participantes dos proxectos puideron realizar estadias-visitas en empresas entidades públicas ou privadas

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

dos sectores: da hostalaría; actividades administrativas e servizos auxiliares; actividades profesionais científicas e técnicas; industria manufactureira; comercio polo miúdo, comercio por xunto, reparación de vehículos; actividades artísticas, recreativas e de entretemento; construción; agricultura, gandaría, sevicultura e pesca; actividades sanitarias e servizos sociais; outros servizos. Con estas estadias-visitas preténdese que os/as mozos/as se aproximen ás distintas tipoloxías de postos de traballo existentes no mercado laboral, axudarlles na toma de decisión do seu futuro perfil profesional, para os efectos de que coñezan “a realidade da empresa” previamente a decidir a súa traxectoria formativa profesional, así como a chegarlos ao mundo sociolaboral adquirindo coñecementos e habilidades que os axuden a complementar o seu desenvolvemento persoal e futura formación profesional.

Beneficiarios	homes	mulleres	Total
Concellos	82	116	198
De entidades sen ánimo lucro	76	53	129
Total	158	169	327

- ▶ O programa contou con un orzamento de 67.305 euros.

5.1.8.3 Programa galego de mobilidade “Xuventude no mundo”

A “Xuventude no mundo” é un programa de mobilidade xuvenil organizado pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, que pretende que os mozos e mozas de Galicia poidan desenvolver un programa de actividades de interese para a xuventude noutras partes do mundo. Pretende tamén facilitar o coñecemento doutras realidades socioculturais e lingüísticas para a comprensión da diversidade cultural e favorecer e potenciar a adquisición de habilidades e competencias non formais que faciliten o desenvolvemento persoal.

O programa foi destinado á mocidade residente en Galicia, que tivese entre 18 e 30 anos.

Os intercambios fixéronse nos seguintes países:

- Xapón (en Wakayama na Perfectura de Wakayama) do 4 ao 11 de xullo de 2016.

Ofertáronse un total de 15 prazas.

5.1.9 Centro Coordinador de Información e Documentación Xuvenil

Desde o Centro Coordinador de Información e Documentación Xuvenil prográmanse os distintos cursos e actividades para a formación tanto do persoal da Rede galega de información xuvenil (RGIX), como o das oficinas municipais de Información Xuvenil (OMIX) ou outro persoal das Administracións públicas (AAPP) e tamén para a formación da xuventude e outras persoas interesadas.

Durante o ano 2016, nas distintas modalidades de presencial e semipresencial, realizáronse os seguintes cursos, xornadas e encontros dende o centro coordinador os Espazos Xoves:

Nome do curso ou xornada	Edicións	Nº prazas
Mediación educativa en conflitos xuvenís	1	30
Mediación educativa en conflitos xuvenís	1	30
Xestión dos Servizos de Información Xuvenil	1	30
Prevenção e loita da violencia de xénero. Coñecer para actuar (Santiago)	1	25
Prevenção e loita da violencia de xénero. Coñecer para actuar (Ourense)	1	20
Prevenção e loita da violencia de xénero. Coñecer para actuar (Tui)	1	20

Xornada: As Políticas de Información Xuvenil en Galicia	2	46
Xornada: As Políticas de Información Xuvenil en Galicia (Baiona)	1	14
Xornada "Xuventude e igualdade"	1	150
Total	10	362

Aos encontros territoriais celebrados nos Espazos Xoves e nos edificios administrativos de Lugo e Vigo, asistiron un total de 200 persoas.

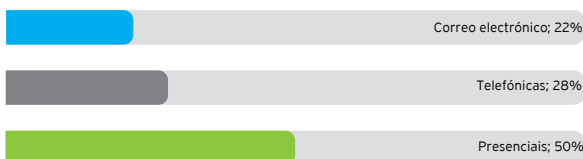
5.1.9.1 Servizo de información xuvenil

Na Oficina de Información Xuvenil aténdense consultas de forma presencial, telefónica e por correo electrónico e dáse información xeneralizada sobre temas de interese para a mocidade.

As consultas máis demandadas son sobre actividades, cursos, bolsas, axudas, estudos, carnés, oposicións, idiomas, voluntariado, traballo, vivenda e programas da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado.

Atendéronse no ano 2016 un total de 15.121 usuarios e 15.666 consultas coa seguinte distribución:

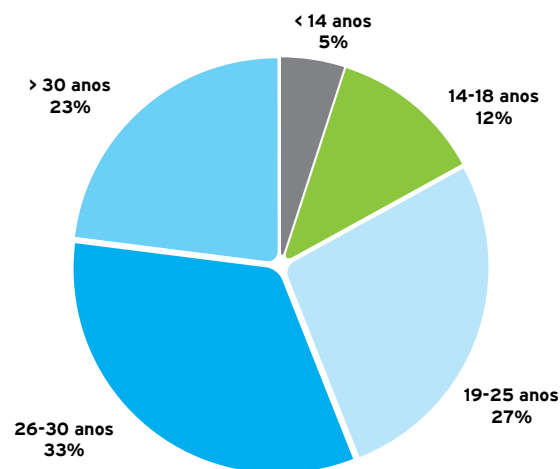
	Consultas
Presenciais	7.880
Telefónicas	4.329
Correo electrónico	3.457
Total	15.666

As porcentaxes das consultas realizadas, en 2016, no que se refire aos temas foron:

Información sobre os distintos programas que convoca a Dirección Xeral	32%
Bolsas	10%
Cursos	5%
Actividades	8,50%
Axudas e subvencións	7%
Carnés	16%
Estudos	7%
Oposicións	0,3%
Vivenda	0,2%
Idiomas	10%
Voluntariado	3%
Outras consultas	1%
Total	100%

As porcentaxes das consultas presenciais, en canto á súa distribución por sexo e idade foron:

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

A asesoría de programas europeos, tivo 299 consultas presenciais, 150 telefónicas e 61 por outros medios, facendo un total de 510 consultas. As visitas presenciais totais relacionadas con este tema foron 297. O Centro Coordinador de Información e Documentación Xuvenil tamén coordinou e asesorou un total de 28 programas europeos e 2 proxectos do Programa galego de mobilidade: A xuventude no Mundo III. Nos proxectos participou a mocidade galega cun total de 153 persoas. A mocidade estranxeira participante en proxectos en Galicia sumou un total de 557

Polo que atinxe á Oficina de Emancipación xuvenil, atendeu un total de 121 usuarios, dos que 49 eran do tema de vivenda, 42 de emprego e 30 de microcréditos

Así mesmo dende a Oficina de Emancipación Xuvenil participábase no Programa de garantía xuvenil, do Sistema nacional de garantía xuvenil do Ministerio de Emprego e Seguridade Social de España, que pretende facilitar o acceso dos mozos maiores de 16 anos e menores de 30 ao mercado de traballo, mediante unha oferta de emprego, de educación continua, formación de aprendizaxe ou período de prácticas en empresas. No ano 2016 atendeuse a un total de 645 usuarios, sendo presenciais 524, telefonicamente 97 e por correo 24. Emitíronse 85 470 códigos de activación para 229 mozas e 241 mozos, o número de consultas foi de 647

O número de consultas de informadores xuvenís foron un total de 4.215, sendo presenciais unhas 203, telefónicas 2.292 e por e-mail 1.720.

Elaboráronse un total de 138 dossier, propios 97 e con colaboracións 41. Tamén se elaboraron un total de 52 boletíns semanais

O total de usuarios da sala de lectura foi de 505 usuarios.

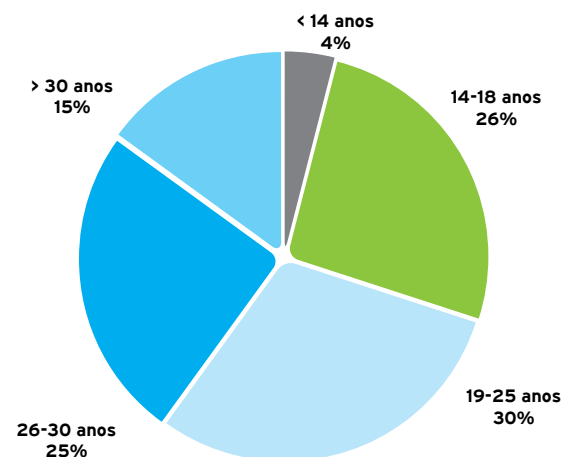
5.1.9.2 Oficina TIVE

A oficina TIVE presta servizos ás persoas estudantes e á mocidade relacionados con actividades de lecer e tempo libre e o turismo nacional e internacional. A actividade fundamental é a expedición de carnés que proporcionan distintos tipos de vantaxes.

O número total de carnés expedidos na oficina TIVE durante o ano 2016 foron 2.825 coa seguinte distribución:

	Nº carnés
Carné xove	2.442
Carné ISIC	282
Carné TEACHER ou ITIC	60
Carne fiyto ou IYTC	2
Carné de alberguista	39
Total	2.825

Durante o ano 2016 atendéronse 6.719 consultas sobre os distintos tipos de carné, coa seguinte distribución de usuarios por idades e sexo:

5.1.9.3 Documentación

O traballo de documentación que se fai no centro, consiste en recoller aqueles documentos que poden ser de interese para as distintas seccións da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado.

Para iso repásanse boletíns, prensa e documentos co fin de facer un baleirado para a súa posterior catalogación e clasificación.

Durante o ano 2016 fíxose o baleirado, catalogación e clasificación dun total de 6.040 artigos de prensa escrita e dixital. Fixéronse escaneamentos de 5.847 artigos de prensa, manuais, revistas, folletos, DVD, dossiers, e outro material. Elaboráronse 326 dossiers, dos que 315 son de prensa e 11 de temas varios, que visionaron na páxina web 24.078 usuarios, dos que 21.865 visionados son dos dossieres de prensa e 2.213 dos temas varios, xestionáronse 545 correos electrónicos e realizáronse 170 buscas e descargas da internet sobre lexislación, manuais, información e documentación.

5.1.9.4 Os Centros Quérote Máis

<http://xuventude.xunta.es/querote-mais>

Quérote+

Os centros Quérote+ son un servizo que dá resposta a un serio compromiso que a Administración pública adquire co benestar da mocidade galega, proporcionando un servizo profesional e de calidade aos mozos e mozas de Galicia.

Os centros responden a unha demanda social manifesta. Día a día o equipo de traballo de Quérote+ atendeu consultas referentes a dificultades, preocupacións ou curiosidades que mozos e mozas teñen en relación coa sexualidade e a afectividade, a imaxe corporal e a autoestima, a convivencia e as relacións sociais no espazo físico e no virtual e en relación ao consumo de certas substancias.

Quérote+ traballou con base nuns piares fundamentais que fan que sexa un servizo de calidade e único: a atención global e integral, a interdisciplinariedade, as actuacións baseadas no criterio da construción persoal propia e o fomento da autonomía persoal, o mantemento da ética profesional, a igualdade, a atención de forma confidencial, anónima e gratuíta, as actuacións educativas e preventivas, a ética profesional e a coordinación cos demais servizos.

Os obxectivos que perseguíu o servizo son:

- ▶ Contribuír ao desenvolvemento integral de mozos e mozas, atendendo as súas necesidades, intervindo nos procesos de xeito preventivo
- ▶ Contribuír a que mulleres e homes aprendan a coñecerse, a aceptarse e a expresarse dun xeito satisfactorio e congruente
- ▶ Facilitar que os mozos e as mozas dispoñan do maior número de ferramentas e habilidades para poder construírse de xeito satisfactorio

<http://xuventude.xunta.es/rede-galega-de-informacion-xuvenil>

5.1 PROGRAMAS E ACTUACIÓNS NO ÁMBITO DA XUVENTUDE

- ▶ Dotar de habilidades e estratexias que contribúan a adquirir autonomía e liberdade

Os centros contan cun equipo formado por traballadoras e traballadores sociais, educadores e educadoras sociais, e psicólogos e psicólogas.

Carta de servizos

1. Servizo de información e asesoramento especializado.

Atención presencial	3.337
Atención en liña	871
Atención telefónica	1.547
Atención Whatsapp/Telegram	1.135
Total asesoramento	6.894

2. Servizo formativo

Alumnado de secundaria (Obradoiros de convivencia, convivencia nas redes sociais, Imaxe corporal, Sexualidade e afectividade e Fenómeno do botellón)	13.890
Redes familiares: nais e pais	252
Casas da xuventude, OMI, e tecido asociativo xuvenil	564
Centros para persoas con diversidade funcional	309
Centros de menores en situación de exclusión ou con medidas xudiciais	45
Formación a profesionais	139
Campañas socioeducativas	3.000
Presentación do servizo en facultades e outras entidades	1.286
Total usuarios	19.485

3. Publicacións e colaboracións con medios de comunicación

- ▶ Dípticos/Tarxetas/Carteis e adhesivos informativos que dan a coñecer os servizos prestados polos centros Quérote+, así como algunhas publicacións específicas referentes a algún programa ou campaña concreto.

4. Participación en eventos, foros e saídas promocionais

- ▶ Actividades divulgativas en xornadas para a mocidade, nos campus universitarios e nas festividades:
  - Campaña Día Mundial de Loita contra o VIH: mesas informativas nos centros Quérote+ e facultades
  - Campaña Día da Proba rápida do VIH mesas informativas nos centros Quérote+ e acto na Biblioteca Concepción Arenal en Santiago de Compostela.
  - Campaña “Gústame porque es ti” en redes sociais sobre imaxe corporal (contribuíndo a mellorar a autoestima)
  - Campaña no Día da Internet Seguro Difusión en redes sociais
  - Campaña Día Mundial da Discapacidade
  - Campaña Día Europeo da Saúde Sexual
  - Campaña Día Mundial de Loita contra a Homofobia e a Transfobia divulgativa e informativa na Facultade de Traballo Social en Santiago de Compostela. Mesa informativa na feira das Asociacións LGBTQI
  - Radio Tuenti, espazo adicado cada xoves á Xuventude con Quérote+ en Radio Allariz
  - Campaña “Cultivando as relacións”, por unha convivencia positiva.

5. Realización de probas específicas 436 probas rápidas de detección do VIH e 352 test de embarazo)

- 6. Servizo de prácticas formativas e profesionais (O equipo técnico de Quérote+ titoriza e recibe persoas que se atopan en período formativo na realización de prácticas profesionais. 12 estudantes)

7. Presenza nas redes sociais: 8.095 (deixou de funcionar Tuenti) persoas seguidoras

8. Participación nos «plans integrais» da Xunta de Galicia.

5.1.10 Ordes de subvencións no ámbito da xuventude

5.1.10.1 Axudas a entidades xuvenís e grupos informais

A Consellería de Política Social, a través da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, convocou e tramitou axudas dirixidas a grupos informais de mozos e mozas, asociacións xuvenís e entidades prestadoras de servizos á mocidade e ás súas respectivas federacións. Estas axudas tratan de apoiar proxectos nos que a mocidade participe de forma activa e directa en actividades concibidas por ela e das cales ela sexa a súa principal axente.

Neste senso, foi publicada no Diario Oficial de Galicia a Orde do 23 de febreiro de 2016, pola que se establecen as bases que rexen as axudas enmarcadas no programa Iniciativa Xove e se procede á súa convocatoria. (DOG nº 43, do 03.03.2016).

O art. 4º establece, como un dos requisitos para poder acceder a estas axudas, a inscrición das asociacións xuvenís, entidades prestadoras de servizos á mocidade e as súas respectivas federacións, no censo oficial dependente organicamente da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado.

No ano 2016 foron censadas un total de 24 asociacións novas, desagregándose do seguinte xeito: 24 asociacións foron censadas como “prestadoras de servizos á xuventude” e ningunha como asociación xuvenil.

Por outra banda, tamén se contempla a posibilidade de que poidan obter estas axudas os “grupos informais” de mozos e mozas que desexen realizar unha iniciativa xuvenil.

► Orzamento e nº de axudas 2016:

- O orzamento total para o financiamento destas axudas foi de 547.364,95 euros para a realización dos proxectos de iniciativas xuvenís.

- O número total de axudas concedidas a entidades (de ámbito autonómico e provincial) foi de 68, 26 autonómicas e 42 provinciais. No relativo aos grupos informais foron 54 os proxectos concedidos.

5.1.10.2 Axudas a entidades locais

Para lograr unha verdadeira participación da xuventude nos diferentes ámbitos da sociedade actual é fundamental promover actuacións e canles dirixidas a garantir o acceso a unha información ampla e actualizada, dirixida á xuventude, prestandolles apoio ás accións que neste sentido emprendan os concellos dentro da súa competencia e ámbito territorial. Igualmente, considérase necesario apoiar proxectos que desenvolvan as entidades locais e que vaian dirixidos a facilitar a participación da xuventude en actividades de educación non formal tendo en conta as competencias e aptitudes que se derivan desta, sobre todo de cara a mellorar a empregabilidade das mozas e dos mozos galegos e galegas.

Para este fin, publicouse a Orde do 21 de abril de 2016 pola que se aproban as bases que rexen as subvencións destinadas ás entidades locais de Galicia, para a promoción da información xuvenil e para a realización de actividades dirixidas á xuventude no ámbito da educación non formal e da participación durante o ano 2016, e se procede á súa convocatoria (DOG do 03-05-2016).

► Orzamento e número de axudas 2016.

- O orzamento para o financiamento destas axudas foi de 592.754,14 euros.
- O número total de axudas concedidas ascendeu a 219.

5.2 VOLUNTARIADO E PARTICIPACIÓN

5.2.1 Rexistro de Entidades de Acción Voluntaria

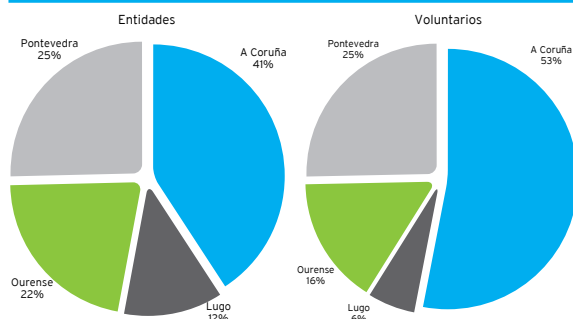
No momento actual son 973 as entidades de acción voluntaria (incluíndo ONG, entidades locais e de ámbito autonómico) inscritas no rexistro de entidades de acción voluntaria (EAV) da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado. Desde 2006 cabe destacar o incremento progresivo de entidades rexistradas que contan cun número estimado de 41.982 voluntarios colaboradores.

Total entidades de acción voluntaria (EAV)	
Asociacións ONL	700
Entidades locais	240
Autonómicas	33
Total	973

► Datos do Rexistro das Entidades de Acción Voluntaria (EAV)

O número de inscricións no rexistro EAV no ano 2016 foi de 104.

	Entidades	Voluntarios
A Coruña	397	22.271
Lugo	118	2.459
Ourense	211	6.620
Pontevedra	247	10.632
Total	973	41.982

5.2.2 Subvencións no ámbito do voluntariado (voluntariado xuvenil)

Orde do 11 de marzo de 2016 pola que se regulan as bases das subvencións para entidades de acción voluntaria e entidades locais enmarcadas no programa Servizo de Voluntariado Xuvenil e se procede á súa convocatoria para o ano 2016 (DOG núm. 58, do 28.03.2016).

Estas subvencións destináronse a entidades de acción voluntaria e a entidades locais que realizasen proxectos de voluntariado xuvenil. O obxectivo último foi o de fortalecer a todas as entidades de acción voluntaria e promover a participación social.

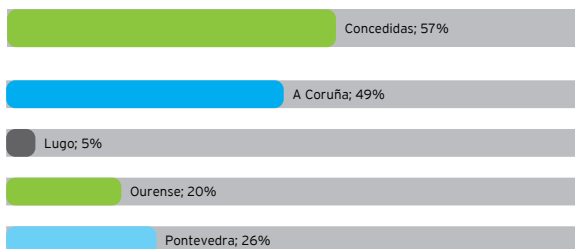
A inscrición das entidades no Rexistro de Acción Voluntaria de Galicia constituíu requisito indispensable para poder solicitar a subvención.

► O importe destinado foi de 200.000 euros para entidades de acción voluntaria e de 175.00 euros para entidades locais, segundo o establecido na Lei 12/2015, do 24 de decembro, de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2016 (DOG núm. 249, do 31.12.2015).

► A distribución provincial dos importes concedidos son os seguintes:

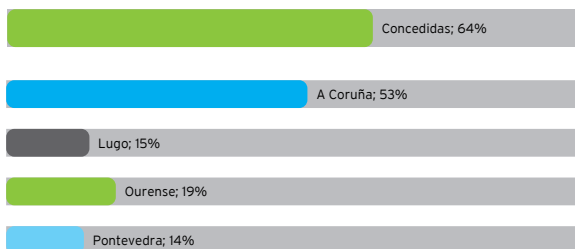
Orde voluntariado xuvenil: entidades de acción voluntaria

	Nº solicitudes	Concedidas	Importe concedido
A Coruña	53	26	96.856
Lugo	6	4	10.200
Ourense	15	10	40.171
Pontevedra	20	14	52.417
Total	94	54	199.644

Orde voluntariado xuvenil: entidades locais

	Nº solicitudes	Concedidas	Importe concedido
A Coruña	31	20	91.617
Lugo	13	9	25.330
Ourense	18	9	33.370
Pontevedra	10	8	23.666
Total	72	46	173.983

5.2.3 Subvencións para entidades de acción voluntaria de carácter privado inscritas no Rexistro de Acción Voluntaria

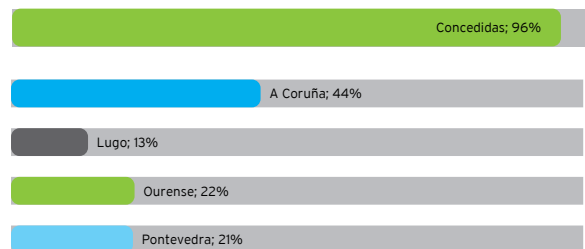
Orde do 19 de abril de 2016 pola que se regulan as subvencións para entidades de acción voluntaria de carácter privado para o fomento e a realización de actividades de voluntariado e se procede á súa convocatoria para o ano 2016 (DOG núm 85, do 04.05.2016).

Esta orde ten por obxecto establecer as bases reguladoras polas que se rexerán as subvencións dirixidas a en-

tidades de acción voluntaria de carácter privado para o fomento e a realización de actividades de voluntariado durante o ano 2016.

- O importe destinado foi de cento corenta e cinco mil douscentos corenta e cinco euros (145.245 euros), segundo o establecido na Lei 12/2015, do 24 de decembro, de Orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2016.

	Nº solicitudes	Concedidas	Importe concedido
A Coruña	45	43	63.354,62
Lugo	14	13	19.556,67
Ourense	21	20	31.378,18
Pontevedra	18	18	30.940,07
Total	98	94	145.229,54

5.2.4 O Pasaporte solidario do voluntario

O Pasaporte solidario é un proxecto desenvolvido pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, que arrincou en marzo de 2011. O curso académico 2015-2016 foi, pois, a cuarta edición desa iniciativa nacida orixinariamente en Dinamarca. O obxectivo do PS é promover entre o alumnado de Primaria e ESO o seu espírito voluntario e solidario, sen impoñer límite de idade; se ben, cómpre que o estudante teña un bo nivel de lectura comprensiva. Para o anecdotario queda o feito de que algúns

5.2 VOLUNTARIADO E PARTICIPACIÓN

centros moi concretos solicitaron pasaportes para os pícaros, que plasmaron a súa concepción en sinxelos debuxos.

O PS é individual e propón xustamente varias actividades solidarias. Entrégase a cada neno -loxicamente titorizado-, que, se ben ten que plasmar a súa experiencia persoal, é posible vivir esta en grupo. En cada páxina había dúas actividades solidarias que o alumno debe realizar con liberdade, unha liberdade que ten tamén o centro. En efecto, nalgúns casos este fixo as súas achegas propias e mesmo cambiou algunha actividade por debaixo ou outra propia, sobre todo aqueles centros que xa teñen definida unha liña de traballo solidario (cunha celebración en concreto, cunha ONG, por exemplo).

A entrega é gratuita, e así cada centro que o solicitou recibiu os exemplares cos que estaba disposto a traballar. A Dirección Xeral non regateou respaldo firme e constante a eses centros, facilitándolles un número de teléfono móvil para as dúbidas e un enderezo de correo electrónico. Asemade, unha persoa enviada pola Dirección Xeral acudiu aos centros que solicitaron respaldo e asesoramento.

Preparouse na Dirección Xeral a relación de diplomas que se entregaron (un a cada alumno que cubriu o PS), e remitíueselles aos centros antes do remate do curso).

Os colexios participantes foron o Colegio La Salle de Ferrol, o CEIP Paradai de Lugo, o colexio San Narciso de Marín, o IES David Buján de Cambre, o IES Castro Alobre de Vilagarcía de Arousa, o CPS Colexio Labor de Vigo, o Colexio de Fomento Montespino de Culleredo, o CEIP os Casais de Fene, o CEIP Rosalía de Castro de Lugo, o CEIP Plurilingüe Vilar de Barrio, o IES de Carral, o Colexio Nosa Señora do Rosario de Arzúa, o CEIP de Oroso, o IES San Mamede de Maceda, o IES Blanco Amor de Ourense, o IES Xoán Montes, de Lugo, o CPR San José de Cluny de Vigo, o CEIP Antía Cal Vázquez de Muras, o Ceip Carlos Cid Arregui de Rairiz de Veiga, o IES Agra de Raíces de Cee e o IES de Beade de Vigo.

- ▶ No curso 2015-2016 solicitaron formar parte do Pasaporte solidario 21 centros e participaron cerca de 2.000 alumnos.

5.2.5 Portal do Voluntariado

O portal www.voluntariadogalego.org permite un continuo fluxo de información e comunicación entre a Administración autonómica e as entidades de acción voluntaria para, deste xeito, lograr un contacto permanente entre ambas e poder dotar a estas últimas de ferramentas informativas actualizadas.

- ▶ No ano 2016 tivo un total de 730.466 visitas.

As entidades rexistradas actualizan a súa propia sección dentro da rede mediante a introdución das iniciativas que van desenvolver, os cambios producidos e as novas salientables. Deste xeito aqueles cidadáns que estean interesados en realizar acción de voluntariado, poden chegar a coñecer a existencia das entidades, o seu funcionamento e características principais, así como o xeito de contactar.

Os particulares, pola súa banda, poden acceder a través do portal a toda a información relativa á programación en cada momento da Dirección Xeral en materia de voluntariado.

A través da web e do Teléfono Solidario 900 400 800 inscribíronse os voluntarios e voluntarias nos distintos programas e cursos da subdirección desenvolvidos ao longo de 2015.

Así mesmo conta cunha sección que intenta ser un punto de encontro onde as entidades de acción voluntaria e os voluntarios/as poidan solicitar ou ofertar a súa colaboración. Pretende ser un lugar que canalice as demandas de voluntariado por parte das entidades para os seus programas e proxectos, e onde as persoas voluntarias que desexen colaborar poidan manifestar o seu interese e unirse aos ditos programas e proxectos.

Facebook Voluntariado galego

<https://www.facebook.com/pages/Voluntariado-Galego/211326048976970>

Ademais da nosa web dispoñemos dunha páxina en Facebook na que se informa diariamente de todo o relacionado coa Dirección Xeral e coas entidades de voluntariado que o solicitan.

Voluntariado galego é un punto de encontro para todo o movemento voluntario de Galicia que facilita a comunicación entre as entidades e os voluntarios.

Deste xeito, aqueles cidadáns que estean interesados en realizar accións de voluntariado, poden chegar a coñecer a existencia das entidades, o seu funcionamento e características principais, así como o xeito de contactar con elas.

- ▶ Contamos nestes momentos con máis 6.000 seguidores.

Así mesmo contamos tamén con conta de Twitter

<https://twitter.com/voluntariadogal>

- ▶ Contamos nestes momentos con 974 seguidores.

5.2.6 Programas de voluntariado 2016

5.2.6.1 Programas desenvolvidos pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado

Programa Rede de centros escolares solidarios

O programa Rede de centros escolares solidarios é unha iniciativa da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado que pretende descubrir o voluntariado ao alumnado de educación secundaria, bacharelato, formación profesional e de adultos de Galicia e animalos a comprometerse.

O principal obxectivo do programa é promover valores de solidariedade, participación, compromiso social e voluntariado entre a comunidade educativa (pais, nais, profesorado e alumnado), e favorecer que os e as escolares se comprometan como voluntarios e voluntarias, a través dunha metodoloxía activa e participativa que fomente o traballo en equipo e achegue o alumnado á realidade do voluntariado.

5.2 VOLUNTARIADO E PARTICIPACIÓN

Cada centro escolar podía desenvolver con liberdade o seu proxecto solidario ou programa propio de voluntariado, na dobre modalidade:

- Proxecto único que repercute no mesmo centro ou no seu alumnado,...
- Proxecto realizado en colaboración cunha entidade inscrita no Rexistro de Acción Voluntaria de Galicia.

► Datos xerais curso 2015-2016

- Número de centros de ensino participantes na RCES (2014-15): 14 centros (11 proxecta + 3 “satélites”).
- Número total de alumnado participante: 1.647
- Número total de profesorado participante: 113

Centro	Localidade	Alumnas	Alumnos	Alumnado total	Profesorado
CPR San Miguel	Vigo	105	139	244	7
IES A Sardiñeira	A Coruña	19	16	35	4
IES Parga Pondal	Carballo	42	58	100	10
Colexio La Salle	Santiago	32	28	60	2
IES Terra de Soneira	Vimianzo	29	52	81	6
IES Carlos Casares	Viana do Bolo	33	30	63	5
CPI Eusebio Lorenzo Baleirón	Dodro	26	34	60	8
CPI Virxe da Cela	Monfero	74	71	145	7
IES David Buján	Cambre	25	25	50	14
IES Universidade Laboral	Ourense	10	53	63	4
Divina Pastora	Ourense	125	108	233	10
Abrente	Portonovo	57	60	117	2
CIFP Ferrolterra	Ferrol	22	13	35	2
CPR Mariano	Vigo	56	41	97	8
IES Meaño	Meaño	73	100	173	21
IES Castro Alobre	Vilagarcía	43	48	91	3
Total		771	876	1.647	113

• **Actividades desenvolvidas**

- Visitas e asesoramento a centros participantes nas RCES (2014-15)

Obxectivos:

- Dar a coñecer as prioridades do programa
- Establecer indicadores de calidade na implementación dos proxectos
- Establecer fluxo comunicacional próximo para os efectos de facilitar a posterior implicación do profesorado nas diferentes fases do programa.
- Detectar fortalezas e debilidades na aplicación do programa nos diferentes centros

Actuacións: visitas de asesoramento aos centros (6) (do 19 de xaneiro ao 12 de febreiro).

- Xornada de convivencia

Esta Xornada de Convivencia celebrada no albergue la Salle os días 20 e 21 de febreiro estivo destinada a que o alumnado, sexa o principal protagonista dalgunha das liñas estratéxicas que definan as accións na rede, xa que promover unha participación activa do alumnado, significa tamén dotar ao alumnado de capacidade para a toma de decisións de determinadas liñas de traballo dentro da mesma.

Obxectivos da Xornada de convivencia:

- Dotar a Rede de Centros Escolares Solidarios dun significado común e compartido co alumnado dos diferentes centros que participan no programa.
- Fomentar os valores da solidariedade e transformación social dende a participación activa do alumnado.

- Implantar na Rede de centros Escolares Solidarios, dinámicas participativas en áreas de toma de decisións que implican directamente ao alumnado.
- Empoderar ao alumnado naqueles espazos que mellor exemplifican o significado dunha rede de centros solidarios.
- Promover materiais específicos e actividades que sexan comúns a tódolos centros implicados na rede dende a participación do alumnado na xornada de convivencia.

Número de alumnado participante na xornada: 19 alumnos/as

- Obradoiro de Habilidades Sociais celebrado no CIFP Ferrolterra de Ferrol o 24 de febreiro de 2016 .

Voluntariado Educación Primaria “Móvetete”

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado pon en marcha un novo programa piloto de voluntariado na educación primaria. O proxecto “Móvetete” pretende ser un instrumento para a formación integral do alumnado de educación primaria ao redor dos valores asociados ao voluntariado e á solidariedade.

Os obxectivos principais do programa son:

- A inmersión nos valores solidarios e na acción voluntaria dende o comezo da etapa educativa obrigatoria.
- O traballo dos valores solidarios dende un contexto lúdico empregando a música como un mecanismo motivacional.

Co fin de acadar os obxectivos propostos deseñouse un proxecto en base á canción “Móvetete” de Paco Nogueiras, canción que se empregará como instrumento didáctico inspirador dunha parte do proxecto, e que servirá de reforzo aos nenos e nenas implicados.

5.2 VOLUNTARIADO E PARTICIPACIÓN

Os alumnos destes tres centros desenvolveron durante o curso senllos proxectos de voluntariado que tiveron como temática o desenvolvemento rural, a protección dos dereitos dos animais e o coñecemento da realidade social da contorna.

Nesta experiencia piloto son tres os centros de educación primaria que participan cun total de 118 nenos e nenas:

- CEIP Virxe da Cela (Monfero) (27 nenos e 24 nenas)
- CEIP As Fontiñas (Santiago de Compostela) (20 nenos e 25 nenas)
- CEIP A Lomba (Vilagarcía de Arousa) (9 nenos e 13 nenas)

Xuntanza en Gandarío

Os estudantes dos centros déronse cita neste encontro o día 21 de xuño que puxo o punto e final a este programa piloto de dinamización do voluntariado.

Un total de cento dez alumnos acompañados polos seus docentes participaron no albergue de Gandarío na xuntanza de final de curso do programa piloto Móvete de dinamización do voluntariado entre o alumnado dos primeiros cursos de educación Primaria.

Plan de formación do voluntariado

O Plan de formación do voluntariado leva a cabo actuacións en materia de formación continua, destinada principalmente:

- ▶ ao persoal que traballa na Rede galega de información e documentación xuvenil
- ▶ a técnicos de tempo libre ofertando un catálogo de cursos dirixidos a persoas coa titulación de monitor/a e director/a de actividades de tempo libre
- ▶ a persoal técnico e voluntariado das entidades inscritas no Rexistro de Entidades de Acción Voluntaria da

Xunta de Galicia, e calquera mozo/a que queira formar parte do voluntariado galego.

Co Plan de formación do voluntariado pretendeuse cumprir os obxectivos de mellorar, sistematizar e cualificar a formación do voluntariado; así como os de crear unha estrutura de información, formación e sensibilización do voluntariado, tal e como se establece na Estratexia de acción voluntaria 2016-2018.

Os cursos presenciais desenvóléronse nas principais cidades e vilas de Galicia e outras pequenas localidades co obxecto de achegar a formación a todas as persoas interesadas nas distintas temáticas. Ao mesmo tempo, leváronse a cabo cursos en liña para facilitar a formación daquelas persoas con dificultades para desprazarse e poder participar na formación presencial por incompatibilidades cos seus horarios laborais e diferentes responsabilidades.

Igual que en anos anteriores, para planificar a formación presencial e en liña, contouse coas contribucións e suxestións das Entidades de Acción Voluntaria (EAV) e cos concellos. Con este obxectivo, abriuse unha canle de participación a través do portal de voluntariado galego www.voluntariadogalego.org, no que podían dar suxestións sobre os cursos e contidos que consideraban interesantes.

No ano 2016 ofertáronse un total de 12 cursos, 3 presenciais e 9 en liña. Estes cursos tiveron como destinatarios preferentes o persoal técnico e voluntarios das entidades inscritas no Rexistro de Entidades de Acción Voluntaria da Xunta de Galicia.

As solicitudes e a súa tramitación realizáronse a través do portal www.voluntariadogalego.org,

Cursos	Inscritos/as
Presenciais	154
En liña	3.191
Total	3.345

5.2.6.2 Programas con colaboración interadministrativa

Voluntariado ambiental 2016

Consistiu nun proxecto de educación ambiental posto en marcha nos meses de xullo, agosto e setembro pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado en colaboración coa Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio.

Trátase da primeira ocasión na que todos os parques naturais da Comunidade galega contaron con programas de voluntariado no que os participantes de distinta procedencia colaboraron no seu coidado, ao tempo que tiveron a oportunidade de coñecer polo miúdo as características destes espazos senlleiros e o traballo que a Administración esta a levar a cabo neles.

O programa tivo por obxecto promover unha campaña de sensibilización e información no coidado dos nosos montes, colaborar na vixilancia dos montes de Galicia, reforzar a idea da necesidade de conservar os nosos recursos forestais, fomentar unha actitude de prevención de riscos nos nosos montes e promover mecanismos que incidisen en actitudes de persuasión fronte ao descoido ou a irresponsabilidade no monte.

O programa desenvolveuse en todos os parques naturais de Galicia: Programa de recoñecemento da Serra da Enciña da Lastra, Programa de recuperación patrimonial no Monte Aloia, Programa de voluntariado ambiental no Complexo Dunar de Corrubedo e Lagoas de Carregal e Vixán, Programa de voluntariado ambiental no Parque do Invernadoiro, Fins de semana solidarios na Aldea de Salgueiro (Parque Natural do Xurés), voluntariado ambiental no Parque Natural das Fragas do Eume.

As actividades que realizaron os participantes no programa foron establecidas polo Servizo de Parques Naturais. Unha vez realizada a formación, as persoas voluntarias co-

mezaron o seu labor, que incluía a realización das seguintes actividades: recollida de lixo, labores de información e control aos visitantes, fixación de rutas de sendeirismo, vixilancia ambiental, visitas ás poboacións próximas para facer unha campaña de sensibilización sobre a importancia da conservación da masa forestal, visita a centros de investigación relacionados co parque natural, actividades de colaboración con entidades de custodia do territorio, control e eliminación de especies invasoras, colaboración na restauración das áreas incendiadas, localización e control de vertedoiros incontrolados, limpeza e inspección de ríos, limpeza e desbroce de cortalumes e actividades culturais vinculadas cos montes en colaboración cos concellos de referencia. O programa incluía aloxamento e pensión completa, programa de actividades e seguro de accidentes e responsabilidade civil.

Ao finalizar a súa participación neste programa de voluntariado ambiental, as persoas voluntarias obtiveron da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado un certificado acreditativo da acción voluntaria desenvolvida, que será inscrito como experiencia voluntaria no Rexistro de Acción Voluntaria de Galicia.

Zona	Quendas	Voluntarios
Programa de recoñecemento da Serra da Enciña da Lastra	4	13
Programa de recuperación patrimonial no Monte Aloia	3	13
Programa de voluntariado ambiental no Complexo Dunar de Corrubedo e Lagoas de Carregal e Vixán	4	17
Programa de Voluntariado Ambiental no Parque do Invernadoiro	2	10
Fins de semana solidarios na Aldea de Salgueiro (Parque Natural do Xurés)	6	28
Voluntariado Ambiental no Parque Natural das Fragas do Eume	4	23
Total	23	104

Voluntariado ambiental no Parque Nacional das Illas Atlánticas (Ons)

Consistiu nun proxecto de educación ambiental posto en marcha pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado en colaboración coa Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio.

O programa naceu co obxectivo principal de sensibilizar e infundir nos participantes criterios e coñecementos básicos sobre a concienciación medioambiental e a recuperación de ecosistemas no Parque nacional.

O programa desenvolveuse na illa de Ons, en 2 quendas de 5 días de luns a venres, do 22 ao 16 e do 26 ao 30 de setembro, no que grupos de 6 persoas voluntarias realizaron as seguintes actividades:

- Campaña de eliminación de alóctonas (Acacia melanoxilum, Rubina pseudoacia e Eucaliptus globulos e Arctotheca caléndula)
- Apoio ás tarefas de guías e información
- Avistamentos de costeiros de aves e mamíferos mariños
- Seguimento plan de anfibios
- Apio as tarefas de mantemento
- Adecuación de camiños, construción de sinais indicativos
- Reforestación con especies autóctonas
- Limpeza de praias e sistemas dunares

O programa incluía desprazamento dende o punto de queda ata a illa, aloxamento e pensión completa, programa de actividades e seguro de accidentes e responsabilidade civil.

Ao finalizar a súa participación neste programa de voluntariado ambiental, as persoas voluntarias obtiveron da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado un certificado de acreditativo da acción voluntaria desenvolvida, que será inscrito como experiencia voluntaria no Rexistro de Acción Voluntaria de Galicia.

► En total colaboraron 12 voluntarios.

Voluntariado ambiental no Parque Nacional das Illas Atlánticas (Sálvora e Cortegada)

Consistiu nun proxecto de educación ambiental posto en marcha pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado en colaboración coa Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio.

Nesta ocasión o programa de voluntariado desenvolveuse nas Illas de Sálvora e Cortegada e naceu co obxectivo principal de sensibilizar e infundir nos participantes criterios e coñecementos básicos sobre a concienciación medioambiental e a recuperación de ecosistemas no Parque Nacional.

As actividades realizadas polos participantes no programa estiveron establecidas polos técnicos do propio Parque Nacional, e centraranse especialmente na limpeza de praias e na erradicación de plantas invasoras.

O programa desenvolveuse os meses de xullo e agosto nunha única xornada en grupos de 6 voluntarios do seguinte xeito: os mércores en Sálvora, e os xoves en Cortegada.

O programa incluía desprazamento dende o punto de queda ata a illa, manutención, programa de actividades, seguro de accidentes e responsabilidade civil.

Ao finalizar a súa participación neste programa de voluntariado ambiental, as persoas voluntarias obtiveron da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado un certificado acreditativo da acción voluntaria desenvolvida, que será inscrito como experiencia voluntaria no Rexistro de Acción Voluntaria de Galicia.

► En total participaron 34 voluntarios en Sálvora e 37 voluntarios en Cortegada.

Voluntariado para apoio e acompañamento a persoas con diversidade funcional nas illas Cíes

Consistiu nun proxecto posto en marcha pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado en colaboración coa Dirección Xeral de Patrimonio Natural da Consellería de Medio Ambiente e Ordenación do Territorio.

Durante os meses de agosto e setembro un grupo formado por 2 voluntarios tiveron a oportunidade de participar, de venres a venres, apoiando e acompañando a persoas ou grupos de persoas con diversidade funcional que visitaron a illa nas actividades que desenrolaron na mesma.

Os voluntarios tiveron que realizar un curso previo de formación para poder participar. Este curso foi presencial e tivo lugar o 4 de agosto en Vigo. anotáronse 76 persoas e asistiron 46.

En canto ás súas funcións estas foron basicamente de acompañamento nas rutas e actividades que se fixeron pola illa.

O programa incluía desprazamento dende o punto de queda ata a illa, aloxamento e pensión completa, programa de actividades e seguro de accidentes e responsabilidade civil.

Ao finalizar a súa participación neste programa de voluntariado ambiental, as persoas voluntarias obtiveron da Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado un certificado acreditativo da acción voluntaria desenvolvida, que será inscrito como experiencia voluntaria no Rexistro de Acción Voluntaria de Galicia.

- ▶ **En total colaboraron 15 voluntarios repartidos en 7 quendas.**

Voluntariado dixital

O Programa de voluntariado dixital está impulsado pola AMTEGA e a Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado co obxectivo principal de achegar as novas tecnoloxías a unha maior porcentaxe de poboación, favorecendo a inclusión dixital de toda a cidadanía, especialmente entre os colectivos risco de exclusión dixital.

A iniciativa suma a solidariedade individual, a responsabilidade social das empresas do ámbito tecnolóxico, a colaboración das asociacións sen ánimo de lucro e o aproveitamento das infraestruturas públicas para impulsar a inclusión dixital en Galicia.

▶ Durante o 2016 alcanzáronse as seguintes cifras

- Máis de 512 voluntarios/as sumaron esforzos para por en marcha actuacións concretas de apoio á alfabetización dixital, capacitación dixital e innovación social dixital.
- Os axentes colaboradores suman un total de 144, dos cales 107 son entidades de acción voluntaria, 13 organismos colaboradores e 24 mecenas dixitais.
- A execución dos apoios dixitais (presenciais e virtuais) demandados polas entidades colaboradoras contaron con máis de 5.278 beneficiarios.
- Atendeuse a distintos colectivos en risco de exclusión con especial atención a persoas maiores, persoas con algún tipo de discapacidade física ou mental, desempregados/as, mozos/as, xuventude..., cun amplo catálogo de actividades formativas.
- Ao longo deste ano desenvolvéronse un total de 17 accións formativas a través dos apoios solicitados polas entidades colaboradoras trazando o itinerario marcado polos tres grandes eixes do Plan de inclusión dixital de Galicia.

5.2 VOLUNTARIADO E PARTICIPACIÓN

- Establecéronse, ademais, mecanismos de compensación e incentivos ás persoas voluntarias do Programa a través do asentamento das actuacións no Rexistro de Experiencia Voluntaria da Xunta e a emisión de 18 diplomas de experiencia voluntaria

▶ Apoios realizados

- As TIC no sector agrogandeiro coa participación do CDTIC e a ferramenta Ainfovac mediante a presentación dunha xornada de 2 horas de duración na aula CeMIT de Carballedo.
- Edición de vídeos “Fálame de San Sadurniño” da aula CeMIT de San Sadurniño.
- “Web Fálame de San Sadurniño” da aula CeMIT de San Sadurniño.
- Curso de Smartphone para Seniors da Biblioteca Pública da Coruña con dúas edicións.
- Uso de tabletas para maiores de 50 anos da Biblioteca Pública da Coruña.
- Presentación da Nube (Cloud Computing) e tecnoloxías da información relacionadas coa Biblioteca Pública da Coruña.
- Encaixa no emprego “A utilidade de Internet das cousas (IoT)” da Biblioteca Pública da Coruña.
- Encaixa no emprego “Introdución ao uso dos teléfonos smartphone para maiores de 60 anos” da Biblioteca Pública da Coruña.
- Alfabetización Informática do Concello de Mos.
- Sesións Orienta2 para a busca de emprego a través de Internet do Concello de Mos.
- “Proyecto piloto TIC para entidades asociativas: TIC social” do Concello de Mos.
- Xestión de stress, intelixencia emocional visual,

auditiva e kinestésica da Fundación Cultural da Estrada.

- II edición Curso GNU/Linux da biblioteca Ánxel Casal.
- Obradoiro de elaboración de presentacións de Impress en Libre-Office da biblioteca Ánxel Casal.
- Obradoiro de Busca activa de emprego da biblioteca Ánxel Casal.
- Taller de introdución á radio da Fundación Cultural da Estrada.
- Apoio na preparación e desenvolvemento da Maker Faire Galicia.
- Curso presencial: Innovación social dixital dende unha análise de ferramentas Canvas. Ourense e Santiago de Compostela

Dende o Plan de formación continua do Programa de voluntariado dixital da Xunta de Galicia, impulsado pola Axencia de Modernización Tecnolóxica de Galicia (Amtega) e a Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado, púxose en marcha esta nova actividade formativa. Os participantes aprenderon a utilizar unha serie de ferramentas que lles permitirá definir os seus proxectos de innovación social dixital, atopar solucións aos problemas e traballar de forma colaborativa.

- Obxectivos:

Innovación social: lograr que os participantes adquiren nocións/definicións/ exemplos/ casos prácticos e que é a innovación social. Os contidos do curso estiveron orientados a traballar dun modo colaborativo a través de diferentes ferramentas e impulsar os asistentes á formación para abordar proxectos de innovación social dixital.

O programa teórico, existirá nun 20% e o 80% estará dirixido a adquirir de maneira práctica unha caixa de ferramentas que nos permita: definir una realidade, encontrar solución a problemas, traballar de maneira colaborativa e planificar accións.

- Destinatarios:

Voluntarios dixitais.

Persoal técnico de entidades de acción social que estean a participar nestes intres no programa de voluntariado dixital.

Persoal técnico das empresas que colaboran na actualidade no Programa de voluntariado dixital.

Axentes TIC das aulas CeMIT impulsoras de proxectos de innovación social dixital e, en xeral, calquera persoa ou organización interesada nestes temas

- Persoas inscritas

Inscritos en Ourense: 49 persoas

Inscritos en Santiago: 35 persoas

- ▶ Actualmente o número de persoas voluntarias rexistradas en Voluntariado Dixital é de 511.

Programa de intercambio xuvenil internacional REAJ

Un programa de intercambios xuvenís impulsado pola Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado en colaboración coa Rede española de albergues xuvenís e a Asociación de Inglaterra e Gales de albergues xuvenís. Mediante o desenvolvemento deste programa, quíxose dar aos mozos/as socios/as da Rede española de albergues xuvenís unha oportunidade única de experimentar, vivir e colaborar nos albergues doutro país co obxectivo de mellorar os seus coñecementos nun ambiente internacional.

O obxectivo principal do programa foi potenciar o desenvolvemento profesional dos mozos/as, facilitándolles así a súa formación nas distintas actividades que se realizaron nas instalacións dos albergues. Así mesmo, adquiriron un coñecemento intercultural durante a súa estancia no país de acolli-da, impulsando a aprendizaxe de idiomas, o respecto por outras culturas e formas de vida, e a súa influencia nas distintas ramas profesionais. O programa foi dirixido a mozos e mozas de 18 a 30 anos, que reuniron as seguintes características:

- Ter inquiredanzas profesionais, especialmente no mundo do alberguismo.
- Ser voluntario/a dalgunha entidade de acción voluntaria, ou ter colaborado con algunha nalgún momento anterior
- Posuír o carné de alberguista en vigor durante o desenvolvemento do programa.
- Ter un coñecemento fluído do idioma principal do país de destino (nivel mínimo esixido de inglés: B1).

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado e a Asociación Española de Albergues (REAJ) elixiron aos participantes do conxunto de candidaturas recibidas na web www.voluntariadogalego.org a partir do mes de maio de 2016, tendo en conta os requisitos ou calquera outro tipo de indicaicóns determinadas pola asociación nacional de destino ou dos albergues.

- ▶ Anotáronse 342 persoas de España e participaron 35. Do extranxeiro participaron na residencia Xuvenil Altamar en Vigo dúas persoas inglesas e unha eslovena.

Pais	Participantes
Inglaterra	16
Croacia	1
Eslovenia	17
Portugal	1
Total	35

Programa de Voluntariado nos espazos xove da Rede galega de centros xuvenís

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado puxo en marcha un programa de voluntariado nos Espazos xove da Rede galega de centros xuvenís para persoas de entre 18 e 35 anos. Con este programa preténdese fomentar a participación e solidariedade da poboación xuvenil entre iguais, adquirir unha formación non formal no ámbito das actividades formativas e lúdicas que se realizan nos Espazos Xove e servir de plataforma para o desenvolvemento dunha xuventude dinámica, participativa, solidaria e comprometida.

- ▶ Anotáronse un total de 76 mozos nos distintos Espazo xoves.

Programa de voluntariado para persoas con alzhéimer

No Ano Galego do Alzhéimer, a Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado e a Secretaría Xeral de Política Social puxeron en marcha esta iniciativa co obxectivo de mellorar a calidade de vida das persoas que padecen a enfermidade de alzhéimer e das súas familias e cuidadores.

Este programa xurdiu coa idea de fomentar que os cidadáns teñan un maior coñecemento e solidariedade cara as persoas que padecen esta demencia e contribúan a garantir unha vida digna a estes enfermos, na súa maioría persoas maiores.

O apoio de persoas voluntarias na atención dos enfermos de alzhéimer permítelles gozar da compañía doutras persoas e axúdalles a mellorar o seu estado de ánimo. Para as familias e persoas cuidadoras tamén é unha axuda de gran valor.

As persoas voluntarias realizan nestes centros fundamentalmente funcións de acompañamento e e están dirixidas por un profesional ou responsable do centro. Ademais, contribúen a que os usuarios participen nas diversas actividades que se desenvolven no centro, apoiem os maiores na súa mobilidade, lles axuden a realizar as actividades da súa vida cotiá e a ocupar o seu tempo libre.

Os centros dependentes da Consellería de Política Social onde prestan accións de voluntariado con este colectivo son os seguintes:

- Centros de día de Alzhéimer de A Coruña: A Coruña, Ferrol (AFAL), Ribeira (AGADEA), Santiago de Compostela (AGADEA) e Volta do Castro
- Centros de día de Alzhéimer de Lugo: Burela, Lugo (AFALU) e Celeiro (Viveiro)
- Centros de día de Alzhéimer de Pontevedra: Lalín (Geriatros), Moaña e Vigo
- Residencias de Maiores da Coruña: Laraxe (Cabanas), Concepción Arenal, Torrente Ballester, Caranza (Ferrol), Oleiros, Ribeira, Volta do Castro (Santiago de Compostela) e Fundación José Otero-Carmela Martínez (Santiago de Compostela)
- Residencias de Maiores de Lugo: Castro Riberas do Lea (Castro de Rei), Centro Asimédica Virgen de la Luz (Monforte), Asimédica de Monforte, As Gándaras (Lugo) e Quiroga
- Residencias de Maiores de Ourense: Bande, Nosa Señora dos Miragres (Barbadás) e Larouco
- Residencias de Maiores de Pontevedra: Meixoeiro (Vigo) e Monte Arieiro (Vigo)
- Asociacións de familiares de enfermos de Alzhéimer: AFAOR (Ourense), AFAGA (Vigo), AFAL e AFAMO
- ▶ En total, anotáronse ao programa 217 voluntarios.

Voluntariado Cultural: voluntariado nas bibliotecas nodais de Galicia

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado e a Secretaría Xeral de Cultura, a través da Subdirección Xeral de Bibliotecas, puxeron en marcha esta iniciativa co obxectivo de responder a unha demanda social e incorporar voluntarios/as á rede de biblioteca nodais de Galicia.

A pretensión deste programa foi que as bibliotecas nodais puidesen prestar con máis eficacia a súa función de formar, de informar, e de permitir o acceso á cultura e ao lecer dos cidadáns, en igualdade de oportunidades e por medio de procesos áxiles e innovadores capaces de brindar servizos de calidade que se acomodasen ás necesidades dos usuarios e da comunidade a que serven.

Os voluntarios realizaron fundamentalmente as seguintes tarefas:

- Apoio á difusión e promoción das bibliotecas públicas
- Apoio na formación en competencias informacionais
- Apoio na posta en práctica de proxectos e animación lectora e sociocultural
- Apoio na realización de actividades culturais ou artísticas
- Apoio á aprendizaxe doutras linguas

▶ **Anotáronse ata o momento:**

Biblioteca	Voluntarios
Biblioteca Pública de Santiago Ánxe Casal	124
Biblioteca Nodal da Coruña	104
56 voluntarios na Biblioteca Nodal de Lugo	56
Biblioteca Nodal de Ourense	50
Biblioteca Nodal de Pontevedra	49
Biblioteca Nodal de Vigo.	50
Total	433

O hospital psiquiátrico de Conxo precisa voluntarios

Dende a páxina web www.voluntariadogalego.org, abriuse un formulario de inscrición para solicitar voluntarios que leven a cabo o programa para o Hospital Psiquiátrico de Conxo de Santiago de Compostela, que ten por beneficiarios ás persoas ingresadas con algunha doenza psiquiátrica, cos obxectivos principais de mellorar a súa estadia no hospital e a súa calidade de vida en xeral.

▶ **Anotáronse ata o momento: 56 persoas**

Voluntariado Gold Eoxi Lugo, Cervo e Monforte

A Consellería de Sanidade e a Consellería de Política Social puxeron en marcha o "Programa de voluntariado Gold" Eoxi Lugo, Cervo e Monforte.

O proxecto de voluntariado da EOXI Lugo, Cervo e Monforte naceu dentro do seu Plan de Humanización co obxectivo xeral de establecer unha cultura que terá a misión de ser a forza que impulse a organización cara a excelencia na atención de cada ser humano como usuario dun establecemento de saúde.

O voluntariado Gold é unha aposta pola participación das persoas, sanitarias ou non sanitarias, en situación laboral activa ou desempregada; estudantes, xubilados,...., en definitiva, calquera persoa que estea interesada en compartir o seu tempo cos demais.

Os obxectivos do programa son:

- Sumar calidade humana á calidade técnica.
- Contribuír á mellora da satisfacción das necesidades dos usuarios.
- Dar prioridade á calidade de trato aos doentes.
- Proporcionar información e comunicación o máis claras e comprensibles posible.
- Imprimir unha maior seguridade, confianza e respecto.

- Reforzar os apartados de confortabilidade e accesibilidade no centro hospitalario.
- Contribuír á mellora das condicións e calidade de vida das persoas durante a súa estancia hospitalaria.
- Incidir no cumprimento dos principios de solidariedade, implicación e participación da cidadanía na consecución dos intereses públicos previstos no artigo 4 da Lei de acción voluntaria.

Poderá ser voluntaria/o calquera persoa maior de idade que desexe doar parte do seu tempo, ou calquera entidade, organismo ou institución pública ou privada que queira contribuír ao desenvolvemento do voluntariado.

- ▶ **Anotáronse ata o momento: 60 persoas**

Xuntos polo Nadal

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado colaborou, por cuarto ano consecutivo coa Secretaría Xeral de Política Social no programa “Xuntos polo Nadal” que organizou esta última.

O obxectivo deste programa é que as persoas maiores que vivan soas poidan pasar acompañadas as festas do Nadal. Con esta finalidade ofértanse 120 prazas na Residencia de Tempo Libre do Carballiño (Ourense) e 120 na de Panxón en Nigrán (Pontevedra).

Este programa desenvolveuse nas datas comprendidas entre o 23 de decembro de 2016 e o 2 de xaneiro de 2017, e as persoas maiores tiveron aloxamento e manutención en réxime de pensión completa durante os 11 días que durou o programa.

“Xuntos polo Nadal” é unha iniciativa de ambos departamentos que se pon en marcha coa pretensión de que todo aquel/a que así o desexe poida acudir a estas residencias como voluntario/a, e prestar o seu apoio e colaboración nas actividades que nelas se organicen nesas datas, así como

ofrecer a súa compañía aos maiores que alí se atopen.

Os voluntarios/as proporcionaron apoio e acompañamento aos maiores e colaboración na organización das actividades lúdicas que tiveron lugar en ambas residencias.

- ▶ **Anotáronse 5 persoas en Carballiño e 6 en Panxón.**

Programa de Bibliotecas Escolares Solidarias

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado en colaboración coa Dirección Xeral de Centros e Recursos Humanos da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria colaboran na realización do programa Bibliotecas escolares solidarias, integrado no Plan LIA (Lectura, Información e Aprendizaxe) de bibliotecas escolares, da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria.

As accións incluídas neste programa, en colaboración coa Dirección Xeral de Xuventude e Voluntariado, van destinadas aos centros públicos, de nivel non universitario e de titularidade da consellería. O Plan LIA de bibliotecas escolares presenta entre os seus obxectivos o de “incentivar o uso das bibliotecas escolares por parte das comunidades educativas, aproveitando os seus recursos para unha mellor atención da diversidade, e unha máis óptima atención á multiculturalidade, ás necesidades educativas específicas e ao plurilingüismo”, así como o de “estimular a experiencia lectora entre os distintos sectores da comunidade educativa”. Unha das liñas estratéxicas deste plan é a de “acadar maiores cotas de implicación das familias na formación dos novos lectores”.

Por outra parte, unha das funcións da biblioteca escolar é a de axudar a paliar as desigualdades no acceso aos recursos culturais e de acceso ao coñecemento, poñendo á disposición de todo o alumnado, independentemente da súa situación socioeconómica, todas as ferramentas precisas para avanzar na súa formación como lector crítico e como

usuario e produtor de información, competencias claves na actual sociedade da información.

Con este fin créase o programa bibliotecas escolares solidarias dentro do cal se engloban unha serie de iniciativas tales como:

1 Concesión do Selo “Biblioteca Escolar Solidaria”

A finalidade desta iniciativa é a de recoñecer a bibliotecas nas que se traballa de forma salientable a compensación de desigualdades. Foméntase así o voluntariado cultural entre os integrantes da comunidade escolar.

As características específicas son:

- Convocatoria específica por curso escolar.
- Presentación de memorias por parte dos centros interesados.
- Concesión dos selos (15 por curso escolar).

2 Voluntariado na biblioteca Escolar

Neste caso a finalidade é o recoñecemento de horas de voluntariado na biblioteca escolar, para o alumnado colaborador, mediante a emisión de certificado ou diploma acreditativo do traballo realizado.

As características son:

- Destinado a alumnado de ESO, bacharelato, formación profesional ou ensinanzas de réxime especial.

- As bibliotecas escolares deberán adherirse ao programa, no momento que se estipule e levar rexistro das actividades do alumnado.

No curso 2015-2016 participaron no programa 555 alumnos de 45 centros.

3.- Voluntariado de Lectura-A

O obxectivo desta acción é estimular o voluntariado cultural en relación coa lectura entre o alumnado dos centros de titularidade da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria, que matriculan alumnado de 5º e 6º cursos de ensino primario.

Esta iniciativa pretende favorecer a formación de actitudes de colaboración e de solidariedade entre o alumnado galego, especialmente no ámbito cultural, que poderá materializarse en actividades de colaboración na biblioteca escolar ou a través de actividades de lectura compartida organizadas pola biblioteca, dentro ou fóra do centro, e nas que poderán participar, así mesmo, outros sectores da comunidade educativa.

Estas actividades deberán contribuír á educar ao alumnado para a solidariedade.

- ▶ [No curso 2015-2016 participaron no programa 1.110 alumnos de 33 centros.](#)

Tapóns para unha nova vida

A Dirección Xeral de Xuventude, Participación e Voluntariado colabora coa Fundación Seur no proxecto "Tapóns para unha nova vida". Para iso colocou en diversos lugares adscritos á propia Dirección Xeral puntos de recollida de tapóns de plástico.

O obxectivo do proxecto é axudar a nenos sen recursos a acceder a un tratamento médico ou a aparatos ortopédicos non regulados no sistema sanitario co fin de mellorar a súa calidade de vida e sensibilizar a toda a sociedade sobre a necesidade de comprometerse con causas sociais e ambientais, mediante un sinxelo xesto como é a recollida de tapóns de plástico.

Congreso Galego de Voluntariado "Construímos?"

O 20 de maio tivo lugar no edificio do CIS Galicia en Ferrol o Congreso Galego de Voluntariado "Construímos?" no que se deron cita máis de 300 persoas, entre alumnado dos centros educativos e entidades de acción solidaria, e que contou como poñente principal con César García-Rincón de Castro, doutor en Socioloxía pola Universidade Pontificia de Salamanca, cuxa tesis doutoral se basou en investigar e desenvolver un modelo pedagóxico para educar a solidariedade e a prosocialidade.

O Congreso permitiu coñecer sobre todo a vertente educativa de diversos proxectos de voluntariado, ademais

de coñecer experiencias de sensibilización partindo do cine como ferramenta transformadora (Proxecto máis ca vida).

O emprego de diversas metodoloxías creativas, foron de grande utilidade para o traballo de alumnado, profesorado e voluntarios e voluntarias ao longo da xornada (world café, teatro foro, audiovisuais solidarios, espazos de dinamización creativa, obradoiros, programa radiofónico...).

Ademais por iniciativa do alumnado participante, fíxose recollida de máis de 300 kg de legumes para facerlle entrega ao Banco de Alimentos de Ferrol e que serviron para conmemorar o ano 2016 como Ano Internacional das Legumes segundo a ONU.

galicia

XUNTA DE GALICIA